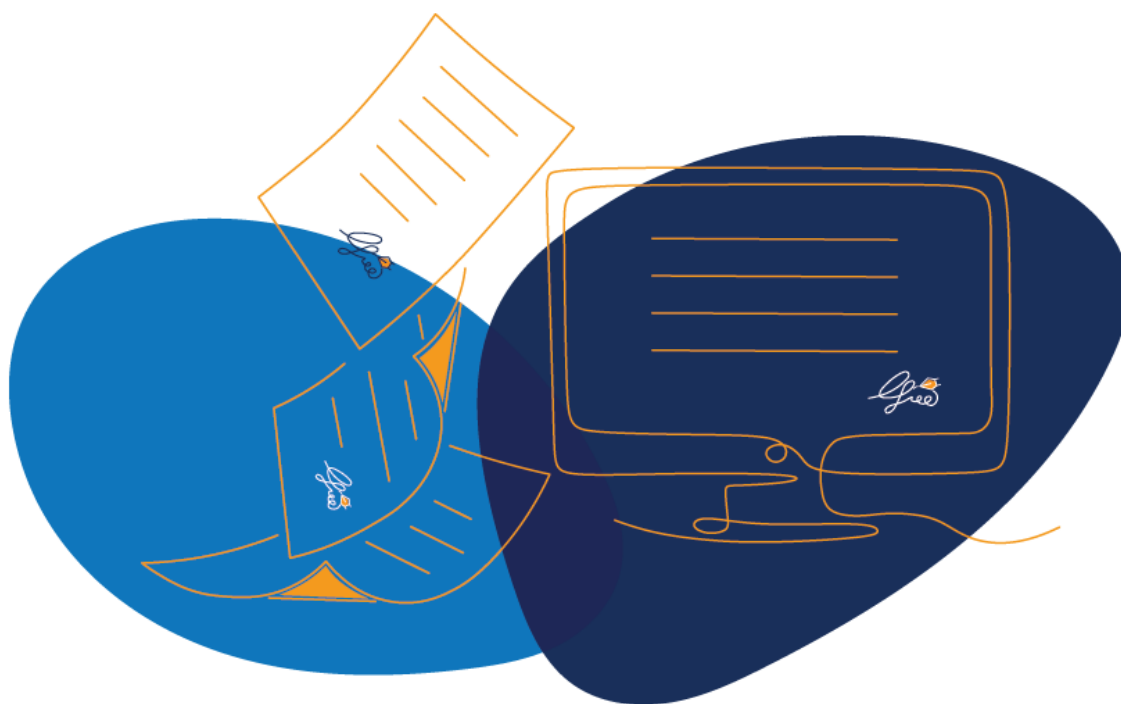

აპოსტილის სახელმძღვანელო
 აპოსტილის კონვენციის
 პრაქტიკული გამოყენების სახელმძღვანელო

ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენცია

გამოქვეყნებულია
ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის - HCCH
მუდმივმოქმედი ბიუროს მიერ
ნიდერლანდები
2517 JW ჰააგა
ჩერჩილპლეინი 68

ტელ.: +31 70 363 3303
ფაქსი: +31 70 360 4867
secretariat@hcch.net
www.hcch.net

© ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენცია 2023 წ

ყდის სურათი: iStock

მეორე გამოცემა

ყველა უფლება დაცულია. ამ პუბლიკაციის რომელიმე ნაწილის რაიმე ფორმით ან საშუალებით, მათ შორის, ფოტოასლისა ან ჩანაწერის ფორმით გამოყენება, შენახვა საძიებო სისტემაში ან გადაცემა აკრძალულია HCCH-ის მუდმივმოქმედი ბიუროს წერილობითი ნებართვის გარეშე.

ISBN 978-90-83248-14-1

გამოქვეყნებულია ჰააგაში, ნიდერლანდები

აპოსტილის სახელმძღვანელო (მეორე გამოცემა) ინგლისური ენიდან ქართულ ენაზე ითარგმნა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სსიპ - სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს აპოსტილისა და ლეგალიზაციის სამსახურის მიერ. სააგენტო ადასტურებს, რომ აპოსტილის სახელმძღვანელო არის ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის (HCCH) გამოცემა.

This translation of the Apostille Handbook (2nd ed.) from English into Georgian has been prepared by the Apostille and Legalization Division of the LEPL - Public Service Development Agency of the Ministry of Justice of Georgia. The Agency acknowledges that the Apostille Handbook is a Hague Conference on Private International Law (HCCH) publication.

წინასიტყვაობა

1893 წლიდან ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენცია (HCCH) ხელს უწყობს კავშირს ფიზიკურ პირებს, გაერთიანებებს, იურიდიულ პირებსა თუ სისტემებს შორის. ორგანიზაცია გაიზარდა როგორც საკუთარი მასშტაბით, ასევე თავისი მნიშვნელობით, მუშაობდა რა იმ მიმართულებით, რომ ყველას, ვინც ცხოვრობს ან საქმიანობს საზღვარგარეთ, ესარგებლა ყველა იმ პირობით, რასაც მოიცავს ეს კონვენცია. მისი როლი კარგადაა ასახული *1961 წლის 5 ოქტომბრის კონვენციაში* (აპოსტილის კონვენცია) – HCCH-ის კონვენცია, „*უცხოეთის ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმების შესახებ*“, რომელსაც ჰყავს ყველაზე მეტი ხელშემკვერელი მხარე და არსებულ მონაცემებზე დაყრდნობით, რომელიც ყველაზე ხშირად გამოიყენება პრაქტიკაში.

დღეს აპოსტილის კონვენცია ვრცელდება მსოფლიოს ყველა ძირითად რეგიონზე, მოიცავს მრავალ ენას, კულტურასა და იურიდიულ სისტემას. 2021 წელს ჩვენ აღვნიშნეთ აპოსტილის კონვენციის სამოცი წლის იუბილე, მნიშვნელოვანი მოვლენა, რომელიც დაემთხვა 121-ე ხელშემკვერელი მხარის შეერთებას. დღეს კი, როდესაც ჩვენ აღვნიშნავთ სამოცდაერთი წლის იუბილეს, მოხარული ვარ აღვნიშნო, რომ ხელშემკვერელი მხარეების რაოდენობა იზრდება. ამ ტენდენციის გათვალისწინებით, კონვენციის ეფექტური გამოყენება უფრო მნიშვნელოვანია ვიდრე ოდესმე.

2013 წელს გამოქვეყნებული აპოსტილის სახელმძღვანელო ხელშემკვერელი მხარეებისა და მათი უფლებამოსილი ორგანოებისთვის ძირითადი საინფორმაციო წყარო გახდა. ოფიციალური პირები, რომლებიც გასცემენ და იღებენ აპოსტილს, აპოსტილის სერვისების მომხმარებლები და ყველა, ვინც დაინტერესებულია შეუერთდეს კონვენციას, შეუძლიათ ისარგებლონ ამ სახელმძღვანელოთი აპოსტილის კონვენციისა და ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის (e-APP) განხორციელებისა და პრაქტიკული გამოყენების შესახებ და მიიღონ რეკომენდაციები. მნიშვნელოვანია, რომ აღნიშნული რეკომენდაციები მუდმივად იყოს აქტუალური და მიზნების შესაბამისი.

მეორე გამოცემა ეფუძნება პირველის მყარ საძირკველს. მისი მიზანია კონვენციასთან დაკავშირებული აქტუალური პრობლემების გათვალისწინება, მათ შორის ბოლო სხდომების რეკომენდაციებისა და რჩევების გათვალისწინება მზარდი რაოდენობის ხელშემკვერელი მხარეების გამოცდილების გაანალიზების გზით.

მინდა გულწრფელი მადლობა გადავუხადო წევრებსა და ხელშემკვერელ მხარეებს, რომლებმაც წარმოადგინეს საკუთარი შენიშვნები და გამოხმაურებები პროექტის შემუშავების მთელი პროცესის განმავლობაში. მადლობას ვუხდით ასევე დელეგატებს დაინტერესებისათვის მონაწილეობა მიეღოთ 2021 წლის სპეციალური კომისიის სხდომაზე, რომელიც ახალი სახელმძღვანელოს გამოცემის წარმატების საფუძველი გახდა. ასევე მინდა მადლობა გადავუხადო გამომცემლობასა და მთარგმნელობით ჯგუფს შესანიშნავი მუშაობისთვის

როგორც მუდმივმოქმედ ბიუროში (ლიდი დე ლუფ, თომას მაჩუელ და ანა ზანეტინ) ასევე დისტანციურად (ორელი მერსიე და მარია სესილია ბრუსა).

ბოლოს მინდა დავასახელო ბროდი უორენი და ნიკოლ სიმსი, მუდმივმოქმედი ბიუროს „აპოსტილის გუნდი“ და მადლობა გადავუხადო მათ იმ ძალისხმევით, რაც მეორე გამოცემის მომზადებისთვის გამოიჩინეს. მჯერა, რომ ეს სახელმძღვანელო იქნება ფასდაუდებელი რესურსი და ინფორმაციის წყარო მომავალში კონვენციის ეფექტური გამოყენების უზრუნველსაყოფად.

დოქტორი კრისტოფ ბერნასკონი | გენერალური მდივანი

2023 წლის იანვარი

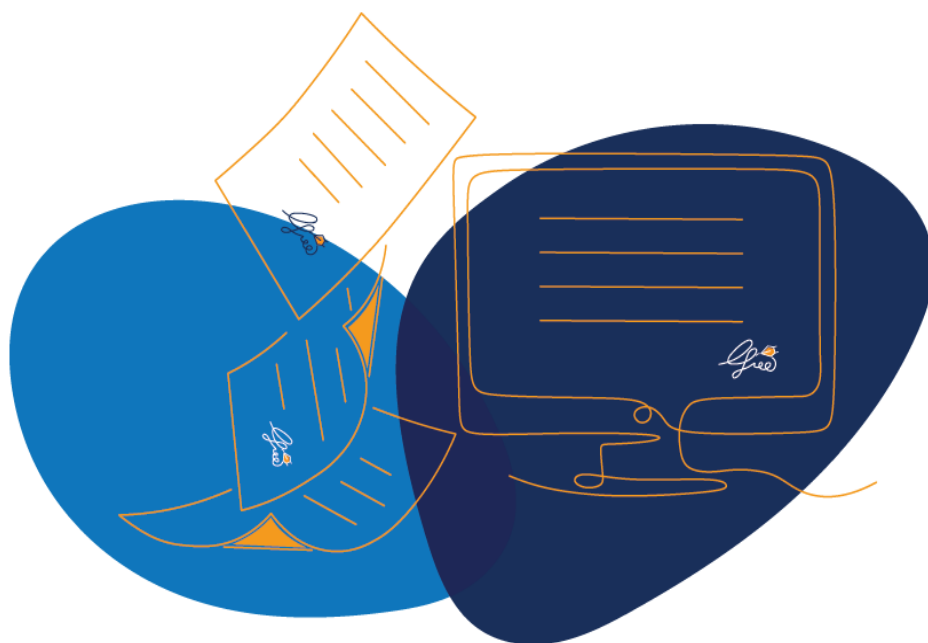
სარჩევი

წინასიტყვაობა	3
შესავალი	10
ტერმინთა განმარტება.....	12
ნაწილი პირველი - აპოსტილის კონვენციის შესახებ.....	20
1. კონვენციის წარმოშობა და განვითარება	22
2. კონვენციის მიზანი	24
ა. ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმება.....	24
ბ. საზღვარგარეთ ოფიციალური დოკუმენტების გამოყენების გამარტივება.....	25
3. აპოსტილის ქმედითობა.....	28
ა. რა არის აპოსტილი?	29
ბ. აპოსტილი ამოწმებს დოკუმენტის წარმოშობას და არა შინაარსს	29
გ. აპოსტილი არ ადასტურებს, რომ ქვეყნის შიგნით მოქმედი კანონმდებლობის ყველა მოთხოვნა დოკუმენტის სათანადოდ დამზადებასა და გაცემასთან დაკავშირებით შესრულებულია	29
დ. აპოსტილი არ ახდენს ზეგავლენას ოფიციალური დოკუმენტის დასაშვებობაზე ან მტკიცებულებით ძალაზე	30
ე. აპოსტილის მოქმედება უვადოა	30
4. კონვენციის პრაქტიკული გამოყენების მონიტორინგი.....	30
ა. მუდმივმოქმედი ბიუროს როლი.....	30
ბ. სპეციალური კომისიის როლი.....	31
გ. ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ფორუმის როლი (საერთაშორისო ფორუმი e-APP-ზე)	32
ნაწილი მეორე - უფლებამოსილი ორგანოები	33
1. უფლებამოსილი ორგანოების როლი	35
2. უფლებამოსილი ორგანოების საქმიანობა	35
ა. რესურსები და სტატისტიკა.....	35
ბ. ინსტრუქციები და ტრენინგი.....	36
გ. სერვისის მიწოდება	36
დ. საჯარო ინფორმაცია.....	37
3. ცვლილებები უფლებამოსილ ორგანოებში.....	38
4. დიპლომატიური წარმომადგენლობები, როგორც გამცემი ორგანოები	39

5. თაღლითობასთან ბრძოლა.....	40
ნაწილი მესამე - კონვენციის გამოყენების სფერო.....	42
1. კონვენციის გავრცელების არეალი.....	44
ა. ვინ არიან ხელშემკვრელი მხარეები?.....	44
ბ. საზღვარგარეთის ტერიტორიები.....	45
გ. მხოლოდ ხელშემკვრელ მხარეებს შორის.....	45
2. კონვენციის ძალაში შესვლა.....	49
ა. როდის შედის კონვენცია ძალაში ხელშემკვრელი მხარისთვის?.....	49
ბ. გამცემ სახელმწიფოში კონვენციის ძალაში შესვლამდე გაცემული ოფიციალური დოკუმენტები.....	49
გ. მიმღებ სახელმწიფოში კონვენციის ძალაში შესვლამდე ლეგალიზებული ოფიციალური დოკუმენტები.....	49
დ. მიმღებ სახელმწიფოში კონვენციის ძალაში შესვლამდე გაცემული აპოსტილი.....	50
ე. სამართალმემკვიდრე სახელმწიფოებში გაცემული აპოსტილი.....	50
3. კონვენციის გამოყენების არეალი.....	51
ა. ოფიციალური დოკუმენტები.....	51
ბ. დოკუმენტის ოფიციალური ხასიათის დადგენა.....	52
გ. 1(2) მუხლით გათვალისწინებული ოფიციალური დოკუმენტები.....	52
დ. დოკუმენტები, რომლებიც გამორიცხული არიან კონვენციის მოქმედების სფეროდან 1(3) მუხლის შესაბამისად.....	55
ე. ოფიციალური დოკუმენტების ძირითადი კატეგორიები.....	59
ნაწილი მეოთხე - პროცესი გამცემ სახელმწიფოში.....	70
1. აპოსტილის მოთხოვნა.....	72
ა. ვის შეუძლია მოითხოვოს აპოსტილი?.....	72
2. ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობის შემოწმება.....	73
ა. ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობა.....	73
ბ. ხელმოწერები/ბეჭდები/შტამპები.....	73
გ. შინაარსის შემოწმებლობა.....	76
3. აპოსტილის გაცემა.....	77
ა. აპოსტილის გაცემის უფლებამოსილება.....	77
ბ. მატერიალური აპოსტილი ელექტრონული აპოსტილის პირისპირ.....	77
გ. აპოსტილის ფორმასთან დაკავშირებული მოთხოვნები.....	79

დ. აპოსტილის შვესება	84
ე. აპოსტილით დასამოწმებელ დოკუმენტზე აპოსტილის დასმა.....	88
ვ. საფასურის დაწესება	89
ზ. აპოსტილით დამოწმებაზე უარის თქმა	90
თ. აპოსტილის გაუქმება	92
4. აპოსტილის რეგისტრაცია	92
ა. მოთხოვნა რეესტრის წარმოების თაობაზე	92
ბ. რეესტრის ფორმა	93
გ. რეესტრში შესატანი ინფორმაცია	94
ნაწილი მეხუთე - დოკუმენტის წარდგენა მიმღებ სახელმწიფოში	96
1. აპოსტილის აღიარება	98
2. აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმა	98
ა. აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმის შესაძლო საფუძვლები	98
ბ. აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმის არავალიდური საფუძვლები	100
ნაწილი მეექვსე - ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა	105
1. ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის მიმოხილვა	107
ა. წინასიტორია	107
ბ. ელექტრონული აპოსტილი	107
გ. ელექტრონული რეესტრი	108
2. ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის დანერგვა	109
ა. ხელშემკვრელი მხარეებისა და მუდმივმოქმედი ბიუროს როლი	109
ბ. ელექტრონული აპოსტილის კომპონენტის დანერგვა	110
გ. ელექტრონული რეესტრის კომპონენტის დანერგვა	112
დანართი I - აპოსტილის შესახებ კონვენციის ტექსტი	115
დანართი II - განმარტებითი მოხსენება	122
დანართი III - კონვენციასთან შეერთება	141
დანართი IV - დამატებითი ტექსტი	145
დანართი V - ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა: ძირითადი პრინციპები და პრაქტიკული რეკომენდაციები	147
საძიებელი	151

შესავალი

შესავალი

1961 წლის 5 ოქტომბრის კონვენცია (შემდგომში „აპოსტილის კონვენცია“) „უცხოეთის ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმების შესახებ“ არის ყველაზე პოპულარული HCCH-ის კონვენციებს შორის და დიდი მოთხოვნაა მასზე. დღეს, 120-ზე მეტი ხელშემკვერელი მხარის პირობებში, ფიზიკური პირები, ოჯახები და კომპანიები მთელი მსოფლიოს მასშტაბით კონვენციის ყოველწლიურად ათობით მილიონჯერ გამოიყენებით იღებენ სარგებელს.

ეს სახელმძღვანელო ეფუძნება აპოსტილის კონვენციის სპეციალური კომისიის პრაქტიკული გამოყენების რეკომენდაციებს, როგორც ხელშემკვერელი მხარეების, ისე მუდმივმოქმედი ბიუროს გამოცდილებას. წინამდებარე სახელმძღვანელო აპოსტილის კონვენციის ყველა მომხმარებლის დასახმარებლადაა განკუთვნილი. მათ შორის არიან სახელმწიფოები, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან შეუერთდნენ კონვენციას, უფლებამოსილი ორგანოები, რომლებსაც ევალებათ მისი ეფექტიანი გამოყენება და ყველა ის, ვინც ნდობით არის განწყობილი აპოსტილის მიმართ.

პირველი გამოცემა გამოქვეყნდა 2013 წელს და ეს სახელმძღვანელო კონვენციის უკეთ გაგების საშუალებად იქცა. მეორე გამოცემა ეფუძნება მის წინამორბედს, გამოირჩევა ტექსტის სიმარტივით რათა ადვილად გასაგები იყოს ყველასთვის და ინფორმაციისა და რესურსების განახლების გზით რეკომენდაციებმა აქტუალობა შეინარჩუნოს. ძირითადი ცვლილებები უმეტესად შეეხო აპოსტილის ელექტრონულ პროგრამას (e-APP), დიპლომატიური მისიების როლის შემდგომ განმარტებას და ზეეროვნული და მთავრობათაშორის ორგანიზაციების, e-APP-ის ექსპერტების ჯგუფისა და ახალი ტექნოლოგიების მიერ გენერირებული დოკუმენტების ავთენტიფიკაციის სამუშაო ჯგუფის შედეგების ჩართვას, და ასევე e-APP-ზე საერთაშორისო ფორუმისა და აპოსტილის კონვენციის პრაქტიკული გამოყენების სპეციალური კომისიის სხდომებს.

სახელმძღვანელოს სტრუქტურა შემდეგნაირია:

პირველი ნაწილი მოიცავს კონვენციის მიმოხილვას, მის ისტორიასა და მიზანს.

მეორე ნაწილში განხილულია უფლებამოსილი ორგანოების როლი, შექმნა და ფუნქციონირება.

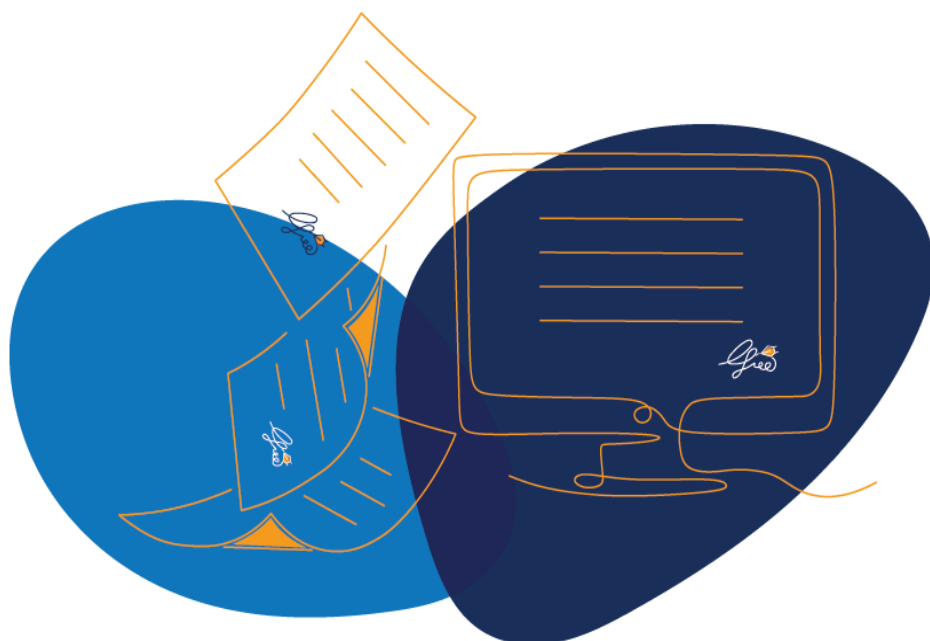
მესამე ნაწილში აღწერილია კონვენციის გავრცელების არეალი, ძალაში შესვლა და გამოყენების არეალი.

მეოთხე ნაწილი განმარტავს აპოსტილის გაცემის პროცესს გამცემ სახელმწიფოში და მას ავსებს მეხუთე ნაწილი, რომელიც განმარტავს აპოსტილის წარდგენის პროცესს დანიშნულების სახელმწიფოში.

მეექვსე ნაწილი ეძღვნება აპოსტილის ელექტრონულ პროგრამას (e-APP).

სხვა განმარტებითი მასალები, რომლებიც მოხსენიებულია სახელმძღვანელოში, მოცემულია დანართების სახით. მათ შორისაა კონვენციის ტექსტი (დანართი I) და მისი განმარტებითი მოხსენება (დანართი II), ინფორმაცია კონვენციასთან შეერთების შესახებ (დანართი III), აპოსტილის სტიკერში შესატანი რეკომენდებული დამატებითი ტექსტი (დანართი IV) და e-APP-ის დამატებითი სახელმძღვანელო (დანართი V).

ტერმინთა განმარტება

ტერმინთა განმარტება

შეერთება

საერთაშორისო აქტი, რომელიც ადგენს თანხმობას ხელშეკრულებით ვალდებულებაზე (იხ. „ხელშეკრულებების სამართლის შესახებ“ 1969 წლის 23 მაისის ვენის კონვენციის მე-2 მუხლი).

აპოსტილის კონვენციის შემთხვევაში, მუხლი 12(1) ადგენს, რომ ნებისმიერ სახელმწიფოს, გარდა იმ სახელმწიფოებისა, რომლებისთვისაც კონვენცია ღიაა ხელმოწერისა თუ რატიფიცირებისთვის, შეუძლია შეუერთდეს კონვენციას. ყველა სახელმწიფოს, რომელთაც უფლება აქვთ ხელმოწერისა და რატიფიცირების მე-10 მუხლის თანახმად, გავლილი აქვთ ეს პროცედურები, რაც ნიშნავს იმას, რომ აპოსტილის კონვენციასთან შეერთების მსურველ ყველა სხვა სახელმწიფომ აღნიშნული პროცედურები უნდა გაიაროს.

სახელმწიფოს შეუძლია შეუერთდეს კონვენციას დეპოზიტარისთვის შეერთების შესახებ დოკუმენტის შესანახად გადაცემის გზით. დამატებითი ინფორმაცია შეერთების პროცედურის შესახებ მოცემულია დანართში III.

ალონჟი (ჩანართი)

აპოსტილით დასამოწმებელ ოფიციალურ დოკუმენტზე მიმაგრებული ქაღალდის ფურცელი, რომელზეც დასმულია აპოსტილი. ალონჟი (ჩანართი) გამოიყენება როგორც უშუალოდ დოკუმენტზე აპოსტილის დასმის ალტერნატივა (იხ. აპოსტილის კონვენციის 4(1) მუხლი).

აპოსტილი

აპოსტილის კონვენციის მე-3 მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად გაცემული სერტიფიკატი, რომელიც თან ერთვის კონვენციის ნიმუშის სახით და რომელიც ადასტურებს ოფიციალური დოკუმენტის წარმოშობის ნამდვილობას.

აპოსტილის კონვენცია (ან კონვენცია)

„უცხოეთის ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმების შესახებ“ 1961 წლის 5 ოქტომბრის კონვენცია. ეს არის საერთაშორისო ხელშეკრულება, რომელიც შემუშავებულია და მიღებულია HCCH-ის მიერ. აპოსტილის კონვენციის საბოლოო ტექსტი მიიღეს HCCH-ის მეცხრე სესიაზე 1960 წლის 26 ოქტომბერს და პირველად მას ხელი მოეწერა 1961 წლის 5 ოქტომბერს. სწორედ ამიტომ მიენიჭა კონვენციას ეს თარიღი. მე-11 მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად აპოსტილის კონვენცია ძალაში შევიდა 1965 წლის 24 იანვარს, მესამე სარატიფიკაციო სიგელის შესანახად გადაცემის პროცედურიდან 60 დღის გასვლის შემდეგ. აპოსტილის კონვენციის სრული ტექსტი მოცემულია I დანართში და ასევე ხელმისაწვდომია HCCH ვებგვერდის აპოსტილის ქვეთავში.

აპოსტილით დამოწმება

აპოსტილის კონვენციის შესაბამისად ოფიციალური დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმება ამ დოკუმენტის საზღვარგარეთ წარდგენის მიზნით. დოკუმენტი, რომელიც აპოსტილის კონვენციის შესაბამისად დამოწმდა აპოსტილით, მოიხსენიება, როგორც „აპოსტილით დამოწმებული“.

განმცხადებელი

პირი, ვინც აკეთებს განაცხადს დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებაზე.

ავთენტიფიკაცია (ოფიციალური დოკუმენტის)

ოფიციალური დოკუმენტის ნამდვილობის შემოწმება ანუ „ავთენტიფიკაციის“ პროცესი. აპოსტილის გაცემა წარმოადგენს ავთენტიფიკაციის სახეობას, რომელიც გამოიყენება აპოსტილის კონვენციის ხელშემკვრელ მხარეებს შორის, რათა დაადგინოს საზღვარგარეთ გამოსაყენებელი ოფიციალური დოკუმენტის წარმოშობა. იმ სახელმწიფოებში, სადაც არ გამოიყენება აპოსტილის კონვენცია, საზღვარგარეთ წარსადგენი დოკუმენტები შეიძლება დაექვემდებაროს რიგ ავთენტიფიკაციას, როგორც ლეგალიზაციის პროცესის ნაწილი.

უფლებამოსილება

დადგენილი ფუნქციის შესრულების კანონიერი უფლებამოსილება, რომელიც, როგორც წესი, ენიჭება პირს თანამდებობის ან სტატუსის შესაბამისად. აპოსტილის კონვენციის კონტექსტში (იხ. მე-2 და მე-3 მუხლები) უფლებამოსილება გულისხმობს თანამდებობას კანონიერი უფლებამოსილებით, დაამზადოს აპოსტილით დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტი იმ ქვეყანაში მოქმედი კანონის შესაბამისად, სადაც დამზადებულია დოკუმენტი.

სერტიფიკატი

დოკუმენტი ან ჩანაწერი, რომელიც ადასტურებს ფაქტის, მოვლენის ან საგნის ნამდვილობას.

წინამდებარე სახელმძღვანელოს მიზნებისათვის, ტერმინი „სერტიფიკატი“ დიდი ასოთი ნიშნავს მხოლოდ აპოსტილს. ეს განასხვავებს მას სხვა სახის სერტიფიკატებისგან, როგორიცაა „ოფიციალური სერტიფიკატი“, რომელიც წარმოადგენს აპოსტილის კონვენციის 1(2)(დ) მუხლში მოხსენიებულ ოფიციალურ დოკუმენტს.

უფლებამოსილი ორგანო

კონვენციის მე-6 მუხლის შესაბამისად ხელშემკვრელი მხარის მიერ დანიშნული უფლებამოსილი ორგანო, რომელიც პასუხისმგებელია დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებაზე. ხელშემკვრელ მხარეს შეუძლია განსაზღვროს უფლებამოსილი ორგანოების რაოდენობა და მათი კომპეტენციის ფარგლები (მაგალითად, მხოლოდ გარკვეული ტიპის ოფიციალური დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმება). ხელშემკვრელი მხარეების მიერ დანიშნული უფლებამოსილი ორგანოების შესახებ ინფორმაცია ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის ქვეთავში.

დასკვნები და გადაწყვეტილებები / დასკვნები და რეკომენდაციები

ფორმა, რომელშიც მუშავდება და მიიღება HCCH-ის მრავალი სხდომის შედეგები. HCCH-ის „პროცედურის წესების“ შესაბამისად, სპეციალური კომისიის სხდომებზე, ისევე როგორც ექსპერტთა ჯგუფებისა და სამუშაო ჯგუფების სხდომებზე მიიღება დასკვნები და რეკომენდაციები, რომლებიც შემდგომ დასამტკიცებლად წარედგინება ზოგად საქმეთა და პოლიტიკის საბჭო. დასკვნების და გადაწყვეტილებების სახით მიღებული შედეგები ინახება HCCH-ის წევრების საგანგებო სხდომებისთვის, როგორიცაა ზოგად საქმეთა და პოლიტიკის საბჭო.

მიუხედავად იმისა, რომ დასკვნები და რეკომენდაციების მკაცრად დაცვა არ არის სავალდებულო, მნიშვნელოვანია მათი როლი აპოსტილის კონვენციის ერთიანი ინტერპრეტაციისა და პრაქტიკული გამოყენების სფეროში. ელექტრონული აპოსტილის ფორუმი ასევე ამტკიცებს მნიშვნელოვან მითითებებს ძირითადად დასკვნებისა და რეკომენდაციების სახით, თუმცა ისინი არ შეიცავენ იმავე უფლებამოსილებას, როგორც „პროცედურის წესებით“ განსაზღვრული დასკვნები და რეკომენდაციები.

ხელშემკვრელი მხარე

აპოსტილის კონვენციის მხარე, იქნება ეს რატიფიკაციით, შეერთებით თუ მემკვიდრეობით. მხარე ითვლება ხელშემკვრელ მხარედ მისი სიგელის შესანახად გადაცემის დღიდან. ყველა ხელშემკვრელი მხარის განახლებული ნუსხა მოცემულია სტატუსის ცხრილში, რომელიც ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის ქვეთავში.

ზოგად საქმეთა და პოლიტიკის საბჭო

HCCH-ის ძირითადი მმართველი ორგანო, რომელიც შედგება HCCH-ის ყველა წევრისგან და დაარსდა HCCH-ის წესდების მე-4 მუხლის შესაბამისად. ზოგად საქმეთა და პოლიტიკის საბჭო ყოველწლიურად მართავს შეხვედრებს HCCH-ის სამუშაო პროგრამის შედგენის მიზნით და ზედამხედველობას უწევს ორგანიზაციის ეფექტურ მუშაობას მუდმივმოქმედი ბიუროს საქმიანობის ხელმძღვანელობის გზით.

დეპოზიტარი

ორგანო, რომელიც პასუხისმგებელია საერთაშორისო ხელშეკრულების ადმინისტრირებაზე (იხ. „ხელშეკრულებების კანონის შესახებ“ 1969 წლის 23 მაისის ვენის კონვენციის 77-ე მუხლი). აპოსტილის კონვენციის, HCCH-ის კონვენციებისა და დოკუმენტების შემთხვევაში, დეპოზიტარი არის ნიდერლანდების სამეფოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

დეპოზიტარის ვებსაიტზე მოცემულია ხელმოწერების, რატიფიკაციების, შეერთებების და სამართალმემკვიდრეობების, ასევე კონვენციის შეტყობინებების, დანიშვნებისა და დეკლარაციების ოფიციალური ჩანაწერები. ვებგვერდის მისამართი: <https://treatydatabase.overheid.nl/en>.

ციფრული სერტიფიკატი

ელექტრონული მოწმობა, რომელიც აკავშირებს ხელმოწერის საიდენტიფიკაციო მონაცემებს ფიზიკურ პირთან ან ორგანოსთან ღია გასაღების ინფრასტრუქტურის საშუალებით.

ციფრული ხელმოწერა

სახელი, ინიციალი, ნიშანი, ან სიმბოლო, რომელიც დატანილია ან ლოგიკურად დაკავშირებულია დოკუმენტთან ან სხვა ჩანაწერთან ელექტრონული ფორმით და რომლის ნამდვილობა მოწმდება ციფრული სერტიფიკატის გამოყენებით ამ დოკუმენტის ან ჩანაწერის ხელმოწერის დასადასტურებლად. ამ სახელმძღვანელოს მიზნებისათვის და აპოსტილის კონვენციის ტექსტის ასახვის მიზნით, ტერმინი მოიცავს „ციფრულ ბეჭედს“ ან „ციფრულ შტამპს“.

ელექტრონული აპოსტილი

აპოსტილის კონვენციის მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად ელექტრონული ფორმით გაცემული სერტიფიკატი. ის ხელმოწერილია ციფრული ხელმოწერით. ქვეყნის კანონის ან პოლიტიკის შესაბამისად ელექტრონული აპოსტილით შეიძლება დამოწმდეს ელექტრონული ან მატერიალური ოფიციალური დოკუმენტები, რომლებიც დასკანერების საშუალებით ან სხვა გზითაა გადაყვანილი ციფრულ ფორმატში. ელექტრონული აპოსტილით დამოწმება არის ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ორი კომპონენტიდან ერთ-ერთი (მეორე არის ელექტრონული რეესტრების ფუნქციონირება).

e-APP (ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა)

ინიციატივა, რომელიც მიზნად ისახავს აპოსტილის კონვენციის ფარგლებში ტექნოლოგიის დანერგვის ხელშეწყობასა და განხორციელების გამარტივებას. e-APP მოიცავს ორ კომპონენტს: ელექტრონული აპოსტილით დამოწმებას და ელექტრონული რეესტრების ფუნქციონირებას. ეს კომპონენტები შეიძლება განხორციელდეს ცალკე ან ერთად.

e-APP ფორუმი (საერთაშორისო ფორუმი e-APP-ზე)

მუდმივმოქმედი ბიუროს მიერ ორგანიზებული შეხვედრა e-APP-სთან და მისი კომპონენტების პრაქტიკულ გამოყენებასთან დაკავშირებით ინფორმაციისა და გამოცდილების გაცვლის მიზნით. ინფორმაცია e-APP ფორუმის შეხვედრებთან დაკავშირებით ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის ქვეთავში.

ელექტრონული რეესტრი

ელექტრონული რეესტრი არის რეესტრი, რომელიც იწარმოება აპოსტილის კონვენციის მე-7 მუხლის შესაბამისად იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული რეესტრი იწარმოება ელექტრონული ფორმით და საჯაროდ ხელმისაწვდომია ონლაინ რეჟიმში. ელექტრონული რეესტრი შეიძლება მოიცავდეს როგორც მატერიალური აპოსტილის, ისე ელექტრონული აპოსტილის ჩანაწერებს. ელექტრონული რეესტრების ფუნქციონირება არის e-APP-ის ერთი კომპონენტი (მეორე არის ელექტრონული აპოსტილის გაცემა და გამოყენება).

ელექტრონული ხელმოწერა

სახელი, ინიციალი, ნიშანი ან სიმბოლო, რომელიც დატანილია ან ლოგიკურად დაკავშირებულია დოკუმენტთან ან სხვა ჩანაწერთან ელექტრონული ფორმით ამ დოკუმენტის ან ჩანაწერის ხელმოწერის დასადასტურებლად. წინამდებარე სახელმძღვანელოს მიზნებისთვის და აპოსტილის კონვენციის ტექსტის ასახვის მიზნით ტერმინი მოიცავს „ელექტრონულ ბეჭედს“ ან „ელექტრონულ შტამპს“.

დამზადება (ოფიციალური დოკუმენტის)

ოფიციალური დოკუმენტის დამზადების ფორმალური აქტი. აღნიშნული ზოგადად გულისხმობს დოკუმენტის შედგენას, გამცემი თანამდებობის პირის ხელმოწერის ან/და გამცემი ორგანოს ბეჭდის ან შტამპის დასმას. ოფიციალური დოკუმენტის დამზადება რეგულირდება კანონით, რომელიც მოქმედებს იმ ტერიტორიაზე, სადაც დამზადებულია დოკუმენტი.

განმარტებითი მოხსენება

ბ-ნი ივონ ლუსუარნის მოხსენება, რომელშიც აღწერილია აპოსტილის კონვენციის წინასტორია და მოსამზადებელი სამუშაოები და ასევე მოცემულია კომენტარები მისი ტექსტის თითოეულ მუხლთან დაკავშირებით. განმარტებითი მოხსენების სრული ტექსტი მოცემულია დანართში II და ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის ქვეთავში.

ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენცია (HCCH)

მთავრობათაშორისი ორგანიზაცია, რომელსაც აქვს მანდატი, იმუშაოს საერთაშორისო კერძო სამართლის ნორმების პროგრესული უნიფიკაციისთვის (იხ. HCCH-ის დებულების 1-ლი მუხლი). მანდატით მინიჭებული უფლებამოსილების შესასრულებლად ორგანიზაცია შეიმუშავებს და იღებს HCCH-ის კონვენციებსა და დოკუმენტებს და მხარს უჭერს მათ განხორციელებასა და ფუნქციონირებას. ვებგვერდი ხელმისაწვდომია შემდეგ მისამართზე: <https://www.hcch.net/>.

HCCH-ის კონვენციები და დოკუმენტები

HCCH-ის მიერ შემუშავებული და მიღებული საერთაშორისო ხელშეკრულებები, როგორცაა აპოსტილის კონვენცია. HCCH-ის კონვენციებისა და დოკუმენტების სრული სია ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებგვერდზე.

HCCH-ის წევრი

სახელმწიფო ან რეგიონალური ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაცია, რომელმაც ოფიციალურად მიიღო HCCH-ის დებულება (მუხლი 2).

HCCH-ის წევრი არ უნდა აგვერიოს აპოსტილის კონვენციის (ან HCCH-ის ნებისმიერი სხვა კონვენციის) ხელშემკვერელ მხარეში. წევრი არ უნდა იყოს (ან გახდეს) აპოსტილის კონვენციის მხარე, ხოლო აპოსტილის კონვენციის ხელშემკვერელი მხარე არ უნდა იყოს (ან გახდეს) HCCH-ის წევრი.

ლეგალიზაცია

საზღვარგარეთ წარსადგენად ოფიციალური დოკუმენტის დამოწმების პროცესი. ჩვეულებრივ, ის მოიცავს რამდენიმე ცალკეულ დადასტურების ეტაპს, მათ შორის, იმ სახელმწიფოს საელჩოს ან საკონსულოს მიერ, სადაც უნდა იყოს წარდგენილი დოკუმენტი. აპოსტილის კონვენცია აუქმებს ლეგალიზაციის მოთხოვნას და პროცესს ანაცვლებს მხოლოდ აპოსტილით დამოწმებით. შესაბამისად, აპოსტილით დამოწმებას გააჩნია იგივე იურიდიული ძალა და შედეგი, რაც ლეგალიზაციას.

ეროვნული ორგანო (ან საკონტაქტო ორგანო)

HCCH-ის დებულების მე-7 მუხლით გათვალისწინებული წევრის მიერ დანიშნული ორგანო, ძირითადად, მუდმივმოქმედ ბიუროსთან მიმოწერის მიზნით. ეროვნული ორგანოები ინიშნება წევრი სახელმწიფოების მიერ, ხოლო საკონტაქტო ორგანოები წევრი ორგანიზაციების მიერ. პრაქტიკაში, ეროვნული და საკონტაქტო ორგანოები პასუხისმგებელნი არიან HCCH-ის მუშაობაში მონაწილეობის კოორდინაციაზე იმ წევრის სახელით, რომელსაც ისინი წარმოადგენენ და ზედამხედველობას უწევენ HCCH-ის

კონვენციებისა და დოკუმენტების ხელშეწყობასთან, განხორციელებასა და ფუნქციონირებასთან დაკავშირებულ საქმიანობას.

სანოტარო აქტი

ნოტარიუსის მიერ შედგენილი დოკუმენტი ან მოწმობა, რომელსაც შეუძლია გააფორმოს, დააფიქსიროს ან დაადასტუროს ვალდებულება, ფაქტი ან შეთანხმება. ნოტარიუსის მიერ შედგენილი დოკუმენტი ან მოწმობა, რომელსაც შეუძლია შეცვალოს, აღრიცხოს ან გადაამოწმოს ვალდებულება, ფაქტი ან შეთანხმება. აღნიშნული უნდა განვასხვავოთ იმ შემთხვევებისგან, როდესაც ტერმინი „აქტი“ გამოიყენება იმ ფუნქციის აღსანიშნავად, რომლის შესრულების უფლებამოსილებაც გააჩნია ნოტარიუსს.

წინააღმდეგობა

პროცესი, რომლის ფარგლებშიც ერთი ხელშემკვრელი მხარე ახალი ხელშემკვრელი მხარის შეერთების წინააღმდეგ გამოდის. აპოსტილის კონვენციის მე-12 მუხლის შესაბამისად, აღნიშნული წინააღმდეგობა უნდა დაფიქსირდეს და ეცნობოს დეპოზიტარს იმ შეერთების მსურველი მხარის მიერ ოფიციალური შეტყობინების მიღებიდან ექვსი თვის განმავლობაში, რომელმაც შესანახად გადასცა შეერთების შესახებ დოკუმენტი. თუ ამ ვადაში წინააღმდეგობა გამოთქმული იქნება, აპოსტილის კონვენცია არ შედის ძალაში შეერთების მსურველ მხარესა და იმ ხელშემკვრელ მხარეს შორის, რომელიც შეერთების წინააღმდეგია. აღნიშნული არ იმოქმედებს კონვენციის ძალაში შესვლაზე შეერთების მსურველ მხარესა და ყველა სხვა ხელშემკვრელ მხარეს შორის, რომლებიც არ არიან წინააღმდეგნი, ან იმ მხარეებს შორის, რომლებიც გამოვიდნენ წინააღმდეგ ექვსთვიანი ვადის გასვლის შემდეგ. წინააღმდეგობა შეიძლება ნებისმიერ დროს იქნას გამოთხოვილი და აპოსტილის კონვენცია ორ მხარეს შორის ძალაში შევა დეპოზიტარის მიერ წინააღმდეგობის გამოთხოვის შესახებ შეტყობინების მიღების დღეს.

მუდმივმოქმედი ბიურო

HCCH-ის სამდივნო. მუდმივმოქმედი ბიურო თვალყურს ადევნებს აპოსტილის კონვენციის პოპულარიზაციას, განხორციელებასა და მოქმედებას, ისევე როგორც HCCH-ის ყველა კონვენციასა და დოკუმენტს. ეს მოიცავს წევრებისა და ხელშემკვრელი მხარეების მხარდაჭერას, ასევე სპეციალური კომისიისა და e-APP ფორუმის შეხვედრების ორგანიზებას.

პრინციპები და რეკომენდაციები

დოკუმენტი, რომელშიც მოცემულია რეკომენდაციები ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის (e-APP) განხორციელებასთან დაკავშირებით. მისი სრული სახელწოდებაა „ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა, ძირითადი პრინციპები და პრაქტიკული რეკომენდაციები“. ის მოწონებულია e-APP-ისა და ახალი ტექნოლოგიების ექსპერტთა ჯგუფის მიერ, დამტკიცებული სპეციალური კომისიის მიერ 2021 წელს და მხარდაჭერილი ზოგად საქმეთა და პოლიტიკის საბჭოს მიერ 2022 წელს. პრინციპებისა და პრაქტიკის დოკუმენტის სრული ტექსტი მოცემულია V დანართში და ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის ქვეთავში.

წარდგენა (ოფიციალური დოკუმენტის)

მიმღებ სახელმწიფოში ოფიციალური დოკუმენტის წარდგენის აქტი. ოფიციალური დოკუმენტის წარდგენა შეიძლება იყოს მოთხოვნილი ან გათვალისწინებული მიმღები სახელმწიფოს კანონმდებლობით ან სხვა შეთანხმებით. მოცემულ სახელმძღვანელოში „წარდგენას“ განასხვავებენ დოკუმენტის „დამზადებისგან“.

ოფიციალური დოკუმენტი

ოფიციალური დოკუმენტი, რომელსაც ამზადებს სამსახურებრივი უფლებამოსილების მქონე ორგანო ან პირი. აღნიშნული მოიცავს დოკუმენტების ფართო სპექტრს, მათ შორის დოკუმენტების კატეგორიებს, რომლებიც ჩამოთვლილია აპოსტილის კონვენციის 1(2) მუხლში. აპოსტილის კონვენციის მიზნებისათვის, გამცემი სახელმწიფოს კანონი განსაზღვრავს, არის თუ არა დოკუმენტი ოფიციალური.

რატიფიკაცია

საერთაშორისო აქტი, რომელიც ადგენს თანხმობას ხელშეკრულებით ვალდებულებაზე (იხ. „ხელშეკრულებების სამართლის შესახებ“ 1969 წლის 23 მაისის ვენის კონვენციის მე-2 მუხლი). აპოსტილის კონვენციის შემთხვევაში მე-10 მუხლი ადგენს, რომ სახელმწიფოებს, რომლებიც წარმოადგენდნენ HCCH-ს მეცხრე სესიაზე (ანუ სხდომაზე, რომელმაც მიიღო საბოლოო ტექსტი 1960 წელს) შეეძლოთ, ხელი მოეწერათ კონვენციაზე და მოეხდინათ მისი რატიფიცირება, ისევე როგორც ისლანდიას, ირლანდიას, ლიხტენშტეინს და თურქეთს. ეს სახელმწიფოები შეუერთდნენ აპოსტილის კონვენციას. დანარჩენმა სახელმწიფოებმა, რომელთაც სურთ გაწევრიანება, იგივე უნდა გააკეთონ შეერთების გზით.

მიმღები

პირი ან ორგანო, რომელიც იღებს აპოსტილით დამოწმებულ ოფიციალურ დოკუმენტს მიმღებ სახელმწიფოში.

რეესტრი

აპოსტილის კონვენციის მე-7 მუხლით მოთხოვნილი მონაცემთა ბაზა ან ანბანური რეესტრი, რომელშიც უფლებამოსილი ორგანო აღრიცხავს თითოეული გაცემული აპოსტილის დეტალებს.

სპეციალური კომისია

ორგანო, რომელიც შექმნილია HCCH-ის დებულების მე-8 მუხლის შესაბამისად, კონვენციების პროექტების მომზადების ან საერთაშორისო კერძო სამართლის სხვა საკითხების შესწავლის მიზნით, როგორიცაა HCCH-ის კონვენციების პრაქტიკული გამოყენების განხილვა. სპეციალური კომისიები დაკომპლექტებულია ექსპერტებისგან, რომლებიც დანიშნულია HCCH-ის წევრებისა და, საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისი კონვენციის ხელშემკვრელი მხარეების მიერ. სხვა დაინტერესებულ სახელმწიფოებსა და ორგანიზაციებს შეუძლიათ დასწრება დამკვირვებლების სახით. წინამდებარე სახელმძღვანელოში „სპეციალური კომისია“ ნიშნავს აპოსტილის კონვენციის პრაქტიკული გამოყენების სპეციალურ კომისიას, თუ სხვა განმარტება არ არის მითითებული.

მიმღები სახელმწიფო

ხელშემკვერელი მხარე, სადაც უნდა იყოს წარდგენილი ოფიციალური დოკუმენტი.

გამცემი სახელმწიფო

ხელშემკვერელი მხარე, სადაც მზადდება ოფიციალური დოკუმენტი და რომლის უფლებამოსილ ორგანოსაც მოეთხოვება აპოსტილის გაცემა.

სტატუსის ცხრილი

ხელშემკვერელ მხარეთა სია, რომელსაც ადგენს მუდმივმოქმედი ბიურო დეპოზიტარის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე. სტატუსის ცხრილი ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის ქვეთავში და შეიცავს მნიშვნელოვან ინფორმაციას თითოეულ ხელშემკვერელ მხარესთან დაკავშირებით. მათ შორის:

- მეთოდი, რომელიც მან გამოიყენა აპოსტილის კონვენციასთან შესაერთებლად (რატიფიკაცია, შეერთება, სამართალმემკვიდრეობა);
- აპოსტილის კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღი;
- აპოსტილის გაცემაზე დანიშნული უფლებამოსილი ორგანოები (უფლებამოსილი ორგანოები);

და

- ნებისმიერი განცხადება ან შეტყობინება, რომელიც მან გააკეთა კონვენციის შესაბამისად.

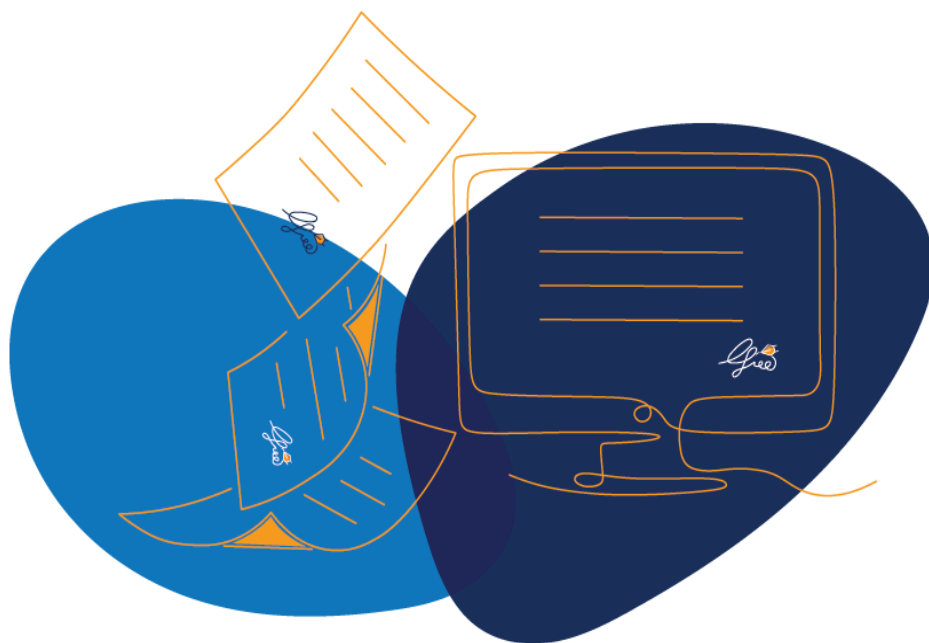
სამართალმემკვიდრეობა

საერთაშორისო აქტი, რომლითაც ერთი სახელმწიფო ანაცვლებს მეორე სახელმწიფოს რომელიმე ტერიტორიის საერთაშორისო ურთიერთობებზე პასუხისმგებლობაში (იხ. „ხელშეკრულებებთან მიმართებაში სახელმწიფოთა სამართალმემკვიდრეობის შესახებ“ 1978 წლის 23 აგვისტოს ვენის კონვენციის მე-2 მუხლი).

აპოსტილით დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტი

ოფიციალური დოკუმენტი, რომელსაც მიეკუთვნება აპოსტილი ან რომელიც უნდა დამოწმდეს აპოსტილით.

ნაწილი პირველი

აპოსტოლის კონვენციის შესახებ

აპოსტილის კონვენციის შესახებ

- 1 კონვენციის წარმოშობა და განვითარება
- 2 კონვენციის მიზანი
- 3 აპოსტილის ქმედითობა
- 4 კონვენციის პრაქტიკული გამოყენების მონიტორინგი

1. კონვენციის წარმოშობა და განვითარება

1 ისტორიულად, ლეგალიზაციის პროცესი მოუხერხებელი იყო იმ პირებისთვის და კომპანიებისთვის, რომლებსაც სჭირდებოდათ ოფიციალური დოკუმენტების საზღვარგარეთ გამოყენება. 1950-იანი წლების დასაწყისში, ევროპის საბჭოს მოწვევით, HCCH-მ დაიწყო მუშაობა კონვენციის შემუშავებაზე, რომელიც გაამარტივებდა საზღვარგარეთ წარსადგენი ოფიციალური დოკუმენტების ავთენტიფიკაციას¹.

2 წინადადება განიხილეს HCCH-ის მერვე სესიაზე, რომელიც გაიმართა 1956 წელს², ხოლო სპეციალური კომისია შეიკრიბა ჰააგაში 1959 წელს, რათა შეემუშავებინა კონვენციის წინასწარი პროექტი. ეს პროექტი დაიხვეწა და კონვენციის საბოლოო ტექსტი დამტკიცდა HCCH-ის მიერ მეცხრე სესიაზე 1960 წლის 26 ოქტომბერს. კონვენციას ხელი მოაწერა ექვსმა სახელმწიფომ 1961 წლის 5 ოქტომბერს.³ ეს ის თარიღია, რომელიც აისახება მის სრულ სათაურში. მე-11 მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად, კონვენცია ძალაში შევიდა 1965 წლის 24 იანვარს, მესამე სარატიფიკაციო სიგელის შესანახად გადაცემის შემდეგ მე-60 დღეს.⁴

3 1961 წლის 5 ოქტომბრის კონვენცია „უცხოეთის ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმების შესახებ“ საყოველთაოდ ცნობილი გახდა აპოსტილის კონვენციის სახელით. ეს არის მითითება კონვენციის შესაბამისად გაცემულ სერტიფიკატზე.⁵

4 მეტი ინფორმაცია ისტორიისა და მოსამზადებელი სამუშაოების შესახებ ხელმისაწვდომია ბ-ნი ივონ ლუსუარნის განმარტებით მოხსენებაში.⁶ მეცხრე სესიის დოკუმენტებისა და ოქმების კრებული მოცემულია *Actes et documents de la Neuvième* -ში, II ტომში.

5 HCCH-ის ეგიდით მიღებულ კონვენციებს შორის აპოსტილის კონვენციას შეუერთდა და მოახდინა მისი რატიფიცირება ყველაზე ბევრმა სახელმწიფომ. მას ჰყავს 120-ზე მეტი

¹ თავდაპირველი წინადადება იყო გაერთიანებული სამეფოს მიერ ევროპის საბჭოსადმი მიმართული უფრო ფართო წინადადების ნაწილი. ნიდერლანდების საგარეო საქმეთა მინისტრთან აზრთა გაცვლის შემდეგ ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი დათანხმდა ამ წინადადების დელეგატებისთვის განსახილველად წარდგენას HCCH-ის მეშვიდე სესიაზე. იხილეთ HCCH, *Actes de la Septième session* (1951), The Hague, Imprimerie Nationale, 1952, გვ. 277 და შემდგომ (ხელმისაწვდომია HCCH ვებგვერდზე www.hcch.net „პუბლიკაციების“ ქვეთავში, შემდეგ, „დიპლომატიური ქვეთავის ოქმები“).

² იხილეთ HCCH, *Actes de la Huitième session* (1956), The Hague, Imprimerie Nationale, 1957, გვ. 356 და შემდგომ (ხელმისაწვდომია HCCH ვებსაიტზე www.hcch.net ქვეთავში „პუბლიკაციები“, შემდეგ „დიპლომატიური სესიების ოქმები“).

³ ავსტრიამ, გერმანიამ, საბერძნეთმა, ლუქსემბურგმა, შვეიცარიამ და იუგოსლავიამ ხელი მოაწერეს ერთსა და იმავე დღეს.

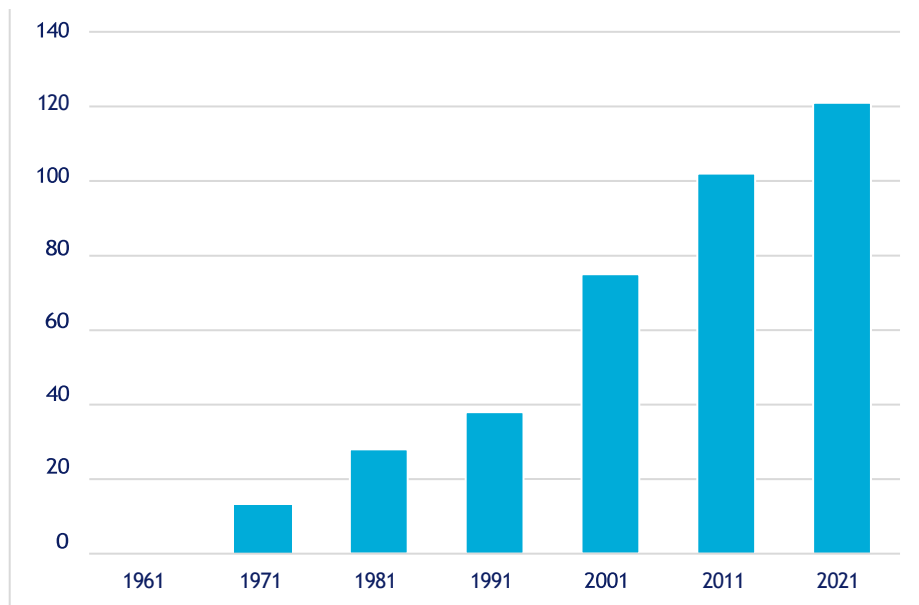
⁴ სამი სარატიფიკაციო სიგელი იყო საფრანგეთიდან, გაერთიანებული სამეფოდან და იუგოსლავიიდან. სიგელის შესანახად გადაცემის თარიღი და ძალაში შესვლის თარიღი იუგოსლავიაში არ არის მითითებული HCCH-ის ვებგვერდზე.

⁵ ტერმინოლოგიის განხილვისთვის იხილეთ HCCH, *Actes et documents de la Neuvième session* (1960), Tome II, Legalisation, The Hague, Imprimerie Nationale, 1961, გვ. 27 (ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებსაიტზე www.hcch.net ქვეთავში „პუბლიკაციები“ შემდეგ „დიპლომატიური სესიების შრომები“).

⁶ ი. ლუსუარნი, „განმარტებითი მოხსენება HCCH-ის 1961 აპოსტილის კონვენციაზე“, *Actes et documents de la Neuvième session* -ში (1960) (იქვე). ხელმისაწვდომია II დანართში.

ხელშემკვრელი მხარე, რომლებიც წარმოადგენენ მსოფლიოს ყველა ძირითად რეგიონს და იურიდიულ სისტემას, რაც მას ერთ-ერთ ყველაზე წარმატებულ ხელშეკრულებად წარმოაჩენს საერთაშორისო სამართლებრივი და ადმინისტრაციული თანამშრომლობის სფეროში.

6 მიუხედავად იმისა, რომ კონვენცია მიღებულია ნახევარ საუკუნეზე მეტი ხნის წინ, ის აგრძელებს ახალი ხელშემკვრელი მხარეების მოზიდვას. მხარეთაგან, რომლებიც შეუერთდნენ კონვენციას 2021 წლის ოქტომბრამდე, კონვენციის სამოცი წლის იუბილემდე,⁷ ორ მესამედზე მეტი შეუერთდა მას ბოლო 30 წლის განმავლობაში.

7 კონვენცია ვრცელდება ოფიციალურ დოკუმენტებზე. აპოსტილის გამოყენება შეიძლება ნებისმიერ დროს, როცა საჭიროა ოფიციალური დოკუმენტების საზღვარგარეთ წარდგენა. ეს დოკუმენტი შეიძლება იყოს საერთაშორისო ქორწინება; საზღვარგარეთ სამუშაოდ ან საცხოვრებლად გადასვლა; განაცხადები უცხო ქვეყანაში სწავლის, ბინადრობის ან მოქალაქეობის მისაღებად; უცხოეთში შვილად აყვანის პროცედურები; საერთაშორისო ბიზნეს-გარიგებები და უცხოური საინვესტიციო პროცედურები; ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების აღსრულება საზღვარგარეთ; უცხოური სამართალწარმოება. შედეგად, ყოველწლიურად, მთელ მსოფლიოში გაიცემა ათობით მილიონი აპოსტილი, რის გამოც აპოსტილის კონვენცია HCCH-ის კონვენციებს შორის ყველაზე ფართო გამოყენების კონვენციად მიიჩნევა.

8 მიუხედავად იმისა, რომ კონვენცია მუშავდებოდა ქაღალდზე შესრულებული დოკუმენტების საფუძველზე, ახალი ტექნოლოგიების დანერგვამ შეცვალა საჯარო სამსახურების მუშაობის მეთოდები. ელექტრონული ოფიციალური დოკუმენტების უფრო

⁷ კონვენციის 60 წლის იუბილე აღინიშნა 2021 წლის ოქტომბრის სპეციალური კომისიის სხდომაზე, რომელზეც ინდონეზიამ გადასცა კონვენციას შეერთების შესახებ დოკუმენტი, რითაც იგი გახდა 121-ე მხარე.

ფართო გამოყენების საპასუხოდ - იმის აღიარებით, რომ კონვენციის არც ფორმა და არც შინაარსი არ წარმოადგენს დაბრკოლებას თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებისთვის⁸ - 2006 წელს ამოქმედდა ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა (e-APP) აპოსტილის ელექტრონულად გაცემისა და დამოწმების მხარდასაჭერად. ის შექმნილია კონვენციის უწყვეტი ეფექტიანი მოქმედების უზრუნველსაყოფად ორი კომპონენტის განხორციელების გზით: ელექტრონული აპოსტილის (e-Apostilles) გაცემა და ფუნქციონირება აპოსტილის ელექტრონული რეესტრებისა (e-Registers), რომლებზეც წვდომა შესაძლებელია ონლაინ რეჟიმში აპოსტილის გადამოწმების მიზნით. მისი ამოქმედების დღიდან 40-ზე მეტმა ხელშემკვერელმა მხარემ დანერგა ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ერთი ან ორივე კომპონენტი.

2. კონვენციის მიზანი

ა. ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმება

9 ლეგალიზაცია აღწერს ოფიციალურ დოკუმენტზე ხელმოწერის/ბეჭდის/შტამპის ავთენტურობის დადასტურების პროცესს. აპოსტილის კონვენცია მიზნად ისახავს ლეგალიზაციის პროცესის გაუქმებას და მის ნაცვლად ხელშემკვერელ მხარეებს აძლევს შესაძლებლობას, მოითხოვონ ერთი ფორმალობა: ავთენტურობის სერტიფიკატის (Apostille) გაცემა.⁹ ამრიგად, აპოსტილით დამოწმებას გააჩნია იგივე ძალა და შედეგი, რაც ლეგალიზაციას.

10 ზოგადად, ოფიციალური დოკუმენტი შეიძლება წარადგინო მისი წარმოშობის გადამოწმების გარეშე იმ სახელმწიფოში, სადაცაა შედგენილი. იმ შემთხვევაში, როცა დოკუმენტი წარდგენილია საზღვარგარეთ, შეიძლება საჭირო გახდეს მისი წარმოშობის დამოწმება, რადგან მიმღებმა სახელმწიფომ შესაძლოა, არ იცოდეს დოკუმენტზე ხელმოწერი პირის ვინაობა ან მისი ოფიციალური თანამდებობა, იმ ორგანოს სახელწოდება, რომლის ბეჭედი/შტამპი დატანილია დოკუმენტზე. შედეგად, ზოგიერთი სახელმწიფო ან ორგანო მოითხოვს, რომ უცხოური ოფიციალური დოკუმენტის წარმოშობა დამოწმებული იყოს ოფიციალური პირის მიერ, რომელიც ცნობს დოკუმენტს. პრაქტიკულად, პროცესში ჩართულია საჯარო მოხელეთა მთელი „ჯაჭვი“, სანამ მიმღები სახელმწიფოს შესაბამისი თანამდებობის პირი საბოლოოდ აღიარებს დამოწმებას და დოკუმენტი გახდება იურიდიული ძალის მქონე. ეს პროცედურა ცნობილია, როგორც ლეგალიზაცია.

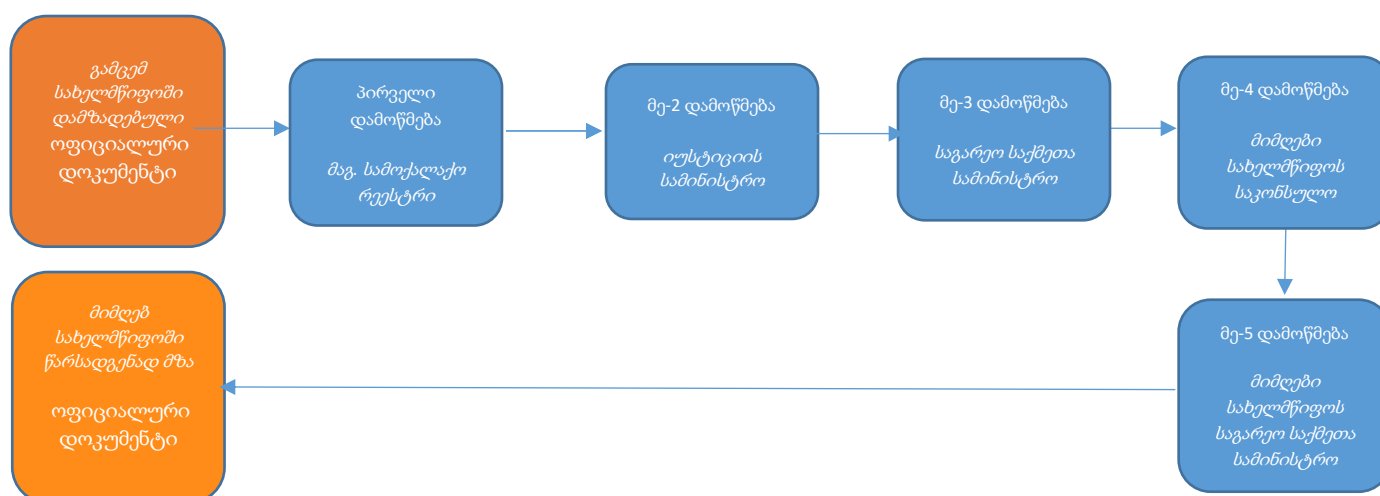
11 მიუხედავად იმისა, რომ არსებობს განსხვავებები სახელმწიფოებს შორის, ლეგალიზაციის ჯაჭვი, როგორც წესი, მოიცავს უამრავ რგოლს, რაც შესაბამისად რთულ, შრომატევად და ძვირადღირებულ პროცესს განსაზღვრავს. მიუხედავად იმისა, რომ გამცემ

⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 4 2003.

⁹ 3(1) მუხლის ფორმულირება და მე-3(2) მუხლის დებულება ცხადყოფს, რომ აპოსტილის გაცემა არის მაქსიმალური და არა მინიმალური მოთხოვნა. იხილეთ აგრეთვე განმარტებითი ანგარიში, პუნქტები 31-39.

სახელმწიფოში აკრედიტებული მიმღები სახელმწიფოს საელჩოები და საკონსულოები საუკეთესოა ნამდვილობის დამოწმების პროცესის გასაადვილებლად, ისინი არ ინახავენ გამცემ სახელმწიფოში ყველა ორგანოს ან საჯარო თანამდებობის პირის ხელმოწერის/ზეჭდის/შტამპის ნიმუშებს, რაც შუალედური დამოწმების მიზეზი ხდება. გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად, დოკუმენტის საელჩოსა ან საკონსულოში დასამოწმებლად წარდგენამდე, მან შეიძლება გაიაროს დამოწმების რამდენიმე პროცესი. გამცემ სახელმწიფოში აკრედიტებული მიმღები სახელმწიფოს საელჩოს ან საკონსულოს მიერ დოკუმენტის დამოწმების შემდეგ, შეიძლება საჭირო გახდეს მისი წარდგენა მიმღები სახელმწიფოს საგარეო საქმეთა სამინისტროში საბოლოო დამოწმებისთვის.

ლეგალიზაციის პროცესის მაგალითი

12 მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთი სახელმწიფო არ მოითხოვს მათ ტერიტორიაზე გაცემული უცხოური ოფიციალური დოკუმენტების¹⁰ ლეგალიზაციას, ფიზიკური და იურიდიული პირებისთვის მაინც ხელსაყრელია როდესაც ეს სახელმწიფოები უერთდებიან კონვენციას როგორც ხელშემკვრელი მხარეები, რადგან სხვა ხელშემკვრელმა მხარეებმა შეიძლება მოითხოვონ ლეგალიზაცია.

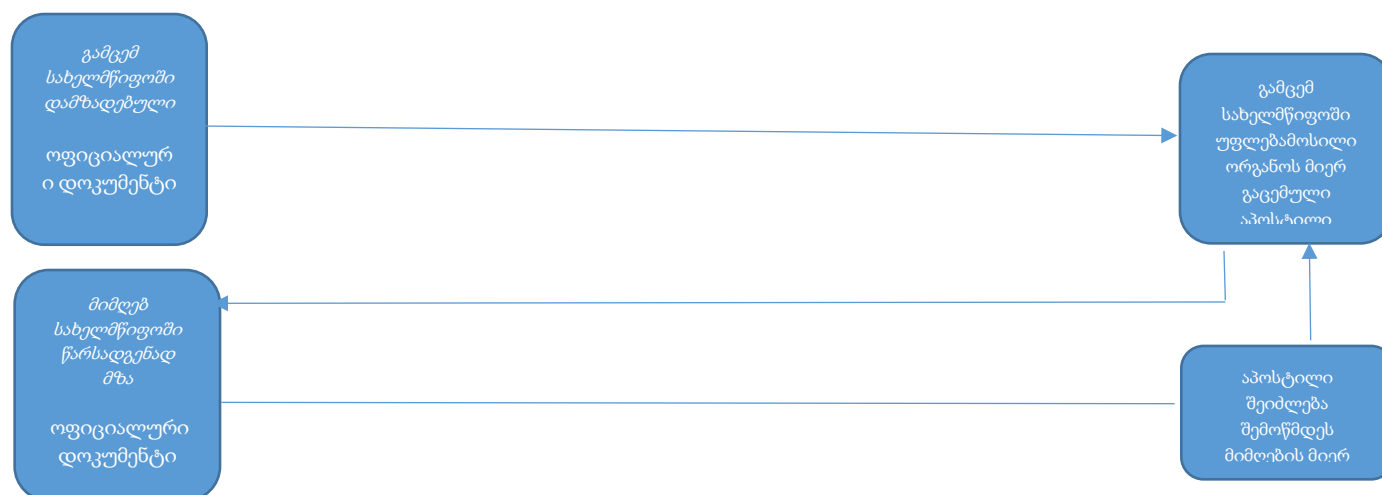
ბ. საზღვარგარეთ ოფიციალური დოკუმენტების გამოყენების გამარტივება

(ა) კონვენციით დაწესებული ერთსაფეხურიანი პროცესი

¹⁰ ეს განსაკუთრებით ეხება საერთო სამართლის სისტემის ქვეყნებს.

13 კონვენციით გათვალისწინებულ გამარტივებულ პროცედურას აქვს იგივე შედეგი, რაც ლეგალიზაციას: დანიშნული ორგანოს (უფლებამოსილი ორგანოს) მიერ გაცემული აპოსტილი ადასტურებს ხელმოწერის ნამდვილობას, ხელმოწერი პირის უფლებამოსილებას, და საჭიროების შემთხვევაში, მასზე დასმული ბეჭედის ან შტამპის ნამდვილობას.¹¹ ამ გამარტივებული პროცესის დანერგვით, კონვენცია ამცირებს დოკუმენტების დამოწმებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს და დროს და ამარტივებს ოფიციალური დოკუმენტების საზღვარგარეთ გამოყენებას.

აპოსტილის პროცესი

14 საუკეთესო შემთხვევაში ოფიციალური დოკუმენტები უნდა იყოს დამოწმებული აპოსტილით უშუალოდ გამცემ სახელმწიფოში წინასწარი ავთენტიფიკაციის საჭიროების გარეშე. ეს ერთსაფეხურიანი პროცესი წარმოადგენს აპოსტილის გაცემის გზას ხელშემკვრელი მხარეების უმეტესობის მიერ და ასახავს იმ სიმარტივეს, რისი მიღწევაც სურდათ ორგანიზატორებს კონვენციის შედგენისას.¹²

15 ზოგიერთი ხელშემკვრელი მხარე კვლავ მოითხოვს, რომ აპოსტილით დამოწმებამდე ზოგიერთი ან ყველა ოფიციალური დოკუმენტის ნამდვილობა დამოწმებული იყოს ერთი ან რამდენიმე ორგანოს მიერ (მაგ. პროფესიული ან რეგიონული დამოწმებაზე უფლებამოსილი ორგანოები). ჩვეულებრივ, ეს ხდება მაშინ, როდესაც უფლებამოსილ ორგანოს არ აქვს შესაძლებლობა გადაამოწმოს ყველა იმ ოფიციალური დოკუმენტის წარმოშობა, რომლის აპოსტილით დამოწმების უფლებამოსილებაც მას გააჩნია. მიუხედავად იმისა, რომ მრავალსაფეხურიანი დამოწმების პროცესი შეიძლება არ ეწინააღმდეგებოდეს კონვენციას, ის ინარჩუნებს ლეგალიზაციის ჯაჭვის იმ სირთულეს, რომლის გამარტივების მიზნისთვისაც შემუშავდა კონვენცია, და შეიძლება გამოიწვიოს დაბნეულობა იმ ძირითად დოკუმენტთან

¹¹ მუხლი 3(1)

¹² იხილეთ განმარტებითი ანგარიში, პუნქტები 1-6.

მიმართებაში, რომელიც ექვემდებარება აპოსტილით დამოწმებას. ხელშემკვერელ მხარეებს მოუწოდებენ, შეძლებისდაგვარად უარი თქვან შუალედურ დამოწმებაზე.¹³

(ბ) კონვენციის გამოყენებისას ლეგალიზაციის თავიდან აცილების ვალდებულება

16 მე-9 მუხლის შესაბამისად, ხელშემკვერელი მხარეები ვალდებული არიან მიიღონ აუცილებელი ზომები მათი დიპლომატიური და საკონსულო აგენტების მიერ ლეგალიზაციის თავიდან ასაცილებლად იმ შემთხვევებში, როდესაც გამოიყენება კონვენცია. დანერგვის ეტაპზე, ჩვეულებრივ, ეს მოიცავს ხელშემკვერელი მხარის მიერ საზღვარგარეთ მისი საელჩოებისა და საკონსულოების ინფორმირებას კონვენციის ახლო მომავალში ძალაში შესვლის შესახებ. მე-9 მუხლის მოთხოვნებთან შესაბამისობა, შეძლებისდაგვარად, მუდმივად უნდა გაკონტროლდეს¹⁴ დირექტივების ან სახელმძღვანელოების შემუშავების გზით.

(გ) კავშირი შიდა კანონმდებლობასთან და სხვა ხელშეკრულებებთან

17 თავისთავად, კონვენცია არ მოითხოვს უცხოური ოფიციალური დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებას მიმღებ სახელმწიფოში წარდგენამდე; ნებისმიერი ასეთი მოთხოვნა რეგულირდება მიმღებ სახელმწიფოს შიდა კანონმდებლობით. ხელშემკვერელ მხარეებს თავისუფლად შეუძლიათ გააუქმონ, შეზღუდონ ან გაამარტივონ ავთენტიფიკაციის მოთხოვნები ან არ დააწესონ რაიმე მოთხოვნა შიდა კანონმდებლობით ან პოლიტიკით აღიარებული ოფიციალური ან არაოფიციალური შეთანხმებების მეშვეობით - ნებისმიერი ფორმით. ანალოგიურად, კონვენცია არ გამორიცხავს ხელშემკვერელი მხარეები შეთანხმდნენ (მაგ., ორმხრივი ან მრავალმხრივი ხელშეკრულების სახით¹⁵) ავთენტიფიკაციის მოთხოვნების

¹³ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 12 2021

¹⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 55 2021

¹⁵ რიგი მრავალმხრივი, რეგიონალური და ორმხრივი ხელშეკრულებები მიზნად ისახავს გარკვეული კატეგორიის დოკუმენტების ავთენტიფიკაციის მოთხოვნების გაუქმებას. მაგალითად:

- სამოქალაქო მდგომარეობის საერთაშორისო კომისიამ დადო 1977 წლის 15 სექტემბრის ათენის კონვენცია გარკვეული ჩანაწერებისა და დოკუმენტების ლეგალიზაციისგან გათავისუფლების შესახებ, რომელიც აუქმებს ლეგალიზაციის ან მსგავსი ფორმალობის მოთხოვნას გარკვეული სამოქალაქო მდგომარეობის დოკუმენტებისთვის;

- ევროპის საბჭომ დადო 1968 წლის 7 ივნისის ევროპული კონვენცია დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულოს თანამშრომლის მიერ შედგენილი დოკუმენტების ლეგალიზაციის გაუქმების შესახებ, რომელიც აუქმებს წარმომადგენლობის ან საკონსულოს თანამშრომლების მიერ შედგენილი დოკუმენტების ლეგალიზაციის ან მსგავსი ფორმალობის მოთხოვნას;

- სამხრეთ ამერიკის საერთო ბაზრის (Mercosur) წევრ სახელმწიფოებში, სამოქალაქო, სავაჭრო, შრომისა და ადმინისტრაციულ საკითხებში სამართლებრივი თანამშრომლობისა და დახმარების შესახებ ლას-ლენიასის 1992 წლის 27 ივნისის პროტოკოლით გადაცემული დოკუმენტები გათავისუფლებულია ავთენტიფიკაციისა და მსგავსი ფორმალობისგან;

- სამართლებრივი თანამშრომლობის სფეროში ევროკავშირის მიერ მიღებული მთელი რიგი ინსტრუმენტები აუქმებს ლეგალიზაციის ან მსგავსი ფორმალობის მოთხოვნას ევროკავშირის წევრ ქვეყნებს შორის მათი მოქმედების ფარგლებში არსებული დოკუმენტებისთვის, მათ შორის 2016 წლის 6 ივლისის ევროპარლამენტისა და საბჭოს No 2016/1191 რეგულაცია (EU) მოქალაქეთა თავისუფალი გადაადგილების ხელშეწყობის შესახებ ევროკავშირში გარკვეული ოფიციალური დოკუმენტების წარდგენის მოთხოვნების გამარტივებით და რეგულაციის (EU) No 1024/2012 ცვლილებით, რაც იწვევს გარკვეულ ოფიციალურ დოკუმენტებზე აპოსტილის საჭიროების გაუქმებას.

გაუქმებაზე, შეზღუდვაზე ან შემდგომ გამარტივებაზე.¹⁶ მიუხედავად იმისა, რომ არ არსებობს მუდმივმოქმედი ბიუროს ასეთი ხელშეკრულებების შესახებ ინფორმირების ვალდებულება, ხელშემკვრელ მხარეებს მოუწოდებენ, მიაწოდონ ეს ინფორმაცია, რათა მუდმივმოქმედა ბიურომ შეძლოს, ის ხელმისაწვდომი გახადოს სხვა ხელშემკვრელი მხარეებისთვის.

18 HCCH-ის რამდენიმე კონვენცია, რომელიც ადგენს სამართლებრივი თანამშრომლობის მექანიზმებს, გამორიცხავს მათი მოქმედების ფარგლებში ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის ან მსგავსი ფორმალობის (მათ შორის აპოსტილით დამოწმების) მოთხოვნას.¹⁷

19 საინტერესოა, რომ 1993 წლის 29 მაისის კონვენცია ბავშვთა დაცვისა და უცხოეთში შვილად აყვანის კუთხით თანამშრომლობის შესახებ (შემდგომში „1993 წლის შვილად აყვანის კონვენცია“) არ აუქმებს ლეგალიზაციას ან მსგავს ფორმალობებს. ვინაიდან, 1993 წლის შვილად აყვანის კონვენციით გათვალისწინებული შვილად აყვანის პროცედურები მოიცავს მრავალი ოფიციალური დოკუმენტის გაცვლას, აპოსტილის კონვენციას დიდი პოტენციალი აქვს, გაამარტივოს და ხელი შეუწყოს მის მოქმედებას. 1993 წლის შვილად აყვანის კონვენციის ხელშემკვრელ მხარეებს მოუწოდებენ, შეუერთდნენ აპოსტილის კონვენციას.¹⁸

20 ანალოგიურად, სამოქალაქო ან სავაჭრო საქმეებში უცხოური სასამართლოს გადაწყვეტილებების აღიარებისა და აღსრულების შესახებ 2019 წლის 2 ივლისის კონვენცია (შემდგომში „2019 წლის სასამართლო გადაწყვეტილებების კონვენცია“) არ შეიცავს არანაირ დებულებას. მიუხედავად იმისა, რომ „2019 წლის სასამართლო გადაწყვეტილებების კონვენციის“ ადრინდელ პროექტში შეტანილი იყო მუხლი „ლეგალიზაციის გაუქმების“ შესახებ, 2017 წლის ნოემბრის უცხოური სასამართლო გადაწყვეტილებების აღიარებისა და აღსრულების სპეციალური კომისიის სხდომაზე მიღებული იყო გადაწყვეტილება მისი ამოღების შესახებ.¹⁹ ამით სპეციალურმა კომისიამ აღნიშნა აპოსტილის კონვენციის როლი დოკუმენტის წარმოშობის ნამდვილობის უზრუნველყოფაში. 2019 წლის გადაწყვეტილებების კონვენციის ხელშემკვრელ მხარეებს მოუწოდებენ შეუერთდნენ აპოსტილის კონვენციას.²⁰

3. აპოსტილის ქმედითობა

¹⁶ იხილეთ მუხლი 3(2) და 8. აგრეთვე განმარტებითი მოხსენება, პუნქტები 31-39 და 51-53 პუნქტები.

¹⁷ იხ., მაგ., „სამოქალაქო ან სავაჭრო საკითხებში სასამართლო და სასამართლოგარეშე დოკუმენტების საზღვარგარეთ ჩაბარების შესახებ 1965 წლის 15 ნოემბრის კონვენციის“ (შემდგომში „1965 წლის ჩაბარების კონვენცია“) მე-3 მუხლი; ბავშვთა საერთაშორისო გატაცების სამოქალაქო ასპექტების შესახებ 1980 წლის 25 ოქტომბრის კონვენციის (შემდგომში „1980 წლის ბავშვთა გატაცების კონვენცია“) 23-ე მუხლი.

¹⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 6 2021; იხილეთ სპეციალური კომისიის შვილად აყვანის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 42 2010; იხილეთ სპეციალური კომისიის შვილად აყვანის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 7 2015.

¹⁹ იხილეთ 2017 წლის ოქტომბრის No182 სამუშაო დოკუმენტი უცხოური სასამართლოს გადაწყვეტილებების აღიარებისა და აღსრულების სპეციალური კომისიის მესამე სხდომის საყურადღებოდ (2017 წლის 13-17 ნოემბერი) (ხელმისაწვდომია HCCH ვებსაიტზე www.hcch.net „გადაწყვეტილებების ქვეთავი“ შემდეგ „მოსამზადებელი სამუშაოები“).

²⁰ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 6 2021

ა. რა არის აპოსტილი?

21 აპოსტილი არის სერტიფიკატი, რომელიც გაცემულია კონვენციის მე-3 მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად ოფიციალური დოკუმენტის წარმოშობის ავთენტურობის დასადასტურებლად. აპოსტილი შეიძლება წარედგინოს და გაიცეს კონვენციის ყველა ხელშემკვერელ სახელმწიფოში.

ბ. აპოსტილი ამოწმებს დოკუმენტის წარმოშობას და არა შინაარსს

22 აპოსტილის მოქმედება შეზღუდულია. იგი ადასტურებს მხოლოდ დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტის წარმოშობის ავთენტურობას, რაც გულისხმობს დოკუმენტზე ხელმოწერის ნამდვილობის, დოკუმენტზე ხელმოწერი პირის უფლებამოსილებისა და, საჭიროების შემთხვევაში, დოკუმენტზე არსებული ბეჭდის ან შტამპის ავთენტურობის დადასტურებას.²¹

23 აპოსტილი არანაირად არ არის დაკავშირებული დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტის შინაარსთან.²² მიუხედავად იმისა, რომ დოკუმენტის ოფიციალური ხასიათი შეიძლება გულისხმობდეს, რომ მისი შინაარსი უტყუარი და სწორია, აპოსტილი არ აძლიერებს და არ മാტებს მას რაიმე იურიდიულ მნიშვნელობასა და ძალას, რომელიც ექნებოდა ხელმოწერას/ბეჭედს/შტამპს აპოსტილის გარეშე. აქედან გამომდინარე, სპეციალური კომისია რეკომენდაციას უწევს უფლებამოსილ ორგანოებს, საკუთარ აპოსტილში შეიტანონ შენიშვნა მისი აღნიშნული შეზღუდული ძალის შესახებ.²³

გ. აპოსტილი არ ადასტურებს, რომ ქვეყნის შიგნით მოქმედი კანონმდებლობის ყველა მოთხოვნა დოკუმენტის სათანადოდ დამზადებასა და გაცემასთან დაკავშირებით შესრულებულია

24 ქვეყნის შიდა კანონმდებლობა ან პოლიტიკა განსაზღვრავს ფორმალურ მოთხოვნებს ოფიციალური დოკუმენტების შესრულებასთან დაკავშირებით და ასევე იმას, დაკარგავს თუ არა ოფიციალური დოკუმენტი იურიდიულ ძალას რაიმე ხარვეზის გამო. აღნიშნული მოიცავს ასევე უფლებამოსილი ორგანოს პასუხისმგებლობის დონეს, შეამოწმოს დოკუმენტები ასეთი ხარვეზების არსებობაზე; კონვენცია არ აკისრებს ამის ვალდებულებას უფლებამოსილ ორგანოს. ვინაიდან აპოსტილს არ გააჩნია სხვა იურიდიული ძალა, გარდა ოფიციალური დოკუმენტის წარმოშობის ავთენტურობის დამოწმებისა, მისი გაცემა არ აღმოფხვრის დოკუმენტში არსებულ ხარვეზებს.

²¹ მუხლი 5(2). იხილეთ აგრეთვე სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No39 2021. მაგალითად, აპოსტილი დაბადების მოწმობაზე ადასტურებს ხელმოწერის ნამდვილობას, დოკუმენტზე ხელმოწერი პირის უფლებამოსილებას და, საჭიროების შემთხვევაში, დოკუმენტზე არსებული ბეჭდის ან შტამპის ავთენტურობას. იგი არ ადასტურებს, რომ დაბადების მოწმობაში არსებული ინფორმაცია, მათ შორის სახელი და დაბადების თარიღი, არის უტყუარი და სწორი.

²² იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 39 2021

²³ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 48 2021

დ. აპოსტილი არ ახდენს ზეგავლენას ოფიციალური დოკუმენტის დასაშვებობაზე ან მტკიცებულებით ძალაზე

25 კონვენცია არ ახდენს ზეგავლენას მიმღები სახელმწიფოს უფლებაზე, განსაზღვროს უცხოური ოფიციალური დოკუმენტის მისაღება ან მტკიცებულებითი ძალა.²⁴ მაგალითად, მიმღები სახელმწიფოს ორგანოებს შეუძლიათ განსაზღვრონ, აკმაყოფილებს თუ არა დოკუმენტი შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის აუცილებელ მოთხოვნებს და არის თუ არა დოკუმენტი ყალბი ან შეცვლილი.

26 ხელშემკვრელ მხარეებს შეუძლიათ, დააწესონ ვადები უცხოური ოფიციალური დოკუმენტების მიღებაზე (მაგ., დოკუმენტი უნდა იყოს წარმოდგენილი მისი დამზადებიდან გარკვეული პერიოდის განმავლობაში). ეს შეზღუდვები არ შეიძლება დაწესდეს თავად აპოსტილის მიღებაზე.

27 მიმღები სახელმწიფოს მტკიცებულებათა კანონმდებლობამ უნდა განსაზღვროს, რამდენად შეიძლება გამოიყენონ უცხოური ოფიციალური დოკუმენტი ფაქტის დასადასტურებლად.

ე. აპოსტილის მოქმედება უვადოა

28 გაცემული აპოსტილი ძალაშია მანამ, სანამ შესაძლებელია მისი იდენტიფიცირება და სანამ ის თან ერთვის დამოწმებულ ოფიციალურ დოკუმენტს. შესაბამისად, ა არ შეიძლება აპოსტილის უარყოფა მხოლოდ მისი ხანდაზმულობის გამო. თუმცა, ეს ხელს არ უშლის მიმღები სახელმწიფოს ორგანოებს, მათი შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის საფუძველზე, დააწესონ ვადები ძირითადი ოფიციალური დოკუმენტის მიღებაზე.

4. კონვენციის პრაქტიკული გამოყენების მონიტორინგი

ა. მუდმივმოქმედი ბიუროს როლი

29 მუდმივმოქმედი ბიურო ახორციელებს და კოორდინაციას უწევს კონვენციის პრაქტიკული გამოყენების ხელშეწყობას, იმპლემენტაციას, მხარდაჭერასა და მონიტორინგზე მიმართულ საქმიანობას. ის პასუხობს ხელშემკვრელი მხარეების შეკითხვებს კონვენციის გამოყენებასთან დაკავშირებით, ატარებს კონსულტაციებს კონვენციის ეფექტიანი იმპლემენტაციისა და ფუნქციონირების შესახებ და ამზადებს და აწყობს სპეციალური კომისიის და e-APP ფორუმის შეხვედრებს.

30 მუდმივმოქმედ ბიუროს არ აქვს არც ვალდებულება და არც უფლებამოსილება, გააკონტროლოს კონვენციის მოქმედება. კონვენციის ინტერპრეტაციასა და გამოყენებასთან დაკავშირებით ხელშემკვრელ მხარეებს შორის აზრთა სხვადასხვაობის შემთხვევაში, მუდმივმოქმედ ბიუროს შეუძლია, დაუკავშირდეს ხელშემკვრელი მხარეების შესაბამის ორგანოებს ან ოფიციალურ პირებს საკითხის განხილვისა და შესაძლო გადაწყვეტის შეთავაზების მიზნით.

²⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 38 2021

31 მუდმივმოქმედი ბიურო არ გასცემს აპოსტილს, არ აწარმოებს აპოსტილის შემოწმების რეესტრს და არ უწევს პირდაპირ დახმარებას ან კონსულტაციას განმცხადებლებს, მათ შორის, ხელშემკვრელი მხარეებისა და მათი უფლებამოსილი ორგანოების მიერ კონვენციის გამოყენების საკითხებთან დაკავშირებით. საზოგადოების წევრები და პრაქტიკოსი იურისტები უნდა ეწვიონ HCCH-ის ვებგვერდს ან დაუკავშირდნენ შესაბამის ორგანოს შესაბამის სახელმწიფოში.

32 კონვენციის შესახებ წყაროები ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის ქვეთავში. მათ შორისაა ინფორმაცია ხელშემკვრელი მხარეების სიის შესახებ, უფლებამოსილი ორგანოების საკონტაქტო მონაცემები, ინფორმაცია e-APP-ის შესახებ და განმარტებითი მასალები.

33 უფლებამოსილ ორგანოებს სთავაზობენ, დაუკავშირდნენ მუდმივმოქმედ ბიუროს კონვენციის ეფექტურ ფუნქციონირებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე. ეს შეიძლება მოიცავდეს საკონტაქტო მონაცემების განახლებას ან ახალი აპოსტილის სერტიფიკატების დანერგვის, e-APP-ის იმპლემენტაციისა ან აპოსტილის მიღებასთან დაკავშირებული სირთულეების განხილვას.

ბ. სპეციალური კომისიის როლი

34 სპეციალური კომისიის სხდომები იძლევა კონვენციის პრაქტიკულ მოქმედებასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი საკითხების სიღრმისეული განხილვისა და შეფასების განხილვის საშუალებას. ამ შეხვედრებს ამზადებს მუდმივმოქმედი ბიურო.

35 სპეციალური კომისიის სხდომებს ესწრებიან ექსპერტები და წარმომადგენლები, მათ შორის, ეროვნული ორგანოებისა და უფლებამოსილი ორგანოების წარმომადგენლები. სახელმძღვანელოს გამოქვეყნების დროისთვის სპეციალური კომისია შეიკრიბა ხუთჯერ: 2003, 2009, 2012, 2016 და 2021 წლებში.²⁵ 2012 წლის სხდომა იყო პირველი, რომელიც დაეთმო მხოლოდ აპოსტილის კონვენციის პრაქტიკულ გამოყენებას.²⁶

36 სპეციალური კომისია ამტკიცებს „დასკვნებსა და რეკომენდაციებს“, რომლებსაც შემდგომში ამტკიცებს ზოგად საკითხთა და პოლიტიკის საბჭო. ეს „დასკვნები და რეკომენდაციები“ აყალიბებენ მეთოდურ რეკომენდაციებს უფლებამოსილი ორგანოებისთვის და ძალზე სასარგებლოა კონვენციასთან დაკავშირებული სამუშაო საკითხების გადაჭრისას, ისევე როგორც კონვენციის ინტერპრეტაციისა და მისი გამოყენებისას.

²⁵ აპოსტილის კონვენციის მოქმედების დაწყება ასევე განიხილებოდა HCCH-ის კონვენციის პრაქტიკული გამოყენების შესახებ სპეციალური კომისიის პირველ სხდომაზე, რომელიც გაიმართა 1977 წელს, 1965 წლის „დოკუმენტების ჩაბარების კონვენციასთან“ დაკავშირებით (იხ. ზემოთ, შენიშვნა 17). იხილეთ *მოხსენება სპეციალური კომისიის მუშაობაზე „სამოქალაქო ან სავაჭრო საკითხებში სასამართლო და სასამართლოვარეშე დოკუმენტების საზღვარგარეთ ჩაბარების 1965 წლის 15 ნოემბრის კონვენციის გამოყენების შესახებ* (1977), გვ. 10-11 (ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებგვერდზე: www.hcch.net „ჩაბარების სექციაში“, შემდეგ "პრაქტიკული გამოყენების დოკუმენტები").

²⁶ 2003 და 2009 წლებში გამართულ შეხვედრებზე, იურიდიული თანამშრომლობის შესახებ HCCH-ის სხვა კონვენციებთან ერთად, განიხილეს აპოსტილის კონვენცია.

სპეციალური კომისია ასევე განსაზღვრავს სამომავლო სამუშაოებს, რომლებიც უნდა განხორციელდეს მუდმივმოქმედი ბიუროსა და ხელშემკვრელი მხარეების მიერ ზოგად საკითხთა და პოლიტიკის საბჭოს მიერ დადგენილი სამუშაო პროგრამის მიხედვით.

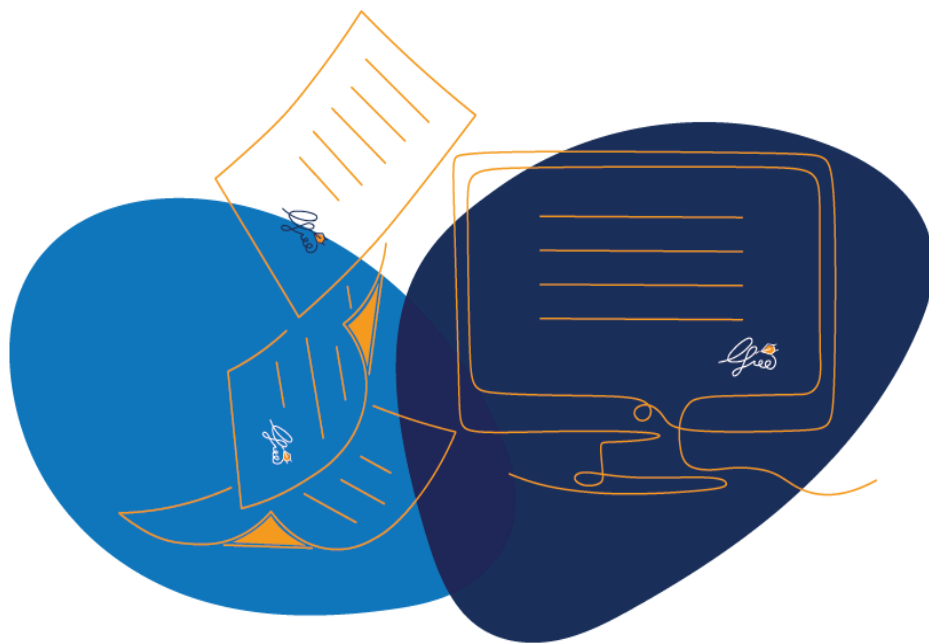
გ. ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ფორუმის როლი (საერთაშორისო ფორუმი e-APP-ზე)

37 ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის (e-APP) შემუშავებასა და გაფართოებასთან დაკავშირებით, მუდმივმოქმედი ბიურო აწყოებს e-APP-ის ფორუმის რეგულარულ შეხვედრებს. ეს შეხვედრები იძლევა კონკრეტულად e-APP-სთან და მისი კომპონენტების პრაქტიკულ გამოყენებასთან დაკავშირებით ინფორმაციისა და გამოცდილების გაცვლის შესაძლებლობას. გარდა ამისა, შეხვედრები სასარგებლო აღმოჩნდა ელექტრონულ ნოტარიულ დამოწმებასთან და ციფრულ ავთენტიფიკაციასთან დაკავშირებული საკითხების განხილვისთვის. ვინაიდან, ეს შეხვედრები ხშირად სცილდება HCCH-ის სპეციალური კომისიების შეხვედრების ოფიციალურ განრიგს, ისინი ორგანიზებულია მუდმივმოქმედი ბიუროს მიერ ხელშემკვრელ მხარეებთან ერთად, რაც იწვევს შეხვედრების ჩატარების სიხშირეს და ნიდერლანდების ფარგლებს გარეთ ჩატარების შესაძლებლობებს. სახელმძღვანელოს გამოქვეყნების მომენტისთვის, e-APP ფორუმი ჩატარდა 12-ჯერ 11 ლოკაციაზე.

38 e-APP-ის ფორუმის შეხვედრების შედეგები ზოგადად დოკუმენტირებულია „დასკვნებისა და რეკომენდაციების“ სახით, რომლებიც ასახავს გამოცდილების და მეთოდური რეკომენდაციების განხილვას e-APP-ის იმპლემენტაციასთან დაკავშირებით. e-APP ფორუმის არაოფიციალური ხასიათის გათვალისწინებით, მისი მუშაობა რჩება სპეციალური კომისიის და ზოგად საქმეთა და პოლიტიკის საბჭოს უფლებამოსილების ფარგლებში. მეათე (ჰააგის) ფორუმზე, მისი წინა შეხვედრების ღირებულების აღიარებით, e-APP ფორუმის ყველა არსებული დასკვნები და რეკომენდაციები გაერთიანდა კრებულში, რომელიც შემდგომში დაამტკიცა სპეციალურმა კომისიამ.²⁷ ეს დოკუმენტი - e-APP ფორუმის წინა შეხვედრების დასკვნებთან და რეკომენდაციებთან ერთად ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის ქვეთავში.

²⁷ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 21 2016

ნაწილი მეორე

უფლებამოსილი ორგანოები

უფლებამოსილი ორგანოები

1. უფლებამოსილი ორგანოების როლი
2. უფლებამოსილი ორგანოების საქმიანობა
3. ცვლილებები უფლებამოსილ ორგანოებში
4. დიპლომატიური წარმომადგენლობები, როგორც გამცემი ორგანოები
5. თაღლითობასთან ბრძოლა

1. უფლებამოსილი ორგანოების როლი

39 კონვენციის მე-6 მუხლის თანახმად, ყოველი ხელშემკვრელი მხარე ვალდებულია, დანიშნოს აპოსტილის გაცემაზე უფლებამოსილი ერთი ან მეტი ორგანო. ყველა ხელშემკვრელ მხარეს შეუძლია, თავად განსაზღვროს, რამდენი და რომელი ორგანო იქნება უფლებამოსილი, გასცეს აპოსტილი.²⁸ უფლებამოსილი ორგანოების რიცხვში შეიძლება შედიოდნენ იურიდიული პირები, როგორებიცაა სამინისტროები და დეპარტამენტები, ან კონკრეტული თანამდებობის პირები, რომელთა იდენტიფიცირება შესაძლებელია მათი თანამდებობის მეშვეობით.

40 უფლებამოსილი ორგანოების სისტემა მთავარ როლს ასრულებს კონვენციის სათანადოდ გამოყენების უზრუნველყოფაში. ის ასრულებს სამ ძირითად ფუნქციას:

ა) ოფიციალური დოკუმენტების ნამდვილობის (წარმოშობის) შემოწმება.

ბ) აპოსტილის გაცემა.

გ) რეესტრში არსებული აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტების აღრიცხვა დოკუმენტის მიმღების მოთხოვნით აპოსტილის ნამდვილობის შემოწმების მიზნით.

ჩამოთვლილი მოვალეობების შესრულებისას უფლებამოსილი ორგანოები ახორციელებენ ერთმანეთთან დაკავშირებულ რიგ ქმედებებს, მათ შორის, აპოსტილის გაცემაზე განცხადებების მიღება, ადგილობრივ ოფიციალურ პირებთან და ოფიციალური დოკუმენტების გამცემ ორგანოებთან მუშაობა, აპოსტილის შევსება და დაკვრა დასამოწმებელ ოფიციალურ დოკუმენტზე, გადახდების დამუშავება (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და, მოთხოვნის შემთხვევაში, აპოსტილის გადამოწმება.

2. უფლებამოსილი ორგანოების საქმიანობა

ა. რესურსები და სტატისტიკა

41 თითოეული ხელშემკვრელი მხარე ვალდებულია უზრუნველყოს თავისი უფლებამოსილი ორგანოების სამუშაო პროცესის ორგანიზება. ისინი უნდა იყვნენ დაკომპლექტებული საკმარისი რაოდენობის პერსონალით და რესურსებით უზრუნველყოფილნი საჭირო ფუნქციების შესასრულებლად. ეს მოიცავს აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტების გაცემისთვის, ხელმოწერის ნიმუშების/ბეჭდების /შტამპების ელექტრონული ბაზების წარმოებისთვის და აპოსტილების ელექტრონული რეესტრებისთვის საჭირო აღჭურვილობასა და პროგრამულ უზრუნველყოფასთან წვდომას. უფლებამოსილი ორგანოებს ასევე უნდა ჰქონდეთ წვდომა ისეთ საკომუნიკაციო საშუალებებზე, როგორიცაა ტელეფონი და ელექტრონული ფოსტა.

²⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 41 2021.

42 მიზანშეწონილია უფლებამოსილი ორგანოების მიერ გაცემული აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტების საერთო რაოდენობის აღრიცხვა აპოსტილის სერვისებზე მოთხოვნის მონიტორინგისა და რეაგირების მიზნით. ეს შეიძლება მოიცავდეს ინფორმაციას ოფიციალური დოკუმენტების კატეგორიების ან მიმღები ქვეყნების შესახებ, რომლებისთვისაც ყველაზე ხშირად გაიცემა აპოსტილი. უფლებამოსილი ორგანოების მიერ შეგროვებული სტატისტიკური მონაცემები ასევე ეხმარება მუდმივმოქმედ ბიუროს კონვენციის პრაქტიკული გამოყენების მონიტორინგში.

ბ. ინსტრუქციები და ტრენინგი

43 უფლებამოსილმა ორგანოებმა თავიანთი შიდა პროცედურებისა და მეთოდური რეკომენდაციების შესახებ უნდა შეიმუშაონ ინსტრუქციები, რომლებითაც იხელმძღვანელებენ თანამშრომლები აპოსტილის მოთხოვნის დამუშავებისას. ეს უნდა მოიცავდეს მითითებებს იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა შეირჩეს კატეგორია ოფიციალური დოკუმენტებისა, რომლებიც შეიძლება იყოს აპოსტილით დამოწმებული. ასევე უნდა დააწესოს აპოსტილის დაკვრის საერთო პრაქტიკა. გარდა ამისა, მუდმივად უნდა ატარებდეს ტრენინგებს თანამშრომლებისთვის.

44 პრაქტიკაში, ხელშემკვრელი მხარეები აწყობენ ღონისძიებებს (მუდმივმოქმედი ბიუროს ჩართულობით ან მის გარეშე), თავს იყრიან უფლებამოსილი ორგანოების წარმომადგენლები გამოცდილების გაზიარების და ინფორმაციის გაცვლის მიზნით. სპეციალურმა კომისიამ აღნიშნა უფლებამოსილი და ეროვნული ორგანოების როლი კონვენციისა და მისი გამოყენების შესახებ საგანმანათლებლო ღონისძიებების ჩატარებაში, ასევე, აპოსტილის ფართოდ აღიარებაზე მიმართული პროგრამების განხორციელებაში.²⁹

გ. სერვისის მიწოდება

აპოსტილთან დაკავშირებული მომსახურებების უმეტესობა მიწოდებულია ერთი ან რამდენიმე შემდეგი მეთოდით:

- განმცხადებელი აკეთებს განაცხადს და/ან იღებს აპოსტილით დამოწმებულ დოკუმენტს უშუალოდ უფლებამოსილი ორგანოს სამსახურში;
- განმცხადებელი აკეთებს განაცხადს და/ან იღებს აპოსტილით დამოწმებულ დოკუმენტს ფოსტით;
- განმცხადებელი აკეთებს განაცხადს და/ან იღებს ელექტრონული აპოსტილით დამოწმებულ დოკუმენტს ონლაინ ან ელექტრონული ფოსტით.

46 თითოეულ ხელშემკვრელ მხარეს შეუძლია, თვითონ განსაზღვროს აპოსტილით დამოწმების ის მოდელი, რომელსაც ის გამოიყენებს მოთხოვნაზე სათანადო რეაგირების მიზნით. ამ კონტექსტში სპეციალური კომისია მიესალმა აპოსტილით დამოწმების სერვისების

²⁹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 35 2021.

მიწოდების დეცენტრალიზაციის მცდელობებს.³⁰ ეს შეიძლება განხორციელდეს დამატებითი უფლებამოსილი ორგანოების დანიშვნით ან არსებული უფლებამოსილი ორგანოს ადგილობრივი ოფისების გახსნით. სერვისების დეცენტრალიზაცია, განსაკუთრებით სამსახურებსა და ორგანოებს შორის ჰარმონიზაციასთან ერთად, ზრდის ეფექტურობას და აადვილებს საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომობას.

47 უფლებამოსილ ორგანოებს ეძლევა რეკომენდაცია, განიხილონ აპოსტილით დამოწმებაზე სტანდარტული ფორმის მოთხოვნის შემუშავების საკითხი განმცხადებლებისთვის დახმარების გაწევის მიზნით და უზრუნველყონ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ აპოსტილის გაცემისთვის ყველა აუცილებელი ინფორმაციის ფლობა. პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად შესაბამისი ინფორმაცია შეიძლება შეიცავდეს:

- განმცხადებლის სახელსა და საკონტაქტო ინფორმაციას;
- აპოსტილით დასამოწმებელი დოკუმენტების რაოდენობასა და აღწერას;
- მიმღები სახელმწიფოს სახელს.³¹

საჭიროების შემთხვევაში უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია, მოითხოვოს გადახდის დეტალები და მიწოდების სასურველი მეთოდი.

დ. საჯარო ინფორმაცია

48 ინფორმაცია აპოსტილით დამოწმების მომსახურების გაწევის შესახებ უნდა იყოს საჯაროდ ხელმისაწვდომი იმ ფიზიკური და იურიდიული პირებისთვის, რომლებიც სარგებლობენ ამ მომსახურებით, ასევე იმ პროფესიების წარმომადგენელთა ჯგუფებისთვის, რომლებიც ჩართულნი არიან ოფიციალური დოკუმენტების მიმოქცევაში (მაგ., ადვოკატები და ნოტარიუსები). უფლებამოსილ ორგანოებს შეუძლიათ, უზრუნველყონ ვებგვერდის მხარდაჭერა უფლებამოსილ ორგანოს სამსახურში არსებული ბეჭდური მასალით შევსების გზით, და/ან თანამდებობის პირებისა და ორგანოების მეშვეობით, რომლებიც გასცემენ აპოსტილით ხშირად დასამოწმებელ დოკუმენტებს.

49 ვებგვერდზე ან ბეჭდურ მასალაში მოწოდებული შესაბამისი ინფორმაცია მოიცავს:

- უფლებამოსილი ორგანოს საკონტაქტო ინფორმაციას (ქუჩისა და საფოსტო მისამართი, ტელეფონი, ელექტრონული ფოსტა, ფაქსი, საკონტაქტო პირი) და სამუშაო საათებს;
- აპოსტილით დოკუმენტის დამოწმების მომსახურების მიღებისთვის განცხადების წარდგენის წესს (მათ შორის, ონლაინ ან ჩამოსატვირთი განცხადების ფორმაზე წვდომა და განცხადების წარდგენამდე განსახორციელებელი ქმედებების ჩამონათვალი);

³⁰ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 42 2021.

³¹ მიუხედავად იმისა, რომ უფლებამოსილმა ორგანომ შეიძლება გამოიყენოს ეს ინფორმაცია იმის დასადგენად, შეიძლება თუ არა დამოწმდეს დოკუმენტი აპოსტილით, მან არ უნდა თქვას უარი დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებაზე, თუ განმცხადებელი არ აკონკრეტებს მიმღებ სახელმწიფოს.

- ოფიციალური დოკუმენტების კატეგორიებს, რომელთა აპოსტილით დამოწმების უფლება აქვს უფლებამოსილ ორგანოს (საჭიროების შემთხვევაში, ხელშემკვრელი მხარის სხვა უფლებამოსილ ორგანოებში ან დიპლომატიურ წარმომადგენლობებში გადაგზავნით იმ შემთხვევაში, თუ არ გამოიყენება აპოსტილის კონვენცია და მოქმედებს ლეგალიზაციის მოთხოვნა);
- ხელმისაწვდომი სერვისების სახეობებს (მაგ., უშუალოდ უფლებამოსილი ორგანოს ოფისი, ფოსტა, ელექტრონული აპოსტილი, ასევე ნებისმიერი პრიორიტეტული დამუშავების მომსახურება) და სავარაუდო მომსახურების ვადებს;
- ძირითად ინფორმაციას კონვენციის მოქმედებისა და აპოსტილის ქმედითობის შესახებ (მათ შორის, აპოსტილით დამოწმების პოლიტიკა);
- ნებისმიერ არსებულ საფასურსა და გადახდის მიღებულ ფორმებს;
- ინფორმაციას აპოსტილის გადამოწმებაზე (ელექტრონული რეესტრის მეშვეობით ან შესაბამის უფლებამოსილ ორგანოსთან დაკავშირების გზით);
- აპოსტილის ნიმუშს ან აპოსტილის ნიმუშის ილუსტრაციას;
- HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის ქვეთავს.

50 ასევე რეკომენდებულია, რომ უფლებამოსილმა ორგანოებმა მოაწოდონ მუდმივმოქმედ ბიუროს შესაბამისი ვებგვერდის ბმული.³²

3. ცვლილებები უფლებამოსილ ორგანოებში

51 ხელშემკვრელმა მხარეებმა უნდა აცნობონ დეპოზიტარს მათ მიერ დანიშნულ უფლებამოსილ ორგანოებში ცვლილებების შესახებ.³³ ეს მოიცავს შემთხვევებს, როდესაც:

- დაინიშნება ახალი უფლებამოსილი ორგანო;
- არსებული უფლებამოსილი ორგანოს დანიშნულება წყდება;
- შეიცვალა არსებული უფლებამოსილი ორგანოს უფლებამოსილება (მაგ., შეიცვალა დოკუმენტების კატეგორია, რომლებზეც მას აქვს აპოსტილით დამოწმების უფლებამოსილება).

აღნიშნული ასევე მოიცავს შემთხვევებს, როდესაც ადგილი ჰქონდა არსებით ცვლილებას დანიშნული უფლებამოსილი ორგანოს სტრუქტურაში (მაგ., თუ მოხდა სამთავრობო დეპარტამენტების გაერთიანება).

52 საჭიროებისამებრ, დეპოზიტარისთვის განკუთვნილი შეტყობინება უნდა შეიცავდეს ყოველი ახალი უფლებამოსილი ორგანოს სახელწოდებას და სრულ საკონტაქტო ინფორმაციას

³² იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 17 2021.

³³ მუხლი 6(2)

(მათ შორის საკონტაქტო პირის სახელს და ელექტრონული ფოსტის მისამართს) და დოკუმენტების კლასებს, რომელთა აპოსტილით დამოწმების უფლება გააჩნია მას. დანიშვნა ძალაში შედის იმ დღიდან, როდესაც დეპოზიტარი მიიღებს შეტყობინებას ცვლილებების შესახებ.

53 დანიშნული უფლებამოსილი ორგანოს სახელწოდებაში ან საკონტაქტო ინფორმაციაში უმნიშვნელო ცვლილებები, ან უფლებამოსილ ორგანოს ფარგლებში რეგიონული ოფისების დაარსება, არ მიიჩნევა როგორც დანიშნულების ცვლილება და, შესაბამისად, არ არის საჭირო დეპოზიტარის შეტყობინება. ხელშემკვრელ მხარეებს კვლავ ეძლევათ რეკომენდაცია, მიაწოდონ ეს ინფორმაცია მუდმივმოქმედ ბიუროს, როგორც კომუნიკაციის მიზნებისთვის, ასევე HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის სექციაში განახლებული ინფორმაციის მიწოდების უზრუნველსაყოფად.

4. დიპლომატიური წარმომადგენლობები, როგორც გამცემი ორგანოები

54 ზოგიერთ ხელშემკვრელ მხარეს ჰყავს დიპლომატიური წარმომადგენლობები, რომლებიც გასცემენ აპოსტილს კონვენციის შესაბამისად. სპეციალურმა კომისიამ აღიარა ამ პრაქტიკის ღირებულება.³⁴

55 დიპლომატიურ წარმომადგენლობას შეუძლია გასცეს აპოსტილი ორიდან ერთი გზით:

ა) ხელშემკვრელი მხარე ნიშნავს ცალკეულ დიპლომატიურ წარმომადგენლობას, როგორც უფლებამოსილ ორგანოს;

ბ) ხელშემკვრელ მხარეს ჰყავს ერთი დანიშნული უფლებამოსილი ორგანო, რომელსაც, შიდა კანონმდებლობის მიხედვით, შეუძლია მისი აპოსტილით დამოწმებასთან დაკავშირებული პროცესებისა და სერვისების დეცენტრალიზაცია, მისივე დიპლომატიური წარმომადგენლობების მეშვეობით (მაგ., საგარეო საქმეთა სამინისტრო).

56 კონვენცია არ განსაზღვრავს ადგილს, სადაც უნდა გაიცეს აპოსტილი და არც გამორიცხავს უფლებამოსილი ორგანოს დანიშვნას, რომელიც ფიზიკურად მდებარეობს სხვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე. ამრიგად, დიპლომატიურ წარმომადგენლობებს შეუძლიათ გასცენ აპოსტილი, თუ გათვალისწინებულია ტერიტორიებთან დაკავშირებული 1(1) მუხლით განსაზღვრული ნიუანსები და 1(3)(ა) მუხლით განსაზღვრული გამონაკლისები.³⁵ ასეთი პრაქტიკა არ ეწინააღმდეგება კონვენციას იმ პირობით, როდესაც :

- უფლებამოსილი ორგანო აპოსტილით ამოწმებს მხოლოდ ოფიციალური დოკუმენტების იმ კატეგორიებს, რომელთა აპოსტილით დამოწმების უფლებამოსილება გააჩნია მას;

³⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 13 2021.

³⁵ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 14 2021 1(3)(ა) მუხლის კონტექსტში. ასევე იხილეთ ქვემოთ, პუნქტი 123 და შემდგომ.

- უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია გადაამოწმოს აპოსტილით დამოწმებული თითოეული ოფიციალური დოკუმენტის წარმოშობა.

57 კონვენცია შეიძლება გამოყენებულ იქნას იმ შემთხვევაში, თუ განმცხადებელი წარადგენს მშობლიური სახელმწიფოს ტერიტორიაზე უკვე დამზადებულ ოფიციალურ დოკუმენტს, ან დიპლომატიური წარმომადგენლობა მოიძიებს მისი მშობლიური სახელმწიფოს ტერიტორიაზე უკვე დამზადებულ ოფიციალურ დოკუმენტს.³⁶ ამიტომ, მნიშვნელოვანია, რომ დიპლომატიურ წარმომადგენლობებს, რომლებიც გასცემენ აპოსტილს, ჰქონდეთ ადეკვატური სისტემები და პროცედურები ოფიციალური დოკუმენტის წარმოშობის ავთენტურობის შესამოწმებლად.

58 მუდმივმოქმედი ბიურო რეკომენდაციას უწევს ელექტრონული რეესტრის გამოყენებას, რათა თავიდან იქნას აცილებული ან მინიმუმამდე დაყვანილი უარები აპოსტილის მიღებაზე, განსაკუთრებით საზღვარგარეთ დიპლომატიური წარმომადგენლობების მიერ გაცემული აპოსტილის მიღებაზე.

59 სიტუაციები, როდესაც დიპლომატიური და საკონსულო წარმომადგენლობები გასცემენ აპოსტილს, უნდა განვსხვავოთ იმ სიტუაციებისგან, როდესაც ეს წარმომადგენლობები მოქმედებენ, როგორც შუამავლები, რათა დაეხმარონ განმცხადებლებს აპოსტილის მიღებაში (მაგ., განცხადებების გადაგზავნით და დამოწმების შემდეგ აპოსტილის გადაცემით), რადგან ისინი არ არიან უფლებამოსილი ორგანოები და უბრალოდ ხელს უწყობენ პროცესს. მიუხედავად ამ განსხვავებისა, სპეციალურმა კომისიამ აღნიშნა დიპლომატიური წარმომადგენლობების მნიშვნელობა აპოსტილის გაცემის პროცესში და მოუწოდა ხელშემკვრელ მხარეებს განეხილათ თავიანთი დიპლომატიური წარმომადგენლობების ჩართვის შესაძლებლობა გამცემი ორგანოებისა, თუ განმცხადებლებისთვის შუამავლების სახით, სამართლებრივი მოთხოვნებისა და პრაქტიკული შეზღუდვების გათვალისწინებით.³⁷

5. თაღლითობასთან ბრძოლა

60 აპოსტილის კონვენციის ეფექტურად გამოყენების უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია აპოსტილის გაცემის პროცესისადმი ნდობის შენარჩუნება. ქმედებების მაგალითები, რომლებმაც შეიძლება შეარყიოს ნდობა აპოსტილის გაცემის პროცესში, შემდეგია:

- აპოსტილის გაცემაზე უფლებამოსილ ორგანოდ წარმოჩენა, როდესაც ეს ასე არ არის;³⁸

³⁶ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 14(ა) 2021

³⁷ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 13 2021

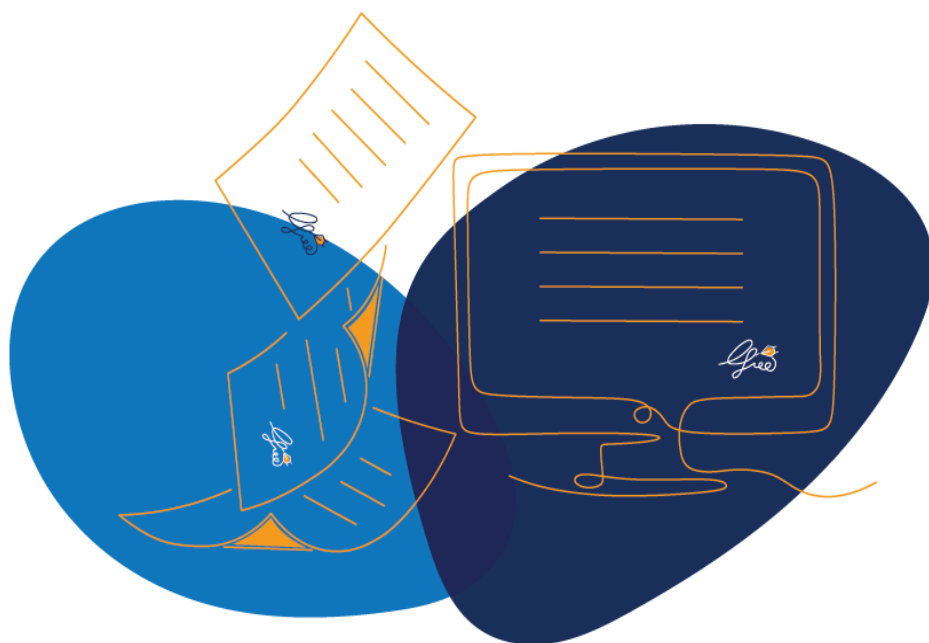
³⁸ იმის აღნიშვნა, რომ აპოსტილის მიღებაში პირებისთვის დახმარების გაწევის მომსახურება შეიძლება მაინც იყოს მისაღები.

- სერტიფიკატის გაცემა, რომელიც თითქოსდა არის აპოსტილი, მაშინ, როდესაც სერტიფიკატის გამცემი პირი ან ორგანო არ არის (ან აღარ არის) უფლებამოსილი ორგანო;
- აპოსტილის გამოყენება, როგორც დამოწმებული ოფიციალური დოკუმენტის შინაარსის დამადასტურებელი საბუთი, ან აპოსტილით დამოწმებული ოფიციალური სერტიფიკატის შემთხვევაში, დოკუმენტის, რომელსაც ეხება ოფიციალური სერტიფიკატი;
- აპოსტილის მოხსნა დამოწმებული ოფიციალური დოკუმენტიდან და მისი თავიდან დაკვრა სხვა დოკუმენტზე;
- აპოსტილის გამოყენება ყალბი დოკუმენტისთვის ნამდვილობის მინიჭების მიზნით (მაგალითად, ყალბი განათლების დოკუმენტები გაცემული „დიპლომების ქარხნის“ მიერ).

61 ეს ქმედებები ეწინააღმდეგება კონვენციას და მათ შედეგად გაცემულ ან გამოყენებულ აპოსტილს არ გააჩნია იურიდიული ძალა. მიუხედავად იმისა, რომ კონვენცია არ ითვალისწინებს ჯარიმებს ან სხვა სანქციებს აღნიშნული ქმედებებისთვის, ისინი შეიძლება გათვალისწინებული იყოს შიდა კანონმდებლობით ან პოლიტიკით.

62 კონვენცია არ ითვალისწინებს აპოსტილით დამოწმების სისტემის კონტროლს. კერძოდ, მუდმივმოქმედ ბიუროს არ გააჩნია უფლებამოსილება გააკონტროლოს კონვენციის გამოყენება. თუმცა, უფლებამოსილ ორგანოებს ეძლევა რეკომენდაცია, რომ კონვენციის ეფექტურ გამოყენებასთან დაკავშირებული საკითხები მიაწოდონ მუდმივმოქმედ ბიუროს ან მათი სახელმწიფოს შესაბამის ორგანოებს, სპეციალური კომისიის სხდომებზე განსახილველად.

ნაწილი მესამე

კონვენციის გამოყენების სფერო

კონვენციის გამოყენების სფერო

1. კონვენციის გავრცელების არეალი
2. კონვენციის ძალაში შესვლა
3. კონვენციის გამოყენების არეალი

63 აპოსტილის გაცემამდე, უფლებამოსილი ორგანო უნდა დარწმუნდეს, რომ კონვენცია არის გამოყენებული. ამასთან დაკავშირებით გასათვალისწინებელია სამი საკითხი:

ა) გავრცელების არეალი: სად გამოიყენება კონვენცია.

ბ) ძალაში შესვლა: როდის გამოიყენება კონვენცია.

გ) ძირითადი გამოყენების არეალი: დოკუმენტები, რომლებზეც ვრცელდება კონვენცია.

64 კითხვაზე, თუ სად და როდის გამოიყენება კონვენცია სწრაფი პასუხის მისაღებად, შეამოწმეთ სტატუსის ცხრილი HCCH-ის ვებგვერდის „აპოსტილის სექციაში“.

1. კონვენციის გავრცელების არეალი

ა. ვინ არიან ხელშემკვრელი მხარეები?

65 კონვენცია გამოიყენება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიაზეც დამზადდა ოფიციალური დოკუმენტი („გამცემი სახელმწიფო“) და სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიაზეც უნდა იყოს წარდგენილი ოფიციალური დოკუმენტი („მიმღები სახელმწიფო“) არიან კონვენციის მხარეები. ანუ ხელშემკვრელი მხარეები, რომლებისთვისაც მოქმედებს კონვენცია.

66 HCCH-ს ვებგვერდზე „აპოსტილის სექციაში“ სტატუსის ცხრილის შემოწმებისას მნიშვნელოვანია გათვალისწინებული იყოს შემდეგი:

- სტატუსის ცხრილში ჩამოთვლილი უნდა იყოს როგორც გამცემი, ასევე მიმღები სახელმწიფო.³⁹
- შესაბამის მხარეზე კონვენცია ვრცელდება მხოლოდ ცხრილში მითითებული ძალაში შესვლის თარიღის შემდეგ. სახელმწიფო, რომელიც ხდება კონვენციის მხარე, სტატუსის ცხრილში მითითებულია მის მიერ შეერთების შესახებ დოკუმენტის პირველად შესანახად გადაცემის დღეს, ძალაში შესვლამდე დაახლოებით რვა თვით ადრე.
- თუ ერთ-ერთი მხარე შეუერთდა კონვენციას მიერთებით, შეამოწმეთ, იყო თუ არა მეორე მხარე წინააღმდეგი ან გააკეთა რაიმე სხვა განცხადება ამ შეერთებასთან დაკავშირებით. კონვენცია არ ვრცელდება მხარეებს შორის, თუ მეორე მხარე იყო წინააღმდეგი.

67 თუ ოფიციალური დოკუმენტი დამზადებული იყო ან უნდა იყოს წარდგენილი სახელმწიფოში, რომელიც არ არის კონვენციის მხარე (ან თუ კონვენცია არ ვრცელდება მეორე მხარის წინააღმდეგობის გამო), განმცხადებელი, რომელსაც სურს დოკუმენტის ნამდვილობის დამოწმება, უნდა დაუკავშირდეს გამცემ სახელმწიფოში აკრედიტებული მიმღები სახელმწიფოს საელჩოს ან საკონსულოს, რათა გაარკვიოს რა ვარიანტები არის ხელმისაწვდომი. ასეთ შემთხვევებში მუდმივმოქმედი ბიურო არანაირ დახმარებას არ უწევს.

³⁹ ეს არ არის დამოკიდებული იმაზე, არიან ისინი მითითებულნი HCCH-ის როგორც წევრები, თუ არაწევრები. ორგანიზაციის წევრობა არ გულისხმობს აპოსტილის კონვენციის ხელშემკვრელ მხარეს.

ბ. საზღვარგარეთის ტერიტორიები

68 კონვენცია ვრცელდება მხოლოდ ოფიციალურ დოკუმენტებზე, რომლებიც გაცემულია ხელშემკვრელი მხარის „ტერიტორიაზე“.⁴⁰

69 ნაგულისხმევია, რომ კონვენცია არ ვრცელდება „საზღვარგარეთის ტერიტორიებზე“, რომლებიც მოხსენიებულია, როგორც „ტერიტორიები, რომელთა საერთაშორისო ურთიერთობებზე პასუხისმგებელია [სახელმწიფო]“.⁴¹ კონვენცია საშუალებას აძლევს ხელშემკვრელ მხარეს, გაავრცელოს კონვენციის მოქმედება თავის საზღვარგარეთ ტერიტორიებზე:

- ხელმოწერის, რატიფიკაციის ან შეერთების დროს განცხადების გაკეთების გზით;⁴² ან
- ნებისმიერ სხვა დროს დეპოზიტარისთვის შეტყობინების გაგზავნით.⁴³

70 გაფართოებების შესახებ დეტალები ხელმისაწვდომია სტატუსის ცხრილში HCCH-ის ვებგვერდზე „აპოსტილის სექციაში“ და დეპოზიტარის ვებგვერდზე.

71 არის თუ არა ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორია საზღვარგარეთის ტერიტორია (და როგორ მოიხსენიება ეს ტერიტორიები), ამ სახელმწიფოს კანონმდებლობის საკითხია.⁴⁴ უფლებამოსილმა ორგანოებმა, რომლებსაც აქვთ კითხვები, ვრცელდება თუ არა კონვენცია კონკრეტულ ტერიტორიაზე, ჯერ უნდა შეამოწმონ სტატუსის ცხრილი. თუ უფლებამოსილ ორგანოს კვლავ აქვს შეკითხვები, მან უნდა მიმართოს თავისი სახელმწიფოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს ან დეპოზიტარს.

გ. მხოლოდ ხელშემკვრელ მხარეებს შორის

72 კონვენციის 1-ლი მუხლი განმარტავს, რომ აპოსტილის სისტემა შექმნილია იმისთვის, რომ მოქმედებდეს მხოლოდ კონვენციის ხელშემკვრელ მხარეებს შორის.

(ა) არა აპოსტილს სახელმწიფოებისგან, რომლებიც არ არიან ხელშემკვრელი მხარეები.

73 სერტიფიკატს, რომელიც, თითქოსდა არის აპოსტილი, გაცემული სახელმწიფოების მიერ, რომლებიც არ არიან კონვენციის მხარეები - მათ შორის სახელმწიფოების მიერ, რომლებიც შეუერთდნენ კონვენციას, მაგრამ კონვენცია ჯერ არ შესულა ძალაში, კონვენციის მიხედვით ძალა არ აქვს.

ხელშემკვრელმა მხარეებმა, რომლებისთვისაც ცნობილი გახდება კონვენციის არახელშემკვრელი მხარეების ორგანოების მიერ თითქოსდა აპოსტილის გაცემისა ან

⁴⁰ მუხლი 1(1).

⁴¹ მუხლი 13(1).

⁴² მუხლი 13(1).

⁴³ მუხლი 13(2).

⁴⁴ ა. ოსტი, თანამედროვე სახელმწიფოებო სამართალი და პრაქტიკა, მე-3 გამოცემა, ლონდონი, კემბრიჯის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 2013 წ. გვ.179

ხელშემკვრელ მხარეთა მიერ გაცემული აპოსტილისთვის ძალის მინიჭების შემთხვევების შესახებ, უნდა მიაწოდონ აღნიშნული ინფორმაცია მუდმივმოქმედ ბიუროს.⁴⁵

74 უფლებამოსილ ორგანოებს შეუძლიათ დაიწყონ აპოსტილის გაცემა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც კონვენცია შევა ძალაში მათი სახელმწიფოსთვის.

(ბ) არა აპოსტილს სახელმწიფოებისთვის, რომლებიც არ არიან ხელშემკვრელი მხარეები.

75 კონვენცია არ ითვალისწინებს არახელშემკვრელი მხარის სახელმწიფოში გაცემული აპოსტილის კანონიერი ძალის აღიარებას.

76 საერთაშორისო საჯარო სამართლის თვალთახედვით, კონვენცია (და მისი გამარტივებული ავთენტიფიკაციის პროცესი) არ შეიძლება იყოს იურიდიული უფლებამოსილების წყარო სახელმწიფოში, რომლისთვისაც იგი არ არის ძალაში. მიუხედავად იმისა, რომ ასეთ სახელმწიფოში შეიძლება გაიცემოდეს აპოსტილი მისი შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის შესაბამისად, მუდმივმოქმედი ბიურო არ უჭერს მხარს ამ პრაქტიკას და ამის ნაცვლად მოუწოდებს ასეთ სახელმწიფოებს შეუერთდნენ კონვენციას.

77 სპეციალურმა კომისიამ აღნიშნა, რომ განმცხადებლის დახმარებისა და ოფიციალური დოკუმენტის საზღვარგარეთ წარდგენისას შეფერხებების და გართულებების თავიდან აცილების მიზნით, უფლებამოსილი ორგანოებისთვის ხშირ შემთხვევებში სასარგებლო იქნება დააზუსტონ აპოსტილით დამოწმებული ოფიციალური დოკუმენტის მიმღები სახელმწიფო.⁴⁶ მუდმივმოქმედი ბიურო რეკომენდაციას აძლევს უფლებამოსილ ორგანოებს არ დაამოწმონ დოკუმენტები აპოსტილით, თუ განმცხადებელი მიუთითებს, რომ მიმღები სახელმწიფო არ არის კონვენციის მხარე (ან არის სახელმწიფო, რომელზედაც კონვენცია არ ვრცელდება შეერთებაზე წინააღმდეგობის გამო). გამონაკლისი არის ის შემთხვევები, როდესაც მიმღები სახელმწიფო იმყოფება კონვენციის მხარედ მიღების პროცესში და ოფიციალური ორგანო დარწმუნებულია, რომ დოკუმენტი წარდგენილი იქნება მხოლოდ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ.⁴⁷

(გ) არა აპოსტილს მხარეებს შორის წინააღმდეგობის შემთხვევაში

78 კონვენცია არ ითვალისწინებს იმ ხელშემკვრელი მხარის სახელმწიფოში გაცემული აპოსტილის კანონიერ ძალას, სადაც კონვენცია არ არის ძალაში მის და გამცემი სახელმწიფოს შორის წინააღმდეგობის გამო.

79 კონვენცია საშუალებას აძლევს არსებულ ხელშემკვრელ მხარეს გამოვიდეს ახალი ხელშემკვრელი მხარის შეერთების წინააღმდეგ.⁴⁸ ეს წინააღმდეგობა უნდა დაფიქსირდეს და ეცნობოს დეპოზიტარს შეერთების შესახებ დოკუმენტის შესანახად გადაცემის შესახებ შეერთების მსურველი მხარის ოფიციალური შეტყობინების დღიდან ექვსი თვის

⁴⁵ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 60 2021.

⁴⁶ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 44 2021.

⁴⁷ იხილეთ ასევე ქვემოთ, პუნქტი 97.

⁴⁸ მუხლი 12(2)

განმავლობაში („წინააღმდეგობის ვადა“). ინფორმაცია წინააღმდეგობების შესახებ ხელმისაწვდომია HCCH ვებსაიტის აპოსტილის სექციაში სტატუსის ცხრილში.

80 თუ წინააღმდეგობა დაფიქსირდა წინააღმდეგობის ვადაში, კონვენცია არ შედის ძალაში ახალ ხელშემკვრელ სახელმწიფოსა და ხელშემკვრელ მხარეს შორის, რომელმაც დააფიქსირა წინააღმდეგობა („წინააღმდეგი სახელმწიფო“).⁴⁹ უფლებამოსილმა ორგანოებმა ახალ ხელშემკვრელ სახელმწიფოში არ უნდა გასცენ აპოსტილი, თუ განმცხადებელი მიუთითებს, რომ მიმღები სახელმწიფო არის წინააღმდეგი სახელმწიფო და პირიქით. მიუხედავად აღნიშნულისა, კონვენცია ძალაში შევა ახალ ხელშემკვრელ სახელმწიფოსა და ყველა სხვა ხელშემკვრელ მხარეს შორის, რომლებიც არ გამოვიდნენ წინააღმდეგ, ან მხარეებს შორის, რომლებმაც დააფიქსირეს წინააღმდეგობა ვადის გასვლის შემდეგ.

81 თუ სახელმწიფო გამოდის ხელშემკვრელი მხარის შეერთების წინააღმდეგ, მათ შორის, სახელმწიფოებრიობის საკითხის საფუძველზე, ამ ხელშემკვრელი მხარისთვის კონვენციის შემდგომ ძალაში შესვლამ არ შეიძლება ზიანი მიაყენოს მოწინააღმდეგე სახელმწიფოს პოზიციას.⁵⁰

82 ხელშემკვრელ მხარეს შეუძლია ნებისმიერ დროს გააუქმოს წინააღმდეგობა დეპოზიტარისთვის შეტყობინების გაგზავნით. ამის შემდეგ, კონვენცია ძალაში შევა ამ მხარესა და შეერთებულ მხარეს შორის იმ დღეს, როდესაც დეპოზიტარი მიიღებს შეტყობინებას წინააღმდეგობის გაუქმების შესახებ. მხოლოდ ამ თარიღის შემდეგ გაცემული აპოსტილი იქნება აღიარებული ორ მხარეს შორის, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ კონვენცია სხვა ხელშემკვრელ მხარეებს შორის უფრო ადრე შევიდა ძალაში.

83 წინააღმდეგობები იშვიათია, განსაკუთრებით იმ მხარეების რაოდენობის გათვალისწინებით, რომლებიც შეუერთდნენ კონვენციას. უფრო მეტიც, ხელშემკვრელი მხარეებიდან, რომლებმაც დააფიქსირეს წინააღმდეგობა, რამდენიმე შემდგომში გააუქმა თავისი წინააღმდეგობა შესაბამის შეერთებულ მხარესთან კონსულტაციის შემდეგ. სპეციალურმა კომისიამ მოუწოდა მოწინააღმდეგე მხარეებს, პერიოდულად განიხილონ მათი წინააღმდეგობის გაუქმების მიზანშეწონილობის საკითხი.⁵¹

(დ) არა აპოსტილს ქვეყნის შიგნით გამოყენებისთვის

84 აპოსტილი განკუთვნილია მხოლოდ საზღვარგარეთ გამოყენებისთვის. აპოსტილს არ გააჩნია ძალა გამცემ სახელმწიფოში და ხელშემკვრელ მხარეებს არ მოეთხოვებათ მიანიჭონ რაიმე იურიდიული ძალა თავიანთი უფლებამოსილი ორგანოების მიერ გაცემულ აპოსტილს. უფლებამოსილმა ორგანოებმა შეიძლება განიხილონ აპოსტილზე დამატებითი ტექსტის ჩართვის შესაძლებლობა ამ მიზნით.⁵²

⁴⁹ მუხლი 12(3)

⁵⁰ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 5 2021.

⁵¹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 59 2021.

⁵² იხილეთ, ქვემოთ, პუნქტები 234 და შემდგომ. მუდმივმოქმედი ბიუროს მიერ რეკომენდებული დამატებითი ტექსტი ასევე მოცემულია დანართში IV.

85 როდესაც დიპლომატიური წარმომადგენლობები გასცემენ დოკუმენტებს თავიანთ ქვეყანაში გამოსაყენებლად, მათ არ სჭირდებათ აპოსტილით დამოწმება, რადგან ისინი მიჩნეულია შიდა დოკუმენტებად.

(ე) აპოსტილის სერტიფიკატის გამოყენება ლეგალიზაციის პროცესში

86 ზოგიერთი ხელშემკვრელი მხარე იყენებს ერთ სერტიფიკატს ოფიციალური დოკუმენტების წარმოშობის დასადასტურებლად, რომლებიც განკუთვნილია როგორც ხელშემკვრელი, ასევე არახელშემკვრელი მხარისთვის. ეს საშუალებას აძლევს წარმოშობის სახელმწიფოს თანამდებობის პირს ან უფლებამოსილ ორგანოს დაამოწმონ ოფიციალური დოკუმენტები ისე, რომ არ განასხვავონ ის სახელმწიფოები, რომლებიც არიან და არ არიან კონვენციის მხარეები.

87 მიუხედავად მათი გარეგანი ფორმისა, არახელშემკვრელი მხარის სახელმწიფოში წარსადგენად გაცემული სერტიფიკატი არ არის აპოსტილი და მას არ გააჩნია ძალა კონვენციის მიხედვით. შესაბამისად, დასამოწმებელი დოკუმენტი საზღვარგარეთ არახელშემკვრელი მხარის სახელმწიფოში წარდგენისთვის შეიძლება მაინც დაექვემდებაროს ლეგალიზაციის პროცესს შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის შესაბამისად, რომელიც მოიცავს მის წარდგენას დანიშნულების სახელმწიფოს საელჩოში ან საკონსულოში, ან გამცემ სახელმწიფოში აკრედიტებულ წარმომადგენლობებში შემდგომი დამოწმებისთვის.

88 ეს პრაქტიკა აღნიშნა სპეციალურმა კომისიამ⁵³ და იგი არ ეწინააღმდეგება კონვენციას, თუ არ არის აუცილებელი აპოსტილის სერტიფიკატისთვის ძალის მინიჭება კონვენციის შესაბამისად.

89 თუ სახელმწიფოს სურს გამოიყენოს ერთი სერტიფიკატი, როგორც აპოსტილი და როგორც ლეგალიზაციის პროცესის ნაწილი არახელშემკვრელი მხარის სახელმწიფოში, მუდმივმოქმედი ბიურო იძლევა სერტიფიკატზე დამატებითი ტექსტის ჩართვის რეკომენდაციას, მომხმარებლის ლეგალიზაციის მოთხოვნების შესახებ ინფორმირების მიზნით, იმ შემთხვევაში თუ დასამოწმებელი დოკუმენტი უნდა იყოს წარდგენილი არახელშემკვრელი მხარის სახელმწიფოში.⁵⁴

⁵³ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 54 2021.

⁵⁴ იხილეთ ასევე სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 48 2021 და, ქვემოთ, პუნქტები 234 და შემდგომ. მუდმივმოქმედი ბიუროს მიერ რეკომენდებული დამატებითი ტექსტი ასევე მოცემულია დანართში IV.

2. კონვენციის ძალაში შესვლა

ა. როდის შედის კონვენცია ძალაში ხელშემკვერელი მხარისთვის?

90 კონვენციის ძალაში შესვლამდე ხელშემკვერელი მხარისთვის უნდა გავიდეს გარკვეული პერიოდი. ამ პერიოდის ხანგრძლივობა დამოკიდებულია იმაზე, თუ როგორ უერთდება მხარე კონვენციას:

- მხარისთვის, რომელიც უერთდება კონვენციას რატიფიკაციით, კონვენცია ძალაში შედის სარატიფიკაციო სიგელის შესანახად გადაცემის შემდეგ მე-60 დღეს.⁵⁵
- მხარისთვის, რომელიც უერთდება კონვენციას შეერთებით, კონვენცია ძალაში შედის შეერთების შესახებ დოკუმენტის შესანახად გადაცემის შემდეგ ექვსთვიანი წინააღმდეგობის ვადის გასვლიდან მე-60 დღეს.⁵⁶

91 თითოეული ხელშემკვერელი მხარისთვის კონვენციის ძალაში შესვლის შესახებ დეტალები ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის სექციის სტატუსის ცხრილში. ახალი ხელშემკვერელი მხარეები ჩამოთვლილია სტატუსის ცხრილში მათი შეერთების შესახებ დოკუმენტის დეპონირებისას, შესაბამისი ძალაში შესვლამდე დაახლოებით რვა თვით ადრე.

ბ. გამცემ სახელმწიფოში კონვენციის ძალაში შესვლამდე გაცემული ოფიციალური დოკუმენტები

92 აპოსტილით შეიძლება დამოწმდეს ოფიციალური დოკუმენტი, რომელიც დამზადებული იყო გამცემი სახელმწიფოსთვის კონვენციის ძალაში შესვლამდე. კონვენცია არ აწესებს ვადას, რომლის განმავლობაშიც ოფიციალური დოკუმენტი უნდა დამოწმდეს აპოსტილით მისი დამზადების შემდეგ.

გ. მიმღებ სახელმწიფოში კონვენციის ძალაში შესვლამდე ლეგალიზებული ოფიციალური დოკუმენტები

93 მიმღებ სახელმწიფოში კონვენციის ძალაში შესვლის დღიდან ერთადერთი ფორმალობა, რომელიც შეიძლება საჭირო გახდეს ოფიციალური დოკუმენტის ავთენტურობის დასადასტურებლად, არის მისი აპოსტილით დამოწმება.⁵⁷

94 იმ შემთხვევებში, როდესაც ოფიციალური დოკუმენტი ლეგალიზებულია გარკვეულ სახელმწიფოში წარსადგენად და კონვენცია ძალაში შედის ამ სახელმწიფოსთვის, კონვენციაში არაფერი უშლის ხელს მიმღებ სახელმწიფოს მოითხოვოს დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმება. და ეს, მიუხედავად იმისა, რომ ლეგალიზაცია საკმარისი იქნებოდა კონვენციის ძალაში შესვლამდე დოკუმენტის ავთენტურობის დასადასტურებლად. მომხმარებელთა ინტერესებიდან გამომდინარე, მუდმივმოქმედი ბიურო იძლევა რეკომენდაციას, რომ ახლადშეერთებულმა მხარეებმა განაგრძონ კონვენციის ძალაში შესვლამდე ლეგალიზებული

⁵⁵ მუხლი 11(2). რატიფიკაციის გზით კონვენციასთან შეერთების უფლების მქონე ყველა სახელმწიფო შეუერთდა კონვენციას.

⁵⁶ მუხლი 12(3). ასევე იხილეთ ზემოაღნიშნული პუნქტები 78 და შემდგომ.

⁵⁷ მუხლი 3(1).

დოკუმენტების ძალის აღიარება, ყოველ შემთხვევაში, კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ გონივრული პერიოდის განმავლობაში მაინც.

95 აღნიშნული ასევე ხაზს უსვამს იმის აუცილებლობას, რომ ახლადშეერთებულმა მხარეებმა გაავრცელონ ინფორმაცია, კონვენციასთან შეერთებისა და მისი ძალაში შესვლის შესახებ, განსაკუთრებით საელჩოებსა და საკონსულოებს შორის. ყოველივე უზრუნველყოფს, იმას, რომ პირები, რომელთაც სურთ დოკუმენტების ავთენტურობის დადასტურება, სწორ რეკომენდაციებს მიიღებენ.

96 მუდმივმოქმედი ბიურო ასევე იძლევა რეკომენდაციას, რომ საჭიროების შემთხვევაში, უფლებამოსილმა ორგანოებმა განიხილონ დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმების შესაძლებლობა განმცხადებლებისთვის, რომელთაც სურთ დოკუმენტების წარდგენა სახელმწიფოში, რომელიც არის კონვენციასთან შეერთების პროცესში, იმ პირობით, რომ დოკუმენტი წარდგენილი იქნება ამ სახელმწიფოში მხოლოდ კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ. ხელშემკვერელი მხარეების დამატება სტატუსის ცხრილის ჩამონათვალში HCCH-ის ვებგვერდის აპოსტილის სექციაში ხდება შეერთების შესახებ დოკუმენტის შესანახად გადაცემისას, ძალაში შესვლამდე დაახლოებით რვა თვით ადრე.

დ. მიმღებ სახელმწიფოში კონვენციის ძალაში შესვლამდე გაცემული აპოსტილი

97 ხელშემკვერელი მხარის მიერ კანონიერად გაცემული აპოსტილის იურიდიული ძალა უნდა იყოს აღიარებული მეორე ხელშემკვერელი მხარის მიერ.⁵⁸ ნებისმიერი მიმღები სახელმწიფოსთვის, ეს ვალდებულება იწყება კონვენციის ძალაში შესვლის დღიდან და მოქმედებს მიუხედავად ამ მხარისთვის კონვენციის სტატუსისა აპოსტილის გაცემის მომენტისთვის. ეს გულისხმობს იმას, რომ ხელშემკვერელი მხარის მიერ მიმღებ სახელმწიფოში ძალაში შესვლამდე გაცემული აპოსტილი უნდა იყოს აღიარებული კონვენციის ძალაში შესვლის დღიდან.

ე. სამართალმემკვიდრე სახელმწიფოებში გაცემული აპოსტილი

98 თუ კონვენცია ძალაშია ხელშემკვერელი მხარისთვის მისი ერთ-ერთი უფლებამოსილი ორგანოს მიერ აპოსტილის კანონიერად გაცემის მომენტისთვის, აპოსტილის იურიდიული ძალა უნდა იყოს აღიარებული სხვა ხელშემკვერელი მხარის მიერ. თუ სახელმწიფოს („წინამორბედი სახელმწიფო“) ან სახელმწიფოს ტერიტორიის სამართალმემკვიდრე ხდება სხვა სახელმწიფო („სამართალმემკვიდრე სახელმწიფო“), წინამორბედი სახელმწიფოს მიერ სამართალმემკვიდრეობის თარიღამდე გაცემული აპოსტილი რჩება ძალაში.

99 კონვენცია ძალაში რჩება სამართალმემკვიდრე სახელმწიფოსთვის, თუ ის ოფიციალურად განაცხადებს ამის შესახებ დეპოზიტართან. სამართლებრივი განსაზღვრულობის ინტერესებიდან გამომდინარე, სამართალმემკვიდრე სახელმწიფოებს მოუწოდებენ, გონივრულ ვადაში გააკეთონ განცხადება სამართალმემკვიდრეობის შესახებ.

⁵⁸ მუხლი 3(1).

100 სამართალმემკვიდრეობის შესახებ განცხადების გაკეთების შემდეგ, კონვენცია უკანა რიცხვით შევა ძალაში სამართალმემკვიდრე სახელმწიფოსთვის ამ სახელმწიფოს სამართალმემკვიდრეობის თარიღიდან.⁵⁹ ამ განცხადების გაკეთებამდე, კონვენცია ჩაითვლება შეჩერებულად ამ სახელმწიფოსა და სხვა ხელშემკვერელ მხარეებს შორის.⁶⁰

101 სამართალმემკვიდრე სახელმწიფოს ასევე შეუძლია შეუერთდეს კონვენციას. სამართალმემკვიდრეობის შესახებ განცხადების გაკეთებისგან განსხვავებით, კონვენციასთან შეერთებას უკუძალა არ გააჩნია. ამის ნაცვლად, კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღი განისაზღვრება მე-12 მუხლით. სამართალმემკვიდრეობის თარიღსა და კონვენციის ძალაში შესვლას შორის პერიოდში გაცემულ აპოსტილს ძალა არ ექნება. ანალოგიურად, სხვა მხარის მიერ გაცემულ აპოსტილს არ ექნება ძალა შეერთების მსურველ სახელმწიფოში ამ პერიოდის განმავლობაში.

3. კონვენციის გამოყენების არეალი

ა. ოფიციალური დოკუმენტები

102 კონვენციის მიზანია გაამარტივოს ოფიციალური დოკუმენტების საზღვარგარეთ გამოყენება. ამგვარად, ოფიციალური დოკუმენტების კონცეფციას უნდა მიეცეს ფართო ინტერპრეტაცია, რათა რაც შეიძლება მეტი დოკუმენტი დამოწმდეს კონვენციის მიხედვით გამარტივებული წესით. ეს შეესაბამება კონვენციის მოსამზადებელ სამუშაოებს⁶¹. მას მხარი დაუჭირა სპეციალურმა კომისიამ.⁶²

103 ტერმინი „ოფიციალური დოკუმენტი“ ვრცელდება ყველა დოკუმენტზე, გარდა იმ დოკუმენტისა, რომლებიც გაცემულია კერძო პირების მიერ.⁶³ მაშასადამე, ნებისმიერი დოკუმენტი, რომელსაც გასცემს კანონიერი უფლებამოსილების მქონე ორგანო ან პირი (ანუ, რომელიც მოქმედებს დოკუმენტის გაცემაზე უფლებამოსილი თანამდებობის პირის სახით) არის ოფიციალური დოკუმენტი.

104 ზოგადი წესის მიხედვით, თუ კონვენციის ძალაში შესვლამდე დოკუმენტი ექვემდებარებოდა ლეგალიზაციას, ან თუ ჯერ კიდევ ექვემდებარება ლეგალიზებას, რადგან ის უნდა იყოს წარდგენილი არახელშემკვერელ სახელმწიფოში, სავარაუდოდ, კონვენციის მიხედვით, ეს არის ოფიციალური დოკუმენტი.

⁵⁹ მუხლი 23(1), ვენის 1978 წლის 23 აგვისტოს კონვენცია სახელმწიფოთა მემკვიდრეობის შესახებ ხელშეკრულებებთან მიმართებაში, გაეროს ხელშეკრულებების სერია, ტომი 1946, გვ. 3.

⁶⁰ მუხლი 23(2), ვენის კონვენცია (იქვე).

⁶¹ კონვენციის შემქმნელები ყოყმანობდნენ ტერმინებს შორის „საჯარო დოკუმენტი“ (ფრანგულად „acte public“) და „ოფიციალური დოკუმენტი“ (ფრანგულად „document officiel“). კონვენციის მიზნის უკეთ შესრულებისთვის, პირველი ტერმინი მიღებულ იქნა მისი ფართო მნიშვნელობის გამო. იხილეთ განმარტებითი ანგარიში, პუნქტები 7-9.

⁶² იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 36 2021.

⁶³ იხილეთ განმარტებითი ანგარიში, პუნქტები 7-9.

ბ. დოკუმენტის ოფიციალური ხასიათის დადგენა

105 მოქმედებს თუ არა პირი, კერძო პირის, თუ თანამდებობის პირის სტატუსით, განსაზღვრულია გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობით. აქედან გამომდინარე, კითხვა ოფიციალურია თუ არა დოკუმენტი კონვენციის მიზნებისათვის, განისაზღვრება გამცემი სახელმწიფოს მიერ.⁶⁴

106 არ შეიძლება აპოსტილი არ იყოს მიღებული იმის საფუძველზე, რომ დამოწმებული დოკუმენტი არ ითვლება ოფიციალურ დოკუმენტად მიმღები სახელმწიფოს კანონმდებლობის მიხედვით, თუმცა ამ კანონმა შეიძლება განსაზღვროს დამოწმებული დოკუმენტისთვის მინიჭებული იურიდიული ძალა.⁶⁵

107 კონვენციით არ არის ნებადართული იმ დოკუმენტების აპოსტილით დამოწმება, რომლებიც არ არის ოფიციალური დოკუმენტები გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობით, მაშინაც კი, თუ, მიმღები სახელმწიფოს კანონმდებლობის მიხედვით, დოკუმენტი წარმოადგენს ოფიციალურ დოკუმენტს. იმის დასადგენად, მოწმდება თუ არა ასეთი დოკუმენტები და რა შემთხვევაშია საჭირო მათი დამოწმება, უფლებამოსილმა ორგანომ უნდა გადაამისამართოს განმცხადებელი გამცემ სახელმწიფოში აკრედიტებულ მიმღები სახელმწიფოს საელჩოში ან საკონსულოში. ალტერნატივის სახით, უფლებამოსილმა ორგანომ შეიძლება გადაამისამართოს განმცხადებელი ნოტარიუსთან, რათა დადგინდეს დოკუმენტის ნოტარიულად დამოწმების შესაძლებლობა, ასეთ შემთხვევაში ნოტარიულად დამოწმებული დოკუმენტი შეიძლება დამოწმდეს აპოსტილით.

გ. 1(2) მუხლით გათვალისწინებული ოფიციალური დოკუმენტები

108 შეუძლებელია დადგინდეს სრული სია იმ ოფიციალური დოკუმენტებისა, რომელთა გაცემაც ხელშემკვრელ მხარეებს შეუძლიათ, ისევე როგორც შეუძლებელია ყველა იმ თანამდებობის პირისა და ორგანოს ჩამოთვლა, რომლებიც უფლებამოსილი არიან, გასცენ ოფიციალური დოკუმენტები. გარკვეული ორიენტაციისათვის, კონვენციაში განსაზღვრულია ოთხი კატეგორია დოკუმენტებისა, რომლებიც ითვლებიან ოფიციალურ დოკუმენტებად.⁶⁶

“ა) დოკუმენტები სახელმწიფოს იურისდიქციას დაქვემდებარებული ორგანოსა ან თანამდებობის პირისაგან, მათ შორის დოკუმენტები პროკურატურისაგან, სასამართლო მდივნის ან სასამართლო აღმასრულებლისაგან;

ბ) ადმინისტრაციული დოკუმენტები;

გ) სანოტარო აქტები;

დ) შენიშვნები, რომლებიც თან ერთვის კერძო პირის სტატუსით ხელმოწერილ დოკუმენტებს, როგორიცაა ოფიციალური შენიშვნები დოკუმენტის რეგისტრაციის ან გარკვეულ თარიღში

⁶⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 37 2021.

⁶⁵ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 37 და 38 2021. ასევე იხილეთ „ნიმუშო ისმაილ აიობის და პარტნიორების და სხვების წინააღმდეგ“: საქმეზე: „ისმაილ აიობი და პარტნიორები ნიმუშოს წინააღმდეგ“ (6825/2021) [2022] ZAGPJHC 855 (2 ნოემბერი 2022), პუნქტი. 16.

⁶⁶ მუხლი 1(2).

მისი არსებობის დამადასტურებელი ფაქტის შესახებ და სახელმწიფო ორგანოების და ნოტარიუსის მიერ ხელმოწერის ნამდვილობის დამოწმება.”

109 კონკრეტული დოკუმენტები, რომლებიც მიეკუთვნება თითოეულ ჩამოთვლილ კატეგორიას, განისაზღვრება გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობით და შეიძლება განსხვავდებოდეს ხელშემკვრელ მხარეებს შორის. პრაქტიკაში, ამ ოთხი კატეგორიიდან ერთ-ერთს მიეკუთვნება დოკუმენტების უმეტესობა, რომლებიც აპოსტილით დამოწმებულია კონვენციის შესაბამისად.

110 1(2) მუხლში მოცემული სია არ არის ამომწურავი; მისი მიზანია იმის გარანტირება, რომ ამ კატეგორიების დოკუმენტები ყველა ხელშემკვრელი მხარის მიერ დამუშავებულ იქნას, როგორც ოფიციალური დოკუმენტები, მიუხედავად შიდა კანონმდებლობაში ან პოლიტიკაში არსებული სხვაობისა. კონვენცია ვრცელდება იმ დოკუმენტზე, რომელიც გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობის თანახმად მიჩნეულია ოფიციალურ დოკუმენტად, მაშინაც კი, თუ ეს დოკუმენტი არ მიეკუთვნება 1(2) მუხლში ჩამოთვლილი კატეგორიებიდან ერთ-ერთს.

(ა) მუხლი 1(2)(ა): დოკუმენტები, რომლებიც გაცემულია სახელმწიფოს სასამართლოების ან ტრიბუნალების იურისდიქციას დაქვემდებარებული ორგანოს ან თანამდებობის პირის მიერ

111 ტერმინი „სასამართლოები და ტრიბუნალები“ („jurisdiction“ ფრანგულ ტექსტში) ფართო გაგებით უნდა იქნას განმარტებული. იგი შეიძლება გულისხმობდეს სასამართლოებსა და ტრიბუნალებს, ადმინისტრაციულ და საკონსტიტუციო ტრიბუნალებს, და აგრეთვე, ოფიციალურ რელიგიურ სასამართლოებს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში). ცხადია, სასამართლო გადაწყვეტილებები ამ კატეგორიას მიეკუთვნება.

112 გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა განსაზღვრავს, მიიჩნევა თუ არა კონკრეტული პირი ან ორგანო სასამართლოს ან ტრიბუნალის დაქვემდებარებაში მყოფ სახელისუფლებო ორგანოდ ან თანამდებობის პირად. მაგალითად, ზოგიერთი ხელშემკვრელი მხარის მიერ იურისტები (ადვოკატები) შეიძლება მიჩნეულ იქნან როგორც სახელისუფლებო ორგანო ან თანამდებობის პირი და ამგვარად, მათ შეეძლოთ შეადგინონ ოფიციალური დოკუმენტები, რომლებიც შემდგომში დაექვემდებარებიან აპოსტილით დამოწმებას. სხვა ხელშემკვრელ სახელმწიფოებში, სადაც საკითხი ასე არ დგას, იურისტების (ადვოკატების) მიერ შედგენილი დოკუმენტები ჯერ უნდა დამოწმდეს ნოტარიული წესით, ხოლო შემდეგ - აპოსტილით.

(ბ) მუხლი 1(2)(ბ): ადმინისტრაციული დოკუმენტები

113 ადმინისტრაციული დოკუმენტი წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემულ დოკუმენტს. პირის ან ორგანოს ადმინისტრაციული სტატუსი განისაზღვრება

გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობით. ზოგიერთ სახელმწიფოში ადმინისტრაციული ორგანოს ცნებამ შეიძლება მოიცვას რელიგიური ორგანიზაციებიც.

114 ადმინისტრაციული დოკუმენტები, როგორც წესი, მოიცავს მოქალაქეობრივი მდგომარეობის ამსახველ დოკუმენტებს, ამონაწერებს ოფიციალური რეესტრებიდან, ლიცენზიისა და პატენტის მინიჭების სერტიფიკატებს და ასევე, ადმინისტრაციული ორგანოების მიერ გაცემულ სერტიფიკატებს.

115 1(3)(ბ) მუხლის თანახმად, კონვენციის მოქმედების სფერო არავითარ შემთხვევაში არ ვრცელდება ადმინისტრაციულ დოკუმენტებზე, რომლებსაც პირდაპირი კავშირი აქვთ კომერციულ ან საბაჟო ოპერაციებთან.⁶⁷

(გ) მუხლი 1(2)(გ): სანოტარო აქტები

116 სანოტარო აქტი არის ნოტარიუსის მიერ შედგენილი დოკუმენტი ან მოწმობა, რომელსაც შეუძლია გააფორმოს, დააფიქსიროს ან დაადასტუროს ვალდებულება, ფაქტი ან შეთანხმება. ნოტარიუსის მიერ ხელმოწერის და მისი ოფიციალური შტამის/ბეჭდის დასმის შემდეგ, კონვენციის 1(2)(გ) მუხლის თანახმად სანოტარო აქტი წარმოადგენს ოფიციალურ დოკუმენტს.

117 ზოგ სახელმწიფოში, ტერმინი “სანოტარო აქტი” აღნიშნავს ფუნქციას, რომ ნოტარიუსი უფლებამოსილია განახორციელოს ქმედებები, როგორიცაა მაგალითად, ხელმოწერის ნამდვილობის დამოწმება. აღნიშნული არ წარმოადგენს კონვენციის 1(2)(გ) მუხლით გათვალისწინებულ სანოტარო აქტებს, არამედ ისინი მიეკუთვნებიან 1(2)(დ) მუხლს.

(დ) მუხლი 1(2)(დ): ოფიციალური სერტიფიკატები კერძო უფლებამოსილების ფარგლებში გაცემულ დოკუმენტებზე

118 თუ დოკუმენტზე არ ვრცელდება კონვენციის მოქმედება, შიდა კანონმდებლობა ან პოლიტიკა შეიძლება ითვალისწინებდეს თანამდებობის პირის მიერ შესრულებული სერტიფიკატის განთავსებას დოკუმენტზე. ეს შეიძლება ეხებოდეს, მაგალითად, დოკუმენტზე დასმული ხელმოწერის ნამდვილობას ან ასლის დედანთან სისწორეს. აღნიშნული ოფიციალური სერტიფიკატი წარმოადგენს ოფიციალურ დოკუმენტს კონვენციის 1(2)(დ) მუხლის თანახმად.

119 ოფიციალური სერტიფიკატის შემთხვევაში, სწორედ ეს სერტიფიკატი წარმოადგენს ოფიციალურ დოკუმენტს, კონვენციის მიზნებისთვის და არა დოკუმენტი, რომელსაც იგი

⁶⁷ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 14 2021. იხილეთ ასევე, ქვემოთ, პუნქტი 123 და მომდევნო პუნქტები.

ერთვის. ანუ, აპოსტილი დაადასტურებს ოფიციალური სერტიფიკატის წარმოშობის ნამდვილობას და არა იმ დოკუმენტისა, რომელიც ოფიციალური სერტიფიკატით დამოწმდა.

120 კონვენცია არ აზუსტებს, თუ რომელი თანამდებობის პირები არიან უფლებამოსილნი, დაურთონ ოფიციალური სერტიფიკატები დოკუმენტებზე. გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობის პრეროგატივაა გადაწყვიტოს, თუ რომელი თანამდებობის პირს აქვს უფლება დაურთოს ოფიციალური სერტიფიკატი დოკუმენტს.

121 არ არის აუცილებელი, ოფიციალური სერტიფიკატით დამოწმებული დოკუმენტი გაიცეს ოფიციალური სერტიფიკატის გამცემი პირის სახელმწიფოს ტერიტორიაზე და არც უფლებამოსილი ორგანოს ტერიტორიაზე. შესაბამისად, ოფიციალური სერტიფიკატი შეიძლება დამოწმდეს აპოსტილით მაშინაც კი, თუ ოფიციალური დოკუმენტი, რომელსაც ის ერთვის, უცხოურია. შეიძლება თუ არა, რომ ოფიციალური სერტიფიკატით დამოწმდეს უცხოური დოკუმენტი, უნდა განისაზღვროს იმ სახელმწიფოს კანონმდებლობით, სადაც გაიცემა ეს ოფიციალური სერტიფიკატი.

122 პრაქტიკულად, ეს არის ოფიციალური დოკუმენტების მნიშვნელოვანი კატეგორია, რადგანაც იგი ირიბად ავრცელებს კონვენციის უპირატესობებს კერძო პირის უფლებამოსილების ფარგლებში გაცემულ დოკუმენტებზე და აიოლებს მათ ცირკულაციასა და გამოყენებას უცხოეთის ტერიტორიაზე.

დ. დოკუმენტები, რომლებიც გამოირიცხული არიან კონვენციის მოქმედების სფეროდან 1(3) მუხლის შესაბამისად

123 კონვენციით განსაზღვრულია დოკუმენტების ორი კატეგორია, რომლებზეც არ ვრცელდება კონვენციის მოქმედება (იხ. მუხლი 1(3)):

- “ა) დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტების მიერ შესრულებულ დოკუმენტებზე;
- ბ) უშუალოდ კომერციულ ან საბაჟო ოპერაციებთან დაკავშირებულ ადმინისტრაციულ დოკუმენტებზე.”

124 სპეციალურმა კომისიამ დაადგინა, რომ ეს გამონაკლისები განმარტებული უნდა იქნას უკიდურესად ვიწრო გაგებით და მოუწოდა მხარეებს მეტი მოქნილობა გამოიჩინონ აღნიშნული დოკუმენტების გამოყენებისას.⁶⁸ თითოეული კატეგორია გამოირიცხა კონვენციის მოქმედების სფეროდან პრაქტიკული მიზეზებიდან გამომდინარე ზედმეტი ფორმალობების თავიდან აცილების მიზნით და ამ წირილში უნდა იქნას გაგებული. ამიტომ, მიმდებარე მოუწოდებენ აღიარონ ისეთი დოკუმენტისთვის გაცემული აპოსტილი, რომელიც სხვაგვარად გამორიცხული იქნებოდა კონვენციის მოქმედების სფეროდან ამ მუხლის შესაბამისად.⁶⁹

⁶⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 14 2021

⁶⁹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 14 2021.

125 უნდა დამოწმდეს თუ არა აპოსტილით ამა თუ იმ კატეგორიაში შემავალი ოფიციალური დოკუმენტი, განისაზღვრება იმის მიხედვით, ექვემდებარებოდა თუ არა ლეგალიზაციას მოცემული კატეგორია კონვენციის ძალაში შესვლამდე იმ სახელმწიფოში, სადაც გაიცა დოკუმენტი. და პირიქით, თუ დოკუმენტების რომელიმე კატეგორიას არ სჭირდებოდა ლეგალიზება კონვენციის ძალაში შესვლამდე, მას არც აპოსტილით დამოწმება დასჭირდება.

(ა) 1(3)(ა) მუხლი: დიპლომატიური და საკონსულო აგენტების მიერ გაცემული დოკუმენტები

i. ზოგადი წესი

126 ზოგადად, დიპლომატიური და საკონსულო აგენტების მიერ გაცემული დოკუმენტები მიიჩნევიან გამგზავნი სახელმწიფოს დოკუმენტებად (გამგზავნი სახელმწიფო გულისხმობს დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტის სამშობლო)⁷⁰ და უცხოურ დოკუმენტებად მასპინძელ სახელმწიფოში (სადაც ხდება მათი შედგენა). კონვენციის შემქმნელებმა მიიჩნიეს, რომ არ იქნებოდა მიზანშეწონილი ასეთი დოკუმენტების აპოსტილით დამოწმების აუცილებლობა, რადგან ეს იგულისხმებდა დოკუმენტის უკან, გამგზავნი სახელმწიფოს უფლებამოსილი ორგანოსთვის გაგზავნას. ამიტომ, მიჩნეულ იქნა, რომ კონვენციის წესების გავრცელება ამ დოკუმენტებზე ზედმეტად გაართულებდა მთელ პროცესს.

127 აქედან გამომდინარე, კონვენცია არ აუქმებს ლეგალიზაციას დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტების მიერ გაცემული ოფიციალური დოკუმენტებისათვის. თუ ასეთი დოკუმენტი გამოყენებულ უნდა იქნას იმ სახელმწიფოში, სადაც დიპლომატიური და საკონსულო აგენტი ასრულებს თავის ფუნქციებს, როგორც წესი, საკმარისი იქნება ამ დოკუმენტის წარდგენა ამ სახელმწიფოს საგარეო საქმეთა სამინისტროში ავთენტიფიკაციისთვის.

128 თუ ეს დოკუმენტი გამოყენებულ უნდა იქნას სხვა სახელმწიფოში, ზოგიერთმა ხელშემკვრელმა მხარემ დაწერა პრაქტიკა, რომელიც მდგომარეობს იმაში, რომ დოკუმენტი ჯერ უნდა წარედგინოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს ავთენტიფიკაციისათვის და შემდეგ მოხდეს ავთენტიფიკაციის აპოსტილით დამოწმება მასპინძელი სახელმწიფოს უფლებამოსილი ორგანოს მიერ.

129 სანოტარო მომსახურების გაწევა არის ტრადიციული საკონსულო ფუნქცია, რომელიც აღიარებულია „საკონსულო ურთიერთობების შესახებ“ 1963 წლის 24 აპრილის ვენის კონვენციის 5(ვ) მუხლით (იმ პირობით, რომ ამას არ ეწინააღმდეგება მასპინძელი სახელმწიფოს რეგულაციები და კანონმდებლობა).⁷¹ ნოტარიულად დამოწმებული დოკუმენტები ყველანაირი დამატებითი ფორმალუბის გარეშე მიიღება იმ საკონსულო

⁷⁰ იხილეთ განმარტებითი ანგარიში, პუნქტი 7-9.

⁷¹ გაერო, *შეთანხმებების კრებული*, ტომი 596, გვ. 261.

აგენტის სამშობლოში, რომელმაც ეს დოკუმენტი შეადგინა. კონვენცია აპოსტილის შესახებ არანაირ გავლენას არ ახდენს აღნიშნულ ფუნქციაზე.

130 დიპლომატიური და საკონსულო აგენტების მიერ გაცემული დოკუმენტების გამორიცხვას აპოსტილის კონვენციიდან დამატებით მხარს უჭერს ევროპის 1968 წლის 7 ივნისის კონვენცია „დიპლომატიური აგენტებისა და საკონსულო ოფიცრების მიერ შედგენილი დოკუმენტების ლეგალიზაციის გაუქმების შესახებ“.⁷² აპოსტილის შესახებ კონვენციისგან განსხვავებით, ევროპის კონვენცია არ აძლევს მხარეებს გამარტივებული პროცედურის მოთხოვნის შესაძლებლობას, არამედ აუქმებს ლეგალიზაციის ყველა მოთხოვნას.

ii. მოქალაქეობრივი მდგომარეობის ამსახველი დოკუმენტები

131 როგორც წესი, ადგილობრივი ორგანოები გასცემენ მოქალაქეობრივი მდგომარეობის ამსახველ დოკუმენტებს, მაგალითად, დაბადების, გარდაცვალების და ქორწინების მოწმობებს, იმის მიუხედავად თუ რა ეროვნებისაა დაინტერესებული პირი. შესაბამისი მოვლენის გეოგრაფიული ადგილმდებარეობა უმთავრესი ფაქტორია იმის განსაზღვრად, თუ რომელმა ორგანომ უნდა დაარეგისტრიროს მოვლენა.

132 უცხო ქვეყნის საელჩოები და საკონსულოები, რომლებიც ფუნქციონირებენ იმ სახელმწიფოში, სადაც მოხდა მოვლენა, პასუხისმგებელი არიან, გასცენ, მაგალითად, მოქალაქეობისა და პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტები მათი სამშობლოს მოქალაქეებისათვის. 1(3)(ა) მუხლის თანახმად, ეს დოკუმენტები, ჩვეულებრივ, სცილდება კონვენციის მოქმედების ფარგლებს.⁷³

133 ამას გარდა, მასპინძელი სახელმწიფოს მოქალაქეებისათვის შეთავაზებული მომსახურების ფარგლებში, საელჩოებსა და საკონსულოებს შეუძლიათ გასწიონ დახმარება მათი სამშობლოდან მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აღმნიშვნელი დოკუმენტების მიღებასთან დაკავშირებით, როგორცაა, მაგალითად, ამონაწერი მშობლიური ქვეყნის სახელმწიფო ორგანოს მიერ წარმოებული სამოქალაქო რეესტრიდან. ეს დოკუმენტები შეიძლება მოექცეს კონვენციის მოქმედების სფეროში, ვინაიდან ისინი რეალურად არ არიან „შედგენილი“ საელჩოს ან საკონსულოს მიერ, არამედ ისინი უბრალოდ „გაცემული“ ან „მომიღებულია“ მათ მიერ. აღნიშნული დადასტურებულია სპეციალური კომისიის მიერ.⁷⁴ ასეთ ვითარებაში, მშობლიური სახელმწიფოს კანონი განსაზღვრავს არის თუ არა დოკუმენტი ოფიციალური დოკუმენტი კონვენციის მიზნებისათვის. ამ მხრივ უნდა აღინიშნოს, რომ ზოგიერთი მხარე არ მოითხოვს აპოსტილს უცხოური ოფიციალური დოკუმენტების ამონაწერებზე, რომლებიც შედგენილია მათ ტერიტორიაზე არსებული უცხოური საელჩოებისა და საკონსულოების მიერ.

⁷² ევროპის შეთანხმებების კრებული (ETS) No 63.

⁷³ იხილეთ ასევე ზემოაღნიშნული პუნქტი 123 და მომდევნო პუნქტები.

⁷⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 14(ა) 2021.

(ბ) მუხლი 1(3)(ბ): ადმინისტრაციული დოკუმენტები, რომლებიც პირდაპირ კავშირშია კომერციულ ან საბაჟო ოპერაციებთან

134 კომერციულ და საბაჟო ოპერაციებთან პირდაპირი კავშირის მქონე ადმინისტრაციული დოკუმენტები გამოირიცხა კონვენციის მოქმედების სფეროდან, რადგანაც სახელმწიფოები, რომლებიც მოლაპარაკებებს აწარმოებდნენ კონვენციის თაობაზე (ძირითადად, ევროპული სახელმწიფოები), არ ითხოვდნენ ასეთი დოკუმენტების ლეგალიზებას ან ასეთი დოკუმენტების წარმოება უკვე ექვემდებარებოდა გამარტივებულ პროცედურებს.⁷⁵ ამ სახელმწიფოებს არ სურდათ დამატებითი პროცედურების შემოღება იქ, სადაც ასეთი პროცედურები არ არსებობდა. ⁷⁶ მოლაპარაკებებში ჩართულ მხარეებს არ სურდათ, რომ ეს გამორიცხვა ზოგადად აღქმულიყო: თვისებრივი ზედსართავი სახელი „ადმინისტრაციული“ და ზმნიზება „პირდაპირ“ ორივე ზღუდავს ამ მუხლით გათვალისწინებულ გამონაკლისებს.⁷⁷

135 კონვენციის გაფორმებიდან ბევრი რამ შეიცვალა: ხელშემკვრელ მხარეთა დიდ ნაწილს არ მიუღია მონაწილეობა კონვენციის მოლაპარაკებებში და ზოგიერთი მათგანი კომერციულ და საბაჟო ოპერაციებთან პირდაპირ კავშირში მყოფი დოკუმენტების ლეგალიზებას ითხოვს.

136 პრაქტიკაში, ზოგიერთი ხელშემკვრელი მხარე კონვენციის მოქმედებას ავრცელებს იმ ადმინისტრაციულ დოკუმენტებზე, რომლებიც აუცილებელია ტრანსსასაზღვრო სავაჭრო ოპერაციებისათვის, მაგალითად, იმპორტ-ექსპორტის ლიცენზიებზე, წარმოშობის სერტიფიკატებსა და სამედიცინო და სანიტარული სერტიფიკატებზე. ამის მიზეზი არის ის, რომ აღნიშნული დოკუმენტები ოფიციალურ დოკუმენტებად მიიჩნევა ამ სახელმწიფოების შიდა კანონმდებლობისა და პოლიტიკის საფუძველზე და ისინი ადრე ლეგალიზაციას საჭიროებდნენ.

137 ამ დოკუმენტებზე კონვენციის მოქმედების გავრცელება მართებულად ითვლება, რადგან იგი მხარს უჭერს კონვენციის მიზანს, გააუქმოს ლეგალიზაცია და ხელი შეუწყოს ოფიციალური დოკუმენტების საზღვარგარეთ გამოყენებას. ეს ინტერპრეტაცია გაიხსენა სპეციალურმა კომისიამ, რომელმაც აღიარა, თუ რაოდენ მნიშვნელოვანია ამ დოკუმენტების მიმოქცევის ხელშეწყობა საერთაშორისო ვაჭრობასა და კომერციაში.⁷⁸

⁷⁵ მაგალითად, 1947 წლის ტარიფების და ვაჭრობის შესახებ გენერალური შეთანხმების VIII(1)(გ) მუხლის თანახმად (რომელიც ძალაში შევიდა 1948 წლის 1 იანვარს), აღნიშნული შეთანხმების მონაწილე მხარეები აღარებენ „იმპორტირებასთან და ექსპორტირებასთან დაკავშირებული ფორმალობების კომპლექსურობისა და მოქმედების სფეროს შემცირების აუცილებლობას და იმპორტირების ან ექსპორტირებისათვის საჭირო დოკუმენტების რაოდენობის შემცირებისა და გამარტივების საჭიროებას“.

⁷⁶ იხილეთ განმარტებითი ანგარიში, პუნქტი 7-9.

⁷⁷ *Id.*

⁷⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 14(ბ) 2021.

138 თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ შეთანხმების არსებობის შემთხვევაში, საბაჟო ოპერაციებთან დაკავშირებული დოკუმენტები ხშირად არ ექვემდებარება ლეგალიზებას ან სხვა ეკვივალენტურ პროცედურას საბაჟო პროცედურების გამარტივებისა და ჰარმონიზაციის მიზნით. უმეტეს შემთხვევაში, საბაჟო სამსახურები ამ დოკუმენტების სინამდვილეს ექსპორტიორი ქვეყნის შესაბამის ორგანოებთან ამოწმებენ.⁷⁹

ე. ოფიციალური დოკუმენტების ძირითადი კატეგორიები

(ა) მოქალაქეობრივი მდგომარეობის ამსახველი დოკუმენტები

139 1(2)(ბ) მუხლის შესაბამისად, მოქალაქეობრივი მდგომარეობის ამსახველი დოკუმენტები, მათ შორის, დაბადების, გარდაცვალების და ქორწინების მოწმობები, ადმინისტრაციულ დოკუმენტებად ითვლება და აქედან გამომდინარე, წარმოადგენენ ოფიციალური დოკუმენტებს კონვენციის მიზნებისათვის.

(ბ) ასლები

i. ორიგინალი ოფიციალური დოკუმენტების დამოწმებული ასლები

140 ხელშემკვრელმა მხარეებმა ერთმანეთისგან განსხვავებული მიდგომა შეიმუშავეს ოფიციალური დოკუმენტების ასლების დამოწმებასთან დაკავშირებით. იქიდან გამომდინარე, თუ რომელი ორგანო ამოწმებს ასლს და რა სტატუსი აქვს ასლს შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის მიხედვით (მაგალითად, როდესაც ასლი მიიჩნევა ორიგინალი დოკუმენტის დუბლიკატად), კომპეტენტური ორგანო უფლებამოსილია გადაწყვიტოს, აპოსტილით მოწმობა დაამოწმოს თუ მოწმობის ასლი.⁸⁰

141 სპეციალურმა კომისიამ აგრეთვე აღიარა ხელშემკვრელი მხარეების უფლება, უარი თქვან დოკუმენტის დამოწმებული ასლის აპოსტილით დამოწმებაზე სახელმწიფოებრივი პოლიტიკიდან გამომდინარე.⁸¹

142 გარკვეული კატეგორიის ოფიციალური დოკუმენტების ასლის გადაღება შესაძლოა აკრძალული იყოს შიდა კანონმდებლობით ან პოლიტიკით.

⁷⁹ იხილეთ *საერთაშორისო კონვენცია საბაჟო პროცედურების გამარტივების და ჰარმონიზაციის შესახებ* (შესწორებული ვერსია) (კიოტოს კონვენციის ახალი რედაქცია) რომელიც მიღებულ იქნა 1974 წელს და შესწორდა 1999 წელს (ძალაში შევიდა 2006 წლის 3 თებერვალს).

⁸⁰ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 37 2021.

⁸¹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 45 2021.

ii. უბრალო ფოტოასლები

143 კონვენციის მოქმედება შეიძლება გავრცელდეს დოკუმენტის უბრალო ასლზეც (ე.ი. დაუმოწმებელ ასლზე), თუ გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა ასეთ ფოტოასლს ოფიციალურ დოკუმენტად მიიჩნევს.⁸²

144 ხელშემკვრელი მხარეების უმეტესობა უბრალო ფოტოასლს არ მიიჩნევს ოფიციალურ დოკუმენტად და ასეთი ფოტოასლი სათანადოდ უნდა იქნას დამოწმებული აპოსტილის გაცემამდე.

iii. ნაბეჭდი ასლები

145 კონვენციის მოქმედება შეიძლება გავრცელდეს ელექტრონული ოფიციალური დოკუმენტის უბრალო ნაბეჭდ ასლზეც (რომელიც შექმნილია ელექტრონული ოფიციალური დოკუმენტის ამობეჭდვის გზით), თუკი გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა თავად ნაბეჭდ ასლს მიიჩნევს ოფიციალურ დოკუმენტად. სხვა შემთხვევაში, საჭირო იქნება დამოწმებული ასლი.

iv. სკანირებული ასლი

146 კონვენციის მოქმედება შეიძლება გავრცელდეს სკანირებულ ოფიციალურ დოკუმენტზე, თუ გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად თავად სკანირებული ასლი მიიჩნევა ოფიციალურ დოკუმენტად. სკანირებული ასლი განსხვავდება ელექტრონული ოფიციალური დოკუმენტისგან, რომელიც თავიდანვე ელექტრონული ფორმით შეიქმნა.

147 თუ სკანირებული ასლი არ მიიჩნევა ოფიციალურ დოკუმენტად შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის თანახმად, შესაძლოა საჭირო გახდეს მისი ელექტრონული ფორმით დამოწმება (ე.ი. ელექტრონული სანოტარო წესით ან გამცემ სახელმწიფოში აღიარებული სხვა ელექტრონული ავთენტიფიკაციის მეთოდით). ასეთ შემთხვევაში, ელექტრონული მოწმობა გადაიქცევა ოფიციალურ დოკუმენტად კონვენციის მიზნებისათვის.

148 გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობით განისაზღვრება, თუ როგორ და ვის მიერ უნდა დასკანერდეს ან გაციფრულდეს მატერიალური ოფიციალური დოკუმენტები.⁸³ მაგალითად, კანონით შეიძლება გათვალისწინებული იყოს, რომ სკანირებული ასლი ოფიციალურ დოკუმენტად მიიჩნევა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის დასკანერდა თანამდებობის პირის ან ორგანოს მიერ, მაგალითად, იმ თანამდებობის პირის მიერ, ვინც შეადგინა ორიგინალი დოკუმენტი, ან უფლებამოსილი ორგანოს მიერ აპოსტილის დამოწმებისას.

⁸² იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 37 2021.

⁸³ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 37 2021. (ჰააგის) მეათე e-APP ფორუმის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 10 2021.

(გ) ნასამართლეობის ცნობები და პოლიციის მიერ გაცემული დოკუმენტები

149 ნასამართლეობის ცნობები და პოლიციის მიერ შედგენილი დოკუმენტები, შეიძლება გაიცეს სასამართლეობის ან ტრიბუნალების იურისდიქციის სფეროში მოქმედი ორგანოების ან თანამდებობის პირების მიერ და შედიან 1(2)(ა) მუხლის მოქმედების ფარგლებში ან მიეკუთვნებიან „ადმინისტრაციული დოკუმენტების“ კატეგორიას 1(2)(ბ) მუხლის თანახმად და წარმოადგენენ ოფიციალურ დოკუმენტებს კონვენციის მიზნებისათვის.

(დ) საგანმანათლებლო დოკუმენტები (დიპლომების ჩათვლით)

150 საგანმანათლებლო დაწესებულებები უფლებამოსილი არიან, გასცენ სხვადასხვა სახის დოკუმენტები, მათ შორის დიპლომები, დასწრებისა და მოსწრების დამადასტურებელი ცნობები და ამონაწერები აკადემიური ჩანაწერებიდან.

151 გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა განსაზღვრავს მიიჩნევა, თუ არა, საგანმანათლებლო დოკუმენტი ოფიციალურ დოკუმენტად.⁸⁴ ზოგ ხელშემკვრელ სახელმწიფოში საგანმანათლებლო დოკუმენტი შეიძლება ჩაითვალოს ოფიციალურ დოკუმენტად კონვენციის მიზნებისათვის გამცემი საგანმანათლებლო დაწესებულების სტატუსიდან გამომდინარე. სხვა ხელშემკვრელ სახელმწიფოში საგანმანათლებლო დოკუმენტი შეიძლება მიჩნეულ იქნას კერძო პირის უფლებამოსილების ფარგლებში გაცემულ დოკუმენტად, რა შემთხვევაშიც უნდა მოხდეს მისი დამოწმება, სანამ ამ დოკუმენტზე გაიცემა აპოსტილი.

152 დამოწმების ამ პრაქტიკამ გამოიწვია ის, რომ ცალკეულ შემთხვევებში ხდება ნოტარიულად დამოწმებული ყალბი საგანმანათლებლო დოკუმენტების დამოწმება აპოსტილით. რადგანაც აპოსტილის მოქმედება მხოლოდ მისით დამოწმებული დოკუმენტის წარმოშობით შემოიფარგლება, თუ ყალბ საგანმანათლებლო დოკუმენტზე გაცემული სანოტარო აქტი ვალიდურია, მაშინ კონვენცია ვერაფრით ვერ მოახდენს სანოტარო აქტის აპოსტილით დამოწმების პრევენციას. ანალოგიურად, სანოტარო აქტის აპოსტილით დამოწმების მოთხოვნისას, უფლებამოსილი ორგანოები არ არიან ვალდებული განიხილონ ან შეაფასონ სანოტარო აქტით დამოწმებული დოკუმენტის შინაარსი.⁸⁵ აპოსტილი არ ადასტურებს აპოსტილით დამოწმებული ოფიციალური დოკუმენტის შინაარსს და ამგვარად, ვერ მოახდენს ყალბი დოკუმენტების ლეგიტიმაციას.

153 სპეციალურმა კომისიამ გაიხსენა, რომ უფლებამოსილი ორგანოების პასუხისმგებლობაში არ შედის შეაფასონ იმ ოფიციალური დოკუმენტის შინაარსი, რომლის აპოსტილით დამოწმებასაც სთხოვენ.⁸⁶ თუმცა, საგანმანათლებლო დოკუმენტები, როგორც

⁸⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 37 2021.

⁸⁵ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 43 2021.

⁸⁶ *Id.*

წესი, ექვემდებარება დამატებით სერტიფიცირებას. უფლებამოსილ ორგანოებს მოუწოდებენ, გადადგან ნაბიჯები აპოსტილის გაცემის პროცესის მიღმა, რათა გაუმკლავდნენ თაღლითობის შემთხვევებს ან შესაბამისი შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის სხვა დარღვევებს.⁸⁷ აღნიშნული შეიძლება მოიცავდეს დიპლომის ასლის პირდაპირ საგანმანათლებლო დაწესებულებიდან გამოთხოვას, უარის თქმას აპოსტილით დამოწმებაზე ან საკითხის შესაბამისი ორგანოებისადმი გადაცემას შემდგომი გამოძიებისთვის და შესაძლო სამართლებრივი დევნისათვის.

(ე) ელექტრონული დოკუმენტები

154 ბევრ ხელშემკვრელ სახელმწიფოში კანონი ითვალისწინებს, რომ ოფიციალური დოკუმენტები შედგენილ იქნას ელექტრონული ფორმით ელექტრონული ან ციფრული ხელმოწერის გამოყენებით.

155 ელექტრონული დოკუმენტები უნდა განვასხვავოთ დოკუმენტების სკანირებული ასლებისგან, რომლებიც შექმნილია მატერიალური ოფიციალური დოკუმენტის დასკანერების გზით.

156 ელექტრონული დოკუმენტები შეიძლება აპოსტილით დამოწმდეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ გამცემმა სახელმწიფომ უკვე დაწერა ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ელექტრონული აპოსტილის კომპონენტი. ეს უკანასკნელი იძლევა იმის საშუალებას, რომ აპოსტილით დამოწმდეს ელექტრონული ოფიციალური დოკუმენტი თავის ორიგინალ ფორმატში, რაც თავის მხრივ საშუალებას აძლევს მომხმარებელს შეინარჩუნოს ელექტრონული დოკუმენტების უპირატესობები. წინააღმდეგ შემთხვევაში, დოკუმენტი წარმოდგენილ უნდა იქნას სხვა ფორმით.

(ვ) ვადაგასული დოკუმენტები

157 ზოგიერთ ოფიციალურ დოკუმენტს განსაზღვრული მოქმედების ვადა აქვს (მაგალითად, ამონაწერი სისხლის სამართლებრივ აღრიცხვაზე ყოფნის შესახებ, პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტები, სამგზავრო დოკუმენტები, დროებითი სასამართლო დადგენილებები). მიუხედავად იმისა, რომ მოქმედების ვადის გასვლის შემდეგ ოფიციალურ დოკუმენტს ეკარგება ძალა გამცემ სახელმწიფოში, ვადის გასვლა, როგორც წესი არ უკარგავს ვადაგასულ დოკუმენტს ოფიციალურ სტატუსს, თუ გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა ან პოლიტიკა სხვანაირად არ განკარგავს. რადგანაც ვადაგასული დოკუმენტი ინარჩუნებს ოფიციალურ სტატუსს, შესაძლებელია მისი აპოსტილით დამოწმებაც. ეს ხაზს უსვამს იმას, რომ აპოსტილი ადასტურებს მხოლოდ აპოსტილით დამოწმებული ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობას და არა შინაარსს.

(ზ) ექსტრადიციასთან დაკავშირებული საკითხები

⁸⁷ *Id.*

158 სპეციალურმა კომისიამ ცნო, რომ კონვენციის არცერთი დებულება არ გამორიცხავს მის გამოყენებას ექსტრადიციასთან დაკავშირებულ დოკუმენტებთან, მათ შორის ექსტრადიციის მოთხოვნებთან მიმართებაში.⁸⁸

159 ხელშემკვრელ მხარეებს შორის გაფორმებული შეთანხმება ექსტრადიციის შესახებ ან ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობა შეიძლება აუქმებდეს ლეგალიზაციის პროცედურებს ან ითვალისწინებდეს ექსტრადიციის მოთხოვნებისა და დამხმარე დოკუმენტაციის ავთენტიფიკაციის სპეციფიკურ ფორმას.

160 ვინაიდან კონვენცია არ ახდენს გავლენას მიმღები სახელმწიფოს უფლებაზე, განსაზღვროს უცხო ქვეყნის ოფიციალური დოკუმენტის მისაღება და მტკიცებულებითი ძალა, კონვენცია არ უშლის ხელს ხელშემკვრელ მხარეებს, დააწესონ დამატებითი მოთხოვნები კონკრეტული უცხო ქვეყნის ოფიციალური დოკუმენტების წარდგენაზე, რათა ეს დოკუმენტები მიღებულ იქნას, როგორც მტკიცებულება ან ჰქონდეთ მტკიცებულებითი ძალა.

161 რიგმა ხელშემკვრელმა მხარეებმა გააკეთეს განცხადებები, რომლებიც გამორიცხავენ ან განმარტავენ ექსტრადიციის მოთხოვნებში აპოსტილის გამოყენების საჭიროებას. აღნიშნული ინფორმაცია განთავსებულია HCCH-ის ვებგვერდზე აპოსტილის სექციაში განთავსებული სტატუსის ცხრილში.

(თ) უცხო ქვეყნის დოკუმენტები

162 უფლებამოსილ ორგანოებს შეუძლიათ აპოსტილით დაამოწმონ მხოლოდ ის ოფიციალური დოკუმენტები, რომლებიც გაცემულია მათ სახელმწიფოში.⁸⁹ უფლებამოსილი ორგანო აპოსტილით ვერ დაამოწმებს უცხო ქვეყნის ოფიციალურ დოკუმენტს.

163 დიპლომატიური წარმომადგენლობების შემთხვევაში, წარმომადგენლობის ტერიტორიაზე გაცემული დოკუმენტი ითვლება უცხოურ დოკუმენტად მასპინძელ სახელმწიფოში. მასპინძელი სახელმწიფოს სუვერენიტეტული ძალაუფლება არ ვრცელდება მის ტერიტორიაზე არსებულ დიპლომატიურ წარმომადგენლობებზე.⁹⁰ ამის პრაქტიკული შედეგია ის, რომ ეს ოფიციალური დოკუმენტები გაფორმებულია მასპინძელი სახელმწიფოს „ტერიტორიაზე“, ⁹¹ ისინი მაინც ითვლება იმ სახელმწიფოს მიერ „გაცემულად“, რომელსაც დიპლომატიური წარმომადგენლობა წარმოადგენს.⁹² 1(3)(ა) მუხლით გათვალისწინებული

⁸⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 40 2021

⁸⁹ მუხლი 3(1).

⁹⁰ იხილეთ *ვენის 1961 წლის 18 აპრილის კონვენცია დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ*, მუხლი 22, გაერთიანებული ერები, *შეთანხმებათა კრებული*, ტომი 500, გვ. 95.

⁹¹ მუხლი 1(1).

⁹² მუხლი 3(1). იხილეთ ასევე ზემოაღნიშნული პუნქტი 131 და მომდევნო პუნქტები.

გამონაკლისის ხელშემკვრელი მხარეების მიერ გამოყენების შემთხვევაში, კონვენციის მოქმედება შეიძლება ამ დოკუმენტებზეც გავრცელდეს.⁹³

164 ერთი სახელმწიფოს მიერ გაცემული დოკუმენტები შეიძლება დამოწმდეს მეორე სახელმწიფოს მიერ. ამგვარად დამოწმებული დოკუმენტი, შემდეგ სათანადოდ უნდა დამოწმდეს აპოსტილით მეორე სახელმწიფოს მიერ იმ პირობით, რომ ეს სახელმწიფო არის კონვენციის ხელშემკვრელი მხარე და დამოწმების სერტიფიკატი ამ სახელმწიფოს კანონმდებლობით მიიჩნევა ოფიციალურ დოკუმენტად.

(ი) უცხო ენაზე შესრულებული დოკუმენტები

165 გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობით განისაზღვრება, ითვლება თუ არა, ამ სახელმწიფოს ოფიციალური ენის გარდა სხვა ენაზე შესრულებული დოკუმენტი ოფიციალურ დოკუმენტად. ხელშემკვრელ მხარეებს შეუძლიათ დააწესონ შეზღუდვა და ოფიციალურ დოკუმენტად მიიჩნიონ მხოლოდ მათ სახელმწიფო ენაზე/ენებზე შედგენილი დოკუმენტი.

166 აპოსტილი შეიძლება შედგეს გამცემი სახელმწიფოს ოფიციალურ ენაზე და მიმღებ სახელმწიფოს არ აქვს უფლება, ამ მოტივით უარი თქვას ასეთი აპოსტილის მიღებაზე. თუმცა, მიმღები სახელმწიფოს კანონმდებლობით განისაზღვრება, თუ რა ძალა მიენიჭება აპოსტილით დამოწმებულ უცხოენოვან ოფიციალურ დოკუმენტს.

167 აპოსტილის გასაცემად, უფლებამოსილი ორგანო არ არის ვალდებული, იცოდეს და ესმოდეს ოფიციალური დოკუმენტის შინაარსი: მნიშვნელოვანი არის ის, რომ უფლებამოსილ ორგანოს შეეძლოს ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობის დადასტურება. ზოგიერთმა უფლებამოსილმა ორგანომ შეიძლება მოითხოვოს თარგმანიც იმის შესაფასებლად, არის თუ არა დოკუმენტი გაყალბებული, შეურაცხმყოფელი ან სხვაგვარად მიუღებელი აპოსტილით დამოწმებისათვის შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის თანახმად.

(კ) საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ გაცემული დოკუმენტები

168 კონვენცია პირდაპირ არ ეხება საერთაშორისო ორგანიზაციების (როგორცაა, მთავრობათაშორისი და ზეეროვნული ორგანიზაციები) მიერ გაცემულ დოკუმენტებს. ზოგიერთი ასეთი ორგანიზაცია რეგულარულად გასცემს დოკუმენტებს, რომლებიც უთანაბრდებიან ოფიციალურ დოკუმენტებს. მაგალითად, ასეთებია, პატენტები, სასამართლო დოკუმენტები, საგანმანათლებლო დოკუმენტები და სხვა ადმინისტრაციული დოკუმენტები.

169 სპეციალური კომისიის რეკომენდაციითა და ზოგად საქმეთა და პოლიტიკის საბჭოს დავალებით მოწვეულ იქნა სამუშაო ჯგუფი, რომელიც გამოიკვლევდა ასეთი დოკუმენტების

⁹³ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 14 2021. იხილეთ ასევე ზემოაღნიშნული პუნქტი 123 და შემდეგ.

მიმართ კონვენციის მოქმედების შესაძლებლობებს.⁹⁴ სამუშაო ჯგუფმა რეკომენდაცია გაუწია შემდეგ ვარიანტებს ზეეროვნული და მთავრობათაშორის ორგანიზაციებთან მიმართებაში:⁹⁵

- მასპინძელი სახელმწიფოს შესაბამის უფლებამოსილ ორგანოს, რომელიც ფლობს იმ თანამდებობის პირთა საჭირო ხელმოწერების/ბეჭდების/შტამპების ნიმუშებს, რომლებიც გასცემენ ასეთ დოკუმენტებს განსახილველი ორგანიზაციისათვის, შეუძლია პირდაპირ დაამოწმოს დოკუმენტები აპოსტილით.
- მასპინძელი სახელმწიფოს ნოტარიუსს შეუძლია ჯერ დაამოწმოს დოკუმენტი ან დოკუმენტის ასლი, ხოლო შემდეგ აღნიშნული სანოტარო აქტი დამოწმდება აპოსტილით შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს მიერ.
- სამთავრობო უწყებას ან ორგანოს, რომელიც ფლობს იმ თანამდებობის პირთა საჭირო ხელმოწერების/ბეჭდების/შტამპების ნიმუშებს, რომლებიც გასცემენ ასეთ დოკუმენტებს განსახილველი ორგანიზაციისათვის, შეიძლება მიენიჭოს უფლებამოსილება მასპინძელი სახელმწიფოს მიერ, იმოქმედოს როგორც შუამავალმა ასეთი დოკუმენტების დამოწმების მიზნით, ხოლო შემდეგ ასეთი ტიპის დამოწმების ფურცელი დამოწმდეს აპოსტილით შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს მიერ.

170 სამუშაო ჯგუფმა ასევე გაიხსენა, რომ ერთი ხელშემკვრელი მხარის მიერ კანონიერად გაცემული აპოსტილი აღიარებულ უნდა იქნას სხვა ხელშემკვრელი მხარეების მიერ და დაუშვებელია მის აღიარებაზე უარის თქმა მხოლოდ იმ მოტივით, რომ აპოსტილით დამოწმებულია ზეეროვნული ან მთავრობათაშორის ორგანიზაციის მიერ გაცემული დოკუმენტი.⁹⁶ ზოგად საქმეთა და პოლიტიკის საბჭომ დაამტკიცა აღნიშნული რეკომენდაციები.⁹⁷

(ლ) სამედიცინო დოკუმენტები

171 ექიმის ან სამედიცინო დაწესებულების მიერ გაცემული დოკუმენტები შესაძლოა განვიხილოთ ოფიციალურ დოკუმენტებად კონვენციის მიზნებისათვის თუ ითვლება, რომ ექიმი ან სამედიცინო დაწესებულება მოქმედებს ოფიციალური უფლებამოსილებით გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად.⁹⁸

(მ) რამდენიმე დოკუმენტი/ხელმოწერა

⁹⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No. 11 2016; ზოგად საქმეთა და პოლიტიკის საბჭოს „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 27 2017.

⁹⁵ იხილეთ „ზეეროვნული და მთავრობათაშორის ორგანიზაციების მიერ გაცემული დოკუმენტების ავთენტიფიკაციის სამუშაო ჯგუფის ანგარიში“, 2017 წლის 7 დეკემბრის წინასწარი დოკუმენტი No 7 ზოგად საქმეთა და პოლიტიკის საბჭოს 2018 წლის მარტის სხდომისადმი, დასკვნები და რეკომენდაციები No 3 (განთავსებულია HCCH-ის ვებგვერდზე www.hcch.net, სექციაში „Governance“, ქვესექცია „Council on General Affairs and Policy“).

⁹⁶ იქვე, დასკვნები და რეკომენდაციები No 4.

⁹⁷ იხილეთ ზოგად საქმეთა და პოლიტიკის საბჭოს „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 35 2018.

⁹⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 37 2021.

172 ძირითადად, აპოსტილით მოწმდება ერთი თანამდებობის პირის ან ორგანოს ხელმოწერის/ბეჭდის/შტამპის ნამდვილობა, როგორც ეს მე-5 მუხლითა და აპოსტილის სერტიფიკატის ნიმუშითაა განსაზღვრული. იმ შემთხვევაში, თუ აპოსტილით დასამოწმებლად წარდგენილია სხვადასხვა თანამდებობის პირის ან ორგანოს მიერ გაცემული რამდენიმე ოფიციალური დოკუმენტი, ან თუ წარდგენილია ერთი დოკუმენტი, რომელზეც დასმულია რამდენიმე ხელმოწერა/ბეჭედი/შტამპი, ცალკე აპოსტილით უნდა დამოწმდეს თითოეული ხელმოწერა/ბეჭედი/შტამპი, რომლებიც საჭიროებენ ავთენტიფიკაციას. ამ სიტუაციისათვის, სპეციალური კომისია რეკომენდაციას იძლევა, რომ უფლებამოსილ ორგანოებს, რომლებიც იღებენ აპოსტილით დამოწმების საფასურს, შეუძლიათ დააწესონ ერთიანი შემცირებული საფასური რამდენიმე დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებისთვის, ნაცვლად თითოეულ აპოსტილით დამოწმებულ დოკუმენტზე დაწესებული ინდივიდუალური საფასურისა.⁹⁹

173 ზოგიერთი უფლებამოსილი ორგანო ერთი აპოსტილით ამოწმებს ერთი და იმავე თანამდებობის პირის/ორგანოს მიერ გაცემული დოკუმენტების პაკეტს, რათა განმცხადებელს აპოსტილით დამოწმების მომსახურება შემცირებულ ფასად შესთავაზოს. ასევე შესაძლებელია, რომ განმცხადებელმა დოკუმენტების პაკეტი დაამოწმოს ნოტარიული წესით, რა შემთხვევაშიც საბოლოოდ ერთი აპოსტილით დამოწმდება სანოტარო აქტი.

(ნ) შეურაცხყოფელი დოკუმენტები

174 რადგანაც ოფიციალური დოკუმენტის სტატუსი განისაზღვრება იმ უფლებამოსილებით, რის ფარგლებშიც შედგა ეს ოფიციალური დოკუმენტი, დოკუმენტის შეურაცხყოფელი შინაარსი არ უკარგავს დოკუმენტს ოფიციალურ სტატუსს, თუ გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა ან პოლიტიკა სხვაგვარად არ განკარგავს. მიუხედავად ამისა, შიდა პროცედურებიდან გამომდინარე, უფლებამოსილმა ორგანომ შეიძლება უარი თქვას ოფიციალური დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებაზე, თუ ამ დოკუმენტის შინაარსი შეურაცხყოფელია.

175 თუ შეურაცხყოფელი შინაარსის დოკუმენტი დამოწმდა აპოსტილით, მიმღები სახელმწიფო ვერ განაცხადებს უარს ასეთი აპოსტილის აღიარებაზე, მაგრამ შეუძლია არ აღიაროს აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტი შიდა პროცედურებიდან გამომდინარე.

(ო) ძველი დოკუმენტები

176 დოკუმენტის სიძველე არ უკარგავს ამ დოკუმენტს ოფიციალურ სტატუსს, თუ გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა ან პოლიტიკა სხვაგვარად არ განკარგავს.

⁹⁹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 56 2021.

177 პრაქტიკაში, უფლებამოსილ ორგანოს შეიძლება გაუჭირდეს ძველი დოკუმენტის წარმომავლობის გადმოწმება, განსაკუთრებით იმის გათვალისწინებით, რომ უფრო და უფრო მეტი ორგანო და დაწესებულება გადადის ელექტრონული დოკუმენტების გაცემაზე. ამ სირთულის გადალახვის მიზნით, გამცემ ორგანოს ან მის სამართალმემკვიდრეს უნდა შეეძლოს შეამოწმოს და დაამოწმოს დოკუმენტის ავთენტურობა, რა შემთხვევაშიც დამოწმების ფურცელი გახდება ოფიციალური დოკუმენტი კონვენციის მიზნებისათვის.

(კ) პასპორტები და სხვა პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტები

178 გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა განსაზღვრავს, შეიძლება ჩაითვალოს თუ არა ოფიციალურ დოკუმენტად პასპორტები და სხვა დოკუმენტები, რომლითაც ხდება დოკუმენტის მფლობელის ვინაობის დადასტურება. თუმცა, რადგან აპოსტილის განთავსება ორიგინალ პირადობის დამადასტურებელ დოკუმენტზე შეიძლება არ იყოს პრაქტიკული (ან კანონიერი), ხელშემკვრელ მხარეებს შეუძლიათ გამოიყენონ ამ დოკუმენტების ასლების გაცემის სხვადასხვა მეთოდი ავთენტიფიკაციისთვის. ასეთი ასლების დამზადების მეთოდი და მათი იურიდიული მნიშვნელობა დამოკიდებულია გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობაზე.

179 სპეციალურმა კომისიამ აღნიშნა, რომ ხელშემკვრელ მხარეებს შეუძლიათ, უარი თქვან ოფიციალური დოკუმენტების ასლების აპოსტილით დამოწმებაზე სახელმწიფოებრივი პოლიტიკიდან გამომდინარე.¹⁰⁰ ამავე მოტივით, უფლებამოსილმა ორგანომ შესაძლოა უარი განაცხადოს აპოსტილის გაცემაზე, რათა აღმოფხვრას პასპორტის, მათ შორის უცხოური პასპორტის ასლის თაღლითური ან სხვაგვარად არაკანონიერი გამოყენება (მაგალითად, როდესაც გამცემი სახელმწიფო კრძალავს ასეთი ასლების დამზადებას).

(ე) პატენტები და ინტელექტუალური საკუთრების უფლებებთან დაკავშირებული სხვა დოკუმენტები

180 პატენტების ან სხვა ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების მინიჭების დამადასტურებელი დოკუმენტები ადმინისტრაციული დოკუმენტების კატეგორიას განეკუთვნებიან 1(2)(ბ) მუხლის თანახმად და შესაბამისად, კონვენციის მიზნებისათვის ოფიციალურ დოკუმენტებად მიიჩნევიან.

181 მიუხედავად იმისა, რომ საერთაშორისო ვაჭრობის საწარმოებლად აღნიშნული დოკუმენტები აუცილებელია, ისინი არ ითვლებიან დოკუმენტებად, რომლებიც „პირდაპირ არიან დაკავშირებული სავაჭრო ან საბაჟო ოპერაციებთან“ და აქედან გამომდინარე, არ წარმოადგენენ 1(3)(ბ) მუხლით გათვალისწინებულ გამონაკლისს.¹⁰¹

(რ) კერძო პირის უფლებამოსილების ფარგლებში გაცემული დოკუმენტები

¹⁰⁰ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 45 2021.

¹⁰¹ იხილეთ განმარტებითი ანგარიში, პუნქტი 7-9.

182 კონვენცია ეხება მხოლოდ იმ დოკუმენტებს, რომლებიც განისაზღვრებიან, როგორც ყველა დოკუმენტი გარდა იმ დოკუმენტებისა, რომლებიც შესრულებულია კერძო პირის მიერ მისი პირადი უფლებამოსილების ფარგლებში.¹⁰² აქედან გამომდინარე, ეს უკანასკნელი კატეგორია ნამდვილად არ შედის კონვენციის ფარგლებში.

183 გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობით განისაზღვრება, პირი ოფიციალური უფლებამოსილების ფარგლებში მოქმედებს თუ კერძო უფლებამოსილების ფარგლებში. ზოგადად, პირი არ მოქმედებს ოფიციალური უფლებამოსილებით, თუ იგი მოქმედებს საკუთარი სახელით ან კერძო პირის ნაცვლად (მაგ. კომპანიის დირექტორი ან ნდობით აღჭურვილი პირი).

184 სხვაგვარად კერძო პირის უფლებამოსილების ფარგლებში გაცემული დოკუმენტი არ განიხილება ოფიციალურ დოკუმენტად მხოლოდ იმ მოტივით, რომ გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა განსაზღვრავს გარკვეულ მოთხოვნებს დოკუმენტის ფორმასა და შინაარსთან დაკავშირებით, რათა დოკუმენტი მიჩნეულ იქნას იურიდიული ძალის მქონედ.

(ს) რელიგიური დოკუმენტები

185 გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობით რელიგიური დოკუმენტები და აგრეთვე, ოფიციალური რელიგიური სასამართლოების მიერ გაცემული დოკუმენტები შეიძლება მიჩნეულ იქნას ოფიციალური ხასიათის მქონე დოკუმენტებად, და მაშასადამე, კონვენციის თანახმადაც ოფიციალურ დოკუმენტებად მოიაზრებიან.

(ტ) თარგმანი

186 თარგმანის ტიპი განისაზღვრება ხელშემკვრელი მხარეების მიერ. ზოგიერთ ხელშემკვრელ სახელმწიფოში, თარგმანი შეიძლება იყოს ოფიციალური, თუ ის შესრულებულია ოფიციალური მთარგმნელის მიერ. ოფიციალური მთარგმნელი გულისხმობს ნაფიც, სერტიფიცირებულ და აკრედიტებულ მთარგმნელს. გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა განსაზღვრავს, თუ ვინ ითვლება ოფიციალურ მთარგმნელად, თარგმანის ფორმალურ მოთხოვნებსა და არის თუ არა ასეთი დოკუმენტი ოფიციალური დოკუმენტი.¹⁰³

187 მიუხედავად იმისა, რომ თვითონ თარგმანი არ მიიჩნევა ოფიციალურ დოკუმენტად, მაინც შეიძლება გარკვეული პროცედურების განხორციელება მისი აპოსტილით დამოწმების მიზნით :

- მთარგმნელს შეუძლია წერილობით დადოს ფიცი (ან გააკეთოს მსგავსი განცხადება), რომლითაც ნოტარიუსის წინაშე დაადასტურებს თარგმანის სისწორეს. ამ შემთხვევაში

¹⁰² *Id.*

¹⁰³ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 37 2021.

სანოტარო აქტი ან სანოტარო სერტიფიკატი ხდება ოფიციალური დოკუმენტი კონვენციის მიზნებისათვის და თარგმანი წარდგენილი იქნება საზღვარგარეთ აპოსტილით დამოწმებული სანოტარო აქტის ან სანოტარო სერტიფიკატის თანხლებით.

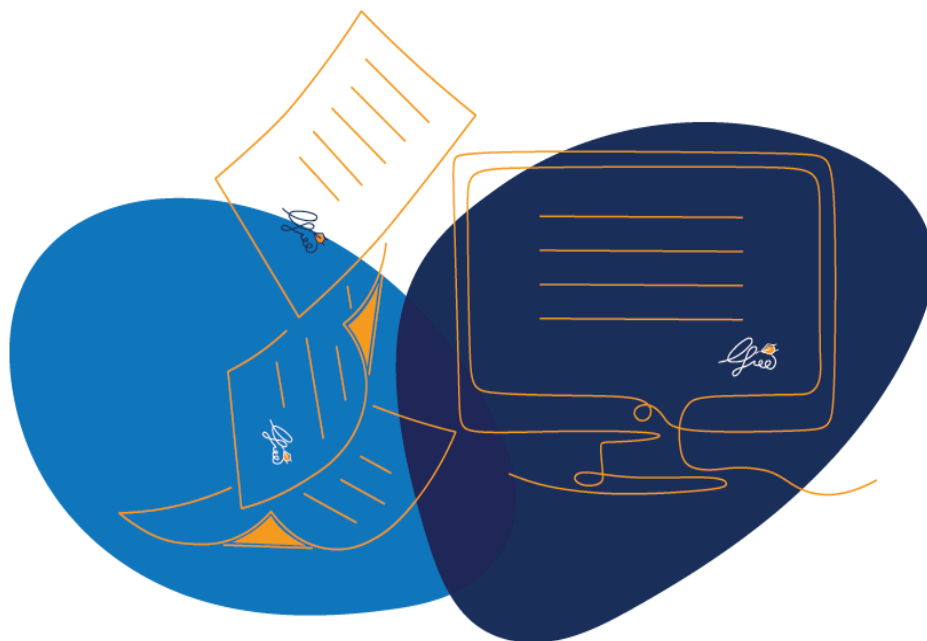
- თარგმანი შეიძლება დამოწმდეს ოფიციალური ორგანოს მიერ. ამ შემთხვევაში, ოფიციალური ორგანოს სერტიფიკატი გახდება ოფიციალური დოკუმენტი კონვენციის მიზნებისათვის და თარგმანი წარდგენილი იქნება საზღვარგარეთ აპოსტილით დამოწმებული სერტიფიკატის თანხლებით.

(უ) ხელმოუწერელი დოკუმენტები ან დოკუმენტების ბეჭდის/შტამპის გარეშე

188 ხელმოწერილი დოკუმენტი, რომელსაც არ აქვს დასმული ბეჭედი ან შტამპი, ან ხელმოუწერელი დოკუმენტი, შეიძლება იყოს ოფიციალური დოკუმენტი კონვენციის მიზნებისათვის, თუ გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა მას ოფიციალურ დოკუმენტად მიიჩნევს.¹⁰⁴ უფლებამოსილ ორგანოს მაინც უნდა შეეძლოს დოკუმენტის წარმომავლობის შემოწმება.

¹⁰⁴ მიუხედავად იმისა, რომ “სათანადო შემთხვევაში” სიტყვების ჩაწერა მე-3 მუხლში გულისხმობს, რომ დოკუმენტზე დასმული უნდა იყოს ხელმოწერა, მაგრამ არა - ბეჭედი/შტამპი, პირდაპირი მითითება მე-7 მუხლში „ხელმოუწერელ დოკუმენტებზე“ ადასტურებს, რომ ხელმოუწერელი, მაგრამ ბეჭედადსმული/შტამპდასმული დოკუმენტი მაინც მიეკუთვნება კონვენციის მოქმედების სფეროს. იხილეთ განმარტებითი ანგარიში, პუნქტი 10-30.

ნაწილი 4

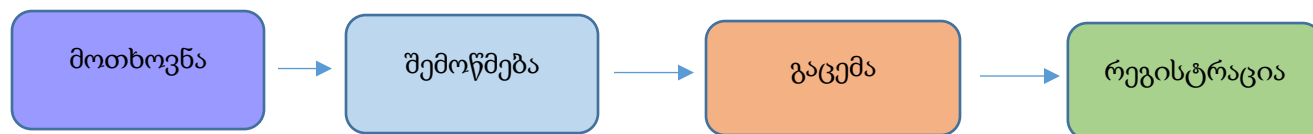

პროცესი გამცემ სახელმწიფოში

პროცესი გამცემ სახელმწიფოში

- 1 აპოსტილის მოთხოვნა
- 2 ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობის შემოწმება
- 3 აპოსტილის გაცემა
- 4 აპოსტილის რეგისტრაცია
- 5 აპოსტილის გაცემის დადასტურება

აპოსტილის პროცესი

1. აპოსტილის მოთხოვნა

ა. ვის შეუძლია მოითხოვოს აპოსტილი?

189 დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმება შეიძლება მოითხოვოს დოკუმენტის გამცემმა პირმა ან დოკუმენტის მფლობელმა.¹⁰⁵

190 კონვენცია ერთმანეთისაგან არ განასხვავებს ფიზიკურ და იურიდიულ (მაგ. კომპანია) პირებს და არც განმცხადებელთან დაკავშირებით აწესებს რაიმე კრიტერიუმს. კონვენცია არ ავალდებულებს განმცხადებელს, განმარტოს მისი მხრიდან აპოსტილით დამოწმების მოთხოვნის მიზეზები.

191 კონვენციის თანახმად, არ არის სავალდებულო აპოსტილით დამოწმების მოთხოვნა განხორციელდეს უშუალოდ იმ პირის მიერ, რომელიც აპირებს დოკუმენტის უცხო ქვეყნის ტერიტორიაზე წარდგენას. შესაბამისად, დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმება შეიძლება მოითხოვოს იმ პირის წარმომადგენელმა ან რწმუნებულმა, რომელიც აპირებს დოკუმენტის უცხო ქვეყანაში გამოყენებას. თუმცა, შიდა პროცედურული მიზნებიდან გამომდინარე, უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია მოსთხოვოს წარმომადგენელს ან რწმუნებულს დაადასტუროს, რომ მას გააჩნია იმ პირისაგან მიღებული უფლებამოსილება, რომელიც აპირებს დოკუმენტის უცხო ქვეყანაში გამოყენებას.

192 ზოგიერთ ხელშემკვრელ სახელმწიფოში მესამე პირი კომერციული საწარმოები მსურველებს სთავაზობენ აპოსტილისა და სხვა შესაბამისი დოკუმენტების მიღებასთან დაკავშირებულ მომსახურებას. კონვენცია არც ადასტურებს და არც კრძალავს ასეთ პრაქტიკას, რომელიც დასაშვებია, თუკი იგი ნებადართულია კანონით და ხორციელდება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად. თუმცა, კონვენციის თანახმად, აპოსტილით დამოწმება მაინც უფლებამოსილი ორგანოს მიერ უნდა განხორციელდეს.

¹⁰⁵ მუხლი 5(1).

2. ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობის შემოწმება

ა. ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობა

193 აპოსტილით დასტურდება იმ ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობა, რომელიც დამოწმდა აპოსტილით. სათანადო შემთხვევაში, აღნიშნული მოიცავს შემდეგს: ¹⁰⁶

- ა) აპოსტილით დამოწმებულ ოფიციალურ დოკუმენტზე დასმული ხელმოწერის ნამდვილობა;
- ბ) დოკუმენტის ხელმოწერი პირის უფლებამოსილება; და
- გ) დოკუმენტზე დასმული ბეჭდის ან შტამპის ნამდვილობა.

194 უკიდურესად მნიშვნელოვანია, რომ უფლებამოსილი ორგანო დარწმუნდეს იმ დოკუმენტის წარმომავლობაში, რომელსაც აპოსტილით ამოწმებს. ყოველმა უფლებამოსილმა ორგანომ უნდა შეიმუშაოს მკაფიო პროცედურები, რომლებიც უნდა დაიცვან აპოსტილით დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობის შემოწმებისას, სანამ ეს დოკუმენტი აპოსტილით დამოწმდება.

195 სპეციალურმა კომისიამ გაიხსენა უფლებამოსილი ორგანოების ფუნდამენტური როლი, რაც მათ აკისრიათ აპოსტილით დამოწმებამდე ოფიციალური დოკუმენტის სტატუსით წარმოდგენილი ყველა დოკუმენტის წარმომავლობის გადამოწმებაში, იქნება ეს მატერიალური თუ ელექტრონული დოკუმენტი. ¹⁰⁷

196 გაიხსენა რა, რომ კონვენციის მიზანია ავთენტიფიკაციის პროცესის გამარტივება, სპეციალურმა კომისიამ მოუწოდა ხელშემკვრელ მხარეებს გააუქმონ აპოსტილით დამოწმებამდე ოფიციალური დოკუმენტის შუალედური დამოწმება. ¹⁰⁸

ბ. ხელმოწერები/ბეჭდები/შტამპები

197 ოფიციალური დოკუმენტის აპოსტილით დასამოწმებლად, უფლებამოსილი ორგანოები ტრადიციულად აწარმოებენ იმ თანამდებობის პირების და ორგანოების ხელმოწერების/ბეჭდების/შტამპების ნიმუშების მონაცემთა ბაზებს, რომლებიც გასცემენ ოფიციალურ დოკუმენტებს, რომელთა აპოსტილით დამოწმების კომპეტენციაც აღნიშნულ

¹⁰⁶ მუხლი 5(2).

¹⁰⁷ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 43 2021.

¹⁰⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 12 2021.

უფლებამოსილ ორგანოებს აქვთ. ამგვარად, დოკუმენტის დამოწმება შესაძლებელი იყო ვიზუალური შედარების გზით.

198 ინფორმაციული ტექნოლოგიების გამოყენების მზარდი ტემპის კვალდაკვალ, ვიზუალური შედარების მეთოდი უფრო და უფრო არარელევანტური ხდება, რადგანაც ხელმოწერების/ზეჭდების/შტამპების ავთენტიფიკაცია ელექტრონულადაცაა შესაძლებელი და ზოგ შემთხვევაში, ავტომატურადაც ხორციელდება. იმ ხელშემკვრელი მხარეებისათვის, ვინც ექსკლუზიურად ელექტრონულ ოფიციალურ დოკუმენტებს იყენებენ, მონაცემთა ბაზის წარმოება აღარაა აუცილებელი ოფიციალური დოკუმენტი წარმომავლობის დადგენის მიზნით, რადგან ციფრულ ხელმოწერაში ჩაშენებულია სერტიფიკატი, რომელიც ადასტურებს ხელმოწერი პირის წარმომავლობასა და ნამდვილობას.

(ა) მონაცემთა ბაზის გამოყენება და წარმოება

199 ხელმოწერების/ზეჭდების/შტამპებს მონაცემთა ბაზა განსხვავდება აპოსტილის რეესტრისგან, რომელსაც თითოეული უფლებამოსილი ორგანო აწარმოებს. მონაცემთა ბაზა გამოიყენება მანამ, სანამ აპოსტილით დამოწმდება ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობა, ხოლო რეესტრი გამოიყენება მიმდების მიერ აპოსტილის გადასამოწმებლად მას შემდეგ, რაც დოკუმენტი დამოწმდება აპოსტილით.¹⁰⁹

200 მონაცემთა ბაზა შეიძლება იწარმოოს მატერიალური ან ელექტრონული ფორმით. მუდმივმოქმედი ბიურო მიესალმება ტენდენციას ელექტრონულ მონაცემთა ბაზებზე გადასვლასთან დაკავშირებით. ელექტრონული ბაზების გამოყენება უფრო მარტივია, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც რამდენიმე თანამდებობის პირი მუშაობს ერთ ან რამდენიმე უფლებამოსილი ორგანიზაციიდან, რომლებიც დიდი რაოდენობით დოკუმენტებს ამოწმებენ აპოსტილით, და ადვილია მისი განახლება.

201 იმ ხელშემკვრელი მხარეებისთვის, რომელთაც რამდენიმე უფლებამოსილი ორგანო აქვთ, რეკომენდებულია ერთიანი ცენტრალური მონაცემთა ბაზის წარმოება, რომელზე წვდომაც ყველა უფლებამოსილ ორგანოს ექნება. ასეთი ცენტრალიზებული მონაცემთა ბაზების განახლება უფრო ადვილია და საშუალებას აძლევს სახელმწიფოს ერთ კუთხეში მდებარე უფლებამოსილ ორგანოს, შეამოწმოს სახელმწიფოს სხვა კუთხეში გაცემული ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობა (თუკი ამის უფლებამოსილება აქვს აღნიშნულ ორგანოს).

202 უფლებამოსილმა ორგანოებმა უნდა უზრუნველყონ ხელმოწერების/ზეჭდების/შტამპების ნიმუშების მონაცემთა ბაზა მუდმივი განახლება, როდესაც კი იცვლება თანამდებობის პირთა ვინაობა ან ორგანოების შესახებ ინფორმაცია. ყოველი უფლებამოსილი ორგანოს პასუხისმგებლობაა, უზრუნველყოს აღნიშნული განახლებები დროულად და სიზუსტით.

¹⁰⁹ იხილეთ ქვემოთ, პუქტი 267 და მომდევნო პუნქტები.

203 დოკუმენტი აპოსტილით არ უნდა დამოწმდეს მანამ, სანამ უფლებამოსილ ორგანოს არ მიეცემა საშუალება შეამოწმოს ხელმოწერა/ბეჭედი/შტამპი. უფლებამოსილ ორგანოსთვის რეკომენდებულია, შემუშავებული ჰქონდეს პროცედურა იმ შემთხვევებისთვის, როდესაც მას წარედგინება ოფიციალური დოკუმენტი შედგენილი იმ პირის მიერ, რომელიც არ არის რეგისტრირებული მონაცემთა ბაზაში. ეს ხდება მაგალითად მაშინ, როდესაც პირს ახლახანს მიენიჭა უფლებამოსილება ოფიციალური დოკუმენტების გაცემაზე.

(ბ) ციფრული ხელმოწერების შემოწმება

204 მიუხედავად იმისა, რომ ციფრული ხელმოწერა შეიძლება ადვილად და სანდოდ გადამოწმდეს მასთან დაკავშირებული სერტიფიკატის მეშვეობით, უფლებამოსილ ორგანოს შეიძლება მაინც დასჭირდეს შემოწმება, აქვს თუ არა შესაბამის პირს ან ორგანოს ოფიციალური დოკუმენტების გაცემის უფლებამოსილება. ამის გაკეთება რამდენიმე გზითაა შესაძლებელი, მათ შორის სწრაფი რეაგირების კოდის (QR) სკანირებით ან ავტომატური ვერიფიკაციის მექანიზმების გამოყენებით.

205 მუდმივმოქმედი ბიურო რეკომენდაციას უწევს ციფრულ სერტიფიკატებს, რომლებიც აკრედიტებულია ორგანიზაციასა ან დაწესებულებაზე და არა ცალკეული თანამდებობის პირებზე. ეს ამცირებს იმ ინფორმაციის რაოდენობას, რომელიც უფლებამოსილმა ორგანოებმა უნდა შეინახონ თანამდებობის პირთა გადამოწმების მიზნით.

(გ) წარმომავლობის შემოწმება ვერ ხერხდება

206 უფლებამოსილმა ორგანომ არ უნდა გასცეს აპოსტილი, თუ დოკუმენტზე დასმული ხელმოწერის/ბეჭდის/შტამპის გადამოწმება ვერ ხერხდება მონაცემთა ბაზის ან ციფრული სერტიფიკატის მეშვეობით. უფლებამოსილმა ორგანომ საეჭვო თაღლითობის შემთხვევების შესახებ უნდა შეატყობინოს იმ თანამდებობის პირს ან ორგანოს, რომელმაც სავარაუდოდ გასცა აღნიშნული დოკუმენტი.

207 თუ წარმომავლობა საეჭვოა, უფლებამოსილი ორგანო უნდა დაუკავშირდეს დოკუმენტის სავარაუდო გამცემ თანამდებობის პირს ან ორგანოს, რათა გადაამოწმოს დოკუმენტის წარმომავლობა და საჭიროების შემთხვევაში, განაახლოს მონაცემთა ბაზა ან სხვა ჩანაწერები.

208 როდესაც ოფიციალური დოკუმენტის შედგენიდან დიდი დროა გასული, უფლებამოსილ ორგანოს შეიძლება მონაცემთა ბაზაში არ ჰქონდეს შესაბამისი ხელმოწერის/ბეჭდის/შტამპის ნიმუში. იგივე შეიძლება მოხდეს, როდესაც ოფიციალური დოკუმენტი გაიცა მანამ, სანამ გამცემი სახელმწიფო ხელშემკვრელი მხარე გახდებოდა და საჭირო მონაცემთა ბაზას შექმნიდა. ასეთ შემთხვევებში, უფლებამოსილი ორგანო უნდა შეეცადოს გონივრული შესაძლებლობების ფარგლებში დაუკავშირდეს ორგანოს ან მის

სამართალმემკვიდრეს ხელმოწერის/ბეჭდის/შტამპის გადამოწმების მიზნით და მიიღოს ინფორმაცია, შესაძლებელია თუ არა მათი დახმარებით დოკუმენტის წარმომავლობის გადამოწმება.¹¹⁰

209 თუ ყოველივე ამის შემდეგ, უფლებამოსილი ორგანო ისევ ვერ ახდენს დოკუმენტის წარმომავლობის შემოწმებას, მან უარი უნდა თქვას დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებაზე, შესაძლოა საჭირო გახდეს ოფიციალური დოკუმენტის ახალი ვერსიის გაცემაც.

გ. შინაარსის შეუმოწმებლობა

210 კონვენციის თანახმად, უფლებამოსილი ორგანო არ არის ვალდებული, შეამოწმოს ოფიციალური დოკუმენტის შინაარსი.¹¹¹ ამის მიზეზია ის, რომ აპოსტილით მხოლოდ ოფიციალური დოკუმენტის *წარმომავლობა* მოწმდება.¹¹² იგივენაირად, კონვენციის 1(2)(დ) მუხლით განსაზღვრული „ოფიციალური სერტიფიკატების“ შემთხვევაშიც, უფლებამოსილი ორგანოს არ მოეთხოვება, შეამოწმოს იმ დოკუმენტის შინაარსი, რომელსაც სერტიფიკატი ერთვის.¹¹³

211 დამკვიდრებული პრაქტიკით, უფლებამოსილი ორგანოების უმრავლესობა არ ამოწმებს ოფიციალური დოკუმენტების შინაარსსა და ვალიდურობას. თუმცა, შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის შესაბამისად, ზოგი მათგანი მაინც ამოწმებს, რათა დარწმუნდეს დოკუმენტის ოფიციალურობაში.

212 აპოსტილით დამოწმებული ოფიციალური დოკუმენტის შინაარსთან დაკავშირებული საკითხები არ რეგულირდება კონვენციით და შესაბამისი წესით უნდა განიხილებოდეს. მიუხედავად ამისა, რეკომენდებულია, რომ უფლებამოსილმა ორგანოებმა მიიღონ ზომები აპოსტილის გაცემის პროცესის მიღმა, რათა ებრძოლონ თაღლითობისა და სხვა სახის დარღვევების შემთხვევებს.¹¹⁴ ზოგ უფლებამოსილი ორგანოს შიდა კანონმდებლობით ან პოლიტიკით მინიჭებული აქვს უფლებამოსილება, სანქციები დაუწესონ პირებს, ვინც არაკანონიერად გასცემს ოფიციალურ დოკუმენტებს ან გადასცენ საქმე შესაბამის მარეგულირებელ ორგანოს. იგივენაირად, კომპეტენტურმა ორგანომ შეიძლება ჩაატაროს გამოძიება იმის დასადგენად, არის თუ არა დოკუმენტი გაყალბებული ან შეცვლილი, რაც აუქმებს მის ოფიციალურ სტატუსს.¹¹⁵

¹¹⁰ იხილეთ ასევე ზემოაღნიშნული პუნქტი 176 და 177.

¹¹¹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 43 2021.

¹¹² იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 39 2021.

¹¹³ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 42 2021.

¹¹⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 43 2021.

¹¹⁵ იხილეთ, მაგალითად, ზემოაღნიშნული, პუნქტი 152 და 153.

3. აპოსტილის გაცემა

ა. აპოსტილის გაცემის უფლებამოსილება

213 აპოსტილის გაცემა მხოლოდ უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია.¹¹⁶ უფლებამოსილი ორგანოების დანიშვნა და შიდა ორგანიზაცია ყოველი ხელშემკვერელი მხარის მიერ განისაზღვრება მათივე შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის შესაბამისად.¹¹⁷

214 დანიშნულ უფლებამოსილ ორგანოში კონკრეტული პირის უფლებამოსილება აპოსტილის გაცემასთან დაკავშირებით რეგულირდება შიდა კანონმდებლობითა და პოლიტიკით.

ბ. მატერიალური აპოსტილი ელექტრონული აპოსტილის პირისპირ

(ა) მატერიალური აპოსტილი მატერიალურ დოკუმენტებზე

215 როდესაც ოფიციალური დოკუმენტი გაიცემა მატერიალური სახით, უმეტეს შემთხვევაში, მისი დამოწმებაც მატერიალური აპოსტილით მოხდება. ვინაიდან უფრო და უფრო მეტი ხელშემკვერელი მხარე ნერგავს ელექტრონული აპოსტილის სისტემას, მუდმივმოქმედ ბიუროს აქვს მოლოდინი, რომ მალე მატერიალური სახის დოკუმენტები დაკარგავს აქტუალობას და საყოველთაოდ აღიარებული დოკუმენტის ფორმის სტატუსს.

(ბ) მატერიალური აპოსტილი ელექტრონულ დოკუმენტზე

216 აპოსტილის სერტიფიკატი, შეძლებისდაგვარად, უნდა დაერთოს პირდაპირ დასამოწმებელ ოფიციალურ დოკუმენტს, მათ შორის ელექტრონული ფორმით გაცემულ დოკუმენტსაც.¹¹⁸ ვინაიდან ელექტრონული აპოსტილი ოპტიმალური საშუალებაა ელექტრონული ფორმით გაცემული ოფიციალური დოკუმენტების დასამოწმებლად, თუ უფლებამოსილი ორგანო არ გასცემს ელექტრონულ აპოსტილს, უფლებამოსილ ორგანოს აქვს საშუალება გასცეს ელექტრონული ოფიციალური დოკუმენტი მატერიალური ფორმით, რომელზეც დაეკრება აპოსტილი. ამ პროცესის წახალისება არ ღირს, რადგან ასე იკარგება

¹¹⁶ მუხლი 3(1).

¹¹⁷ იხილეთ განმარტებითი ანგარიში, პუნქტი 42-45.

¹¹⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 53 2021.

ელექტრონული ფორმის ყველა დამატებითი ღირებულება. ამ გამოწვევის წინაშე მდგარ ხელშემკვრელ მხარეებს მიეცათ რეკომენდაცია, რაც შეიძლება მოკლე ხანში დანერგონ ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ელექტრონული აპოსტილის კომპონენტი.¹¹⁹ მოკლევადიან პერსპექტივაში და სხვა ალტერნატივების არარსებობის შემთხვევაში, ელექტრონული რეესტრი შეძლება გამოდგეს რეპროდუცირებულ ელექტრონულ დოკუმენტზე დართული აპოსტილის შემოწმების გასაადვილებლად და ამით შეამციროს ასეთ შემთხვევებში აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტის დახარვეზების რისკი.

(გ) ელექტრონული აპოსტილი მატერიალურ დოკუმენტებზე

217 ზოგიერთი ხელშემკვრელი მხარე მატერიალურ ოფიციალურ დოკუმენტს სკანირების გზით გარდაქმნის ელექტრონული ფორმის დოკუმენტად. შემდეგ ხდება მისი ელექტრონული აპოსტილით დამოწმება, იმის გათვალისწინებით, რომ დასკანერებული ასლი თავისთავად განიხილება ოფიციალურ დოკუმენტად შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის შესაბამისად. ზოგიერთი ხელშემკვრელი მხარის კანონმდებლობით, სკანირებული ასლი მხოლოდ იმ შემთხვევაში მიიჩნევა ოფიციალურ დოკუმენტად, თუ ის თანამდებობის პირის ან ორგანოს მიერ არის დასკანერებული.

218 ზოგი ხელშემკვრელი მხარე მხოლოდ ელექტრონული აპოსტილით ამოწმებს, როგორც ელექტრონულ, ისე მატერიალურ ოფიციალურ დოკუმენტებს. ამ ქვეყნებში მატერიალური აპოსტილი აღარ გამოიყენება.

219 უმეტეს შემთხვევაში, ასეთ დოკუმენტებზე დასმული ხელმოწერები/ბეჭდები/შტამპები უნდა შემოწმდეს მონაცემთა ბაზის საფუძველზე იმავე წესით, რომლითაც შემოწმდებოდა მატერიალური დოკუმენტი, რადგან სკანირებულ ასლზე არ არის მიბმული ციფრული ხელმოწერა.

(დ) ელექტრონული აპოსტილი ელექტრონულ დოკუმენტზე

220 როდესაც ოფიციალური დოკუმენტი შედგენილია ელექტრონული ფორმით და გამცემ სახელმწიფოს დანერგილი აქვს ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ელექტრონული აპოსტილის კომპონენტი, აპოსტილიც ელექტრონული ფორმით უნდა გაიცეს. ეს წარმოადგენს ოპტიმალურ გადაწყვეტილებას, რომელიც ხელსაყრელია, როგორც განმცხადებლებისთვის, ისე უფლებამოსილი ორგანოებისთვის და უნდა მოხდეს მისი წახალისება ყველა ხელშემკვრელ სახელმწიფოში.¹²⁰

¹¹⁹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 27 2021.

¹²⁰ *Id.*

გ. აპოსტილის ფორმასთან დაკავშირებული მოთხოვნები

(ა) აპოსტილის სერტიფიკატის ორიგინალი ნიმუში

221 კონვენციის დანართით განსაზღვრულია შემდეგი სახის აპოსტილის სერტიფიკატის ნიმუში:

APOSTILLE (Convention de La Haye du 5 octobre 1961)	
1. Country:	
This public document	
2. has been signed by	
3. acting in the capacity of	
4. bears the seal/stamp of	
Certified	
5. at	6. the
7. by	
8. N°	
9. Seal/stamp:	10. Signature:

222 აპოსტილის სერტიფიკატის ნიმუშის მიზანია უზრუნველყოს, ხელშემკვერელი მხარეების მიერ გაცემული აპოსტილის მკაფიოდ აღქმა ყველა სხვა მხარის მიერ, რაც ხელს უწყობს საზღვარგარეთ ოფიციალური დოკუმენტების ბრუნვას. ოფიციალური ორგანოების მიერ გაცემული აპოსტილი რაც შეიძლება მიახლოებული უნდა იყოს აპოსტილის სერტიფიკატის ნიმუშთან.¹²¹ კერძოდ:

- მასზე დატანილი იყოს სახელწოდება ფრანგულ ენაზე „Apostille (Convention de La Haye du 5 octobre 1961)“;

და

- უნდა შეიცავდეს 10 დანომრილ სტანდარტულ საინფორმაციო ველს.

(ბ) სტანდარტული ველების ენა

¹²¹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 46 2021.

223 აპოსტილის სათაური უნდა იყოს ფრანგულ ენაზე Apostille (Convention de La Haye du 5 octobre 1961)¹²² 10 დანომრილი სტანდარტული საინფორმაციო ველი შესრულებული უნდა იყოს ინგლისურ, ფრანგულ ან გამცემი უფლებამოსილი ორგანოს ოფიციალურ ენაზე, ასევე შესაძლებელია, რომ შეივსოს ნებისმიერ სხვა მეორად ენაზე.¹²³ არ არსებობს რაიმე განსაკუთრებული მოთხოვნა იმასთან დაკავშირებით, რომ საინფორმაციო ველები შევსებულ იქნას მიმღები სახელმწიფოს ენაზე.

224 მუდმივმოქმედმა ბიურომ შეიმუშავა ორენოვანი აპოსტილის სერტიფიკატის ნიმუში, რომელშიც სტანდარტული 10 დანომრილი საინფორმაციო ველი წარმოდგენილია ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე. მან ასევე შეიმუშავა სამენოვანი აპოსტილის სერტიფიკატის ნიმუშთა კოლექცია, სადაც ველები შევსებულია ინგლისურ, ფრანგულ და მესამე ენაზე. აღნიშნული ორენოვანი და სამენოვანი აპოსტილის სერტიფიკატის მოდელები განთავსებულია HCCH-ის ვებ-გვერდის აპოსტილის სექციაში.

¹²² მუხლი 4(2).

¹²³ მუხლი 4(2).

APOSTILLE (Convention de La Haye du 5 octobre 1961)			
1. Country: Pays :			
This public document Le présent acte public			
2. has been signed by a été signé par			
3. acting in the capacity of agissant en qualité de			
4. bears the seal / stamp of est revêtu du soeau / timbre de			
Certified Attesté			
5. at à		6. the le	
7. by par			
8. N° sous n°			
9. Seal / stamp: Soeau / timbre :		10. Signature: Signature :	

APOSTILLE (Convention de La Haye du 5 octobre 1961)			
1. Country: Pays / País:			
This public document Le présent acte public / El presente documento público			
2. has been signed by a été signé par ha sido firmado por			
3. acting in the capacity of agissant en qualité de quien actúa en calidad de			
4. bears the seal / stamp of est revêtu du soeau / timbre de y está revestido del sello / timbre de			
Certified Attesté / Certificado			
5. at à / en		6. the le / el día	
7. by par / por			
8. N° sous n° bajo el número			
9. Seal / stamp: Soeau / timbre : Sello / timbre:		10. Signature: Signature : Firma:	

225 აპოსტილის უცხო ქვეყნის ტერიტორიაზე გამოყენების გამარტივების და მისი აღიარების წახალისების მიზნით, სპეციალური კომისია უფლებამოსილ ორგანოებს მოუწოდებს, თავიანთ ქვეყანაში დოკუმენტის აპოსტილით დასამოწმებლად დაუშვან აპოსტილის სამენოვანი ნიმუში.¹²⁴ ეს განსაკუთრებით რელევანტურია იმის გათვალისწინებით, რომ ხელშემკვრელი მხარეები სხვადასხვა ენას, ანბანს და სკრიპტს იყენებენ. მიუხედავად იმისა, რომ დამატებითი ენის ჩართვა თითოეული უფლებამოსილი ორგანოს შეხედულებისამებრ ხდება, მრავალენოვანი აპოსტილის ნიმუშის გამოყენება შეამცირებს აპოსტილის აღიარებაზე უარს თქმის რისკს.

¹²⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 16 2021.

(გ) ნომრები

226 10 სტანდარტული საინფორმაციო ველიდან თითოეული უნდა დაინომროს 1-დან 10-მდე, როგორც ეს ნაჩვენებია აპოსტილის სერტიფიკატის ნიმუშში. მიუხედავად იმისა, რომ აპოსტილი შესაძლებელია შედგეს სხვადასხვა ენაზე და სიმბოლოების და დანომვრის სისტემაც განსხვავდებოდეს ერთმანეთისგან, მნიშვნელოვანია შენარჩუნდეს დანომვრის ერთგვარობა, რაც გააადვილებს ხელშემკვრელ მხარეებს შორის აპოსტილის გამოყენებას.

(დ) ზომა და ფორმა

227 კონვენციის დანართით განსაზღვრულია, რომ აპოსტილის სერტიფიკატის ნიმუში უნდა იყოს კვადრატული ფორმის და გვერდის სიგრძე არ შეიძლება იყოს 9 სმ-ზე ნაკლები.

228 პრაქტიკული გამოყენებისას, აპოსტილის ზომა და ფორმა იცვლება უფლებამოსილი ორგანოს შესაბამისად. ხშირ შემთხვევაში, აპოსტილი არის მართკუთხედის ფორმის და განთავსებულია A4 ფორმატის ფურცელზე. რიგი მიზეზები განაპირობებენ იმას, თუ რა ფორმით დგება სერტიფიკატი, მათ შორის გამოყენებული ენის რაოდენობა, გარკვეული დიზაინის ელემენტების ჩართვა, ან სხვადასხვა სახის ქაღალდის გამოყენება. ამგვარი პრაქტიკა გამოხატავს კონვენციის შემდგენლების განზრახვას, რომ აპოსტილის ზომები უნდა იყოს მოქნილი, რითაც კონვენციის შემდგენლებმა გამიზნულად თქვეს უარი ერთიან ზომებთან დაკავშირებულ წინადადებაზე.¹²⁵

229 ზომის და ფორმის ვარიაციები არ წარმოადგენს აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმის საფუძველს.¹²⁶ თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ თუ აპოსტილის ზომა და ფორმა იმდენად განსხვავდება აპოსტილის სერტიფიკატის ნიმუშისგან, რომ უკვე ვეღარ ხდება მისი იდენტიფიცირება, როგორც კონვენციით განსაზღვრული აპოსტილისა, წარმოიშვება მიმღები სახელმწიფოს მიერ აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმის რისკი.

(ე) ჩარჩო

230 აპოსტილის სერტიფიკატის ნიმუშზე გამოსახულია ჩარჩო, რომელშიც ჩასმულია სათაური და 10 დანომრილი სტანდარტული საინფორმაციო ველი. თუ სერტიფიკატი სხვაგვარად აშკარად აღიქმება როგორც აპოსტილი, ჩარჩოს დატანა უფლებამოსილი ორგანოს შეხედულებისამებრ უნდა განხორციელდეს.

(ვ) დიზაინი

¹²⁵ იხილეთ Actes et documents de la Neuvième სესია (ციტირებული ნაშრომი, შენიშვნა 5), გვ. 107-109.

¹²⁶ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 50 2021.

231 არ არსებობს ოფიციალური მოთხოვნები აპოსტილის სერტიფიკატის დიზაინის მახასიათებლებთან დაკავშირებით და დამკვიდრებული პრაქტიკით, აპოსტილის გარეგნული სახე ცვალებადია უფლებამოსილი ორგანოების მიხედვით. ეს გულისხმობს სხვადასხვა ფონტების, ფერების გამოყენებას, უფლებამოსილი ორგანოს ან ხელშემკვრელი მხარის გერბის ან ლოგოს ჩასმას, ასევე ტიტულიანი ფურცლების, წყლის ნიშნების ან სხვა დამცავი ნიშნების გამოყენებას.

232 უფლებამოსილმა ორგანოებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ მათ მიერ გაცემულ აპოსტილებს ერთნაირი გარეგნული სახე ჰქონდეთ. კერძოდ, აპოსტილის დიზაინი არ უნდა იცვლებოდეს დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტის კატეგორიის ან განმცხადებლის სურვილების მიხედვით. უფლებამოსილი ორგანოს მიერ გაცემული აპოსტილების დიზაინის ვარიაციამ შეიძლება შეცდომაში შეიყვანოს მიმღები სახელმწიფოები.

233 ამიტომ, ხელშემკვრელ მხარეებს ეძლევათ რეკომენდაცია, მოახდინონ მათ მიერ გაცემული აპოსტილების დიზაინის უნიფიცირება, მათ შორის, იმ ხელშემკვრელმა მხარეებმა, რომელთაც რამდენიმე უფლებამოსილი ორგანო აქვთ. თუ ეს შეუძლებელია, თითოეული უფლებამოსილი ორგანო უნდა ეცადოს გამოიყენოს ერთმანეთთან შეთანხმებული დიზაინი.

(ზ) დამატებითი ტექსტი

234 სათაურისა და 10 დანომრილი სტანდარტული საინფორმაციო ველის გარდა აპოსტილზე შეიძლება დატანილი იყოს დამატებითი აღნიშვნები.¹²⁷ იმისათვის, რომ სერტიფიკატი აშკარად აღიქმებოდეს, როგორც აპოსტილი, ყველა დამატებითი ტექსტი მოთავსებული უნდა იყოს იმ ჩარჩოს გარეთ, რომელშიც ჩასმულია 10 დანომრილი სტანდარტული საინფორმაციო ველი და იმგვარად, რომ არ არღვევდეს ამ ათი ველის ერთიანობას.¹²⁸ კერძოდ, თუ 10 დანომრილი სტანდარტული საინფორმაციო ველი განთავსებულია ჩარჩოში, დამატებითი ტექსტი უნდა განთავსდეს ჩარჩოს გარეთ.¹²⁹

235 სპეციალური კომისია დაჟინებით მოუწოდებს იმ უფლებამოსილ ორგანოებს, რომლებსაც აღნიშნული ჯერ არ განუხორციელებიათ, იმსჯელონ აპოსტილის დანიშნულებისა და ძალის შესახებ ტექსტის დამატებაზე იმ არეალის გარეთ, რომელიც მოიცავს 10 დანომრილ სტანდარტულ საინფორმაციო ველს.¹³⁰ დამატებითი ტექსტის ჩართვა აადვილებს ოფიციალური დოკუმენტების საზღვარგარეთ წარდგენას იმ კუთხით, რომ დოკუმენტის მფლობელს ან მიმღებს აწვდის ინფორმაციას აპოსტილის შესახებ. ეს ასევე შეიძლება დაეხმაროს უფლებამოსილ ორგანოებს, ებრძოლონ სხვათა მცდელობებს, რომელთა მიზანიც აპოსტილის მოქმედების ძალის არასწორად წარმოჩენაა.

¹²⁷ მუდმივმოქმედი ბიუროს მიერ რეკომენდებული დამატებითი ტექსტი ასევე მოცემულია მე-4 დანართში.

¹²⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 48 2021.

¹²⁹ *Id.*

¹³⁰ *Id.*

236 უფლებამოსილმა ორგანოებმა შესაძლოა განიხილონ შემდეგი სახის დამატებითი ტექსტის დატანა:¹³¹

- მითითება აპოსტილის შეზღუდულ სამართლებრივ შედეგებთან დაკავშირებით;
- კომპეტენტური ორგანოს ელექტრონული რეესტრის ვებ-მისამართი (URL), რომელიც აპოსტილის შემოწმების საშუალებას იძლევა.
- აღნიშვნა იმის შესახებ, რომ აპოსტილი გამცემ ქვეყანაში არ წარმოშობს არანაირ სამართლებრივ შედეგს; ან
- იმ სერტიფიკატებისთვის, რომლებიც გამოიყენება როგორც აპოსტილის, და ასევე ლეგალიზაციის პროცესში, აღნიშვნა, რომელიც განმარტავს აპოსტილით დამოწმებასა და ლეგალიზაციას შორის განსხვავებას, და იმ შემთხვევებში, როდესაც კონვენცია არ მოქმედებს, გადაამისამართებს განმცხადებელს გამცემ სახელმწიფოში აკრედიტებული მიმღები სახელმწიფოს საელჩოსა ან საკონსულოში.

237 დამატებითი აღნიშვნების გაკეთება არ არის სავალდებულო და უფლებამოსილი ორგანოები საკუთარი შეხედულებისამებრ განსაზღვრავენ მათი გამოყენების მიზანშეწონილობას. უფლებამოსილ ორგანოებს მოუწოდებენ, რომ მუდმივმოქმედ ბიუროს მიაწოდონ ინფორმაცია იმ დამატებით ტექსტთან დაკავშირებით, რომლის გამოყენებასაც ისინი აპირებენ.

დ. აპოსტილის შევსება

(ა) სტანდარტული ველების შევსება

238 მას შემდეგ, რაც უფლებამოსილი ორგანო დარწმუნდება აპოსტილით დასამოწმებლად წარდგენილი დოკუმენტის წარმომავლობაში, იგი ავსებს აპოსტილის ათ დანომრილ სტანდარტულ საინფორმაციო ველს. თითოეული ველი შევსებული უნდა იყოს გამომდინარე იქიდან, თუ რამდენად არის ხელმისაწვდომი შესაბამისი ინფორმაცია. ინფორმაციის არარსებობის შემთხვევაში, ან თუ ასეთი ინფორმაციის ჩაწერა აუცილებელი არ არის, ამის შესახებ უნდა გაკეთდეს მკაფიო აღნიშვნა (მაგალითად, მიეთითოს ნიშანი, სიმბოლო ან „არ ივსება“) და არ დარჩეს გრაფა ცარიელი.¹³² ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ხელმოუწერელი ან უბეჭდო/უშტამპო დოკუმენტების შემთხვევაში.

¹³¹ *Id.*

¹³² იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 49 2021.

ველი	ველში მისათითებელი ინფორმაცია
No 1 – „ქვეყანა“	მიუთითეთ გამცემი სახელმწიფოს სახელწოდება (გამცემი უფლებამოსილი ორგანოს სახელმწიფო)
No 2 – „ხელმოწერილია“	მიუთითეთ აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტის ხელმოწერი პირის სახელი და გვარი ან ორგანოს სახელწოდება
No 3 – „რომლის თანამდებობაც არის“	მიუთითეთ, თუ რა უფლებამოსილებით მოქმედებდა აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტის ხელმოწერი პირი (მაგ: თანამდებობის პირის თანამდებობა).
No 4 – „დამტკიცებულია ბეჭდით/შტამპით“	მიუთითეთ იმ პირის სახელი და გვარი ან ორგანოს სახელწოდება, რომლის ბეჭედი/შტამპიც არის დასმული აპოსტილით დამოწმებულ დოკუმენტზე. ბეჭდის/შტამპის განმსაზღვრელი კრიტერიუმები დამოკიდებულია გამცემ სახელმწიფოში მოქმედ კანონმდებლობაზე. ამასთან, ზოგიერთი უფლებამოსილი ორგანო დოკუმენტის გამცემი ორგანოს გერბს ან ლოგოს განიხილავს, როგორც ბეჭედს/შტამპს.
No 5 – „ადგილი“	მიუთითეთ აპოსტილით დამოწმების ადგილი (მაგ. ქალაქი, სადაც უფლებამოსილი ორგანო მდებარეობს).
No 6 – „თარიღი“	მიუთითეთ აპოსტილით დამოწმების თარიღი.
No 7 – „დამოწმებულია“	მიუთითეთ უფლებამოსილი ორგანოს სახელწოდება ან/და აპოსტილით დამოწმებაზე უფლებამოსილი პირის სახელი და გვარი. უფლებამოსილი ორგანოები აღნიშნული სტანდარტული საინფორმაციო ველის შევსების განსხვავებულ პრაქტიკას იყენებენ. ზოგიერთი მათგანი უთითებს უფლებამოსილი ორგანოს სახელწოდებას (აღსანიშნავია, რომ ზოგიერთი უფლებამოსილი ორგანო არის თანამდებობის პირი, რომლის იდენტიფიცირება ხდება მის მიერ

	დაკავებული თანამდებობის მიხედვით, ხოლო ზოგიერთი წარმოადგენს იურიდიულ პირს, რომლის იდენტიფიცირება ხდება მისი სახელწოდების საშუალებით) და აპოსტილის გამცემი შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე ოფიციალური პირის სახელსა და გვარს. სხვა უფლებამოსილი ორგანოები უთითებენ ან უფლებამოსილი ორგანოს სახელწოდებას, ან უფლებამოსილი თანამდებობის პირის სახელს და გვარს. კონვენციის თანახმად, აპოსტილის შემდგენელი შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე თანამდებობის პირის სახელის და გვარის აღნიშვნა არ არის სავალდებულო; რეკომენდაციის თანახმად, აპოსტილით დამოწმებაზე უფლებამოსილი პირის სახელი და გვარი უნდა მიეთითოს მე-7 ან მე-10 ველში.
No 8 - №	მიუთითეთ აპოსტილის ნომერი
No 9 – „ბეჭდის/შტამპის ადგილი“	დასვით უფლებამოსილი ორგანოს ბეჭედი/შტამპი
No 10 – „ხელმოწერა“	უფლებამოსილი ორგანოები აღნიშნული საინფორმაციო ველის შევსების განსხვავებულ პრაქტიკას იყენებენ. უფლებამოსილი ორგანოების უმეტესობისთვის, აპოსტილით დამოწმებაზე უფლებამოსილების მქონე პირი სვამს საკუთარ ხელმოწერას. ბევრი მათგანი ასევე უთითებს პირის სახელს და გვარს ხელმოწერისათვის გამოყოფილ ადგილას. კონვენციის თანახმად, აპოსტილის შემდგენელი შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე თანამდებობის პირის სახელის და გვარის აღნიშვნა არ არის სავალდებულო; რეკომენდაციის თანახმად, აპოსტილით დამოწმებაზე უფლებამოსილი პირის სახელი და გვარი უნდა მიეთითოს მე-7 ან მე-10 ველში.

(ბ) დამატებითი ინფორმაციის ენა

239 უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია 10 დანომრილი სტანდარტული საინფორმაციო ველი შეავსოს ინგლისურ, ფრანგულ ან გამცემი უფლებამოსილი ორგანოს ოფიციალურ ენაზე.

სპეციალურმა კომისიამ მოუწოდა ხელშემკვრელ მხარეებს, რომლებიც იყენებენ გამცემი უფლებამოსილი ორგანოს ენას, განიხილონ ველების დამატებით ენაზე შევსების საკითხი, მაგალითად, ინგლისურად, ფრანგულად და მიმღები სახელმწიფოს ენაზე.¹³³

(გ) დანომვრა

240 აპოსტილის ნომერი კრიტიკული მნიშვნელობისაა იმდენად, რამდენადაც ის მიმღებს აძლევს აპოსტილის გადამოწმების საშუალებას.¹³⁴ კონვენცია არ აზუსტებს, თუ როგორ უნდა მოხდეს აპოსტილის დანომვრა; თითოეული უფლებამოსილი ორგანოს პრეროგატივაა, განსაზღვროს დანომვრის სისტემა. თითოეულ აპოსტილს უნდა ჰქონდეს უნიკალური ნომერი. პრაქტიკაში, უფლებამოსილი ორგანოები ანბანურ-ციფრულ სისტემას იყენებენ.

241 რეკომენდებულია, რომ აპოსტილი დაინომროს არათანმიმდევრულად (ან სხვაგვარად, შემთხვევითი პრინციპით), რათა თავიდან იქნას აცილებული „ფიშინგის“ - ინფორმაციის უკანონო მოპოვების მცდელობის შემთხვევები (მაგალითად, ელექტრონული რეესტრის მომხმარებლების მცდელობები, მოიპოვონ ინფორმაცია იმ აპოსტილის შესახებ, რომელიც მათ არ მიუღიათ).¹³⁵

(დ) ხელმოწერის დასმა

242 კონვენცია არ აზუსტებს, თუ როგორ უნდა იქნას აპოსტილი ხელმოწერილი. უფლებამოსილი ორგანოს შესაბამისი კანონი განსაზღვრავს აპოსტილის ხელმოწერის წესსა და ხელმოწერის ვალიდურობას.¹³⁶

243 პრაქტიკაში, მატერიალურ აპოსტილს ხელს აწერენ პირადად, რეზინის შტამპის ან პრინტერის გამოყენებით, ხოლო ელექტრონულ აპოსტილს - ციფრული ხელმოწერის მეშვეობით. შიდა პოლიტიკით ან კანონმდებლობით უნდა განისაზღვროს, აქვს თუ არა ელექტრონულ ან ციფრულ ხელმოწერას იგივე ფუნქციური ძალა, რაც სველ ხელმოწერას.

(ე) რამდენიმე დოკუმენტი/ხელმოწერა

244 აპოსტილი ამოწმებს მხოლოდ ერთი თანამდებობის პირის ან ორგანოს ხელმოწერის/ზეჭდის/შტამპის ნამდვილობას. შესაბამისად, უფლებამოსილი ორგანოები ერთი აპოსტილით ვერ დაამოწმებენ სხვადასხვა თანამდებობის პირის მიერ გაცემულ რამდენიმე დოკუმენტს. პროცესის დაჩქარების მიზნით, ზოგიერთი უფლებამოსილი ორგანო ერთი აპოსტილით ამოწმებს რამდენიმე დოკუმენტს, რომლებიც ერთადაა აკინძული, ხოლო

¹³³ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 47 2021.

¹³⁴ 7(2) მუხლის მიხედვით.

¹³⁵ იხილეთ (ჰააგის) მეათე e-APP ფორუმის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 29.

¹³⁶ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 51 2021.

თითოეული დოკუმენტი ასეთ აკინძვაში შესრულებულია ერთი და იმავე თანამდებობის პირის ან ორგანოს მიერ.¹³⁷

ე. აპოსტილით დასამოწმებელ დოკუმენტზე აპოსტილის დასმა

245 აპოსტილი პირდაპირ მიეკვრება ოფიციალურ დოკუმენტს ან დაეკვრება ცალკე ფურცელზე (ალონჟი), რომელიც შემდეგ მიეხმება დოკუმენტს.¹³⁸

246 აპოსტილი, იქნება ის მატერიალური, თუ ელექტრონული ფორმის, უნდა მიეკრას ან ლოგიკურად დაუკავშირდეს დასამოწმებელ ოფიციალურ დოკუმენტს.¹³⁹

(ა) აპოსტილის მიკვრის მეთოდები

247 კონვენცია არ აზუსტებს, თუ რა ხერხით უნდა მოხდეს დასამოწმებელ ოფიციალურ დოკუმენტზე აპოსტილის მიბმა ან „ალონჟის“ დოკუმენტზე მიმაგრება. თითოეული უფლებამოსილი ორგანოს კომპეტენციაა, განსაზღვროს აპოსტილის მიბმის მეთოდები. ყველა შემთხვევაში, აპოსტილი მყარად უნდა იყოს მიმაგრებული დოკუმენტზე.

248 აპოსტილი იმგვარად უნდა მიეხმას დოკუმენტს, რომ ადვილი შესამჩნევი იყოს, თუ გაყალბება მოხდა.¹⁴⁰ აპოსტილის მიბმის ყველაზე ადვილი და უსაფრთხო გზაა დოკუმენტის ელექტრონული აპოსტილით დამოწმება.

(ბ) აპოსტილის განთავსება

249 იმ შემთხვევაში, თუ დოკუმენტი არის რამდენიმე გვერდიანი, ან რამდენიმე დოკუმენტი ერთად არის აკინძული და ერთი დამოწმების ფურცელი ახლავს, აპოსტილი დაისმება ხელმოწერილ გვერდზე. თუ გამოყენებულია „ალონჟი“, ის უნდა მიეხმას დოკუმენტს წინა ან უკანა მხრიდან.¹⁴¹ აპოსტილი არ უნდა ფარავდეს ხელმოწერას/ბეჭედს/შტამპს ან დოკუმენტის ტექსტის რაიმე ნაწილს.

250 თუ კონკრეტულ დოკუმენტზე აპოსტილის მიკვრა არაპრაქტიკულია (ან დაუშვებელია გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობის თანახმად), უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია ურჩიოს განმცხადებელს, მოიპოვოს დოკუმენტის დამოწმებული ასლი, რომელიც შემდეგ დამოწმდება აპოსტილით.

¹³⁷ იხილეთ ასევე ზემოაღნიშნული პუნქტი 172 და 173.

¹³⁸ მუხლი 4(1).

¹³⁹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 53 2021.

¹⁴⁰ *Id.*

¹⁴¹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 52 2021.

251 აპოსტილით დამოწმებული ოფიციალური დოკუმენტისგან მოშორებული აპოსტილი კარგავს იურიდიულ ძალას. უფლებამოსილმა ორგანოებმა უნდა აცნობონ განმცხადებელს, რომ აპოსტილი უნდა დარჩეს მიმაგრებული აპოსტილით დამოწმებულ დოკუმენტზე.

ვ. საფასურის დაწესება

252 კონვენცია არ განიხილავს საფასურს, რომელიც უფლებამოსილმა ორგანომ აპოსტილით დამოწმების მომსახურებისათვის შეიძლება დააწესოს. თითოეული ხელშემკვერელი მხარე თავად განსაზღვრავს საფასურის დაწესების მიზანშეწონილობას და, დაწესების შემთხვევაში - საფასურის ოდენობას. პრაქტიკაში, უფლებამოსილი ორგანოების უმრავლესობა აწესებს საფასურს დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებისათვის.

253 საფასური შეიძლება იყოს ფიქსირებული ან ცვალებადი. მაგალითად, ზოგიერთი უფლებამოსილი ორგანოს მიერ დაწესებული საფასური სხვადასხვა შეიძლება იყოს შემდეგი ფაქტორების გამო:

- კატეგორია, რომელსაც მიეკუთვნება განმცხადებელი (მაგ. საწარმო ან ფიზიკური პირი);
- აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტის ზომა ან ტრანზაქციის ღირებულება;
- დოკუმენტის რაოდენობა, რომელთა აპოსტილით დამოწმებაც სურს განმცხადებელს;
- კატეგორია, რომელსაც მიეკუთვნება აპოსტილით დასამოწმებელი დოკუმენტი.

254 ზოგიერთი უფლებამოსილი ორგანო განმცხადებლებს სთავაზობს პრიორიტეტულ მომსახურებას დამატებითი საფასურის სანაცვლოდ. სხვა ორგანოები ნაკლებ საფასურს ან ფიქსირებულ მაქსიმალურ საფასურს აწესებენ ისეთი დოკუმენტებისათვის, რომელიც საზღვარგარეთ გარკვეული მიზნით, მაგალითად, საერთაშორისო შვილად აყვანის პროცედურისთვის უნდა იქნას წარდგენილი.

255 სპეციალურმა კომისიამ შესთავაზა უფლებამოსილ ორგანოებს, დააწესონ ერთიანი შემცირებული საფასური რამდენიმე დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებისათვის, ნაცვლად თითოეული დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებისათვის ინდივიდუალური საფასურის გადახდებიდან.¹⁴²

256 ნებისმიერ შემთხვევაში, აპოსტილით დამოწმებისათვის დაწესებული საფასური გონივრული უნდა იყოს.¹⁴³ ხელშემკვერელი მხარეების მიერ მოწოდებული ინფორმაცია მათ ტერიტორიაზე მოქმედი უფლებამოსილი ორგანოების მიერ აპოსტილით დამოწმების მომსახურებისათვის დაწესებული საფასურის შესახებ ხელმისაწვდომია HCCH-ის ვებ-გვერდზე აპოსტილის სექციაში.

¹⁴² იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 56 2021.

¹⁴³ *Id.*

ზ. აპოსტილით დამოწმებაზე უარის თქმა

(ა) აპოსტილით დამოწმებაზე უარის თქმა

257 მიუხედავად იმისა, რომ კონვენციაში პირდაპირ არ არის განსაზღვრული მიზეზები, რომელთა გამოც უფლებამოსილმა ორგანომ შეიძლება უარი თქვას დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებაზე, გარკვეულ შემთხვევებში უარი მაინც შეიძლება ითქვას კონვენციის საფუძველზე. აღნიშნული მოიცავს შემდეგ გარემოებებს:

- ოფიციალური დოკუმენტი წარდგენილ უნდა იქნას სახელმწიფოში, რომელიც არ არის კონვენციის ხელშემკვრელი მხარე, ან ახლა გადის კონვენციასთან შეერთების პროცესს;
- ოფიციალური დოკუმენტი მიეკუთვნება 1(3) მუხლით განსაზღვრულ გამონაკლისებს;
- დოკუმენტი არ არის ოფიციალური ხასიათის, გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად;
- უფლებამოსილი ორგანო არ არის უფლებამოსილი, აპოსტილით დაამოწმოს შესაბამისი კატეგორიის დოკუმენტები ან შესაბამის ტერიტორიაზე გაცემული დოკუმენტები; ან
- უფლებამოსილი ორგანო ვერ ადგენს იმ ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობას, რომლის აპოსტილით დამოწმებაცაა მოთხოვნილი.

258 შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის საფუძველზე, უფლებამოსილ ორგანოს შესაძლოა ნება დაერთოს ან მოეთხოვოს უარი თქვას დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებაზე დამატებითი მოტივების არსებობის შემთხვევაში. მაგალითად, აპოსტილით დამოწმებაზე უარი შეიძლება ითქვას, თუ:

- განმცხადებელი არის იმ პირის მინდობილი პირი ან წარმომადგენელი, ვინც მიზნად ისახავს გამოიყენოს აპოსტილი და არ წარმოადგენს მტკიცებულებას, რომ აღნიშნული პირისგან აქვთ მინიჭებული უფლებამოსილება დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებაზე;
- განმცხადებელმა არ გადაიხადა დაწესებული საფასური;
- დასამოწმებელი დოკუმენტის შინაარსი (ან სანოტარო აქტის შემთხვევაში, იმ დოკუმენტის შინაარსი, რომელიც დამოწმებულია ნოტარიული წესით) შეურაცხმყოფელია ან სხვაგვარად ეწინააღმდეგება შიდა კანონმდებლობას ან პოლიტიკას; ან

- უფლებამოსილ ორგანოს აქვს ეჭვი, რომ აპოსტილით დასამოწმებელი დოკუმენტი გაყალბებულია.

259 სპეციალურმა კომისიამ აღნიშნა, რომ სახელმწიფოებრივი პოლიტიკიდან გამომდინარე უარი შეძლება ითქვას ოფიციალური დოკუმენტების დამოწმებული ასლების აპოსტილით დამოწმებაზე.¹⁴⁴ ამ მოტივით, უფლებამოსილმა ორგანომ შეიძლება უარი ითქვას აპოსტილის გაცემაზე, რათა ხელი შეუშალოს დოკუმენტის ასლის თაღლითურ ან სხვაგვარად არაკანონიერ გამოყენებას.

(ბ) განმცხადებლებისთვის შემდგომი დახმარების გაწევა

260 როდესაც უფლებამოსილი ორგანო უარს ამბობს დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებაზე რომელიმე ზემოთ ჩამოთვლილი მიზეზის გამო, მუდმივმოქმედ ბიუროს არ შეუძლია განმცხადებლებს ურჩიოს რამე ან აღმოუჩინოს დახმარება. ეს საკითხი გამცემ და მიმღებ სახელმწიფოებს შორის უნდა მოგვარდეს.

i. მიმღები სახელმწიფო არ არის კონვენციის წევრი

261 თუ აპოსტილით დამოწმება არ ხდება იმ მიზეზით, რომ მიმღები სახელმწიფო არ არის კონვენციის ხელშემკვერელი მხარე, უფლებამოსილი ორგანოს რეკომენდაციით, განმცხადებელმა რჩევის მისაღებად ან სხვა ალტერნატიული გამოსავლის საპოვნელად უნდა მიმართოს მიმღები სახელმწიფოს საელჩოს ან საკონსულოს, რომელიც აკრედიტებულია გამცემ სახელმწიფოში.

ii. დოკუმენტი არ წარმოადგენს ოფიციალურ დოკუმენტს

262 თუ აპოსტილით დამოწმებაზე უარი ითქვა იმის გამო, რომ დოკუმენტი არ არის ოფიციალური დოკუმენტი, ან იმ მოტივით, რომ აპოსტილით დასამოწმებლად წარმოდგენილი დოკუმენტი წარმოადგენს გამონაკლის დოკუმენტს, უფლებამოსილი ორგანოს რეკომენდაციით, განმცხადებელი მიმართავს ნოტარიუსს, რათა განისაზღვროს, შესაძლებელია თუ არა დოკუმენტის ნოტარიულად დამოწმება, რა შემთხვევაშიც საბოლოოდ აპოსტილით დამოწმდება ნოტარიულად დამოწმებული დოკუმენტი.

iii. უფლებამოსილ ორგანოს არ აქვს აპოსტილით დამოწმების უფლებამოსილება

263 თუ აპოსტილი არ გაიცემა იმ მიზეზით, რომ ოფიციალურ ორგანოს არ აქვს აპოსტილის გაცემისათვის საჭირო კომპეტენცია კონკრეტული დოკუმენტისთვის, რომლის აპოსტილით დამოწმებაც არის მოთხოვნილი (მაგალითად, დოკუმენტის კატეგორიის ან იმ ტერიტორიის

¹⁴⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 45 2021.

საფუძველზე, სადაც გაიცა დოკუმენტი), განმცხადებელმა უნდა მიმართოს სათანადო კომპეტენციის მქონე უფლებამოსილ ორგანოს.

iv. დოკუმენტის წარმომავლობის დადგენა ვერ ხერხდება

264 თუ აპოსტილი ვერ გაიცემა იმ მიზეზით, რომ უფლებამოსილი ორგანო ვერ ადგენს დოკუმენტის წარმომავლობას, მისი რეკომენდაციით განმცხადებელმა უნდა მიმართოს იმ ორგანოს, რომელსაც შეუძლია დოკუმენტის ნამდვილობის დადასტურება (მაგალითად, დოკუმენტის გამცემ თანამდებობის პირს ან ორგანოს, მის სამართალმემკვიდრეს ან პასუხისმგებელ უწყებას). ზოგი ხელშემკვრელი მხარის ტერიტორიაზე, განმცხადებელმა შეიძლება გაიარონ კონსულტაცია ნოტარიუსთან, რათა დაადგინონ, მოწმდება თუ არა დოკუმენტი ნოტარიულად. ასეთ შემთხვევებში, საბოლოოდ აპოსტილით დამოწმდება ორგანოს ან ნოტარიუსის მიერ გაცემული დამოწმების ფურცელი.

(გ) ოფიციალური დოკუმენტი უკვე ლეგალიზებულია

265 შესაძლოა საჭირო გახდეს ოფიციალური დოკუმენტის წარდგენა რამდენიმე სახელმწიფოში და შესაბამისად, შესაძლოა იგი დაექვემდებაროს ლეგალიზებასაც და აპოსტილით დამოწმებასაც. კონვენციაში არაფერია ნათქვამი იმის შესახებ, რაც აუკრძალავდა უფლებამოსილ ორგანოს უკვე ლეგალიზებული ოფიციალური დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმებას იმ პირობით, რომ აპოსტილი ეხება ოფიციალურ დოკუმენტს და არა იმ ავთენტიფიკაციებს, რომლებიც განთავსდა დოკუმენტზე ლეგალიზაციის პროცესის დროს.

თ. აპოსტილის გაუქმება

266 თუ უკვე გაცემული აპოსტილი ცხადდება ძალადაკარგულად შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის საფუძველზე, კონვენციაში არაფერია ნათქვამი იმის შესახებ, რაც ხელს შეუშლის გამცემ უფლებამოსილ ორგანოს აპოსტილის გაუქმებაში ან ანულირებაში. აღნიშნული ქმედება შესაძლოა საჭირო გახდეს აპოსტილის გაცემის შემდეგ შეცდომის ან გაყალბების აღმოჩენის შემთხვევაში.

4. აპოსტილის რეგისტრაცია

ა. მოთხოვნა რეესტრის წარმოების თაობაზე

267 კონვენცია თითოეულ უფლებამოსილ ორგანოს ავალდებულებს, აწარმოოს რეესტრი, სადაც აღირიცხება მონაცემები მის მიერ გაცემული თითოეული აპოსტილის შესახებ.¹⁴⁵

¹⁴⁵ მუხლი 7(1).

268 კონვენციით განსაზღვრული ვალდებულების გარდა, რეესტრი წარმოადგენს მნიშვნელოვან საშუალებას თაღლითობის წინააღმდეგ, რადგან ის საშუალებას აძლევს მიმღებებს შეამოწმონ აპოსტილის ვალიდურობა.

269 რეესტრი განსხვავდება ხელმოწერათა/ბეჭდების/შტამპების ნიმუშების მონაცემთა ბაზისგან, რომელსაც თითოეული უფლებამოსილი ორგანო აწარმოებს. მონაცემთა ბაზა გამოიყენება აპოსტილის გაცემამდე დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტის წარმომავლობის დასადასტურებლად, ხოლო რეესტრი გამოიყენება დოკუმენტის მიმღების მიერ აპოსტილის შესამოწმებლად აპოსტილის გაცემის შემდეგ.¹⁴⁶

ბ. რეესტრის ფორმა

(ა) რეესტრები, რომლებზეც საჯარო წვდომა შეუძლებელია

270 კონვენციაში არ არის განსაზღვრული, თუ რა ფორმით უნდა იწარმოოს რეესტრი და ეს თითოეული უფლებამოსილი ორგანოს გადასაწყვეტია. კონვენციასთან დაკავშირებული მოლაპარაკებების დროს კონვენციის შემდგენლებმა მატერიალური რეესტრი იგულისხმეს, თუმცა ინფორმაციული ტექნოლოგიების მზარდი გამოყენების პირობებში უფრო და უფრო მეტი უფლებამოსილი ორგანო ემხრობა ელექტრონული ფორმის რეესტრების წარმოებას.

271 რეესტრის ელექტრონული ფორმით წარმოებას რამდენიმე უპირატესობა აქვს მატერიალურ რეესტრებთან შედარებით:

- თითოეული გაცემული აპოსტილის მონაცემების ჩაწერა უფრო ადვილია;
- მოთხოვნის შემთხვევაში, აპოსტილის გადამოწმება უფრო ადვილია;
- უფლებამოსილი ორგანოების მიერ გაცემული აპოსტილის სერვისების შესახებ სტატისტიკური მონაცემები ავტომატურად გენერირდება; და
- წვდომა აქვს რამდენიმე უფლებამოსილი ორგანოს.

272 მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ელექტრონული ფორმის რეესტრი განსხვავდება ელექტრონული რეესტრისგან (e-Register). მიუხედავად იმისა, რომ მე-7 მუხლით გარანტირებულია რეესტრის ხელმისაწვდომობა ნებისმიერი დაინტერესებული პირისთვის, კონვენცია არ მოითხოვს, რომ რეესტრი საჯაროდ ღია იყოს.

(ბ) ელექტრონული რეესტრები (e-Registers)

273 ელექტრონული რეესტრი არის ელექტრონული რეესტრი, რომელიც საჯაროდ ხელმისაწვდომია ინტერნეტში. ის მიმღებს აძლევს საშუალებას, შეამოწმოს მის მიერ მიღებული აპოსტილი, რაც ხელს უწყობს მომხმარებელთა მიერ წვდომას და იცავს პროცესის

¹⁴⁶ იხილეთ ზემოაღნიშნული მუხლი 199 და შემდგომ.

მთლიანობას. ელ-რეესტრი შეიძლება გამოყენებულ იქნას, როგორც მატერიალური, ისე ელექტრონული აპოსტილის გაცემის რეგისტრაციისათვის.

274 თითოეული ხელშემკვრელი მხარე უფლებამოსილია, განსაზღვროს თუ რა კატეგორიის აპოსტილის შემოწმება იქნება შესაძლებელი მათ ელ-რეესტრში. მაგალითად, ზოგ ხელშემკვრელ სახელმწიფოში თითოეულ უფლებამოსილ ორგანოს საკუთარი ელ-რეესტრი აქვს, სხვები კი არეგისტრირებენ მხოლოდ კონკრეტული თარიღის შემდეგ გაცემულ აპოსტილებს.

გ. რეესტრში შესატანი ინფორმაცია

275 უფლებამოსილი ორგანო ვალდებულია, დაარეგისტრიროს თითოეული გაცემული აპოსტილის მონაცემები, კერძოდ:¹⁴⁷

- აპოსტილის ნომერი (რომელიც მითითებულია მე-8 სტანდარტულ საინფორმაციო ველში);
- აპოსტილის გაცემის თარიღი (რომელიც მითითებულია მე-6 სტანდარტულ საინფორმაციო ველში);
- იმ პირის სახელი და გვარი, რომელმაც ხელი მოაწერა აპოსტილით დამოწმებულ ოფიციალურ დოკუმენტს (რომელიც მითითებულია მე-2 სტანდარტულ საინფორმაციო ველში);
- იმ პირის უფლებამოსილება, რომელმაც ხელი მოაწერა აპოსტილით დამოწმებულ ოფიციალურ დოკუმენტს (რომელიც მითითებულია მე-3 სტანდარტულ საინფორმაციო ველში);
- ხელმოწერელი ოფიციალური დოკუმენტების შემთხვევაში, იმ ორგანოს დასახელება, რომელმაც დასვა ბეჭედი ან შტამპი (რომელიც მითითებულია მე-4 სტანდარტულ საინფორმაციო ველში).

ელ-რეესტრის გამოყენების შემთხვევაში, აღნიშნული ინფორმაცია ასევე ხელმისაწვდომი უნდა იყოს მიმღებისათვის, რათა მან შეძლოს ამ ინფორმაციის ნახვა და დადასტურება.

276 ნებისმიერი სხვა ინფორმაცია რეესტრში რეგისტრირდება უფლებამოსილი ორგანოს შეხედულებისამებრ. მაგალითად, უფლებამოსილმა ორგანომ შეიძლება რეესტრში შეიტანოს ისეთი დამატებითი ინფორმაცია, როგორიცაა აპოსტილით დამოწმებული ოფიციალური დოკუმენტის კატეგორია ან იმ პირის სახელი და გვარი, რომელმაც დოკუმენტის აპოსტილით დამოწმება მოითხოვა.

¹⁴⁷ მუხლი 7(1).

277 ზოგიერთი უფლებამოსილი ორგანო აპოსტილის ან/და მიბმული დამოწმებული ოფიციალური დოკუმენტის სურათსაც ინახავს, რათა გაადვილდეს ვიზუალური შედარება შემოწმების დროს.

დ. შენახვის ვადა

278 კონვენციით არ არის განსაზღვრული პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც უნდა შეინახოს რეესტრში შეტანილი ინფორმაცია. თუმცა, ვინაიდან აპოსტილს არ აქვს მოქმედების ვადა, რეესტრში დაცული ჩანაწერები უნდა ინახებოდეს რაც შეიძლება დიდი ხნით, სამართლებრივი მოთხოვნებისა და პრაქტიკული შეზღუდვების გათვალისწინებით.¹⁴⁸

5. აპოსტილის გაცემის შემოწმება

279 დაინტერესებული პირის მოთხოვნის საფუძველზე, უფლებამოსილმა ორგანომ, რომელმაც დაამოწმა დოკუმენტი აპოსტილით, უნდა შეამოწმოს შეესაბამება თუ არა აპოსტილის მონაცემები რეესტრში დაცულ მონაცემებს.¹⁴⁹

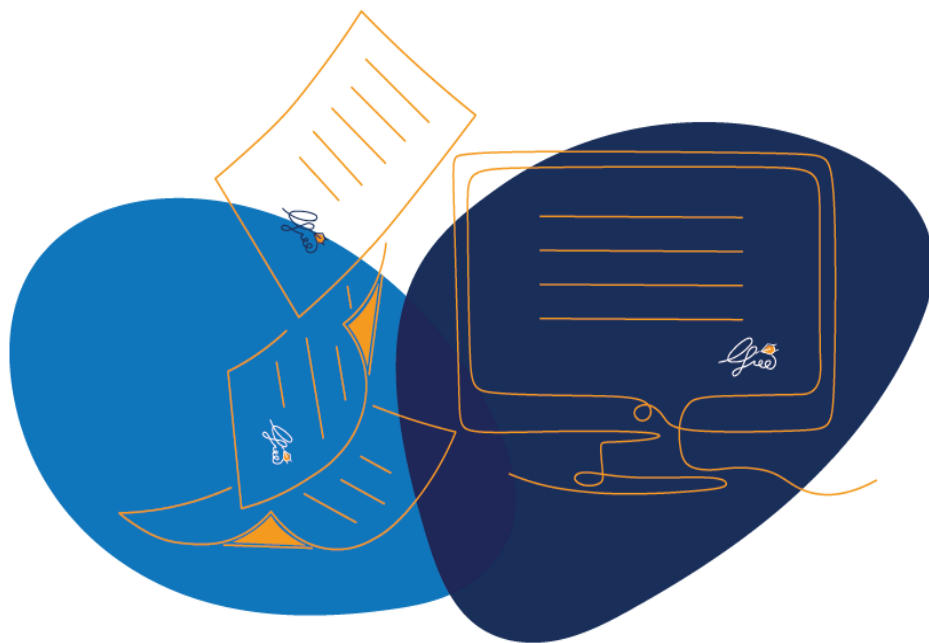
280 თუ რეესტრი არ არის ელ-რეესტრი, მოთხოვნა შეიძლება გაკეთდეს პირდაპირ იმ უფლებამოსილი ორგანოს მიმართ, რომელმაც გასცა აპოსტილი. შემდეგ უფლებამოსილი ორგანო მანუალურად შეამოწმებს რეესტრს და დაადასტურებს დეტალებს. თუ უფლებამოსილ ორგანოს ელ-რეესტრი აქვს, ვერიფიკაციის პროცესი შეიძლება შესრულდეს მომხმარებლის მიერ ონლაინ რეჟიმში.

281 მოთხოვნის წარმდგენ პირს არ მოეთხოვება მისი ინტერესის ლეგიტიმურობის დადასტურება.

¹⁴⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 57 2021.

¹⁴⁹ მუხლი 7(2).

ნაწილი 5

დოკუმენტის წარდგენა მიმღებ სახელმწიფოში

დოკუმენტის წარდგენა მიმღებ სახელმწიფოში

- 1 აპოსტილის აღიარება
- 2 აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმა

1. აპოსტილის აღიარება

282 თითოეული ხელშემკვრელი მხარე ვალდებულია იურიდიული ძალა მიანიჭოს კონვენციის თანახმად სხვა ხელშემკვრელი მხარის მიერ გაცემულ, როგორც მატერიალურ, ისე ელექტრონულ აპოსტილს.¹⁵⁰ აღნიშნული ვალდებულება არ მოქმედებს, როდესაც ორ ხელშემკვრელ მხარეს შორის არ ამოქმედებულა კონვენცია, მაგალითად, იმის გამო რომ უარს აცხადებენ შეუერთდნენ კონვენციას.

2. აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმა

ა. აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმის შესაძლო საფუძვლები

283 კონვენცია არ განსაზღვრავს თუ რა საფუძვლით შეიძლება თქვას უარი ხელშემკვრელმა მხარემ აპოსტილის აღიარებაზე. როგორც წესი, აპოსტილი ჩვეულებრივად უნდა იქნას აღიარებული გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც აპოსტილს აქვს რაიმე სერიოზული დეფექტი ან მის გაცემაში დაფიქსირდა რაიმე სერიოზული ხარვეზი. თუ მიმღებ ორგანოს აქვს ეჭვები აპოსტილის ვალიდურობასთან დაკავშირებით, მან უნდა მიიღოს გონივრული ზომები, რათა გადაჭრას ნებისმიერი საკითხი, მათ შორის დაუკავშირდეს აპოსტილის გამცემ უფლებამოსილ ორგანოს, სანამ აპოსტილის აღიარებაზე იტყვის უარს. ეს მიდგომა ასევე პატივს სცემს გამცემი სახელმწიფოს სუვერენიტეტს, განსაზღვროს, თუ როდის გასცეს აპოსტილი.

284 შემდეგ ნაწილში მოყვანილია აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმის სავარაუდო საფუძვლები. ეს ეხება მხოლოდ აპოსტილის სერტიფიკატს და არ ეხება აპოსტილით დამოწმებული ოფიციალური დოკუმენტის შინაარსს, რომლის შეფასებაც რჩება მიმღები სახელმწიფოს კანონმდებლობის პრეროგატივად.

(ა) გამცემი სახელმწიფო არ არის კონვენციის მხარე

285 აპოსტილის აღიარებაზე უარი უნდა ითქვას, თუ ის გაცემულია იმ სახელმწიფოს მიერ, რომელიც არ არის კონვენციის მხარე.¹⁵¹ კონვენციის არაწევრი სახელმწიფოს მიერ გაცემულ აპოსტილის მსგავს სერტიფიკატებს ვერ ექნებათ იურიდიული ძალა კონვენციის შესაბამისად. ხელშემკვრელ მხარეებს ურჩევენ, დაუკავშირდნენ მუდმივმოქმედ ბიუროს, თუ შეიტყობენ ამგვარი შემთხვევების შესახებ.

(ბ) აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტი არ არის გამცემი სახელმწიფოს ოფიციალური დოკუმენტი

¹⁵⁰ მუხლი 3(1). იხილეთ ასევე სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 30 2021.

¹⁵¹ იხილეთ ზემოაღნიშნული პუნქტი 65 და მომდევნო პუნქტები.

286 აპოსტილის აღიარებაზე უარი შეიძლება ითქვას მაშინ, როდესაც ის დოკუმენტი, რომელიც დამოწმებულია ამ აპოსტილით, არ არის გაცემული გამცემი სახელმწიფოს მიერ (მაგალითად, უცხო ქვეყნის ოფიციალური დოკუმენტი).

287 თუ დოკუმენტი შედგა ერთ სახელმწიფოში და შემდეგ დამოწმდა გამცემ სახელმწიფოში, დამოწმების ფურცელი სათანადო წესით უნდა დამოწმდეს აპოსტილით გამცემ სახელმწიფოში და შესაბამისად აღიარებული უნდა იყოს მიმღები სახელმწიფოს მიერ.

(გ) უფლებამოსილი ორგანოს გარდა სხვა ორგანოს მიერ გაცემული აპოსტილი

288 აპოსტილის აღიარებაზე უარი შეიძლება ითქვას, თუ ის გაცემულია ისეთი ორგანოს მიერ, რომელიც კონვენციის თანახმად არ წარმოადგენს უფლებამოსილ ორგანოს. უფლებამოსილი ორგანოების დანიშვნის შესახებ ინფორმაცია განთავსებულია HCCH-ის ვებ-გვერდის აპოსტილის სექციასა და დეპოზიტარის ვებ-გვერდზე.

(დ) უფლებამოსილი ორგანოს მიერ მისი კომპეტენციის ფარგლებს გარეთ გაცემული აპოსტილი

289 აპოსტილის აღიარებაზე უარი შეიძლება ითქვას, თუ ის გასცა უფლებამოსილმა ორგანომ იმ კატეგორიის დოკუმენტისთვის, რომლის დამოწმებაზე უფლებამოსილებაც მას არ ჰქონდა. ინფორმაცია უფლებამოსილი ორგანოების დანიშვნის და სათანადო შემთხვევაში, მათი კომპეტენციის ფარგლებში შემავალი დოკუმენტების კატეგორიების შესახებ, განთავსებულია HCCH-ის ვებ-გვერდის აპოსტილის სექციასა და დეპოზიტარის ვებ-გვერდზე.

(ე) არ არის ათი სტანდარტული ველი

290 აპოსტილის აღიარებაზე უარი შეიძლება ითქვას, თუ ის არ მოიცავს 10 დანომრილი სტანდარტული საინფორმაციო ველის არეს.

291 10 დანომრილი სტანდარტული საინფორმაციო ველის არეს გარეთ დატანილი დამატებით ტექსტი არ წარმოადგენს ყველა სხვა წესით ვალიდურად გაცემული აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმის საფუძველს.¹⁵²

(ვ) აპოსტილი მომორებულია დოკუმენტს

292 აპოსტილის აღიარებაზე უარი შეიძლება ითქვას, თუ იგი არ არის მიკრული ან ლოგიკურად დაკავშირებული აპოსტილით დამოწმებულ ოფიციალურ დოკუმენტზე.¹⁵³ ეს მოიცავს შემთხვევებსაც, როდესაც აპოსტილი მოძვრა დოკუმენტს.

¹⁵² იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 50 2021.

¹⁵³ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 53 2021. იხილეთ ასევე ზემოაღნიშნული პუნქტი 245 და მომდევნო პუნქტები.

(ვ) გაყალბებული ან შეცვლილი აპოსტილი

293 აპოსტილის აღიარებაზე უარი შეიძლება ითქვას, თუ ის გაყალბებულია ან შეცვლილია. თუ აპოსტილის მიმღებს ეჭვი ეპარება აპოსტილის ნამდვილობასა ან მთლიანობაში, მას შეუძლია შეამოწმოს აპოსტილის მონაცემები გამცემი უფლებამოსილი ორგანოს რეესტრში, მათ შორის, ელ-რეესტრში, თუკი ასეთიც არსებობს.

ბ. აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმის არავალიდური საფუძვლები

(ა) აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტი არ არის ოფიციალური დოკუმენტი მიმღები სახელმწიფოს კანონმდებლობის მიხედვით

294 აპოსტილის არაღიარების საფუძველი არ შეიძლება იყოს ის გარემოება, რომ ძირითადი დოკუმენტი არ მიიჩნევა ოფიციალურ დოკუმენტად მიმღები სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად. აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტის ოფიციალურ სტატუსს გამცემი სახელმწიფოს კანონმდებლობა განსაზღვრავს.¹⁵⁴

295 აპოსტილი არცერთ შემთხვევაში არ ახდენს გავლენას აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტის დასაშვებობასა ან მტკიცებულებით ძალაზე, რომელიც მას გააჩნა იმ ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად, სადაც უნდა მოხდეს მისი გამოყენება.¹⁵⁵

(ბ) ზომა, ფორმა და იერსახე

296 აპოსტილის არაღიარების საფუძველი არ შეიძლება გახდეს მისი ზომა, ფორმა ან იერსახე, თუ დგინდება, რომ იგი შესრულებულია კონვენციის ნორმების დაცვით.¹⁵⁶ კერძოდ, აპოსტილის არაღიარების საფუძველად არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს შემდეგი გარემოები:

- იგი არ არის კვადრატული ფორმის;
- მისი გვერდის სიგრძე აღემატება ან არ აღემატება 9 სმ-ს; ან
- დასახელება ან ათი დანომრილი სტანდარტული საინფორმაციო ველი არ არის მოქცეული ჩარჩოში.

297 ფორმალური ხარვეზების შესახებ სათანადო წესით შეიძლება ეცნობოს აპოსტილის გამცემ უფლებამოსილ ორგანოს.

¹⁵⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 37 2021.

¹⁵⁵ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 38 2021.

¹⁵⁶ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 50 2021.

(გ) დამატებითი ტექსტი

298 აპოსტილის არაღიარების საფუძველი არ შეიძლება გახდეს ის გარემოება, რომ ათი დანომრილი სტანდარტული საინფორმაციო ველის გარეთ მასზე არ არის მოცემული დამატებითი აღნიშვნები.¹⁵⁷

(დ) აპოსტილი არის ელ-აპოსტილი

299 კონვენციით განსაზღვრული ფუნდამენტური პრინციპი მდგომარეობს იმაში, რომ ხელშემკვრელი მხარეები ვალდებული არიან, აღიარონ კანონის სრული დაცვით გაცემული აპოსტილი.¹⁵⁸ თუ ელ-აპოსტილი კანონიერად გაიცა გამცემ სახელმწიფოში, მას აქვს იგივე ძალა, რაც ნებისმიერ სხვა გაცემულ აპოსტილს და სხვა ხელშემკვრელმა მხარეებმა უნდა აღიარონ ასეთი აპოსტილის იურიდიული ძალა. ეს ასევე გამორიცხავს ვარაუდს, რომ ელ-აპოსტილი რაიმე ნიშნით ჩამორჩება მატერიალურ აპოსტილს.

300 ელ-აპოსტილის აღიარების გასაადვილებლად, ხელშემკვრელ მხარეებს სთავაზობენ, აცნობონ სხვა ხელშემკვრელ მხარეებს, როდესაც ელ-აპოსტილის გაცემას დაიწყებენ. მუდმივმოქმედ ბიუროს ამ მიზნისათვის შექმნილი შეტყობინებების სისტემა აქვს და ხელშემკვრელ მხარეებს მოუწოდებენ, დროულად აცნობონ მუდმივმოქმედ ბიუროს ელ-აპოსტილის სისტემის დანერგვასთან დაკავშირებული საქმიანობის შესახებ.¹⁵⁹

301 აღნიშნული ხელს არ უშლის მიმღები სახელმწიფოს ორგანოებს შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის შესაბამისად უარი თქვან აპოსტილით დამოწმებული ელექტრონული ოფიციალური დოკუმენტის აღიარებაზე, იმ მიზეზით, რომ დოკუმენტი გაცემული უნდა იყოს მატერიალური ფორმით.¹⁶⁰

302 სპეციალურმა კომისიამ ხელშემკვრელ მხარეებს მოუწოდა, მიიღონ აქტიური ზომები შემოსული ელექტრონული აპოსტილების აღიარების უზრუნველსაყოფად.¹⁶¹ აღნიშნული შეიძლება მოიცავდეს შესაბამის ორგანოებთან თანამშრომლობას, რათა მოხდეს სამართლებრივი ჩარჩოებისა და პროცედურების ელექტრონული აპოსტილის აღიარებასა და ელექტრონული ოფიციალური დოკუმენტების მიღებასთან შესაბამისობაში მოყვანა.¹⁶² ამ კონტექსტში სირთულეების აღმოცენების შემთხვევაში, რეკომენდებული პრაქტიკაა მათი მოგვარება უშუალოდ გამცემი ხელშემკვრელი მხარის ორგანოებთან მუშაობით და მუდმივმოქმედ ბიუროსთვის სისტემატური პრობლემების შესახებ შეტყობინება.¹⁶³

¹⁵⁷ *Id.*

¹⁵⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 30 2021.

¹⁵⁹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 26 2021.

¹⁶⁰ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 38 2021.

¹⁶¹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 30 2021.

¹⁶² იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები No 4(ბ).

¹⁶³ იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები No 4(გ).

(ე) აპოსტილით დამოწმებული ოფიციალურ დოკუმენტზე აპოსტილის დასმის მეთოდები

303 აპოსტილის არაღიარების საფუძველი არ შეიძლება გახდეს ის გარემოება, რომ იგი დოკუმენტზე დასმულ იქნა განსხვავებულად, კერძოდ, საშუალებით, რომელსაც არ იყენებს იმ ქვეყნის უფლებამოსილი ორგანო, სადაც უნდა მოხდეს დოკუმენტის გამოყენება.¹⁶⁴

(ვ) თარგმანის არარსებობა

304 აპოსტილის არაღიარების საფუძველი არ შეიძლება გახდეს ის გარემოება, რომ იგი გაცემულია სხვა ენაზე და არა იმ ენაზე, რომელსაც იყენებს მიმღები ქვეყანა. კონვენციის თანახმად, აპოსტილი შეიძლება შედგენილი იყოს გამცემი უფლებამოსილი ორგანოს ოფიციალურ ენაზე.¹⁶⁵ ამასთან, კონვენცია არ განსაზღვრავს რაიმე დამატებითი ფორმალბის, მათ შორის თარგმანის საჭიროებას.¹⁶⁶

313. აღნიშნული ხელს არ უშლის მიმღები ქვეყნის ორგანოებს, არ ცნონ აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტი შიდა კანონმდებლობის ან პოლიტიკის საფუძველზე, იმ მოტივით, რომ იგი არ არის შესრულებული მიმღები სახელმწიფოს ოფიციალურ ენაზე და მას არ ახლავს თარგმანი.¹⁶⁷

(ზ) ძველი აპოსტილი

306 აპოსტილის არაღიარების საფუძველს არ შეიძლება წარმოადგენდეს მისი სიძველე, რადგან კონვენციის თანახმად, აპოსტილის მოქმედება არის უვადო.¹⁶⁸ თუმცა, აღნიშნული დებულება არ ზღუდავს მიმღები ქვეყნის ორგანოებს, ქვეყანაში მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, არ ცნონ აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტი მისი სიძველის გამო.¹⁶⁹

(თ) დამოწმებული ოფიციალური დოკუმენტი ლეგალიზებულია

307 აპოსტილის არაღიარების საფუძველს არ შეიძლება წარმოადგენდეს ის ფაქტი, რომ აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტი ლეგალიზებულია. შესაძლებელია ერთი და იმავე პირს უწევდეს დოკუმენტის რამდენიმე ქვეყანაში წარდგენა და, აქედან გამომდინარე, სჭირდებოდეს მისი ლეგალიზებაც (მისი ისეთი უცხო ქვეყანის ტერიტორიაზე წარდგენის მიზნით, რომელიც არ წარმოადგენს კონვენციის მონაწილეს) და აპოსტილით დამოწმება (მისი კონვენციის მონაწილე უცხო ქვეყნის ტერიტორიაზე წარსადგენად). კონვენციაში ჩამოყალიბებული არცერთი ნორმით არ იზღუდება აპოსტილის სამართლებრივი ძალა

¹⁶⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 50 2021.

¹⁶⁵ მუხლი 4(2).

¹⁶⁶ მუხლი 3(1).

¹⁶⁷ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 38 2021.

¹⁶⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 57 2021.

¹⁶⁹ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 38 2021.

მხოლოდ იმ გარემოებიდან გამომდინარე, რომ დოკუმენტზე დატანილია ნამდვილობის დამადასტურებელი სხვა აღნიშვნები, იმ პირობით რომ ასეთი აღნიშვნები არ ეხება თავად აპოსტილს.

(ი) არალეგალიზებული ან სხვაგვარად დაუმოწმებული აპოსტილი

308 აპოსტილის დამატებით ლეგალიზება ან დამოწმება არ არის საჭირო. კონვენციის თანახმად, აპოსტილით დამოწმებული დოკუმენტის ნამდვილობის დამოწმებისათვის საჭირო ერთადერთი ფორმალობა აპოსტილია¹⁷⁰ და აპოსტილზე დასმული ხელმოწერა, ბეჭედი და შტამპი არ საჭიროებს დამოწმებას.¹⁷¹ აქედან გამომდინარე, აპოსტილზე დასმული სხვა დამადასტურებელი აღნიშვნა, კონვენციის თანახმად, არ წარმოშობს დამატებით სამართლებრივ შედეგს და უფლებამოსილმა ორგანოებმა თავი უნდა შეიკავონ აპოსტილის ლეგალიზაციის ან სხვაგვარად დამოწმებისგან.

309 სპეციალური კომისია მტკიცედ უარყოფს ხელშემკვრელ მხარეებს შორის გავრცელებულ პრაქტიკას, რომელიც აპოსტილის ლეგალიზებას გულისხმობს.¹⁷² ამასთან, იგი მათ შეახსენებს, რომ კონვენციის მე-9 მუხლი დიპლომატიურ და საკონსულო აგენტებს უკრძალავს დოკუმენტის ლეგალიზაციას, თუ მოქმედებს აპოსტილის შესახებ კონვენცია და ხელშემკვრელ მხარეებს შეახსენებს ვალდებულებას, მიიღონ ზომები, რათა დაიცვან ზემოაღნიშნული მუხლის მოთხოვნები.¹⁷³

310 კერძოდ, აპოსტილის აღიარება მიმღებ სახელმწიფოში არ უნდა იყოს განპირობებული გამცემი უფლებამოსილი ორგანოს მხრიდან დადასტურების პროცედურებით.¹⁷⁴ სპეციალურმა კომისიამ მოუწოდა ხელშემკვრელ მხარეებს, რომლებიც ასეთ მოთხოვნებს მიიღებენ, აღნიშნული საკითხები გადაჭრან ორმხრივი მოლაპარაკებების საფუძველზე.¹⁷⁵

311 თუ აპოსტილის მიმღებს ეჭვი ეპარება აპოსტილის ავთენტურობასა და მთლიანობაში, მას შეუძლია გადაამოწმოს აპოსტილის მონაცემები გამცემი უფლებამოსილი ორგანოს რეესტრში, მათ შორის, არსებობის შემთხვევაში, ელ-რეესტრში.

(კ) მიმღებ სახელმწიფოში კონვენციის ძალაში შესვლამდე გაცემული აპოსტილი

312 აპოსტილის აღიარებაზე არ შეიძლება ითქვას უარი იმ გარემოების გამო, რომ იგი გაიცა მანამ, სანამ მიმღები სახელმწიფო გახდებოდა კონვენციის წევრი. ერთადერთი მოთხოვნა

¹⁷⁰ მუხლი 3(1).

¹⁷¹ მუხლი 5(3).

¹⁷² იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 55 2021.

¹⁷³ *Id.*

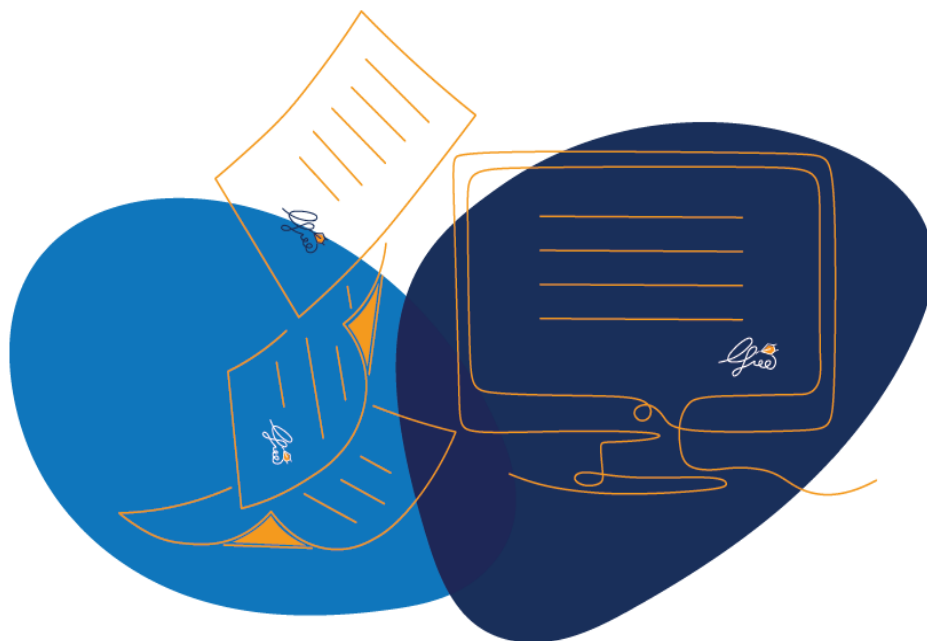
¹⁷⁴ იხილეთ სპეციალური კომისიის „დასკვნები და რეკომენდაციები“ No 58 2021.

¹⁷⁵ *Id.*

მდგომარეობს იმაში, რომ აპოსტილის გაცემის მომენტისათვის კონვენცია ძალაში იყო გამცემ სახელმწიფოში.¹⁷⁶

¹⁷⁶ იხილეთ ზემოაღნიშნული პუნქტი 90 და შემდეგი პუნქტები.

ნაწილი 6

ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა

ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა

1 ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის მიმოხილვა

2 ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის დანერგვა

1 ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის მიმოხილვა

ა. წინასიტყვითი

313 გარემო, რომელშიც კონვენცია გამოიყენება, მნიშვნელოვნად შეიცვალა 1961 წლიდან, ძირითადად ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების მზარდი განვითარების შედეგად. ხელშემკვრელი მხარეებისა და მომხმარებლების მოთხოვნებს რომ შეესაბამებოდეს, კონვენციამ ელექტრონულ მმართველობასთან დაკავშირებული ინიციატივები და შესაბამისი სიახლეები უნდა გაითვალისწინოს. კერძოდ, იზრდება ელექტრონულ ფორმატში შედგენილი ოფიციალური დოკუმენტების რიცხვი. ამავდროულად, იზრდება საჯარო რეესტრების მონაცემების ხელმისაწვდომობა ონლაინ, რაც საზოგადოებას მთელ რიგ ინფორმაციაზე წვდომის საშუალებას აძლევს ინდივიდუალური თუ ბიზნეს საქმიანობის განხორციელებისთვის.

314 ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა 2006 წელს დაინერგა კონვენციის ფარგლებში ტექნოლოგიების გამოყენების ხელშეწყობისა და მხარდაჭერის მიზნით. ტექნოლოგიების განვითარების შედეგად უფლებამოსილ ორგანოებს სამუშაო პროცესების განხორციელება გაუადვილდათ, აპოსტილის სერვისები უფრო მომხმარებელზე ორიენტირებული გახდა და გაძლიერდა უსაფრთხოება დოკუმენტების ქვეყნებს შორის გადაცემისას. პროგრამასთან დაკავშირებული გამოხმაურება იყო და არის უაღრესად დადებითი და სპეციალურმა კომისიამ აღიარა მისი მნიშვნელობა კონვენციის ფუნქციონირების მხარდაჭერის თვალსაზრისით.¹⁷⁷

315 ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა ორი კომპონენტისგან შედგება: ელექტრონული აპოსტილი და ელექტრონული რეესტრი. მათი გამოყენება შესაძლებელია როგორც ცალ-ცალკე, ასევე ერთად. ხელშემკვრელ მხარეებს ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ორივე კომპონენტის გამოყენების რეკომენდაციას უწევს, თუმცა ელექტრონულ რეესტრს მეტი ხელშემკვრელი მხარე გამოიყენებს, ვიდრე ელექტრონულ აპოსტილს.

ბ. ელექტრონული აპოსტილი

316 ელექტრონული აპოსტილი არის 3(1) მუხლის თანახმად ელექტრონულ ფორმატში გაცემული ციფრული ხელმოწერის მქონე სერტიფიკატი. ელექტრონული აპოსტილის დასმა შესაძლებელია ელექტრონულ ოფიციალურ დოკუმენტებზე ან დასკანერებულ ან სხვაგვარად დიგიტალიზირებულ მატერიალურ ოფიციალურ დოკუმენტებზე.

317 ელექტრონულად შედგენილი ოფიციალური დოკუმენტების მზარდი რაოდენობის პირობებში, ელექტრონული აპოსტილი მათი ორიგინალ ფორმატში დამოწმების საშუალებას იძლევა. პრაქტიკულად, ელექტრონული აპოსტილი მომხმარებელს ელექტრონული ოფიციალური დოკუმენტების აპოსტილით დამოწმების ოპტიმალურ გადაწყვეტილებას სთავაზობს. შედეგად, ამგვარი დოკუმენტები ინარჩუნებს იმ უპირატესობას, რაც გააჩნია უსაფრთხოების, ეფექტურობისა და გადაცემის სიადვილის თვალსაზრისით.¹⁷⁸

¹⁷⁷ იხილეთ სპეციალური კომისიის (SC) 2021 წლის დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 18.

¹⁷⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის (SC) 2021 წლის დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 27; პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 2(ა).

318 ელექტრონულ აპოსტილს შემდეგი უპირატესობები აქვს:

- რესურსების განაწილება: უფლებამოსილი ორგანოების სამუშაო მოცულობის შემცირება, რადგან აღარ არის აუცილებელი აპოსტილის ხელით მიბმა, მასზე ხელმოწერის და ბეჭდის დასმა.
- ეფექტურობა: აპოსტილის გაცემის და გამოყენების დროისა და ხარჯების შემცირება უფრო იაფი და ეფექტური მეთოდების საშუალებით, ვიდრე მატერიალურ ოფიციალურ დოკუმენტებზე მატერიალური აპოსტილის დასმა.
- ხელმისაწვდომობა: აპოსტილის სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა განაცხადების ონლაინ რეჟიმში მიღების მეშვეობით.
- ინტეგრირება: ინტეგრირებული სახელმწიფო სისტემის გამოყენების ხელშეწყობა დასამოწმებელი დოკუმენტის შემოწმებისა და ელექტრონული აპოსტილის გაცემის გამარტივების მიზნით.
- უსაფრთხოება: უსაფრთხოების გაძლიერება ტექნოლოგიების მეშვეობით დოკუმენტის გაყალბების თავიდან აცილების მიზნით, დოკუმენტის გაცემის შემდგომ მისი აპოსტილით დამოწმების პროცესის განმავლობაში, მიმღები სახელმწიფოს მიერ მის მიღებამდე.
- ცირკულირება: ოფიციალური დოკუმენტების გადაცემის გამარტივება, საერთაშორისო ფოსტის ნაცვლად ელექტრონული კომუნიკაციების გამოყენებით.
- დაცულობა: დოკუმენტის დაკარგვის რისკის მინიმუმამდე შემცირება ელექტრონული ფორმით შენახვისა და გადაცემის გზით.

გ. ელექტრონული რეესტრი

319 ელექტრონული რეესტრი არის 7(1) მუხლით გათვალისწინებული რეესტრი, რომელიც ელექტრონული ფორმით იწარმოება და საჯაროდ არის ხელმისაწვდომი ონლაინ. ელექტრონული რეესტრი გამოიყენება როგორც მატერიალური, ისე ელექტრონული აპოსტილის გაცემის აღრიცხვისთვის.

320 7(1) მუხლით გათვალისწინებულ რეესტრს ბევრი ხელშემკვრელი მხარე ელექტრონული ფორმით აწარმოებს, თუმცა ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ფარგლებში მის ელექტრონულ რეესტრად კლასიფიცირებას მისი საჯარო ხელმისაწვდომობის ელემენტი განსაზღვრავს, რაც ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს აპოსტილის ონლაინ გადამოწმების საშუალებას აძლევს. მიუხედავად იმისა, რომ ელექტრონული რეესტრის URL საჯაროა, მხოლოდ აპოსტილის მიმღები ფლობს ელექტრონულ რეესტრზე წვდომისა და მისი გამოყენებისთვის საჭირო ინფორმაციას აპოსტილის გადამოწმების მიზნით. ზოგიერთ შემთხვევაში, საჯარო URL-ს ნაცვლად QR კოდები გამოიყენება.

321 ელექტრონულ რეესტრს შემდეგი უპირატესობები აქვს:

- გადამოწმება: აპოსტილის სწრაფად და ადვილად გადამოწმების შესაძლებლობა უფლებამოსილი პირის ჩარევის გარეშე.
- მიღება: მიღებაზე უარის შემთხვევების შემცირება მცირე ფორმალური ხარვეზების შემთხვევაში.

- რესურსების განაწილება: პროცესი არ საჭიროებს თანამშრომლების მიერ აპოსტილთან დაკავშირებულ საკითხებზე პასუხის გაცემას.
- შენახვა: ჩანაწერები აქტიური და ადვილად ხელმისაწვდომია შემდეგისდაგვარად ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში.

322 მუდმივმოქმედი ბიუროს მიერ ხელშემკვრელი მხარეებისთვის 2021 წელს გამოცემული კითხვარი კონვენციის პრაქტიკული გამოყენების შესახებ ცხადყოფს, რომ ელექტრონულ რეესტრს გაცილებით ხშირად იყენებენ, ვიდრე მე-7 მუხლით გათვალისწინებულ არაელექტრონულ რეესტრს. გამოკითხვაში მონაწილე ხელშემკვრელი მხარეების ოცდათხუთმეტი პროცენტი აცხადებს, რომ რეესტრი ან საერთოდ არ გამოიყენებიან, ან წელიწადში მაქსიმუმ ათჯერ გამოიყენეს.¹⁷⁹ აღნიშნულის საპირისპიროდ, იმ ხელშემკვრელმა მხარეებმა, რომლებიც ელექტრონულ რეესტრზე წვდომის სტატისტიკას აწარმოებენ, აღნიშნეს, რომ ელექტრონული რეესტრი წელიწადში ასობით, ათასობით ან მილიონობით შემთხვევაში გამოიყენეს.

2. ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის დანერგვა

ა. ხელშემკვრელი მხარეებისა და მუდმივმოქმედი ბიუროს როლი

323 ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის დანერგვის პროცესში მონაწილეობა არ გულისხმობს ოფიციალურ შეთანხმებას ან რაიმე ვალდებულების აღებას პროგრამასთან დაკავშირებით. ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის დანერგვა არ საჭიროებს მის ამოქმედებამდე მუდმივმოქმედი ბიუროს ნებართვას ან დასტურს.

324 მუდმივმოქმედი ბიურო ზედამხედველობას უწევს ელექტრონული აპოსტილის პროგრამას, მაგრამ მისი განვითარებისა და დანერგვის პასუხისმგებლობა ხელშემკვრელ მხარეებს ეკისრება. მუდმივმოქმედი ბიურო მზადაა, კონვენციასთან დაკავშირებულ კითხვებს უპასუხოს და სხვა უფლებამოსილი ორგანოების პრაქტიკული გამოცდილება გაუზიაროს, რაზედაც სპეციალური კომისიისა და ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ფორუმის შეხვედრებზე იყო საუბარი. თუმცა, მუდმივმოქმედი ბიურო არ უზრუნველყოფს ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურას ან ტექნიკურ მხარდაჭერას.

325 ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა არ არის რომელიმე კონკრეტული ტექნოლოგიისთვის გამიზნული ან შექმნილი და ხელშემკვრელ მხარეებს შეუძლიათ, თავისი შეხედულებით გადაწყვიტონ, გამოიყენებენ თუ არა, ან როგორ გამოიყენებენ ელექტრონული აპოსტილისა და ელექტრონული რეესტრის კომპონენტებს. სასურველია ინფორმაციული ტექნოლოგიების სპეციალისტების ჩართვა ადრეულ ეტაპზე ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის დანერგვის ყველა შესაძლო შედეგის შეფასების მიზნით.

326 ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის დანერგვა გაცილებით უფრო ადვილია, რადგან მეტ ხელშემკვრელ მხარეს აქვს შესაბამისი გამოცდილება. მხარეები მზად არიან, კონსულტაცია გაუწიონ ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ახალ მონაწილეებს, კერძოდ, პერსონალურ მონაცემებთან, უსაფრთხოებასთან და ტექნოლოგიებთან დაკავშირებულ

¹⁷⁹ იხილეთ „2021 წლის აპოსტილის კითხვარზე პასუხების მიმოხილვა“, 2022 წლის თებერვლის წინარე დოკუმენტი No 2 REV, ადრესატი - აპოსტილის შესახებ კონვენციის პრაქტიკული გამოყენების საკითხებზე მომუშავე სპეციალური კომისია (2021 წლის 5-8 ოქტომბერი) (ხელმისაწვდომია HCCH-ს ვებ-გვერდზე www.hcch.net, „აპოსტილის სექცია“ და „2021 წლის სპეციალური კომისია“).

საკითხებზე. აღნიშნული ინფორმაციის გაზიარება ხელს შეუწყობს სათანადო პრაქტიკის შექმნას და ორგანოების ინფორმირებულობის ამაღლებას.¹⁸⁰ მუდმივმოქმედი ბიურო დაინტერესებულ ხელშემკვრელ მხარეებს შესაბამისი გამოცდილების მქონე უფლებამოსილ ორგანოებთან დაკავშირებაშიც დაეხმარება.

327 მუდმივმოქმედმა ბიურომ შეიმუშავა შეტყობინების სისტემა, ხელშემკვრელი მხარეებისთვის ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის დანერგვის შესახებ, ახალი და განახლებული ინფორმაციის მიწოდების მიზნით. აღნიშნული სისტემის ეფექტური მუშაობის უზრუნველსაყოფად, უფლებამოსილმა ორგანოებმა, რომლებმაც ელექტრონული აპოსტილის გაცემა ან ელექტრონული რეესტრის გამოყენება დაიწყეს, ამის შესახებ მუდმივმოქმედ ბიუროს უნდა აცნობონ.¹⁸¹ ხელშემკვრელი მხარეების მიერ ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის დანერგვის სტატუსის შესახებ ინფორმაცია ხელმისაწვდომია ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის ვებ-გვერდზე აპოსტილის სექციაში.

328 ხელშემკვრელმა მხარეებმა, რომლებმაც უკვე დანერგეს ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ერთი ან ორივე კომპონენტი, თვალი უნდა ადევნონ სიახლეებს და მუდმივად განაახლონ ან გააუმჯობესონ საკუთარი ინფრასტრუქტურა.¹⁸²

329 2021 წელს მოწვეულ იქნა ექსპერტთა ჯგუფი, ელექტრონული აპოსტილის პროგრამაში ახალი ტექნოლოგიების შემდგომი გამოყენების შესაძლებლობების შესწავლის მიზნით. ეს პირველი შემთხვევაა, როდესაც ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის დაგეგმილ სამუშაო პროგრამაში შეიტანეს, რაც კონვენციისა და ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის შემდგომი განვითარების მხარდაჭერის დასტურია.

ბ. ელექტრონული აპოსტილის კომპონენტის დანერგვა

330 კონვენციის მიხედვით, ელექტრონული აპოსტილისთვის იგივე ფორმალური მოთხოვნებია დაწესებული, რაც მატერიალური აპოსტილისთვის. აღნიშნული მოიცავს ხელმოწერის ნამდვილობის დამოწმებას, დოკუმენტის ხელმოწერი პირის უფლებამოსილების დადასტურებას და, სათანადო შემთხვევაში, დოკუმენტზე დასმული ბეჭდის ან შტამპის ნამდვილობის დამოწმებას.¹⁸³ ელექტრონული აპოსტილი დოკუმენტის გამცემი სახელმწიფოს¹⁸⁴ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ უნდა იყოს გაცემული, უნდა შეესაბამებოდეს იმ მოდელს, რომელიც კონვენციას ერთვის,¹⁸⁵ და დასამოწმებელ ოფიციალურ დოკუმენტზე უნდა იყოს მიბმული, თუმცა, მიმაგრების მეთოდი, ცხადია, მატერიალური აპოსტილისგან განსხვავებული იქნება.¹⁸⁶

331 ელექტრონული აპოსტილის დანერგვისთვის საჭიროა:

¹⁸⁰ იხილეთ სპეციალური კომისიის (SC) 2021 წლის დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 18.

¹⁸¹ იხილეთ სპეციალური კომისიის (SC) 2021 წლის დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 26.

¹⁸² იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 5.

¹⁸³ მუხლი 3(1).

¹⁸⁴ *Id.*

¹⁸⁵ მუხლი 4(1).

¹⁸⁶ მუხლი 4(1). ასევე იხილეთ სპეციალური კომისიის (SC) 2021 წლის დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 53.

ა) აპარატურული და პროგრამული უზრუნველყოფა აპოსტილის სერტიფიკატის ელექტრონულად შესავსებად, ციფრული ხელმოწერის (ან მისი ეკვივალენტის) მხარდამჭერი ფაილის ფორმატში; და

ბ) ელექტრონული აპოსტილის ელექტრონულად გადაცემის საშუალება, როგორცაა ელექტრონული ფოსტა ან ვებ-გვერდის ჩამოტვირთვა.

(ა) ელექტრონული აპოსტილის გაცემა

332 აპოსტილზე ციფრული ხელმოწერის დასასმელად, უფლებამოსილ ორგანოს უნდა ჰქონდეს სერტიფიცირების უფლებამოსილი კომერციული ან სახელმწიფო ორგანოს მიერ გაცემული ციფრული სერტიფიკატი.¹⁸⁷

333 ელექტრონული აპოსტილის მიღების პროცესი საგრძნობლად არის გაუმჯობესებული, თუ ციფრული სერტიფიკატების გაცემა და მართვა მაღალი სტანდარტების მიხედვით ხორციელდება. აღნიშნული მოიცავს ხშირად გამოყენებულ და აღიარებული სერტიფიცირების ორგანოს მიერ გაცემულ ციფრულ სერტიფიკატებს.¹⁸⁸

334 მიუხედავად იმისა, სპეციალური პროგრამული უზრუნველყოფა გამოიყენება თუ სახელმწიფო ორგანოს მიერ შექმნილი ან კომერციული სუბიექტისგან შესყიდული, უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია მხოლოდ ერთი ციფრული სერტიფიკატი გამოიყენოს, რომელსაც შემდგომ უფლებამოსილი ორგანოს სხვადასხვა უფლებამოსილ პირებს გაუზიარებს.

335 ვინაიდან აპოსტილს მოქმედების ვადა არ აქვს, ელექტრონული აპოსტილი მოქმედია მაშინაც კი, როდესაც ელექტრონულ აპოსტილზე ხელმოწერი პირის ციფრულ სერტიფიკატს ვადა ამოწურება, იმ პირობით, თუ ციფრული სერტიფიკატი ელექტრონული აპოსტილის გაცემის მომენტისთვის მოქმედი იყო. მნიშვნელოვანია, რომ უფლებამოსილმა ორგანოებმა გაითვალისწინონ აღნიშნული ელექტრონული აპოსტილის გასაცემად ციფრული სერტიფიკატების შერჩევისა და გამოყენების პროცესში, და ისეთი პრაქტიკა დანერგონ, რომელიც ციფრული ხელმოწერების მოქმედების ვადის გარკვეული დროის განმავლობაში შენარჩუნების საშუალებას იძლევა.¹⁸⁹

336 ელექტრონული აპოსტილის გაცემის პროცესის გასაუმჯობესებლად უფლებამოსილმა ორგანოებმა შემდეგი რეკომენდაციები უნდა გაითვალისწინონ:

- განაცხადების მიღების პროცესის ოპტიმიზაცია ონლაინ განაცხადების მიღებით;¹⁹⁰
- ელექტრონული აპოსტილის გაცემისას თავდაპირველი ციფრული ხელმოწერის შენარჩუნება დასამოწმებელ ოფიციალურ დოკუმენტზე;¹⁹¹

¹⁸⁷ პრაქტიკულად, ორი ძირითადი კატეგორია გამოიყენება ციფრული ხელმოწერის გაცემის დროს. ხელშემკვერელი მხარეების უმრავლესობა სახელმწიფოს მიერ გაცემულ ციფრულ სერტიფიკატს გამოიყენებს. მეორე კატეგორია არის კომერციული სერტიფიკატი, მათ შორის IdenTrust, DigiCert, ან Global Sign სერტიფიკატი.

¹⁸⁸ იხილეთ სპეციალური კომისიის (SC) 2021 წლის დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 29.

¹⁸⁹ იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 2(ე).

¹⁹⁰ იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 1(ბ).

¹⁹¹ იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 2(გ).

- ელექტრონული აპოსტილისა და დასამოწმებელი დოკუმენტის ერთ ფაილში მოქცევა;¹⁹²
- ფართოდ გამოყენებულ პროგრამულ უზრუნველყოფასთან, ვებ-ბრაუზერებთან და მოწყობილობებთან თავსებადი ფაილის ფორმატების გამოყენება;¹⁹³
- ელექტრონულ აპოსტილზე ინსტრუქციების დამატება მომხმარებლებისთვის ფაილის ელექტრონული ფორმატის შესანარჩუნებლად;¹⁹⁴ და
- ელექტრონული აპოსტილის განაცხადის მიღებიდან ერთ სამუშაო დღეში გაცემა.¹⁹⁵

(ა) ელექტრონული აპოსტილის გადაცემა

332 პრაქტიკულად, ელექტრონული აპოსტილის გაცემის ორი სისტემა არსებობს: დინამიური სისტემა, როდესაც ელექტრონული ფაილი, რომელიც ელექტრონულ აპოსტილს და ელექტრონულ ოფიციალურ დოკუმენტს მოიცავს, ელექტრონულად გადაეცემა გამცემი სახელმწიფოდან მიმღებ სახელმწიფოს; და სტატიკური სისტემა, როდესაც ელექტრონული ფაილი, რომელიც ელექტრონულ აპოსტილს და ელექტრონულ ოფიციალურ დოკუმენტს მოიცავს, უფლებამოსილი ორგანოს საცავში (ჩვეულებრივ მის ელექტრონულ რეესტრში) ინახება. შესაძლებელია მასზე წვდომა, მაგრამ არა გადაცემა. ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ფორუმმა დაადასტურა, რომ პრაქტიკაში ორივე სისტემა კარგად მუშაობს.¹⁹⁶

338 მიუხედავად იმისა, განმცხადებელი ელექტრონული აპოსტილის ფაილს მიიღებს თუ წვდომის ლინკს, უფლებამოსილმა ორგანომ უნდა გაითვალისწინონ, რომ მნიშვნელოვანია ელექტრონული აპოსტილისა და შესაბამისი დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტის მთლიანობის შენარჩუნება,¹⁹⁷ რისთვისაც გარკვეული ზომების მიღება შეიძლება იყოს საჭირო, რათა ელექტრონული აპოსტილი მიმღებს ელექტრონულ ფორმატში გადაეცეს, ციფრული ხელმოწერა იყოს უცვლელი, ასევე უზრუნველყოფილი იყოს უწყვეტი წვდომა მხოლოდ უფლებამოსილი მომხმარებლებისთვის.¹⁹⁸

გ. ელექტრონული რეესტრის კომპონენტის დანერგვა

(ა) ელექტრონული რეესტრი

339 ხელშემკვრელ მხარეებს ყველა აპოსტილზე ერთიანი ელექტრონული რეესტრის გამოყენების რეკომენდაცია ეძლევათ, მიუხედავად ფორმატის (მაგ., მატერიალური თუ ელექტრონული) ან გამცემი უფლებამოსილი ორგანოსი.¹⁹⁹ აღნიშნული რეკომენდაცია განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმ ხელშემკვრელი მხარეებისთვის, რომლებსაც რამდენიმე

¹⁹² იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 2(ბ).

¹⁹³ იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 1(დ).

¹⁹⁴ იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 4(ა).

¹⁹⁵ იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 1(გ).

¹⁹⁶ იხილეთ ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის მეათე ფორუმის (3ააგა) დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 8.

¹⁹⁷ იხილეთ სპეციალური კომისიის (SC) 2021 წლის დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 27; პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 2.

¹⁹⁸ იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 2(დ) და (ვ).

¹⁹⁹ იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 3(ა).

უფლებამოსილი ორგანო ჰყავთ, ან ერთი უფლებამოსილი ორგანო რამდენიმე განყოფილებით.²⁰⁰

340 გარდა ამისა, მუდმივმოქმედი ბიუროს რეკომენდაციაა, რომ ელექტრონული რეესტრი ინგლისურ ან/და ფრანგულ ენაზე იყოს ხელმისაწვდომი, გარდა იმ ენისა (ენებისა), რომელსაც უფლებამოსილი ორგანო იყენებს.²⁰¹

341 მატერიალური რეესტრის მსგავსად, ელექტრონული რეესტრი კონვენციის მე-7 მუხლის მოთხოვნებს უნდა შეესაბამებოდეს. შესაბამისად, ელექტრონული რეესტრი უნდა მოიცავდეს სულ მცირე შემდეგ მონაცემებს: აპოსტილის ნომერსა და თარიღს, ოფიციალური დოკუმენტის ხელმოწერი პირის სახელს/გვარს და თანამდებობას. ელექტრონული რეესტრი აპოსტილის მიმღებს ამ მონაცემებიდან თითოეულის გადამოწმების საშუალებასაც უნდა აძლევდეს.²⁰²

342 უფლებამოსილ ორგანოებს ისეთი ელექტრონული რეესტრის გამოყენების რეკომენდაცია ეძლევათ, რომელიც, სულ მცირე, აპოსტილისა და დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტის აღწერილობას ან/და გამოსახულებას უზრუნველყოფს.²⁰³ ელექტრონულ რეესტრში შემავალ და ასახულ ნებისმიერ ინფორმაციაზე შესაბამისი კანონები და რეგულაციები ვრცელდება, მათ შორის პერსონალური მონაცემების დაცვის შესახებ კანონები და რეგულაციები.

(ბ) მომხმარებლის ინტერფეისი

343 ელექტრონული რეესტრი უნდა ითხოვდეს აპოსტილთან დაკავშირებული უნიკალური მონაცემების შეყვანას. პრაქტიკულად, ეს მონაცემებია ნომერი და გაცემის თარიღი. ინფორმაციის მოპოვების არავტორიზებული მცდელობების თავიდან აცილების მიზნით, აპოსტილი არათანმიმდევრულად უნდა იყოს დანომრილი. თუ აპოსტილი თანმიმდევრულადაა დანომრილი, მას სხვა კოდიც უნდა ჰქონდეს მინიჭებული ელექტრონულ რეესტრში შესაყვანად²⁰⁴, რათა თავიდან იქნას აცილებული მომხმარებლის მცდელობები, მიიღოს ინფორმაცია აპოსტილზე, რომლის მიმღები თავად არ არის.

344 ხელშემკვრელმა მხარეებმა მთელი რიგი უსაფრთხოების ზომები მიიღეს ელექტრონულ რეესტრთან დაკავშირებით. მაგალითად, შემთხვევით შერჩეული სიმბოლოების ან გამოსახულებების გამოყენება იმაში დასარწმუნებლად, რომ მომხმარებელი პიროვნებაა და არა კომპიუტერი. თუ ადრე ეს პრაქტიკა იყო რეკომენდებული, შესაბამისი ტექნოლოგიების

²⁰⁰ იხილეთ ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის მეათე ფორუმის (ჰააგა) დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 30.

²⁰¹ შესაბამისობაშია ელექტრონული აპოსტილისა და მასთან დაკავშირებული სერვისების ხელმისაწვდომობის პრინციპთან, და რომ ელექტრონული რეესტრი მრავალჯერადი და სანდო გადამოწმების საშუალებას უნდა იძლეოდეს. იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 1 და 3.

²⁰² იხილეთ ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის მეათე ფორუმის (ჰააგა) დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 27.

²⁰³ იხილეთ პრინციპები და რეკომენდაციები (P&P) No 3(გ); იხილეთ მეათე (ჰააგა) ფორუმის (ჰააგა) დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 28.

²⁰⁴ იხილეთ ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის მეათე ფორუმის (ჰააგა) დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 29.

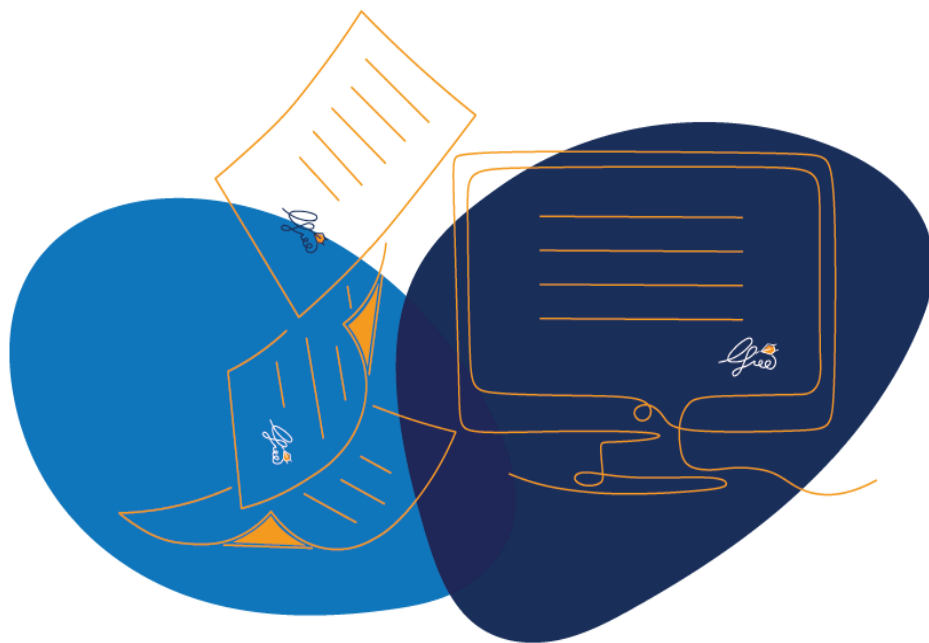
განვითარების შედეგად, დღესდღეობით სხვა საშუალებებიც არსებობს იგივე შედეგების მისაღებად.²⁰⁵

345 ბევრი ხელშემკვრელი მხარე ასევე გამოიყენებს QR კოდებს მათ მიერ გაცემულ აპოსტილზე, რათა მომხმარებელს ელექტრონულ რეესტრზე პირდაპირი წვდომის საშუალება ჰქონდეს, რაც ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ფორუმზე რეკომენდებულ პრაქტიკად იქნა აღიარებული.²⁰⁶

²⁰⁵ იხილეთ ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის მეათე ფორუმის (ჰააგა) დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 31.

²⁰⁶ იხილეთ ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის მეათე ფორუმის (ჰააგა) დასკვნები და რეკომენდაციები (C&R) No 31.

დანართი I

აპოსტილის შესახებ კონვენციის ტექსტი

უცხოეთის ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმების შესახებ
კონვენცია

(1961 წლის 5 ოქტომბერი)

სახელმწიფოებმა, რომლებმაც ხელი მოაწერეს მოცემულ კონვენციას,

სურთ რა გააუქმონ უცხოეთის ოფიციალური დოკუმენტების დიპლომატიური ან საკონსულო ლეგალიზაციის მოთხოვნა,

გადაწყვიტეს ამასთან დაკავშირებით დადონ კონვენცია და დათანხმდნენ ქვემოთ მოყვანილ დებულებებს:

მუხლი 1

მოცემული კონვენცია ვრცელდება ოფიციალურ დოკუმენტებზე, რომლებიც შესრულებულია ერთ-ერთი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე და წარდგენილი უნდა იყოს მეორე ხელშემკვრელი სახელმწიფოს ტერიტორიაზე.

ოფიციალურ დოკუმენტებად მოცემული კონვენციით მიჩნეულია:

ა) დოკუმენტები სახელმწიფოს იურისდიქციას დაქვემდებარებული ორგანოსა ან თანამდებობის პირისაგან, მათ შორის დოკუმენტები პროკურატურისაგან, სასამართლო მდივნის ან სასამართლო აღმასრულებლისაგან;

ბ) ადმინისტრაციული დოკუმენტები;

გ) სანოტარო აქტები;

დ) ოფიციალური შენიშვნები, რომლებიც თან ერთვის კერძო პირის სტატუსით ხელმოწერილ დოკუმენტებს, როგორცაა ოფიციალური შენიშვნები დოკუმენტის რეგისტრაციის ან გარკვეულ თარიღში მისი არსებობის დამადასტურებელი ფაქტის შესახებ და სახელმწიფო ორგანოების და ნოტარიუსის მიერ ხელმოწერის ნამდვილობის დამოწმება.

ამასთან მოცემული კონვენცია არ ვრცელდება:

ა) დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტების მიერ შესრულებულ დოკუმენტებზე;

ბ) უშუალოდ კომერციულ ან საბაჟო ოპერაციებთან დაკავშირებულ ადმინისტრაციულ დოკუმენტებზე.

მუხლი 2

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ლეგალიზაციისაგან ათავისუფლებს დოკუმენტებს, რომლებზეც ვრცელდება მოცემული კონვენცია და რომლებიც წარდგენილი უნდა იყოს მის ტერიტორიაზე. მოცემული კონვენციის მიხედვით, ლეგალიზაციაში იგულისხმება მხოლოდ

ფორმალური პროცედურა, რომელსაც იყენებენ იმ ქვეყნის დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტები, რომლის ტერიტორიაზეც დოკუმენტი უნდა იქნეს წარდგენილი, იმ მიზნით, რომ დადასტურებული იყოს ხელმოწერის უტყუარობა, სტატუსი, რომლითაც მოქმედებდა დოკუმენტის ხელმოწერი პირი და, სათანადო შემთხვევაში, იმ ბეჭდის ან შტამპის უტყუარობა, რომლითაც დამტკიცებულია ეს დოკუმენტი.

მუხლი 3

ერთადერთი ფორმალობა, რომელიც შეიძლება მოითხოვონ იმის დასადასტურებლად, ნამდვილია თუ არა ხელმოწერა, სტატუსი, რომლითაც მოქმედებდა დოკუმენტის ხელმოწერი პირი, და სათანადო შემთხვევაში, ნამდვილია თუ არა ბეჭედი ან შტამპი, რომლითაც დამტკიცებულია ეს დოკუმენტი, არის მე-4 მუხლით გათვალისწინებული იმ სახელმწიფოს კომპეტენტური ორგანოს მიერ გაცემული აპოსტილი, რომელშიც ეს დოკუმენტი შესრულდა.

მაგრამ, წინა აბზაცში ნახსენები ფუნქციები არ შეიძლება მოითხოვონ თუ იმ სახელმწიფოში მოქმედი კანონები, წესები ან ჩვეულებები, სადაც წარდგენილია დოკუმენტი, ანდა ორი ან მეტი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს მორიგება აუქმებს ან ამარტივებს მოცემულ პროცედურას ან ათავისუფლებს დოკუმენტს ლეგალიზაციისაგან.

მუხლი 4

მე-3 მუხლის პირველი აბზაცით გათვალისწინებული აპოსტილი აღინიშნება თავად დოკუმენტზე ან ცალკეულ ფურცელზე, რომელიც ერთვის დოკუმენტს, აღნიშნული უნდა შეესაბამებოდეს მოცემულ კონვენციაზე თანდართულ ნიმუშს.

მაგრამ, აპოსტილის სერტიფიკატი შეიძლება შედგენილი იყოს მისი გამცემი ორგანოს ოფიციალურ ენაზე. მასში მოყვანილი პუნქტები ასევე შეიძლება ჩამოყალიბდეს მეორე ენაზე. სათაური (Convention de la Haye du 5 octobre 1961) მოცემული უნდა იყოს ფრანგულ ენაზე.

მუხლი 5

აპოსტილი აღინიშნება დოკუმენტის ხელმოწერი პირის ან ნებისმიერი წარმდგენი პირის შუამდგომლობით.

სათანადო წესით შევსებული, იგი ადასტურებს ხელმოწერის უტყუარობას, სტატუსს, რომლითაც მოქმედებდა დოკუმენტის ხელმოწერი პირი და, სათანადო შემთხვევაში, იმ ბეჭდის ან შტამპის უტყუარობას, რომლითაც დამტკიცებულია ეს დოკუმენტი.

აპოსტილზე მოყვანილი ხელმოწერა, ბეჭედი ან შტამპი არ საჭიროებს არავითარ დამოწმებას.

მუხლი 6

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო, ოფიციალური ინსტანციის გათვალისწინებით ნიშნავს იმ ორგანოებს, რომლებსაც ენიჭებათ უფლებამოსილება აღნიშნონ აპოსტილი, რომელიც გათვალისწინებულია მე-3 მუხლის პირველი აბზაცით.

იგი ამ დანიშვნის შესახებ აცნობებს ნიდერლანდების საგარეო საქმეთა სამინისტროს, თავისი სარატიფიკაციო სიგელის ან შეერთების შესახებ დოკუმენტის ან მოქმედების გავრცელების შესახებ განცხადების ჩაბარების მომენტში. იგი აცნობებს სამინისტროს აგრეთვე ასეთი ორგანოების დანიშვნაში ნებისმიერი ცვლილების შესახებ.

მუხლი 7

ყოველი აღნიშნული ორგანო, რომელიც დანიშნულია მე-6 მუხლის შესაბამისად, უნდა აწარმოებდეს ჩანაწერების წიგნს ან *კარტოთეკას*, რომელშიც აღრიცხავს აღნიშნულ აპოსტილებს, ამასთან მიუთითებს:

ა) აპოსტილის რიგით ნომერსა და აღნიშვნის თარიღს;

ბ) ოფიციალური დოკუმენტის ხელმოწერი პირის გვარს და იმ სტატუსს, რომლითაც მოქმედებდა პირი, ხოლო ხელმოუწერელი დოკუმენტების შემთხვევაში – ბეჭდის ან შტამპის დამსმელი ორგანოს მითითებით.

ნებისმიერი დაინტერესებული პირის მოთხოვნით აპოსტილის აღმნიშვნელმა ორგანომ უნდა შეამოწმოს, შეესაბამება თუ არა მასში მოყვანილი ჩანაწერები იმ ცნობებს, რომლებიც შეტანილია ჩანაწერების წიგნში ან *კარტოთეკაში*.

მუხლი 8

თუ ორ ან მეტ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შორის დადებულია იმ დებულებების შემცველი ხელშეკრულება, კონვენცია ან შეთანხმება, რომელიც ხელმოწერის, ბეჭდის ან შტამპის დამოწმებისათვის გარკვეულ ფორმალობებს მოითხოვს, მოცემული კონვენცია ითვალისწინებს ამ დებულებებიდან გადახრას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მათში მითითებული ფორმალობები უფრო მკაცრია, ვიდრე მე-3 და მე-4 მუხლებით გათვალისწინებული ფორმალობები.

მუხლი 9

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ატარებს საჭირო ღონისძიებებს, რათა მისმა დიპლომატიურმა ან საკონსულო წარმომადგენლებმა არ განახორციელონ ლეგალიზაცია, იმ შემთხვევებში, როცა მოცემული კონვენცია ითვალისწინებს ამისგან გათავისუფლებას.

მუხლი 10

კონვენციაზე ხელის მოწერა შეუძლია ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის მეცხრე სესიაზე წარმოდგენილ სახელმწიფოებს, აგრეთვე: ისლანდიას, ირლანდიას, ლიხტენშტეინს და თურქეთს.

იგი ექვემდებარება რატიფიკაციას და სარატიფიკაციო სიგელები შესანახად გადაეცემა ნიდერლანდების საგარეო საქმეთა სამინისტროს.

მუხლი 11

მოცემული კონვენცია ძალაში შედის მე-10 მუხლის, მეორე აბზაცით გათვალისწინებული მესამე სარატიფიკაციო სიგელის შესანახად გადაცემის შემდეგ მესამოცე დღეს.

კონვენციის ყოველი ხელმომწერი სახელმწიფოსათვის, რომელმაც მისი რატიფიცირება მოგვიანებით მოახდინა, იგი ძალაში შედის მისი სარატიფიკაციო სიგელის შესანახად გადაცემის შემდეგ მესამოცე დღეს.

მუხლი 12

ნებისმიერ სახელმწიფოს, რომელიც არ არის ნახსენები მე-10 მუხლში, შეუძლია შეუერთდეს მოცემულ კონვენციას მას შემდეგ, რაც იგი ძალაში შევა მე-11 მუხლის პირველი აბზაცის თანახმად. დოკუმენტი შეერთების შესახებ შესანახად გადაეცემა ნიდერლანდების საგარეო საქმეთა სამინისტროს.

შეერთება მოქმედებს მხოლოდ შეერთებულ სახელმწიფოსა და ხელშემკვერელ სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობაში, რომლებიც ამაზე უარს არ იტყვიან ექვსი თვის განმავლობაში მას შემდეგ, რაც მიიღებენ მე-15 მუხლის დ) პუნქტით გათვალისწინებულ შეტყობინებას. ასეთი უარის შესახებ შეტყობინება იგზავნება ნიდერლანდების საგარეო საქმეთა სამინისტროში.

კონვენცია ძალაში შედის შეერთებულ სახელმწიფოსა და იმ სახელმწიფოთა შორის, რომელიც შეერთების წინააღმდეგ არ წავიდა, და ეს ხდება წინა აბზაცში მითითებული ექვსთვიანი ვადის გასვლიდან მესამოცე დღეს.

მუხლი 13

ხელმოწერის, რატიფიკაციის ან შეერთების მომენტში ყოველ სახელმწიფოს შეუძლია განაცხადოს, რომ მოცემული კონვენცია ვრცელდება მთელ იმ ტერიტორიაზე, რომელსაც იგი საერთაშორისო დონეზე წარმოადგენს, ან ერთ ან რამდენიმე ასეთ ტერიტორიაზე. ეს განცხადება მოქმედებს მოცემული სახელმწიფოსათვის კონვენციის ძალაში შესვლის მომენტიდან.

შემდგომში ნიდერლანდების საგარეო საქმეთა სამინისტროს ატყობინებენ მოქმედების ნებისმიერი ამგვარი გავრცელების თაობაზე.

თუ მოქმედების გავრცელების შესახებ განაცხადა სახელმწიფომ, რომელმაც ხელი მოაწერა კონვენციას და მოახდინა მისი რატიფიცირება, კონვენცია ძალაში შედის მასში მითითებული ტერიტორიების მიმართ, მე-11 მუხლის დებულებების შესაბამისად. თუ გავრცელების შესახებ განაცხადა სახელმწიფომ, რომელიც შეუერთდა კონვენციას, კონვენცია ძალაში შედის მასში აღნიშნული ტერიტორიის მიმართ მე-12 მუხლის დებულებათა შესაბამისად.

მუხლი 14

მოცემული კონვენცია მოქმედებს ხუთი წლის განმავლობაში მე-11 მუხლის პირველი აბზაცის შესაბამისად, მისი ძალაში შესვლის თარიღიდან მოყოლებული, მათ შორის, იმ სახელმწიფოთა მიმართაც, რომლებიც შემდგომში ახდენენ მის რატიფიცირებას ან უერთდებიან მას.

თუ კონვენცია არ იქნა დენონსირებული, მისი მოქმედება მხარეთა უსიტყვო თანხმობით გრძელდება ყოველი შემდგომი ხუთი წლისათვის.

ნიდერლანდების საგარეო საქმეთა სამინისტროს ატყობინებენ დენონსაციის შესახებ, ხუთწლიანი ვადის გასვლამდე სულ ცოტა ექვსი თვით ადრე.

დენონსაცია შეიძლება შემოიფარგლოს გარკვეული ტერიტორიით, რომელზეც ვრცელდება კონვენციის მოქმედება.

დენონსაციას ძალა აქვს იმ სახელმწიფოს მიმართ, რომელიც იტყობინება მის შესახებ. კონვენცია ძალაში რჩება სხვა ხელშეკვრულ სახელმწიფოთა მიმართ.

მუხლი 15

ნიდერლანდების საგარეო საქმეთა სამინისტრო ატყობინებს მე-10 მუხლში მითითებულ სახელმწიფოებს, აგრეთვე მე-12 მუხლის დებულებათა შესაბამისად შეერთებულ სახელმწიფოებს:

ა) მე-6 მუხლის მეორე აბზაცში მითითებული შეტყობინების შესახებ;

ბ) მე-10 მუხლში ნახსენები ხელმოწერისა და რატიფიკაციის შესახებ;

გ) მე-11 მუხლის პირველი აბზაცის დებულებათა შესაბამისად მოცემული კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღის შესახებ;

დ) მე-12 მუხლში ნახსენები შეერთების ან უარის შესახებ და შეერთების ძალაში შესვლის თარიღის შესახებ;

ე) მე-13 მუხლში ნახსენები მოქმედების გავრცელების შესახებ და მისი ძალაში შესვლის თარიღის შესახებ.

ვ) მე-14 მუხლის მესამე აბზაცში ნახსენები დენონსაციის შესახებ.

რის დასტურადაც, სათანადოდ უფლებამოსილმა ქვემოთ ხელისმომწერებმა, ხელი მოაწერეს მოცემულ კონვენციას.

შესრულებულია ჰააგაში 1961 წლის 5 ოქტომბერს ფრანგულ და ინგლისურ ენებზე (ტექსტებს შორის განსხვავების შემთხვევაში უპირატესობა ფრანგულ ტექსტს ენიჭება) ერთადერთ ეგზემპლარად, რომელიც შესანახად გადაეცემა ნიდერლანდების მთავრობის არქივებს და რომლის დამოწმებული ასლი დიპლომატიური არხებით ეგზავნება ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის მეცხრე სესიაზე წარმოდგენილ თითოეულ სახელმწიფოს, აგრეთვე ისლანდიას, ირლანდიას, ლიხტენშტეინსა და თურქეთს.

კონვენციის დანართი
აპოსტილის ნიმუში

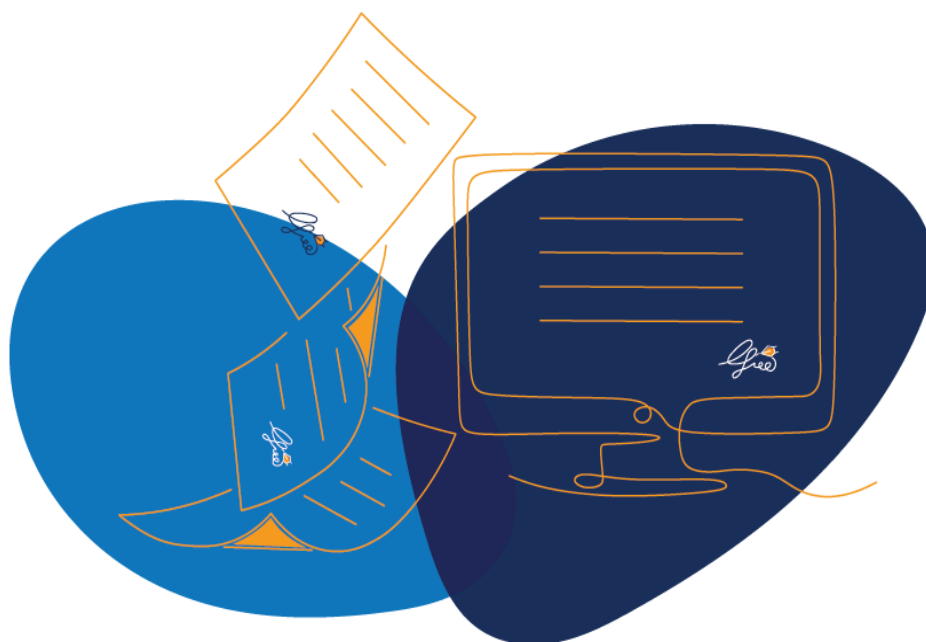
აპოსტილს აქვს კვადრატის ფორმა და მისი გვერდი 9 სანტიმეტრზე ნაკლები არ უნდა იყოს.

APOSTILLE (Convention de La Haye du 5 octobre 1961)	
1. ქვეყანა:	
მოცემული ოფიციალური დოკუმენტი	
2. ხელმოწერილია:-----	
-----/-----	
3. რომლის თანამდებობაზე არის: -----	
-----/-----	

4. დამტკიცებულია -----	
-----/-----	

-ბეჭდით/შტამპით	
დამოწმებული	
5. ადგილი:	6. თარიღი:-----
7. დამოწმებულია:	
8. № -----	
9. ბეჭდის/შტამპის ადგილი	
10. ხელმოწერა	

დანართი II

განმარტებითი მოხსენება

შესავალი

უცხოეთის ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმების შესახებ 1961 წლის 5 ოქტომბრის კონვენციამ გაამარტივა მთელი რიგი ფორმალობები, რომლებიც ოფიციალური დოკუმენტების გამოყენებას ართულებდა ამ დოკუმენტების გამცემი ქვეყნის ფარგლებს გარეთ.

ტრადიციული წესი *acta probant sese ipsa* როგორც ჩანს საერთაშორისო დონეზე არ მოქმედებს; მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშნული წესი მიღებულია ქვეყნის ტერიტორიაზე, სადაც ოფიციალური დოკუმენტების გამცემი დაწესებულებები ცნობილია და ყველა ასეთი დაწესებულება სახელმწიფო ენას ან სახელმწიფო ენათაგან რომელიმეს იყენებს - შედეგად ოფიციალური დოკუმენტი მიჩნეულია ნამდვილად საპირისპიროს დადგენამდე, ხოლო ზოგიერთი კატეგორიის დოკუმენტებისთვის საპირისპიროს დადგენა ოფიციალურ გარანტიებსაც კი ექვემდებარება - ზემოხსენებული წესი არ ვრცელდება საერთაშორისო დონეზე იმ მიზეზით, რომ სასამართლოებისთვის ან მხარისთვის, რომელსაც უცხო ქვეყნის დოკუმენტები წარედგინება, მეტად რთული იქნებოდა ასეთი დოკუმენტების ნამდვილობის ერთი შეხედვით განსაზღვრა.

სწორედ ამ მიზნით დაინერგა ლეგალიზაცია, რომელიც ნამდვილობის დადასტურების რამდენიმე ეტაპს მოიცავს და ხანგრძლივი და ხარჯიანი პროცედურაა.

კონვენცია ამარტივებს ლეგალიზაციის ყველა ფორმალურ მხარეს დოკუმენტის გამცემი სახელმწიფოს ორგანოების მიერ სერტიფიკატის სახელწოდებით „აპოსტილი“ დადგენილი წესით გაცემის გზით. აპოსტილი დაისმება დოკუმენტზე ან მასზე დამაგრებულ ჩანართზე, ენიჭება ნომერი, თარიღი და რეგისტრირდება. აპოსტილის რეგისტრაციის გადამოწმება მარტივად შეიძლება აპოსტილის გამცემ ორგანოში, ინფორმაციის გაცემაზე განაცხადის წარდგენით. აპოსტილის ნამდვილობის გადამოწმების სიადვილის, ასევე მისი ერთგვაროვანი ფორმის გამო, *acta probant sese ipsa* წესი ისევ მოქმედია.

კონვენციის დანიშნულება მარტო იმ პირებისთვის საქმის გამარტივება არ არის, რომლებსაც უცხო ქვეყნის დოკუმენტები წარედგინება; მას ასევე დიდი მნიშვნელობა აქვს დოკუმენტის წარმდგენი პირისთვის, ვისაც სურს, რომ მისი ქვეყნის ორგანოების მიერ გაცემულ დოკუმენტში მოცემულ ფაქტებს საზღვარგარეთ ენდონ. ამრიგად, კონვენცია განსაკუთრებით ხელსაყრელი აღმოჩნდა იმ ქვეყნებისთვის, რომელთა კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს ლეგალიზაციის მოთხოვნას, და ამ ქვეყნების მოქალაქეებს ყოველ ჯერზე უწევთ სხვა ქვეყნის მოთხოვნების გათვალისწინება, როცა საკუთარ ქვეყანაში გაცემული დოკუმენტების სხვა ქვეყნის ორგანოებისთვის ან სასამართლოებისთვის წარდგენა სურთ.

ივონ ლუსუარნის განმარტებითი მოხსენება *

(ორიგინალი ტექსტის თარგმანი ფრანგულიდან)

ა. შესავალი

1. ლეგალიზაციის პროცედურები სირთულეებს ქმნის საერთაშორისო ურთიერთობებში, რაც მრავალჯერ ყოფილა უკმაყოფილების მიზეზი. ამიტომ, ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონვენციამ მხარი დაუჭირა ევროპის საბჭოს მოთხოვნას აღნიშნული პრობლემის შეფასებისა და კონვენციის პროექტის შედგენის შესახებ. კონვენციის მერვე სესიაზე გამოითქვა მოსაზრებები ¹, რამაც მონაწილეები ასეთი კონვენციის სასიკეთო მხარეებში დაარწმუნა, თუ ამის საჭიროება არსებობდა, და მოსამზადებელ ეტაპთან დაკავშირებული საკითხები კონვენციის მეცხრე სესიის ² დღის წესრიგში შევიდა. ორ სესიას შორის შუალედში სპეციალურმა კომისიამ, რომლის შეხვედრებიც ჰააგაში გაიმართა 1959 წლის 27 აპრილიდან და 5 მაისამდე შუალედში, მოამზადა უცხოეთის ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმების შესახებ კონვენციის წინასწარი პროექტი. ³ კონვენციის მეცხრე სესიის პირველ კომისიას წინასწარი პროექტის საფუძველზე საბოლოო პროექტის შემუშავება დაევალა. კომისიის თავმჯდომარე იყო მ-ნი ა. პონშუ, შვეიცარიის ფედერალური სასამართლოს მოსამართლე, ბ-ნი რ. გლუსაკი, იუგოსლავიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს პირველი მდივანი - თავმჯდომარის მოადგილე, ხოლო ბ-ნი გ. დროზი კონვენციის მუდმივმოქმედი ბიუროდან - მდივანი პროექტის შედგენის საკითხებში. კომისიამ წარმატებით დაასრულა დავალება და პლენარულ სესიას უცხოეთის ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმების შესახებ კონვენციის პროექტი წარუდგინა, რომელიც სათანადო წესით დამტკიცდა.

2. პროექტის პრინციპის გასაგებად იმ პრობლემის განსაზღვრაა საჭირო, რომლის წინაშეც კომისია აღმოჩნდა.

3. მიუხედავად იმისა, რომ ლეგალიზაციის ინსტიტუტი ვეღარ აკმაყოფილებს ამჟამინდელ მოთხოვნებს პროცედურის ხანგრძლივობისა და სირთულის გამო, ის მაინც ასრულებს სამართლებრივ ფუნქციას მტკიცებულების სახით. ფაქტობრივად, ლეგალიზაციის პროცედურა დოკუმენტის ნამდვილობის დადასტურების ისეთ ასპექტს გვთავაზობს, რომელზეც უარის თქმა დოკუმენტის წარმდგენ პირს დოკუმენტის წარმოშობის დადგენას გაურთულებდა. ამრიგად, საჭირო იყო ლეგალიზაციასთან დაკავშირებული ფორმალობების გაუქმება ისე, რომ მისი მოქმედება შენარჩუნებულიყო.

* რენის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის დეკანი, პირველი კომისიის მომხსენებელი.

1 იხილეთ *Actes de la Huitième session (1956)*, პუნქტი 235 და მომდევნო პუნქტები.

2 იხილეთ *Actes de la Huitième session (1956)*, პუნქტი 356 და მომდევნო პუნქტები.

3 იხილეთ *Suppression de l'exigence de la légalisation des documents officiels étrangers*, სპეციალური კომისიის მიერ შემუშავებული კონვენციის წინასწარი პროექტი და ივონ ლუსუარნის მოხსენება. 1959 წლის დეკემბრის წინარე დოკუმენტი No 2.

4. ამ საკითხის გადაჭრის შესაძლო გზა სახელშეკრულებო ნორმის შემუშავება იქნებოდა, რომლის თანახმადაც ლეგალიზაციის მოთხოვნისგან გათავისუფლებულ დოკუმენტს ისეთივე იურიდიული ძალა ექნებოდა, მისი წარმოშობის ნამდვილობის თვალსაზრისით, როგორც ლეგალიზებულ დოკუმენტს. ასეთი ნორმა გულისხმობს, რომ მას იგივე მტკიცებულებითი ძალა ექნებოდა, როგორც ადგილობრივ ოფიციალურ დოკუმენტს. იმის გათვალისწინებით, რომ შიდა კანონები ზოგადად საპირისპიროს მტკიცებულების პრინციპს ითვალისწინებს, ამგვარ ადგილობრივ დოკუმენტებთან დაკავშირებით შესაბამისი პროცესის ფორმით იქნება ეს, იმის დასამტკიცებლად, რომ დოკუმენტი გაყალბებულია, თუ სხვაგვარად. თუმცა, საკითხის გადაწყვეტის ზემოხსენებული საშუალება სწორედ ამ კუთხით გაართულებდა, უცხო ქვეყნის დოკუმენტის მიმღები პირის მდგომარეობას და მის იურიდიულ ძალაში დააქვევებდა, რადგან დარწმუნებული არ იქნებოდა მის ნამდვილობაში ან სისწორეში. საპირისპიროს მტკიცებულების მატერიალური საფუძვლისთვის ის იძულებული გახდებოდა შესაბამისი ინფორმაცია მოეძიებინა საზღვარგარეთ.

5. ზემოხსენებულის გამო კონფერენციას არ სურდა ტრადიციული ლეგალიზაციის გაუქმება, სანამ მას სხვა პროცედურით არ ჩაანაცვლებდა, რომელიც, ერთი მხრივ, დოკუმენტის მფლობელისთვის დოკუმენტის სასურველ მტკიცებულებით ძალას უზრუნველყოფდა, და მეორე მხრივ, არ გაართულებდა მისი წარმოშობის ნამდვილობის შემოწმების პროცედურას. ამასთან, ახალი ფორმალობა მარტივი უნდა ყოფილიყო. ეს სამი საკითხი კონვენციის მიერ დიპლომატიური და საკონსულო ლეგალიზაციის სრული გაუქმებით და შემოწმების ერთი პროცედურის - დოკუმენტის გამცემი ქვეყნის ორგანოს მიერ სერტიფიკატის (*აპოსტილი*) დამატება, დანერგვით გადაიჭრა. სიმარტივე იმაში გამოიხატება, რომ ეს ერთი სერტიფიკატი, რომელიც იმ ქვეყანაში უნდა დაისვას, სადაც დოკუმენტი მომზადდა, ერთადერთი მოთხოვნაა. დოკუმენტის მფლობელის ინტერესს ის სახელშეკრულებო ნორმა იცავს, რომელიც აპოსტილს მასზე დასმული ხელმოწერისა და ბეჭდის ნამდვილობის დამტკიცებისგან ათავისუფლებს. ფაქტობრივად, რადგანაც აპოსტილი საჯაროდ ინომრება და რეგისტრირდება, მისი გაყალბება იმდენად რთული იქნება, რომ დამოწმებული დოკუმენტი ისეთივე სანდო იქნება მისი წარმოშობის ნამდვილობის თვალსაზრისით, როგორც ლეგალიზებული დოკუმენტი. ამასთან, სწორედ აპოსტილისთვის ნომრის მინიჭება და მისი რეგისტრაცია წარმოადგენს მისი დაცულობის გარანტიას იმ პირისთვის, ვისაც დოკუმენტი წარედგინება, რადგან საპირისპიროს მტკიცებულების მოპოვება შესაბამისი რეესტრის საშუალებითაა შესაძლებელი.

6. რადგან ზემოხსენებული დასაბუთება მნიშვნელოვანი ნაბიჯია კონვენციაში ნახსენები ოფიციალური დოკუმენტების საერთაშორისო ცირკულირების დაჩქარების თვალსაზრისით, ეს წინასწარი მოსაზრებები მხედველობაში უნდა მივიღოთ კონვენციის სხვადასხვა დებულების განხილვისას.

ბ. კონვენციის ანალიზი

I. მუხლი 1

7. მოკლე წინასიტყვაობაში კონვენციის მიზნის განსაზღვრის შემდეგ, მისი პროექტის ავტორებმა საჭიროდ ჩათვალეს, 1-ელ მუხლში განემარტათ ის დოკუმენტები, რომლებზეც კონვენცია გავრცელდებოდა.

8. აღნიშნული ტექსტი სამი კომენტარის საფუძველს იძლევა:

ა) პირველ რიგში, უნდა აღინიშნოს, რომ კონვენციის პროექტის ავტორები ტერმინებს *actes publics* (ოფიციალური დოკუმენტები) და *documents officiels* (საჯარო დოკუმენტები) შორის მერყეობდნენ. კონვენციის მიზნიდან გამომდინარე, საბოლოოდ უპირატესობა პირველს მიენიჭა. ყველა დელეგატი თანხმდებოდა, რომ ლეგალიზაცია უნდა გაუქმებულიყო ყველა დოკუმენტისთვის, გარდა კერძო პირის სტატუსით ხელმოწერილი დოკუმენტებისა (*sous seing privé*). *documents officiels* ამ იდეას მხოლოდ ნაწილობრივ გადმოსცემდა და ვიწრო მნიშვნელობა ექნებოდა, რადგან სანოტარო აქტები არ შეიძლება ჩაითვალოს საჯარო დოკუმენტებად. უპირატესობა მიენიჭა *actes publics*-ს, რადგან ყველა ეჭვს გამორიცხავს და იმ სანდოობას გამოხატავს, რაც ფრანგული იურიდიული ტერმინოლოგიის კარგად ცნობილი, შეიძლება ითქვას კლასიკური, კატეგორიისთვისაა დამახასიათებელი. გარდა ამისა, სიტყვა *actes* გამოყენებით გამოწვეული გაუგებრობის რისკი, საბოლოო ჯამში, არარეალური აღმოჩნდა. მართალია *actes* არაერთმნიშვნელოვანი სიტყვაა, რადგან *the negotium*-საც (შინაარსი) მოიცავს და *the instrumentum*-საც (ფორმა). თუმცა, რადგან საქმე გვაქვს ლეგალიზაციის შესახებ კონვენციასთან, მხოლოდ მეორე მნიშვნელობა შეიძლება გამოვიყენოთ. ის ფაქტი, რომ სიტყვა *actes* ერთვის მახასიათებელი სიტყვა ოფიციალური, მხოლოდ ამყარებს ამ არგუმენტს.

თარგმანთან დაკავშირებული სირთულეების თავიდან აცილების მიზნით, კომისიამ აღნიშნა, რომ კონვენციის ინგლისურ ტექსტში სიტყვა *actes* უნდა ითარგმნოს როგორც დოკუმენტები.

ბ) კონვენციის მოქმედების სფეროს შეძლებისდაგვარად ზუსტად განსაზღვრის მიზნით, კომისია არ შემოიფარგლა მხოლოდ ზოგადი ტერმინის გამოყენებით; 1-ელ მუხლში მოცემულია იმ დოკუმენტების ჩამონათვალი, რომლებიც ამ კონვენციის მნიშვნელობიდან გამომდინარე ოფიციალურ დოკუმენტებად არის მიჩნეული. დოკუმენტები ოთხ კატეგორიად დაიყო 1-ელი მუხლის მეორე პუნქტის (ა) ქვეპუნქტიდან (დ) ქვეპუნქტის ჩათვლით, აქედან მხოლოდ (ა) და (დ) ქვეპუნქტები საჭიროებს კომენტარს.

(ა) ქვეპუნქტი ეხება დოკუმენტებს სახელმწიფოს იურისდიქციას დაქვემდებარებული ორგანოს ან თანამდებობის პირისაგან, მათ შორის დოკუმენტები პროკურატურისაგან, სასამართლო მდივნის ან სასამართლო აღმასრულებლისაგან (*“huissier de justice”*). კომისიის აზრით სიტყვა „იურისდიქცია“ (სასამართლოები ან ტრიბუნალები) ფართო მნიშვნელობით უნდა იყოს გაგებული და არა მარტო სასამართლოებზე და ტრიბუნალებზე უნდა გავრცელდეს, არამედ ადმინისტრაციულ და საკონსტიტუციო ტრიბუნალებზე, და საეკლესიო სასამართლოებზეც კი.

1-ელი მუხლის მეორე პუნქტის (დ) ქვეპუნქტი ეხება *ოფიციალურ შენიშვნებს, რომლებიც თან ერთვის კერძო პირის სტატუსით ხელმოწერილ დოკუმენტებს, როგორცაა ოფიციალური შენიშვნები დოკუმენტის რეგისტრაციის ან გარკვეულ თარიღში მისი არსებობის დამადასტურებელი ფაქტის შესახებ და სახელმწიფო ორგანოების და ნოტარიუსის მიერ ხელმოწერის ნამდვილობის დამოწმებას*. აღსანიშნავია, რომ ტექსტი უშუალოდ კერძო პირის სტატუსით ხელმოწერილ დოკუმენტებს კი არ ეხება, არამედ მხოლოდ ოფიციალურ შენიშვნებს, რომლებიც შეიძლება თან ერთვის ამ დოკუმენტებს. განსხვავება შეიძლება ბუნდოვანი იყოს მათთვის, ვინც არ არის საკითხში გარკვეული, კონვენციამ მიზანშეწონილად ჩათვალა, განმარტების მიზნით რამდენიმე მაგალითი მოეყვანა (ოფიციალური შენიშვნები დოკუმენტის რეგისტრაციის ან გარკვეულ თარიღში მისი არსებობის დამადასტურებელი ფაქტის შესახებ და სახელმწიფო ორგანოების და ნოტარიუსის მიერ ხელმოწერის ნამდვილობის დამოწმება), თუმცა ეს ამომწურავი ჩამონათვალი, რა თქმა უნდა, არ არის.

გ) 1-ელი მუხლის მესამე პუნქტი ასევე განმარტავს კონვენციის მოქმედების სფეროს და გამორიცხავს ოფიციალური დოკუმენტების ორ კატეგორიას, კერძოდ -

1. *დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტების მიერ შესრულებული დოკუმენტები*. პრობლემურ საკითხს წარმოადგენს კონსულის მიერ შესრულებული დოკუმენტები იმ ქვეყანაში, სადაც მსახურობს, აგრეთვე ნოტარიუსის ფუნქციას ასრულებს საკუთარ ქვეყანაში. ამგვარად, იტალიის სახელმწიფო ორგანოების თვალსაზრისით, საფრანგეთის კონსულის მიერ იტალიაში შესრულებული დოკუმენტი უცხო ქვეყნის დოკუმენტს წარმოადგენს, ისევე როგორც საფრანგეთის ნოტარიუსის მიერ საფრანგეთში შესრულებული დოკუმენტი. ასეთ დოკუმენტებზე კონვენციის წესების მისადაგება არამართებული იყო, რადგან საჭირო იქნებოდა კონსულის მიერ შედგენილი დოკუმენტის მისი წარმოშობის ქვეყანაში გაგზავნა, სერტიფიკატის დასმა და შემდეგ ისევ იმ ქვეყანაში გაგზავნა, სადაც დოკუმენტი იქნა წარდგენილი. ამიტომ, არამართებული იქნებოდა დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტების მიერ შესრულებულ დოკუმენტებზე კონვენციის წესების გავრცელება.

2. *უშუალოდ კომერციულ ან საბაჟო ოპერაციებთან დაკავშირებული ადმინისტრაციული დოკუმენტები*. ეს გამონაკლისი იმ ფაქტითაა დასაბუთებული, რომ უმეტეს ქვეყანაში ასეთი დოკუმენტები პრივილეგიით სარგებლობს. გამონაკლისი ხანგრძლივი განხილვის შედეგად დაუშვეს. თავდაპირველად ფიქრობდნენ, დაეშვათ თუ არა ეს გამონაკლისი, კონვენციას დაექვემდებარებინათ თუ არა წარმოშობის სერტიფიკატები და იმპორტის/ექსპორტის ლიცენზიები. საბოლოოდ გადაწყდა გამონაკლისის დაშვება ორი მიზეზით: პირველი, კონვენციის ასეთ დოკუმენტებზე გავრცელებას აზრი არ ექნებოდა, რადგან ისინი ხშირ შემთხვევაში ლეგალიზაციისგან თავისუფლდებიან. მეორე, იმ შემთხვევაში, როდესაც ფორმალთა მოითხოვს. ლეგალიზაციის საკითხი კი არ დგას, არამედ შინაარსის ნამდვილობის დადასტურების, რაც უფლებამოსილი ორგანოს მიერ ფიზიკურ შემოწმებას გულისხმობს. დასასრულს, აღინიშნა რომ, იმპორტისა და ექსპორტის ლიცენზიები ხშირ შემთხვევაში მათ გამცემ ქვეყანაში გამოიყენება.

9. გამონაკლისის დაშვების მიუხედავად, კომისიას სურდა, მისთვის ზედმეტად მნიშვნელობის მინიჭების თავიდან აცილება. სიტყვა „ადმინისტრაციული“ მიუთითებს, რომ კომერციულ დოკუმენტებზე, როგორცაა ხელშეკრულებები და მინდობილობები, კონვენციის ნორმები ვრცელდება. გარდა ამისა, სიტყვა „უშუალოდ“ მიუთითებს, რომ ის

მხოლოდ კომერციული ან საბაჟო ოპერაციებისთვის განკუთვნილ დოკუმენტებს ეხება მათი შინაარსიდან გამომდინარე, რითაც გამორიცხავს დოკუმენტებს, რომლებიც შეიძლება ზოგ შემთხვევაში ისეთი კომერციული ოპერაციებისთვის გამოიყენებოდეს, როგორიცაა საპატენტო ოფისების მიერ გაცემული სერტიფიკატები (დამოწმებული ასლები, დამატებითი პატენტების დამადასტურებელი დოკუმენტები და ასე შემდეგ).

II. მუხლი 2

10. პროექტის მე-2 მუხლის თანახმად -

ყოველი ხელშემკვრელი სახელმწიფო ლეგალიზაციისაგან ათავისუფლებს დოკუმენტებს, რომლებზეც ვრცელდება მოცემული კონვენცია და რომლებიც წარდგენილი უნდა იყოს მის ტერიტორიაზე. მოცემული კონვენციის მიხედვით, ლეგალიზაციაში იგულისხმება მხოლოდ ფორმალური პროცედურა, რომელსაც იყენებენ იმ ქვეყნის დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტები, რომლის ტერიტორიაზეც დოკუმენტი უნდა იქნეს წარდგენილი, იმ მიზნით, რომ დადასტურებული იყოს ხელმოწერის უტყუარობა, სტატუსი, რომლითაც მოქმედებდა დოკუმენტის ხელმოწერი პირი და, სათანადო შემთხვევაში, იმ ბეჭდის ან შტამპის უტყუარობა, რომლითაც დამტკიცებულია ეს დოკუმენტი.

11. ტექსტი შემდეგ კომენტარს საჭიროებს -

ა) პირველ წინადადებაში განსაზღვრული პრინციპი ითვალისწინებს, რომ ქვეყანა რომლის ტერიტორიაზეც წარედგინება დოკუმენტი, უნდა ათავისუფლებდეს აღნიშნულ დოკუმენტს ლეგალიზაციისგან. მაგალითად, მას შემდეგ, რაც საფრანგეთმა ხელი მოაწერა კონვენციას და მისი რატიფიკაცია მოახდინა, ის აღარ ითხოვს საფრანგეთის ტერიტორიაზე სხვა ხელმოწერ სახელმწიფოში გაცემული ოფიციალური დოკუმენტის წარდგენისას მისი საფრანგეთის ორგანოს მიერ ლეგალიზაციას.

ბ) მე-2 მუხლი განაგრძობს ლეგალიზაციას კონვენციის მნიშვნელობიდან გამომდინარე. მას გარკვეული სირთულეები წარმოიქმნა ლეგალიზაციის არაზუსტი განმარტების გამო, რადგან ეს სიტყვა რამდენიმე მნიშვნელობით გამოიყენება, ამიტომ საჭირო გახდა უფრო დეტალური განსაზღვრების ჩამოყალიბება.

12. როგორც მე-2 მუხლი განმარტავს, ლეგალიზაცია კონვენციის მნიშვნელობიდან გამომდინარე გულისხმობს მხოლოდ დიპლომატიურ ან საკონსულო ფორმალურ პროცედურას, რომელსაც ის ქვეყანა იყენებს, რომლის ტერიტორიაზეც წარედგინება დოკუმენტი და შემდგომი ფორმალობა, როგორიცაა საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიერ ლეგალიზაცია პრაქტიკულად აღარაა საჭირო. მიღებული ფორმულირება და განსაკუთრებით მე-2 მუხლის შემადგენელი ორი წინადადების კომბინაცია ერთმნიშვნელოვნად მიუთითებს იმ ფაქტზე, რომ ლეგალიზაცია მხოლოდ დიპლომატიურ ან საკონსულო ფორმალობას გულისხმობს.

13. მე-2 მუხლის პირველი წინადადება უზრუნველყოფს, რომ -

ყოველი ხელშეკრული სახელმწიფო ლეგალიზაციისაგან ათავისუფლებს დოკუმენტებს, რომლებზეც ვრცელდება მოცემული კონვენცია და რომლებიც წარდგენილი უნდა იყოს მის ტერიტორიაზე.

14. ამრიგად, განსაზღვრულია თვით კონვენციის მიზანი, რაც გამორიცხავს არასწორი ინტერპრეტაციის რისკს: იმ ქვეყნის მიერ ლეგალიზაციის მოთხოვნაზე უარის თქმა, სადაც დოკუმენტი წარედგინება. მეორე მხრივ, დოკუმენტის გამცემ ქვეყანას შეუძლია განსაზღვროს, რომ აღნიშნული დოკუმენტი მხოლოდ გარკვეული პირობების გათვალისწინებით შეიძლება წარედგინოს საზღვარგარეთ. ამ კუთხით კომისიას არ სურდა, ხელშეკრული სახელმწიფოების შიდა კანონმდებლობის საკითხებში პირდაპირ ჩარევა. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ კონვენციის მიზანს არსებული რთული მდგომარეობის გამარტივება და ლეგალიზაციის მთელი რიგი პროცედურების გაუქმება წარმოადგენს. აქედან გამომდინარე, სასურველია, რომ დოკუმენტის გამცემი ქვეყანა მხოლოდ ერთი ფორმალობით შემოიფარგლოს. გაუგებარია, რა სარგებელს მოუტანდა დოკუმენტის გამცემ ქვეყანას რთული პროცედურის შემოღება, რომლის საბოლოო შედეგი მის ტერიტორიაზე გაცემული ოფიციალური დოკუმენტების სხვა ქვეყნებში წარდგენას გაართულებდა.

15. მე-2 მუხლში ჩამოყალიბებული განმარტება ისედაც უდავო უნდა იყოს, რადგან კონვენციის მიზანი უცხო ქვეყნის ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის გაუქმებაა. მართალია, დოკუმენტის გამცემი ქვეყნისთვის ის არ წარმოადგენს უცხო ქვეყნის დოკუმენტს, მაგრამ ყველანაირი ეჭვი უნდა აღმოიფხვრას, რადგან კონვენციის მიზნის განსაზღვრას დიდი მნიშვნელობა აქვს.

16. პირველ რიგში, განმარტებულია თუ რატომ დაერქვა კონვენციას ”*უცხოეთის ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმების შესახებ კონვენცია*” და რომ ეს ლეგალიზაციის გამარტივების საკითხი არ არის. ფაქტობრივად, ლეგალიზაცია მე-2 მუხლის თანახმად უბრალოდ უქმდება. დოკუმენტის გამცემი ქვეყნის ორგანოს მიერ სერტიფიკატის დასმის მოთხოვნა ნაკლებად მიიჩნევა ლეგალიზაციად ან ადრინდელი ფორმალობების მოთხოვნის გამარტივებად. ეს არის დამოუკიდებელი ფორმალობა, რომლის განმასხვავებელი ნიშანი კონვენციაში განსაზღვრულ ლეგალიზაციასთან მიმართებით არის ის, რომ აღნიშნულ სერტიფიკატს იმ ქვეყნის ორგანო კი არ გასცემს სადაც დოკუმენტი წარედგინება, არამედ დოკუმენტის გამცემი ქვეყნის ორგანო.

17. კონვენციის მიზნის განმარტებები ასევე უარყოფს იმ აზრს, რომ კონვენცია სარგებელს ვერ მოუტანს ისეთ ქვეყანას, როგორიცაა იაპონია, რადგან იაპონიის ტერიტორიაზე უცხო ქვეყნის ოფიციალური დოკუმენტების წარდგენისას არ მოითხოვება მათი ლეგალიზაცია.

18. მართალია ამჟამად შესაძლებელია იაპონიაში უცხო ქვეყნის ოფიციალური დოკუმენტების წარდგენა იაპონიის დიპლომატიური ან საკონსული ორგანოების მიერ მათი ლეგალიზაციის გარეშე და ამ კუთხით კონვენცია ნაკლებად შეცვლიდა ვითარებას. მეორე მხრივ, ბევრი უცხო ქვეყანა იაპონიის ოფიციალური დოკუმენტების წარდგენისას მათ ლეგალიზაციას მოითხოვს. კონვენცია სწორედ ამ მხრივ შეცვლიდა მდგომარეობას. შედეგად, იმ ქვეყნებისთვის, რომლებიც ლეგალიზაციას არ ითხოვენ, მეტად ხელსაყრელი იქნებოდა კონვენციის ხელმოწერა, რადგან აპოსტილით დამოწმების პროცედურის შემოღებით დოკუმენტის ნამდვილობის გარანტიას უზრუნველყოფდა საზღვარგარეთის იმ სახელმწიფოების

მოთხოვნების შესაბამისად, სადაც დოკუმენტი წარედგინება. ამრიგად, კონვენცია სარგებელს მოუტანდა იმ ქვეყნებს, რომლებიც ლეგალიზაციას არ ითხოვენ, რადგან მათი ოფიციალური დოკუმენტების სხვა ხელმომწერ ქვეყნებში წარდგენას შეუწყობდა ხელს.

19. კონვენციის მე-2 მუხლის მეორე წინადადება განმარტავს ლეგალიზაციის კიდეც ერთ ასპექტს, რომლის მოთხოვნაც უნდა გაუქმდეს. ტექსტის მიხედვით, -

მოცემული კონვენციის მიხედვით ლეგალიზაციაში იგულისხმება მხოლოდ ფორმალური პროცედურა, რომელსაც იყენებენ იმ ქვეყნის დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტები, რომლის ტერიტორიაზეც დოკუმენტი წარედგინება, იმ მიზნით, რომ დადასტურებული იყოს ხელმოწერის უტყუარობა, სტატუსი, რომლითაც მოქმედებდა დოკუმენტის ხელმომწერი პირი და სათანადო შემთხვევაში იმ ბეჭდის ან შტამპის უტყუარობა, რომლითაც დამტკიცებულია ეს დოკუმენტი.

20. აღნიშნული განმარტება ხაზს უსვამს კონვენციის მოქმედების სფეროს, რომელიც მხოლოდ აუქმებს ლეგალიზაციას ამ სიტყვის ზუსტი მნიშვნელობით. ლეგალიზაციის ცნების შემღებისდაგვარად მკაფიოდ განმარტებას ემსახურება შემდეგი დაკონკრეტება: *მოცემული კონვენციის მიხედვით ლეგალიზაციაში იგულისხმება მხოლოდ ფორმალური პროცედურა...* ასევე ფორმულირება, რომ ის მხოლოდ ფორმალური პროცედურაა, რომელსაც იმ ქვეყნის დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტები იყენებენ, *რომლის ტერიტორიაზეც დოკუმენტი უნდა წარედგინოს...* დაბოლოს ლეგალიზაციის შედეგების შეზღუდული ჩამონათვალი აღნიშნულ ტექსტში.

21. ბოლო ნაწილი მნიშვნელოვანია იმ კუთხით, რომ ლეგალიზაციას არ აქვს იდენტური შედეგები ყველა ხელმომწერ სახელმწიფოში.

22. ლეგალიზაციის მინიმალურ შედეგს ყველა ქვეყნის კანონმდებლობაში ხელმოწერის ნამდვილობის, ხელმომწერი პირის თანამდებობის და საჭიროების შემთხვევაში, დოკუმენტზე დასმული ბეჭდის ან შტამპის ნამდვილობის დადასტურება წარმოადგენს. სწორედ ეს მინიმალური შედეგია განსაზღვრული კონვენციის მე-2 მუხლში, როგორც გასაუქმებელი ფორმალობა.

23. თუმცა, ზოგიერთ სახელმწიფოში (დანია, გერმანია, დიდი ბრიტანეთი, ირლანდია, ნორვეგია, შვედეთი და შვეიცარია) ლეგალიზაციას მეტი დანიშნულება აქვს ან შეიძლება ჰქონდეს და დიპლომატიურ ან საკონსულო წარმომადგენლებს დოკუმენტის ხელმომწერი თანამდებობის პირის ან ორგანოს უფლებამოსილების დადასტურების საშუალებას აძლევს. ზოგიერთ შემთხვევაში ლეგალიზაცია საჯარო დოკუმენტის ნამდვილობის დადასტურებასაც გულისხმობს *lex loci actus* (დოკუმენტის გამცემი ქვეყნის კანონის) თვალსაზრისით.

24. კომისიის გადაწყვეტილებით, ლეგალიზაციის ფართო მნიშვნელობა არ განხილულა. რა თქმა უნდა, ტექსტში *მოცემული კონვენციის მიხედვით ლეგალიზაციაში იგულისხმება მხოლოდ ფორმალური პროცედურა, რომელსაც იყენებენ იმ ქვეყნის დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტები, რომლის ტერიტორიაზეც დოკუმენტი წარედგინოს, იმ მიზნით, რომ დადასტურებული იყოს...* სტატუსი, რომლითაც მოქმედებდა დოკუმენტის ხელმომწერი

პირი... სიტყვა სტატუსი არ უნდა გავიგოთ როგორც უფლებამოსილების მნიშვნელობით, რომლისგანაც ის განსხვავდება იურიდიულ ტერმინოლოგიაში.

25. კომისიის გადაწყვეტილება, ნაკლებად ამბიციური მიდგომის არჩევის შესახებ, რამდენიმე მიზეზმა განაპირობა.

26. პირველ რიგში, ბ-ნი გ. დროზის ანგარიშში მოცემული ⁴ სხვადასხვა სახის ლეგალიზაციის შედარებითი ანალიზი ცხადყოფს, რომ ლეგალიზაციის გარკვეულ სახეებთან დაკავშირებული დამატებითი შედეგები არ გამომდინარეობს ლეგალიზაციის ზუსტი მნიშვნელობიდან. ეს შედეგები მხოლოდ მაშინ შეიძლება დადგეს, თუ ლეგალიზაციის განმახორციელებელი ორგანო მიუთითებს ლეგალიზაციის ტექსტში, რომ დამატებითი მოკვლევა ჩატარდა. მაგალითად, ნორვეგიაში მოქმედ ლეგალიზაციაში დამოწმებით ან ფართო ხასიათის ლეგალიზაციაში გერმანიის კანონმდებლობის თანახმად.

27. ზოგიერთ ქვეყანაში, როგორცაა პორტუგალია, უფლებამოსილებისა და ნამდვილობის დადასტურება, შესაბამისი ნებართვის შემთხვევაში, ლეგალიზაციისგან დამოუკიდებლად ხორციელდება. ამ ქვეყნებისთვის კონვენციის მიერ ამ ორ ფორმალობას შორის დადგენილი ნებისმიერი კავშირი უცხო იქნებოდა.

28. შესაბამისად, კომისიამ მიიჩნია, რომ შეუძლებელი იქნებოდა იმ განსხვავებული ფორმალობების მოთხოვნის გაუქმება, რომლებსაც ერთსა და იმავე პრინციპით არ გამოიყენებენ ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის წევრი სახელმწიფოები. უნდა აღინიშნოს, რომ ასეთი მკაფიოდ გამოხატული გაუქმება იმის მანიშნებელი იქნებოდა, რომ კონფერენცია იძულებული იყო, აპოსტილით დამოწმებული უცხო ქვეყნის დოკუმენტებისთვის ან თუნდაც უცხო ქვეყნის საჯარო დოკუმენტებისთვის ისეთი მნიშვნელოვანი და განსხვავებული შედეგები მიეკუთვნებინა, როგორც აღნიშნულ ქვეყნებში ლეგალიზაციის ძველ ფორმას მიეკუთვნება, რათა სირთულეები არ შეექმნა დაინტერესებული პირებისთვის, ანუ ასეთი დოკუმენტების მფლობელებისთვის.

29. დაბოლოს, უნდა აღინიშნოს, რომ ლეგალიზაცია კონვენციის მნიშვნელობით მოიცავს იმ ფორმალობას, რომელსაც იყენებენ დიპლომატიური ან საკონსულო აგენტები, *სათანადო შემთხვევაში, იმ ბეჭდის ან შტამპის უტყუარობის დადასტურების მიზნით, რომლითაც დამტკიცებულია ეს დოკუმენტი*. ბეჭედი ზოგიერთი დელეგატის მოთხოვნით არის ნახსენები, განსაკუთრებით გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის დელეგატის მოთხოვნით. გერმანიაში, ფაქტობრივად, ბეჭდის ლეგალიზაცია ხელმოწერის ლეგალიზაციას ახლავს თან, ზოგიერთი უცხო ქვეყნის მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით. მე-2 მუხლში ასევე განხილულია ხელმოწერელი მაგრამ ბეჭედადამსმული ოფიციალური დოკუმენტი.

⁴ *La légalisation des actes officiels étrangers*, მუდმივმოქმედი ბიუროს მდივნის ბ-ნი გ. ა. ლ. დროზის მოხსენება, 1959 წლის მარტის წინარე დოკუმენტი No 1.

30. მეორე მხრივ, არ იყო შტამპიანი ხელმოწერის (*la griffe*) სპეციალურად ხსენების საჭიროება, თუმცა ამგვარ ხელმოწერას ჰააგის კონვენციის ზოგიერთი სახელმწიფოები გამოიყენებენ, მაგალითად ესპანეთი. აღნიშნული ნაგულისხმები იყო კონვენციაში, ყოველ შემთხვევაში ესპანეთთან მიმართებით, რადგან ესპანეთის კანონმდებლობაში თანმდევი შტამპი ხელმოწერის შემადგენელი ნაწილია.

III. მუხლი 3

31. კონვენციის მე-3 მუხლის პირველი აზნაცის თანახმად, -

ერთადერთი ფორმალობა, რომელიც შეიძლება მოითხოვონ იმის დასადასტურებლად, ნამდვილია თუ არა ხელმოწერა, სტატუსი, რომლითაც მოქმედებდა დოკუმენტის ხელმოწერი პირი, და სათანადო შემთხვევაში, ნამდვილია თუ არა ბეჭედი ან შტამპი, რომლითაც დამტკიცებულია ეს დოკუმენტი, არის მე-4 მუხლით გათვალისწინებული იმ სახელმწიფოს კომპეტენტური ორგანოს მიერ გაცემული აპოსტილი, რომელშიც ეს დოკუმენტი შესრულდა.

32. აღნიშნული ტექსტი ხანგრძლივი განხილვის საგანი გახდა, რადგან სწორედ მასთან დაკავშირებით წამოიჭრა ის ფუნდამენტური საკითხი, რომელსაც კონვენციის მთლიანი სისტემა ეფუძნება. იმ ქვეყნის დიპლომატიური და საკონსულო წარმომადგენლების მიერ ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმების შემთხვევაში, სადაც დოკუმენტი წარედგინება, ეჭვგარეშე იქნებოდა თუ არა უცხო ქვეყნის დოკუმენტის ნამდვილობა თუ პირიქით, საჭირო იქნებოდა ლეგალიზაციაზე უფრო მარტივი და მისგან განსხვავებული ფორმალობის მოთხოვნა?

33. აღნიშნული საკითხის გადასაჭრელად სამი სისტემა მოიაზრება -

ა) პირველი სრულიად ლიბერალური სისტემის თანახმად, შეიძლებოდა დოკუმენტზე დასმული ხელმოწერის ნამდვილობა ეჭვგარეშედ მიგვეჩნია საპირისპიროს დამტკიცებამდე ან, საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისი კანონმდებლობის მიხედვით გაყალბების ფაქტზე პროცესის დაწყებამდე. ამ მხრივ ხელშემკვრელი სახელმწიფოს მიერ გაცემულ ოფიციალურ დოკუმენტებს იგივე ძალა ექნებოდა სხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოების ტერიტორიაზე, როგორც ლეგალიზებულ დოკუმენტებს ამ ტერმინის ზუსტი მნიშვნელობით.

ბ) მეორე სისტემის თანახმად, ლეგალიზაციის გაუქმება არ გულისხმობს ხელმოწერის ნამდვილობასთან დაკავშირებული უსაფრთხოების ყველა ზომაზე უარის თქმას. აუცილებელი იყო გარკვეული კონტროლის მექანიზმის შენარჩუნება. უსაფრთხოების ამგვარ ზომად დოკუმენტის გამცემი სახელმწიფოს უფლებამოსილი ორგანოს მიერ აპოსტილის დასმა მიიჩნევა.

გ) დაბოლოს, მესამე სისტემა გულისხმობს ორი ზემოხსენებული სისტემის გამოყენებას შერჩევით შემთხვევებში, რაც ზოგიერთი დოკუმენტის ეჭვგარეშე მიღებას გულისხმობს, მაგალითად სასამართლოს დოკუმენტები. მეორე მხრივ, სანოტარო აქტებისა და ადმინისტრაციული დოკუმენტებისთვის დოკუმენტის გამცემი ქვეყნის ორგანოს მიერ აპოსტილით დამოწმების მოთხოვნა გავრცელდებოდა.

34. ზოგადი და აბსოლუტური ლიბერალიზმისთვის დამახასიათებელი საფრთხეების გამო პირველი სისტემა მალევე გამოირიცხა. მეორე და მესამე სისტემები შედარებით გრძელვადიანი განხილვის საგანი გახდა, რადგან ორივეს ჰყავდა მხარდამჭერები. სპეციალურ კომისიაზე მესამე სისტემას ემხრობოდნენ, ხოლო კონფერენციის მეცხრე სესიის პირველ კომისიაზე გარკვეული მიზეზების გამო საბოლოოდ მეორე სისტემას დაუჭირეს მხარი.

35. პირველ რიგში, აბსოლუტური და ნაწილობრივი ლიბერალიზმის შერჩევითი პრინციპით გამოყენება, სისტემაში შემავალი შესაბამისი სფეროების გამიჯვნას გაართულებდა. ხშირ შემთხვევაში რთულია სასამართლო და ადმინისტრაციული დოკუმენტების ზუსტი განსაზღვრა. სისტემატიური კლასიფიკაციის ყოველ მცდელობას სირთულეები ახლდა. საჭირო იყო დოკუმენტების კლასიფიკაცია მათი გამცემი ორგანოების მიხედვით, ზოგიერთი ორგანოების სახეები კი განსხვავდება ქვეყნების მიხედვით. ორგანო, რომელიც ადმინისტრაციულად ითვლება ერთ სახელმწიფოში, მეორე სახელმწიფოში სასამართლო ორგანოა.

36. ამასთან, სასამართლო აღმასრულებლების (*huissiers*) დოკუმენტებისთვის დამახასიათებელი სასამართლო ხასიათიდან გამომდინარე მათ უპირატესობა მიენიჭა სანოტარო აქტებთან შედარებით, რომელთა კანონიერება ეჭვს იწვევდა. ერთიანი სისტემის შემოღებით ყველა სახის დისკრიმინაციის აღმოფხვრას ის უპირატესობა ჰქონდა, რომ ამით განსაზღვრასთან დაკავშირებული ყველანაირი პრობლემა აღმოიფხვრებოდა.

37. თუმცა, ამ ადვილი გამოსავალით საკითხი არ ამოწურულა. მეორე სისტემის საწინააღმდეგო არგუმენტი ის იყო, რომ ამ სისტემით სასამართლოს დოკუმენტები ზარალდებოდა, რომელთა კანონიერება შეიძლება ეჭვგარეშე იყოს და რომლებზეც ხშირ შემთხვევაში ამჟამად არ ვრცელდება ლეგალიზაციის მოთხოვნა. აღნიშნული არგუმენტი არ იყო დამაჯერებელი, რადგან სანდოდ მიიჩნეოდა მხოლოდ ტრადიციული სასამართლოების და ტრიბუნალების მიერ გაცემული დოკუმენტები. ბევრ ქვეყანაში იზრდება სხვადასხვა სახის სპეციალური სასამართლოების და ტრიბუნალების რაოდენობაც. ამ ახალი ტიპის სასამართლოების და ტრიბუნალების მიერ გაცემული დოკუმენტების შემთხვევაში, რომლებსაც საზღვარგარეთ ნაკლებად იცნობენ და რომელთა სამართლებრივი ხასიათი ამ ტერმინის ტრადიციული მნიშვნელობით ყოველთვის ეჭვგარეშე არ არის, სასურველი იქნებოდა ხელმოწერის ნამდვილობის დამოწმება. გარდა ამისა, ამგვარი დამოწმება ხელს შეუწყობდა მოსამართლეს უცხო ქვეყანაში გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულებასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილების მიღებაში.

38. კრიტიკული მოსაზრებების მიუხედავად, რომლებსაც სასამართლოს დოკუმენტებისთვის ლიბერალური სისტემის დანერგვის მხარდამჭერები გამოხატავდნენ ზოგადი ხასიათის სერტიფიკატის შემოღების საწინააღმდეგოდ, არ შეიზღუდა აღნიშნული სერტიფიკატის გამოყენების სფერო. თუმცა, მათი მეშვეობით შეიცვალა კონვენციის მე-3 მუხლი და უფრო ლიბერალური მიმართებით ჩამოყალიბდა, რაც ნათლად ჩანს რამდენიმე ასპექტში.

ა) პირველ რიგში მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის ფორმულირებაში: *ერთადერთი ფორმალობა, რომელიც შეიძლება მოითხოვონ ... არის მე-4 მუხლით გათვალისწინებული აპოსტილი...* აქ ორი საკითხი იკვეთება -

1. აპოსტილი ერთადერთი ფორმალური მოთხოვნაა. დაუშვებელია დამატებითი ფორმალობის მოთხოვნა.

2. აპოსტილის მოთხოვნა არჩევითია. სახელმწიფოს, რომლის ტერიტორიაზე დოკუმენტი წარედგინება, შეუძლია არ მოითხოვოს ის სხვადასხვა კატეგორიის დოკუმენტებისთვის.

ბ) კონვენციის მე-3 მუხლის მეორე პუნქტში განსაკუთრებით მკაფიოდ არის გამოხატული ლიბერალური ხასიათი, რომლის მიხედვითაც -

მაგრამ, წინა აბზაცში ნახსენები ფუნქციები არ შეიძლება მოითხოვონ, თუ იმ სახელმწიფოში მოქმედი კანონები, წესები ან ჩვეულებები, სადაც წარდგენილია დოკუმენტი, ანდა ორი ან მეტი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს მორიგება აუქმებს ან ამარტივებს მოცემულ პროცედურას ან ათავისუფლებს დოკუმენტს ლეგალიზაციისაგან.

39. აღნიშნული ტექსტის მიხედვით, აპოსტილი არ მოითხოვება ორ შემთხვევაში -

1. როდესაც, იმ სახელმწიფოს კანონების, რეგულაციების ან პრაქტიკის თანახმად, სადაც დოკუმენტი წარედგინება, დოკუმენტზე აღნიშნული კონვენციის ძალაში შესვლამდე, არ ვრცელდებოდა ლეგალიზაციის მოთხოვნა მე-2 მუხლის მნიშვნელობით. ამ შემთხვევაში, კონვენციის თანახმად, აპოსტილის მოთხოვნის დაწესება იმ დოკუმენტზე, რომელზეც ადრე არ ვრცელდებოდა არანაირი ფორმალობა, რადგან გათავისუფლებული იყო ლეგალიზაციის მოთხოვნისგან, უკან გადადგმული ნაბიჯი იქნებოდა და სასურველი იყო ამის თავიდან აცილება.

2. როდესაც, კონვენციის ძალაში შესვლის შემდეგ, ორ ან მეტ ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შორის დადებული შეთანხმების ან იმ სახელმწიფოს კანონების, რეგულაციების ან პრაქტიკის თანახმად, სადაც დოკუმენტი წარედგინება, აპოსტილის მოთხოვნა გაუქმდება ან გამარტივდება. ამ კუთხით სიტყვა „შეთანხმებას“ შეძლებისდაგვარად ფართო მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს და მოიცავდეს ყველა სახის შეთანხმებას, რომლებიც ოფიციალური ხელშეკრულების ფორმით არ არის ჩამოყალიბებული. აღნიშნული ფორმულირება ასევე გულისხმობს ლეგალიზაციის საკითხებთან დაკავშირებით სპეციალური შეთანხმებების მიღწევას თანამეგობრობის ან სახელმწიფოთაშორისი რეგულაციების თანახმად.

IV. მუხლები 4 და 5

40. კონვენციის მე-4 და მე-5 მუხლები აპოსტილს ეხება. ამ სფეროში ყველაზე მნიშვნელოვანი სიახლე უდავოდ ის დებულებაა, რომელიც კონვენციის მონაწილე ყველა ქვეყნისთვის ერთიან ფორმალობას აწესებს. ამ მიზნით, მე-4 მუხლით გათვალისწინებულია ერთიანი სერტიფიკატის შექმნა, რომელსაც სხვადასხვა ხელშემკვრელი სახელმწიფოს მიერ დანიშნული ორგანოები გამოიყენებენ და რომლის ნიმუშიც კონვენციას ერთვის. აღნიშნული ნიმუშის მიხედვით, აპოსტილს კვადრატის ფორმა აქვს, რომლის გვერდებიც სულ მცირე 9 სმ-ია და რომელიც უნდა მოიცავდეს გარკვეული რაოდენობის სტანდარტულ დანომრილ ველებს. განსაკუთრებული სურვილი იყო, რომ სერტიფიკატში მკაფიო მითითება ყოფილიყო კონვენციაზე, კონვენციასთან მისი კავშირის დასტურად. აპოსტილის კონვენციაზე დართული ნიმუშის თანახმად, ის ფრანგულ ენაზეც შეიძლება იყოს შევსებული. თუმცა, აღნიშნული სერტიფიკატი შეიძლება მისი გამცემი ორგანოს სახელმწიფო ენაზეც იყოს შევსებული და

მასში შემავალი სტანდარტული ტერმინები შეიძლება ასევე მეორე ენაზე იყოს მოცემული (მე-4 მუხლის მეორე პუნქტი). ენასთან დაკავშირებული ერთგვარობა ნაწილობრივ შენარჩუნებულია სათაურის „*Apostille (Convention de La Haye du...)*“ ფრანგულად მითითების მოთხოვნით. აპოსტილი გაიცემა ხელმოწერი პირის ან დოკუმენტის ნებისმიერი წარმდგენი პირის შუამდგომლობით (მე-5 მუხლის პირველი პუნქტი).

41. სამართლებრივი თვალსაზრისით ლეგალიზაციის პროცედურების გაუქმებასთან და მისი აპოსტილის სისტემით ჩანაცვლებასთან დაკავშირებული ძირითადი სირთულე მტკიცებულებით ძალას უკავშირდება. ამ მხრივ სამი საკითხი უნდა განვასხვაოთ.

ა) პირველი საკითხი აპოსტილზე დასმული ხელმოწერის, ბეჭდის ან შტამპის მტკიცებულებით ძალას ეხება. უსაფუძვლო იქნებოდა აპოსტილთან ერთად სხვა დამატებითი მტკიცებულების, როგორცაა ლეგალიზაციის მოთხოვნის, ან თუნდაც სხვა ორგანოს მიერ ნამდვილობის დადასტურების მოთხოვნის დაწესება. ნათელი იყო *acta publica probant sese ipsa* პრინციპის გამოყენების საჭიროება. მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი დებულება ზედმეტი ჩანდა, კონვენციის პროექტის შემქმნელებმა მაინც ჩათვალეს საჭიროდ მისი მე-5 მუხლის მესამე პუნქტში მკაფიოდ ჩამოყალიბება: *აპოსტილზე მოყვანილი ხელმოწერა, ბეჭედი ან შტამპი არ საჭიროებს არავითარ დამოწმებას.*

ბ) (ა) საკითხის გადაჭრის შემდგომ, მეორე საკითხს წარმოადგენს აპოსტილის მტკიცებულებითი ძალა ოფიციალურ დოკუმენტზე დასმული ხელმოწერის, ხელმოწერი პირის სტატუსის და, სათანადო შემთხვევაში, დოკუმენტზე მოცემული ბეჭდის ან შტამპის უტყუარობის თვალსაზრისით.

კონვენციის პროექტის შემქმნელები სამ შესაძლო ვარიანტს განიხილავდნენ -

1. მათ პირველ რიგში შეეძლოთ მტკიცებულებითი ძალის საკითხის გადაჭრა იმ ფორმულირებით, რომ ამ მხრივ შეგვიძლია აპოსტილის ნამდვილობა ექვზარემედ მივიჩნიოთ დოკუმენტის გაყალბების ფაქტზე პროცესის დაწყებამდე ან უბრალოდ საპირისპიროს დამტკიცებამდე. მაგრამ, ამ ფორმულირებაზე უარი თქვეს იმ ფაქტის გამო, რომ ჰააგის კონფერენციის ზოგიერთ წევრ სახელმწიფოში უცნობია დოკუმენტის გაყალბების ფაქტთან დაკავშირებული პროცედურა.

2. მათ ასევე შეეძლოთ კოლიზიური ნორმის ამოქმედების განხილვა, მაგალითად, კონვენციაში დებულების შეტანა, რომლის მიხედვითაც აპოსტილს მტკიცებულებით ძალას დოკუმენტის გამცემი ქვეყნის კანონი დაარეგულირებდა. ერთიანი კოლიზიური ნორმის ჩამოყალიბება რთული აღმოჩნდა კონფერენციის სხვადასხვა წევრი ქვეყნის საერთაშორისო კერძო სამართლის სისტემებს შორის არსებული განსხვავებების გამო ამ სფეროსთან დაკავშირებით (მაგალითად, საფრანგეთი მიუთითებს იმ ქვეყნის კანონზე, სადაც დოკუმენტი იქნა შესრულებული, ხოლო ავსტრია პირიქით - იმ ქვეყანაზე, სადაც დოკუმენტი წარედგინება).

3. მესამე ვარიანტი იყო არ მიეთითებინათ აპოსტილის მტკიცებულებითი ძალა. მიიღეს ბოლო ვარიანტი და კონვენციის მე-5 მუხლი განსაზღვრავს, რომ *სათანადო წესით შევსებული (აპოსტილი) ადასტურებს ხელმოწერის უტყუარობას, სტატუსს, რომლითაც მოქმედებდა დოკუმენტის ხელმოწერი პირი და სათანადო შემთხვევაში, იმ ბეჭდის ან შტამპის*

უტყუარობას, რომლითაც დამტკიცებულია ეს დოკუმენტი და არ აკონკრეტებს დადასტურება ძალაშია გაყალბების ფაქტზე პროცესის დაწყებამდე თუ საპირისპიროს დამტკიცებამდე.

ამგვარი დაკონკრეტების არარსებობის პირობებში, აპოსტილის მტკიცებულებითი ძალის დადგენის მსურველმა ნამდვილობის დადასტურებასთან მიმართებით, ფორუმის კოლიზიურ ნორმაში მითითებული კანონით უნდა იხელმძღვანელოს.

გ) ბოლო საკითხი, რომელიც დიდი ბრიტანეთის დელეგატმა წამოჭრა, აპოსტილის მტკიცებულებით ძალას ეხებოდა დოკუმენტის მახასიათებლის თვალსაზრისით. თუ აპოსტილი შეცდომითაა დასმული დოკუმენტზე, რომელიც სცილდება კონვენციის ფარგლებს, ექნება თუ არა ასეთ დამოწმებას გავლენა დოკუმენტის მახასიათებელზე? მიიღეს უარყოფითი პასუხი, რადგან ეს საკითხი უდავოა. აპოსტილს არ შეუძლია შეცვალოს დოკუმენტის ხასიათი და აქციოს კერძო პირის სტატუსით ხელმოწერილი დოკუმენტი ოფიციალურ დოკუმენტად. სახელმწიფო, სადაც დოკუმენტი წარედგინება, იტოვებს იმის მტკიცების უფლებას, რომ დოკუმენტი რეალურად არ არის ოფიციალური დოკუმენტი გამცემი ქვეყნის კანონის შესაბამისად. ცხადია, კონვენციის პროექტის შემქმნელებმა არ ჩათვალეს საჭიროდ აღნიშნულის მკაფიოდ ფორმულირება.

V. მუხლი 6

42. კონვენციის მე-6 მუხლი არეგულირებს თითოეული ხელშემკვერელი სახელმწიფოს აპოსტილის გაცემაზე პასუხისმგებელი ორგანოს უფლებამოსილების საკითხს. ამ მუხლის თანახმად -

ყოველი ხელშემკვერელი სახელმწიფო, ოფიციალური ინსტანციის გათვალისწინებით ნიშნავს იმ ორგანოებს, რომლებსაც ენიჭებათ უფლებამოსილება აღნიშნონ აპოსტილი, რომელიც გათვალისწინებულია მე-3 მუხლის პირველი აბზაციით.

იგი ამ დანიშვნის შესახებ აცნობებს ნიდერლანდების საგარეო საქმეთა სამინისტროს თავისი სარატიფიკაციო სიგელის ან შეერთების შესახებ დოკუმენტის ან მოქმედების გავრცელების შესახებ განცხადების ჩაბარების მომენტში. იგი აცნობებს სამინისტროს აგრეთვე ასეთი ორგანოების დანიშვნაში ნებისმიერი ცვლილების შესახებ.

43. აღნიშნული ტექსტი ცხადყოფს, რომ კონვენციის პროექტის შემქმნელებს არ სურდათ სახელმწიფოების უფლებამოსილების საკითხში ჩარევა. თითოეულ ხელშემკვერელ სახელმწიფოს შეუძლია თავად განსაზღვროს, თუ რომელ ორგანოს მიანიჭებს აპოსტილის გაცემის უფლებამოსილებას. კონვენცია ამ საკითხში სახელმწიფოებს ენდობა. კონვენციის პროექტის შემქმნელებს უბრალოდ სურთ, თავიდან აიცილონ ლეგალიზაციის ახალი პრაქტიკის არაპირდაპირი განახლება, რაც გულისხმობს ლეგალიზაციის პროცედურების მოთხოვნას შესაბამისი ორგანოს მიერ შტამპის დასამადე.

44. სახელმწიფოებს მოეთხოვებათ მხოლოდ მათ მიერ დანიშნული ორგანოების შესახებ შეტყობინება სარატიფიკაციო სიგელის ან შეერთების შესახებ დოკუმენტის ჩაბარების მომენტში. ამასთან, საკმარისია ორგანოს შესახებ შეტყობინება მათი ოფიციალური ფუნქციის მითითებით. კონვენციის პროექტის შემქმნელებს ამგვარად სურდათ მიეთითებინათ, რომ აზრი არ ჰქონდა დანიშნული პირის სახელის მითითებას. მაგალითად, თუ საფრანგეთი

„Président du Tribunal de grande instance“ დანიშნავდა, მას არ მოუწევდა თითოეული თანამდებობის პირის სახელის მითითება.

45. ბევრი საკითხი განიხილეს, რომელიც კონვენციაში არ შესულა, რადგან აღნიშნული საკითხები თითოეული სახელმწიფოს საშინაო პოლიტიკას ეხებოდა, რომელიც თავად სახელმწიფოს უნდა დაერეგულირებინა.

ა) ერთ-ერთი საკითხი იყო კონვენციით დანერგილი ფორმალობის საფასური. მიუხედავად იმისა, რომ კონვენციაში აღნიშნული საკითხი არ შესულა, დელეგატები შეთანხმდნენ, რომ გადასახადი გონივრული უნდა ყოფილიყო. თუ მისი საფასური მოქმედი ლეგალიზაციის საფასურს გადააჭარბებდა, ამით კონვენცია დაზარალდებოდა.

ბ) მეორე საკითხი ეხებოდა უფლებამოსილებას. აპოსტილის გამცემი ორგანო ქვეყნის ტერიტორიაზე გაცემულ ყველა დოკუმენტზე იქნებოდა უფლებამოსილი თუ მხოლოდ მის იურისდიქციაში შემავალ დოკუმენტებზე. კონვენციის პროექტის შემქმნელებმა მიიჩნიეს, რომ აღნიშნული საკითხი თითოეულ სახელმწიფოს თავად უნდა გადაეჭრა.

გ) დაბოლოს, კერძო პირების ინფორმირება აპოსტილის გაცემაზე უფლებამოსილი ორგანოს შესახებ. როგორ უნდა მიეწოდებინათ მათთვის შესაბამისი ინფორმაცია? აღნიშნული საკითხის პრაქტიკული მნიშვნელობიდან გამომდინარე, კონვენციის პროექტის შემქმნელებმა მიიჩნიეს, რომ ის ადგილობრივი ადმინისტრაციული ორგანიზაციის კომპეტენციაში უნდა შესულიყო.

VI. მუხლი 7

46. სისტემის სათანადო დაცულობის უზრუნველსაყოფად საჭირო იყო კონტროლის საშუალებების დანერგვა, აპოსტილზე მოცემული ყალბი ინფორმაციის ან ყალბი ხელმოწერის აღმოჩენის მიზნით, განსაკუთრებით არაავთენტური აპოსტილის იდენტიფიკაციისთვის.

47. თეორიულად, კონტროლის სამი საშუალება მოიაზრებოდა. პირველი, საერთაშორისო დონეზე ცენტრალური ოფისის დაფუძნება, რომლის ფუნქცია აპოსტილის გაცემაზე უფლებამოსილი თანამდებობის პირების ხელმოწერების თავმოყრა იქნებოდა. დელეგატებმა ამ სისტემას მხარი არ დაუჭირეს იმ მოტივით, რომ ხელმოწერების შეგროვება და განახლება რთული განსახორციელებელი იქნებოდა. ადგილობრივ დონეზე ცენტრალური ოფისის დაფუძნების იდეაც ამავე მიზეზით უარყვეს. ორივე ორგანიზაცია მოცულობიდან გამომდინარე არ იქნებოდა რისკების პროპორციული. ორმხრივი კონვენციების პრაქტიკამ, ერთი მხრივ გერმანიასა და მეორე მხრივ შვეიცარიას, დანიასა და ავსტრიას შორის ცხადყო, რომ ოცდაათწლიანი პრაქტიკის განმავლობაში უცხო ქვეყნის დოკუმენტების შემოწმებისა და კონტროლის არც ერთი შემთხვევა არ ყოფილა.

48. ამ მიზნით, კონვენციამ მესამე განსახორციელებლად უფრო ადვილი სისტემა წარმოადგინა. კონვენციის მე-7 მუხლის თანახმად -

ყოველი აღნიშნული ორგანო, რომელიც დანიშნულია მე-6 მუხლის შესაბამისად, უნდა აწარმოებდეს ჩანაწერების წიგნს ან კარტოთეკას, რომელშიც აღრიცხავს აღნიშნულ აპოსტილებს, ამასთან მიუთითებს:

ა) აპოსტილის რიგით ნომერსა და აღნიშვნის თარიღს;

ბ) ოფიციალური დოკუმენტის ხელმოწერი პირის გვარს და იმ სტატუსს, რომლითაც მოქმედებდა პირი, ხოლო ხელმოწერილი დოკუმენტების შემთხვევაში – ბეჭდის ან შტამპის დამსმელი ორგანოს მითითებით.

ნებისმიერი დაინტერესებული პირის მოთხოვნით, აპოსტილის აღმნიშვნელმა ორგანომ უნდა შეამოწმოს შეესაბამება თუ არა მასში მოყვანილი ჩანაწერები იმ ცნობებს, რომლებიც შეტანილია ჩანაწერების წიგნში ან კარტოთეკაში.

49. ამრიგად, კონვენცია საჭირო კონტროლის განხორციელებას სწორედ აპოსტილის გაცემაზე უფლებამოსილ ორგანოს ანდობს. აპოსტილისთვის ნომრის მინიჭება და მისი რეგისტრაცია იდენტიფიკაციას აადვილებს. ეს ყველაზე მარტივ და ეფექტურ სისტემად მიიჩნეის.

50. მე-7 მუხლის ტექსტთან დაკავშირებით ორი საკითხი განიხილეს:

ა) კონტროლის მიზნისთვის თითოეულ სახელმწიფოს შეუძლია რეესტრი ან კარტოთეკა გამოიყენოს. კარტოთეკა უფრო თანამედროვე საშუალებაა, რომელიც შედარებით მეტ დაცულობას უზრუნველყოფს.

ბ) როცა ოფიციალური დოკუმენტი ხელმოწერილია და ბეჭედ ან შტამპდამსმულიც, აპოსტილზე მოცემულია ინფორმაცია როგორც ხელმოწერაზე, ასევე ბეჭდის ან შტამპის დამსმელ ორგანოზე. თუმცა რეესტრი ან კარტოთეკა რომ არ გადაიტვირთოს, საკმარისია ამ უკანასკნელში მიეთითოს ხელმოწერილი პირის სახელი, გვარი და თანამდებობა. აღნიშნული საკმარისია ეფექტური კონტროლისთვის. რაც შეეხება ხელმოწერილ დოკუმენტს, რეესტრში ან კარტოთეკაში უნდა იძებნებოდეს ბეჭდის ან შტამპის დამსმელი ორგანო, რადგან ეს აღნიშვნა დოკუმენტის იდენტიფიკაციის ერთადერთი საშუალებაა. უსაფუძვლო იყო კონვენციაში ვერიფიკაციის მსურველი პირის მიერ თავისი ინტერესის კანონიერების დასაბუთების მოთხოვნის განსაზღვრა, რადგან სერტიფიკატში მოცემული ინფორმაცია პირისთვის ცნობილი ვერ იქნებოდა, თუ მას წვდომა არ ექნებოდა დოკუმენტზე და ვერიფიკაციის მოთხოვნა გადაჭარბებული ცნობისმოყვარეობით არ იქნებოდა გამოწვეული.

VII. მუხლი 8

51. კონვენციის მე-8 მუხლის თანახმად -

თუ ორ ან მეტ ხელშემკვერელ სახელმწიფოს შორის დადებულია იმ დებულებების შემცველი ხელშეკრულება, კონვენცია ან შეთანხმება, რომელიც ხელმოწერის, ბეჭდის ან შტამპის დამოწმებისათვის გარკვეულ ფორმალობებს მოითხოვს, მოცემული კონვენცია ითვალისწინებს ამ დებულებებიდან გადახრას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მათში მითითებული ფორმალობები უფრო მკაცრია, ვიდრე მე-3 და მე-4 მუხლებით გათვალისწინებული ფორმალობები.

52 აღნიშნული ტექსტი ცხადყოფს, რომ კონვენციის პროექტის შემქმნელებს სურდათ მკაფიოდ აღენიშნათ, რომ კონვენციამ უნდა გადაუხვიოს არსებულ ხელშეკრულებებს, კონვენციებს ან

შეთანხმებებს ნაკლებად მისაღები დებულებებიდან, მაგრამ მეორე მხრივ ზიანი არ უნდა მიაყენოს ხელსაყრელ დებულებებს.

53. ზემოხსენებულის გათვალისწინებით, არ იყო რომელიმე კონკრეტული კონვენციის ხსენების საჭიროება, თუმცა დაისვა საკითხი სამოქალაქო პროცესის შესახებ ჰააგის 1905 წლის და 1954 წლის კონვენციებთან მიმართებით. მათი წინამდებარე კონვენციასთან მიმართების საკითხი აღმოიფხვრა მე-8 მუხლის ფორმულირებით. წინამდებარე კონვენცია ითვალისწინებს ამ დებულებებიდან გადახრას, რადგან ამ კონვენციაში განსაზღვრული ფორმულები ნაკლებად მკაცრია, ვიდრე სამოქალაქო პროცესის შესახებ ჰააგის 1905 წლის და 1954 წლის კონვენციებით გათვალისწინებული ფორმულები.

VIII. მუხლი 9

54. მე-9 მუხლში მოცემულია კონვენციის პრაქტიკული გამოყენებისა და ეფექტურობის საკითხი. ვარაუდობდნენ, რომ შესაძლოა კონკრეტულმა კერძო ორგანიზაციებმა, განსაკუთრებით ბანკებმა, დამკვიდრებული პრაქტიკიდან ან ზედმეტი სიფრთხილიდან გამომდინარე ბიზნეს საქმიანობისას ისევ მოითხოვონ მათთვის წარდგენილი უცხო ქვეყნის დოკუმენტების დიპლომატიური ან საკონსულო ლეგალიზაცია. ამ რისკის საპირისპიროდ, მე-9 მუხლი მოუწოდებს *ყოველ ხელშემკვერელ სახელმწიფოს განახორციელოს საჭირო ღონისძიებები, რათა მისმა დიპლომატიურმა ან საკონსულო აგენტებმა არ მოახდინონ ლეგალიზაცია იმ შემთხვევებში, როცა მოცემული კონვენცია ითვალისწინებს ამისგან გათავისუფლებას.*

IX. დასკვნითი პუნქტები

55. მე-10 მუხლის თანახმად, მოცემულ კონვენციას შეუძლიათ ხელი მოაწერონ ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის მეცხრე სესიაზე წარმოდგენილმა სახელმწიფოებმა, აგრეთვე ისლანდიამ, ირლანდიამ, ლიხტენშტეინმა და თურქეთმა.

56. ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის მეცხრე სესიაზე წარმოდგენილი სახელმწიფოების გარდა ამ ოთხი ქვეყნის დამატება სხვადასხვა მიზეზებითაა ახსნილი, რაც იმაზეა დამოკიდებული, ირლანდიისა და თურქეთის შემთხვევა განიხილება, თუ ისლანდიისა და ლიხტენშტეინის.

57. ირლანდია და თურქეთი ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის წევრები არიან, მაგრამ ვერ შეძლეს მეცხრე სესიაზე წარმომადგენლების გაგზავნა, ამიტომ კანონიერი იყო, რომ კონვენცია მათთვის ღია ყოფილიყო ხელმოწერისთვის, მათი წარმომადგენლების არყოფნის მიუხედავად.

58. განსხვავებული მდგომარეობაა ისლანდიისა და ლიხტენშტეინის შემთხვევაში, რადგან ეს ორი ქვეყანა არ არის ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის წევრი. მიუხედავად ამისა, მათთვის, და ასევე კონფერენციის კონკრეტული წევრი ქვეყნებისთვის კონვენციის ხელმოწერის შესაძლებლობამ განაპირობა, რომ დადებითად მიიღეს ევროპის საბჭოს მიერ ისლანდიისთვის წარდგენილი მოთხოვნა, ასევე ავსტრიისა და შვეიცარიის მიერ ლიხტენშტეინისთვის წარდგენილი მოთხოვნა.

59. მე-11 მუხლი ადგენს, რომ კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღია მესამე სარატიფიკაციო სიგელის შესანახად გადაცემის შემდეგ მესამოცე დღე.

60. მე-12 მუხლის თანახმად, *ნებისმიერ სახელმწიფოს, რომელიც არ არის ნახსენები მე-10 მუხლში, შეუძლია შეუერთდეს მოცემულ კონვენციას...* თუმცა, შეერთება მოქმედებს მხოლოდ შეერთების მსურველ სახელმწიფოსა და იმ ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს შორის ურთიერთობაში, რომლებიც არ გამოთქვამენ წინააღმდეგობას მე-15 მუხლის (დ) ქვეპუნქტით (მე-12 მუხლის მე-2 პუნქტი) გათვალისწინებული შეტყობინების მიღებიდან ექვსი თვის განმავლობაში. მე-12 მუხლის თანახმად, *უცხოეთის ოფიციალური დოკუმენტების ლეგალიზაციის მოთხოვნის გაუქმების შესახებ კონვენცია* ღია არის და დახურულიც.

61. მე-13 მუხლის თანახმად, ხელშემკვრელ სახელმწიფოს შეუძლია განაცხადოს, რომ მოცემული კონვენცია ვრცელდება მთელ იმ ტერიტორიაზე, რომელსაც იგი საერთაშორისო დონეზე წარმოადგენს, მიუხედავად იმისა, თუ რა სახის კავშირი აქვს ამ ტერიტორიებთან.

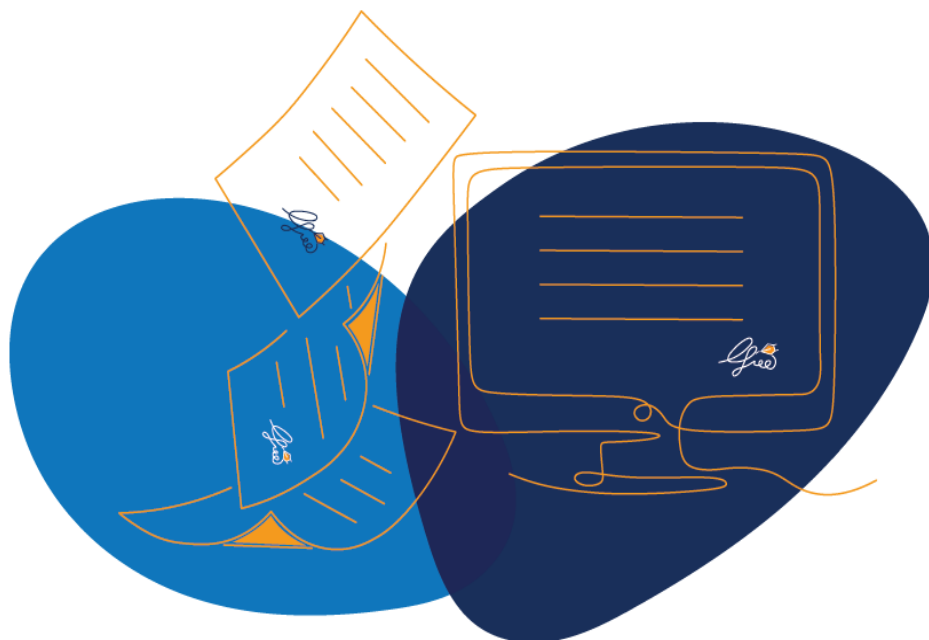
62. მე-14 მუხლი ჰააგისთვის დამახასიათებელი დენონსაციის პროცედურას ადგენს.

63. დაბოლოს, მე-15 მუხლი განსაზღვრავს იმ შეტყობინებებს, რომლებზეც პასუხისმგებელია ნიდერლანდების მთავრობა, როგორც კონვენციის დეპოზიტარი.

რენი, 1961 წლის 15 აპრილი

ივონ ლუსუარნი

დანართი III

კონვენციასთან შეერთება

კონვენციასთან შეერთების პროცედურა

1

ხელშემკვრელი მხარე შესაძლავს გადასცემს შეერთების შესახებ დოკუმენტს (მუხლი 12(1)) და ნიშნავს უფლებამოსილ ორგანოებს (მუხლი 6(2))

დეპოზიტარი ატყობინებს მოქმედ ხელშემკვრელ მხარეებს (მუხლი 15)

2

მოქმედ ხელშემკვრელ მხარეებს აქვთ ექვსი თვე წინააღმდეგობისთვის (მუხლი 12(2))

დეპოზიტარი ატყობინებს ხელშემკვრელ მხარეებს ნებისმიერი წინააღმდეგობის შესახებ (მუხლი 15(დ))

6 თვე

60 დღე

3

კონვენცია ძალაში შედის შეერთების მსურველ ხელშემკვრელ მხარესა და თითოეულ ხელშემკვრელ მხარეს შორის, რომელიც არ გამოსულა შეერთების წინააღმდეგ (მუხლი 12(3))

პირველი ეტაპი: დოკუმენტი შეერთების შესახებ და შეტყობინება

ყველა ახალ ხელშემკვრელ მხარეს კონვენციაში გაწევრიანება მასთან შეერთების გზით შეუძლია. შეერთების მსურველმა ხელშემკვრელმა მხარემ დეპოზიტარს შესაძლებლად უნდა გადასცეს დოკუმენტი შეერთების შესახებ.

ამისთვის, შეერთების მსურველი მხარის ნიდერლანდებში აკრედიტებულმა საელჩომ უნდა მიმართოს ნიდერლანდების სამეფოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს ხელშეკრულებების განყოფილებას, რომელიც წარმოადგენს აპოსტილის შესახებ კონვენციის დეპოზიტარს. საკონტაქტო ინფორმაციისთვის გთხოვთ მიმართოთ მუდმივმოქმედ ბიუროს.

დოკუმენტი შეერთების შესახებ ინგლისურ ან ფრანგულ ენაზე უნდა იყოს შედგენილი ან თან ახლდეს თარგმანი, რომელიმე ზემოაღნიშნულ ენაზე. დოკუმენტი ხელმოწერილი უნდა იყოს ხელშემკვრელი მხარის მიერ სახელშეკრულებო ურთიერთობების დამყარებაზე უფლებამოსილი პირის მიერ. ძირითადად, ასეთი პირები არიან სახელმწიფოს მეთაური, მთავრობის მეთაური ან საგარეო საქმეთა მინისტრი. შეერთების შესახებ დოკუმენტის ნიმუშისთვის, გთხოვთ, მიმართოთ მუდმივმოქმედ ბიუროს.

შეერთების შესახებ დოკუმენტის შესაძლებლად გადაცემასთან ერთად ხელშემკვრელმა მხარემ ასევე უნდა შეატყობინოს დეპოზიტარს უფლებამოსილი ორგანოების დანიშვნის შესახებ მე-6(2) მუხლის თანახმად.

დოკუმენტი შეერთების შესახებ შესაძლებლობის შემთხვევაში პირადად უნდა გადაეცეს. ჩვეულებრივ დოკუმენტი გადაეცემა დეპოზიტარის მიერ ორგანიზებულ შეხვედრაზე. დეპოზიტარი მიიღებს შეერთების შესახებ დოკუმენტს და ყველა დანარჩენ ხელშემკვრელ მხარეს შეატყობინებს შეერთების შესახებ.

მეორე ეტაპი: წინააღმდეგობის ექვსთვიანი ვადა

დეპოზიტარის შეტყობინებაში მითითებული უნდა იყოს შეერთების თარიღი და წინააღმდეგობის ვადის გასვლის თარიღი.

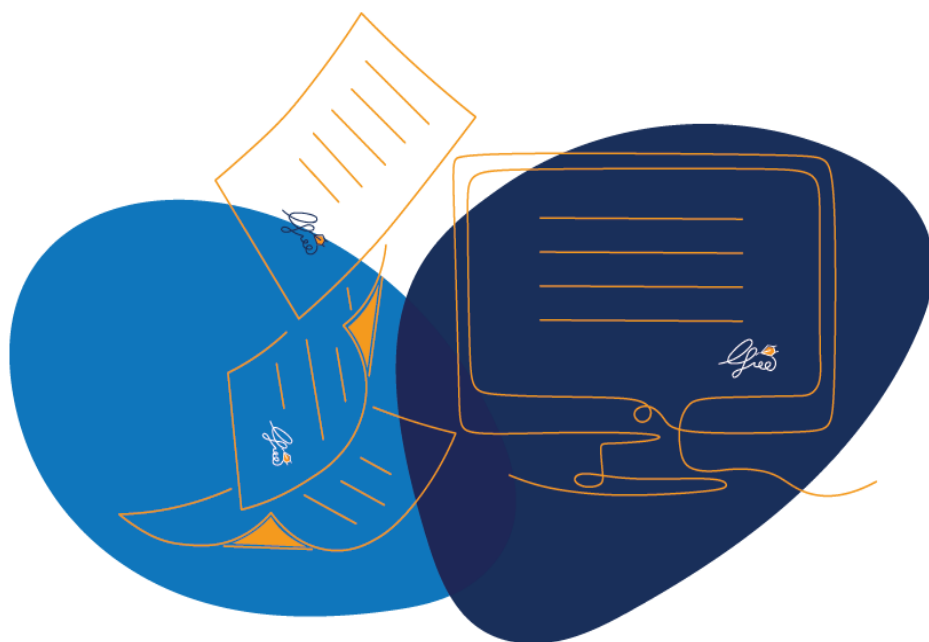
თუ მოქმედი ხელშემკვრელი მხარე შეერთების წინააღმდეგია, ამის შესახებ დეპოზიტარს ექვსი თვის განმავლობაში უნდა აცნობოს. ექვსთვიანი ვადის გასვლის შემდეგ წინააღმდეგობა აღარ მიიღება. ხელშემკვრელი მხარე არ არის ვალდებული დაასაბუთოს წინააღმდეგობა. მას ასევე შეუძლია ნებისმიერ დროს გამოითხოვოს წინააღმდეგობა.

დეპოზიტარი ყველა ხელშემკვრელ მხარეს შეატყობინებს წინააღმდეგობის შესახებ ნებისმიერი შეტყობინების შესახებ. დეტალური ინფორმაცია ასევე ხელმისაწვდომი იქნება დეპოზიტარის ვებგვერდზე და ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის ვებგვერდზე, აპოსტილის სექციის სტატუსის ცხრილში.

მესამე ეტაპი: ძალაში შესვლა

აპოსტილის შესახებ კონვენცია ძალაში შედის შეერთების მსურველ ხელშემკვრელ მხარესა და ყველა იმ ხელშემკვრელ მხარეს შორის, რომელიც არ გამოსულა შეერთების წინააღმდეგ, წინააღმდეგობის ექვსთვიანი ვადის გასვლიდან მე-60 დღეს. დეპოზიტარის შეტყობინებაში შეერთების შესახებ მითითებული იქნება ძალაში შესვლის თარიღი.

დანართი IV

დამატებითი ტექსტი

ქვემოთ მოცემულია აპოსტილის სერტიფიკატის დამატებითი ტექსტის მაგალითები, მუდმივმოქმედი ბიუროს რეკომენდაციების მიხედვით. დამატებითი ტექსტის სახისა და დანიშნულების შესახებ დეტალური ინფორმაციისთვის იხილეთ პუნქტი 234 და მომდევნო პუნქტები.

შეტყობინება აპოსტილის შეზღუდული მოქმედების შესახებ

წინამდებარე აპოსტილით მოწმდება მხოლოდ ხელმოწერის ნამდვილობა, ოფიციალური დოკუმენტის ხელმომწერი პირის უფლებამოსილება და ოფიციალურ დოკუმენტზე დასმული ბეჭდის ან შტამპის ნამდვილობა. წინამდებარე აპოსტილით არ მოწმდება დასამოწმებელი დოკუმენტის შინაარსი.

ელექტრონული რეესტრის ვებ-მისამართი (URL), სადაც შესაძლებელია აპოსტილის გადამოწმება

აპოსტილის გადამოწმებლად ეწვიეთ [ჩასვით URL] ან დაასკანერეთ QR კოდი.

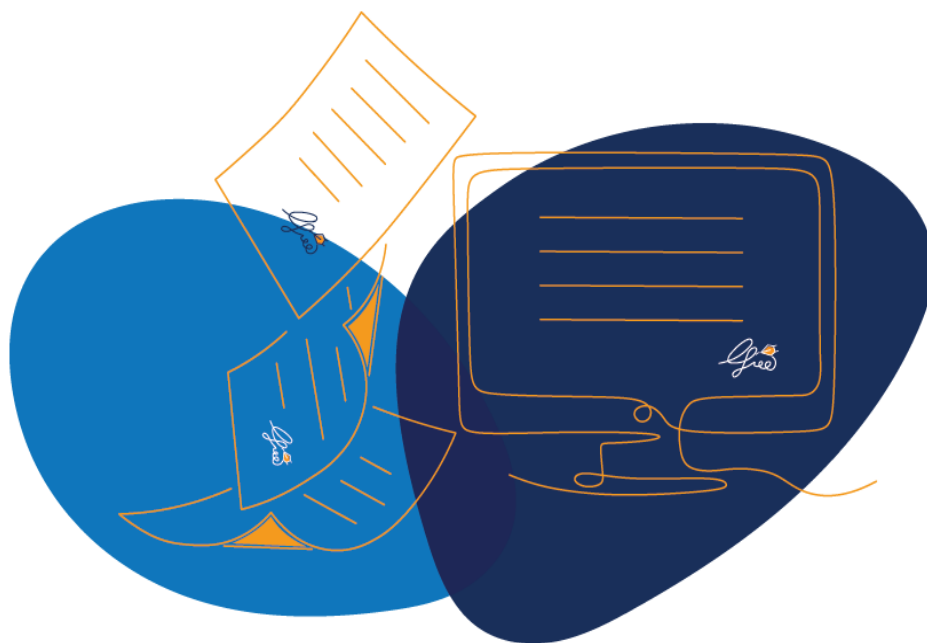
შეტყობინება აპოსტილის წარმოშობის ქვეყანაში არავალიდურობის შესახებ

აღნიშნულ აპოსტილს არ აქვს ძალა [წარმოშობის ქვეყნის] ტერიტორიაზე.

იმ სერტიფიკატების შემთხვევაში, რომლებიც აპოსტილით დამოწმებასაც ექვემდებარება და ლეგალიზაციასაც, განმცხადებლის გადამისამართება წარმოშობის სახელმწიფოში აკრედიტებული დანიშნულების სახელმწიფოს საელჩოში ან საკონსულოში

აღნიშნული სერტიფიკატი არ წარმოადგენს აპოსტილს აპოსტილის შესახებ 1961 წლის კონვენციის თანახმად, როდესაც ის იმ ქვეყანაში წარედგინება, რომელიც კონვენციის ხელშემკვრელი მხარე არ არის. ასეთ შემთხვევებში, სერტიფიკატი უნდა წარედგინოს ამ ქვეყნის საელჩოში ან საკონსულოში.

დანართი V

ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა: ძირითადი
პრინციპები და პრაქტიკული რეკომენდაციები

აპოსტილის შესახებ კონვენციის საფუძვლებიდან და ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის მნიშვნელობიდან გამომდინარე, რომელიც კონვენციის უსაფრთხო და ეფექტური მოქმედების ხელშეწყობის საშუალებაა, ასევე იმ ფუნდამენტური პრინციპიდან გამომდინარე, რომ ერთ ხელშემკვრელ ქვეყანაში გაცემული ვალიდური აპოსტილი ყველა სხვა ხელშემკვრელ ქვეყანაში უნდა მიიღოს, ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის და ახალი ტექნოლოგიების საკითხებზე მომუშავე ექსპერტთა ჯგუფმა შემდეგ ძირითად პრინციპებსა და პრაქტიკის დანერგვას დაუჭირა მხარი. აღნიშნული დოკუმენტი არ არის სავალდებულო და ხელშემკვრელ მხარეებს შეუძლიათ ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის კომპონენტები საკუთარი შეხედულებისამებრ დანერგონ შესაბამისი კანონებისა და რეგულაციების, მათ შორის, პირადი მონაცემების დაცვის შესახებ კანონებისა და რეგულაციების საფუძველზე.

1. ელექტრონული აპოსტილი და მასთან დაკავშირებული სერვისები ყველა მომხმარებლისთვის უნდა იყოს ხელმისაწვდომი.

რეკომენდებული პრაქტიკა მოიცავს:

- ა) განმცხადებლებისთვის ელექტრონული აპოსტილის სერვისების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება.
- ბ) ელექტრონულ აპოსტილზე ონლაინ განაცხადების მიღების გამარტივება.
- გ) ელექტრონული აპოსტილის განაცხადის მიღებიდან ერთ სამუშაო დღეში გაცემა.
- დ) ფართოდ გამოყენებულ პროგრამულ უზრუნველყოფასთან და ვებ ბრაუზერებთან თავსებადი ფაილის ფორმატების გამოყენება.
- ე) აპოსტილის ნიმუშთან შესაბამისობა, შემდგომისდაგვარად.

2. უფლებამოსილმა ორგანოებმა უნდა უზრუნველყონ ელექტრონული აპოსტილისა და დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტის მთლიანობა.

რეკომენდებული პრაქტიკა მოიცავს:

- ა) ელექტრონული აპოსტილის გაცემა ელექტრონულ ფორმატში შესრულებული დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტისთვის.
- ბ) ელექტრონული აპოსტილისა და დასამოწმებელი ოფიციალური დოკუმენტის ერთ ფაილში გაერთიანება.
- გ) დასამოწმებელ ოფიციალურ დოკუმენტზე არსებული თავდაპირველი ციფრული ხელმოწერის შენარჩუნება ელექტრონული აპოსტილის გაცემისას.
- დ) ციფრული ხელმოწერისა და ელექტრონული აპოსტილის ელექტრონული ფორმატის შენარჩუნება მისი მიმღები ორგანოსთვის წარდგენისას.

ე) ისეთი პროცესის გამოყენება, რომელიც ელექტრონულ ხელმოწერებსა და ციფრულ სერტიფიკატებს გარკვეული დროის განმავლობაში ინახავს.

ვ) წვდომის უზრუნველყოფა მხოლოდ იმ პირებისთვის, რომლებსაც ელექტრონული აპოსტილის გაცემისა და ელექტრონული აპოსტილის სერვისებზე წვდომის უფლებამოსილება აქვთ.

3. ელექტრონული რეესტრი აპოსტილის მრავალჯერადი და სანდო გადამოწმების საშუალებას უნდა გვამღებდეს.

რეკომენდებული პრაქტიკა მოიცავს:

ა) თითოეული ხელშემკვრელი მხარის მიერ ყველა აპოსტილისთვის ერთიანი ელექტრონული რეესტრის წარმოება, მიუხედავად ფორმატისა და გამცემი უფლებამოსილი ორგანოსი.

ბ) ელექტრონული რეესტრის წვდომასა და გამოყენებაზე ინსტრუქციების მიწოდება, მათ შორის ამ ინფორმაციის აპოსტილზე დამატება.

გ) გაცემული აპოსტილის ვიზუალური დათვალიერება.

დ) აპოსტილის სერტიფიკატების შესახებ მონაცემების ელექტრონულ რეესტრში განუსაზღვრელი ვადით შენახვა.

4. ხელშემკვრელ მხარეებს უნდა ჰქონდეთ შესაბამისი სისტემები ელექტრონული აპოსტილის მიღების ხელშესაწყობად.

რეკომენდებული პრაქტიკა მოიცავს:

ა) მომხმარებლებისთვის ელექტრონულ აპოსტილზე შესაბამისი ინსტრუქციების დამატება, ფაილის ელექტრონული ფორმატის შენარჩუნების შესახებ.

ბ) სამართლებრივი ჩარჩოებისა და პროცედურების თავსებადობის უზრუნველყოფა ელექტრონული აპოსტილის და ელექტრონული ოფიციალური დოკუმენტების მიღების თვალსაზრისით.

გ) ელექტრონული აპოსტილის და ელექტრონული ოფიციალური დოკუმენტების მიღებასთან დაკავშირებული სირთულეების გადაჭრა უშუალოდ გამცემი ხელშემკვრელი მხარის ორგანოებთან, მათ შორის, მუდმივმოქმედი ბიუროს ინფორმირება სისტემური პრობლემების შესახებ.

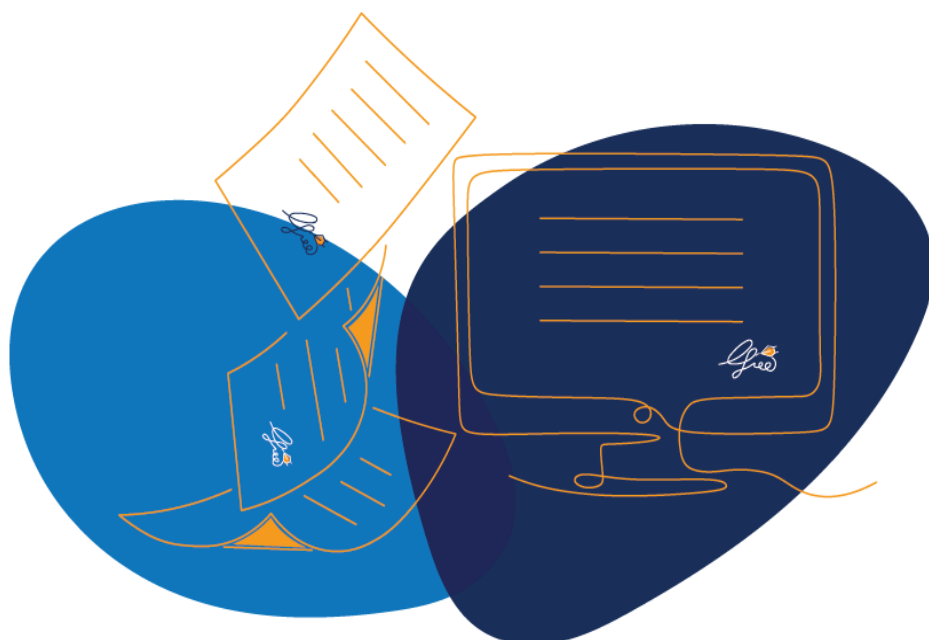
5. უფლებამოსილმა ორგანოებმა რეგულარულად უნდა განახლონ და გააუმჯობესონ აპოსტილთან დაკავშირებული პრაქტიკა, მათ შორის, ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ინფრასტრუქტურა.

რეკომენდებული პრაქტიკა მოიცავს:

ა) მუდმივმოქმედი ბიუროს ინფორმირება ელექტრონული აპოსტილის გაცემასთან და ელექტრონული რეესტრის მუშაობასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სიახლის შესახებ.

ბ) ტექნიკური და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული სიახლეების, მათ შორის, შესაბამისი რეგიონული და საერთაშორისო სტანდარტების განხილვა, არსებული ტექნოლოგიების განვითარების თვალსაზრისით.

სამიუბელი

თუ სხვაგვარად არ არის განსაზღვრული, წინამდებარე საძიებელში მოცემულია მითითებები აპოსტილის სახელმძღვანელოს პუნქტების ნომრებზე.

დამატებითი ტექტი, 84, 89, 234 და მომდევნო პუნქტები, 291, 298

დასაშვებობა, 25 და მომდევნო პუნქტები, 160, 295

მიმაგრება, 40, 245 და მომდევნო პუნქტები, 292, 303, 330

რამდენიმე დოკუმენტი, 173, 244, 249

იხილეთ ასევე რამდენიმე დოკუმენტი / ხელმოწერა

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის ამსახველი დოკუმენტები, 113 და მომდევნო პუნქტები, 131 და მომდევნო პუნქტები, 139

დოკუმენტის შინაარსი, 23, 152-153, 210 და მომდევნო პუნქტები, 284

ხელშემკვრელი მხარეები, 65 და მომდევნო პუნქტები

არახელშემკვრელი მხარეები, 73 და მომდევნო პუნქტები, 285

ასლები, 118, 140 და მომდევნო პუნქტები

იხილეთ ასევე დასკანერებული დოკუმენტები

ნასამართლეობის ცნობები, 149, 157

ხელმოწერების მონაცემთა ბაზა, 197 და მომდევნო პუნქტები

ციფრული სერტიფიკატები

იხილეთ ასევე ციფრული ხელმოწერები

ციფრული ხელმოწერები, 204-205, 198, 242- 243, 332 და მომდევნო პუნქტები

დიპლომატიური წარმომადგენლობები, 54 და მომდევნო პუნქტები, 85, 163

დიპლომატიური და საკონსულო აგენტები, 126 და მომდევნო პუნქტები

შიდა დოკუმენტები, 24, 84

ელექტრონული აპოსტილი, 156, 217 და მომდევნო პუნქტები, 299 და მომდევნო პუნქტები, 316 და მომდევნო პუნქტები, 330 და მომდევნო პუნქტები

ელექტრონული აპოსტილის პროგრამა e-APP, 8, 313 და მომდევნო პუნქტები

ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის ფორუმი, 37-38

ელექტრონული რეესტრი, 272, 273-274, 280, 319 და მომდევნო პუნქტები, 339 და მომდევნო პუნქტები

საგანმანათლებლო დოკუმენტები (მათ შორის დიპლომები), 150 და *მომდევნო პუნქტები*

ელექტრონული დოკუმენტები, 154 და *მომდევნო პუნქტები*, 216, 220

ძალაში შესვლა, 66, 90-91

ძალაში შესვლამდე დამზადებული დოკუმენტები, 92 და *მომდევნო პუნქტები*, 101

გამონაკლისები, 123 და *მომდევნო პუნქტები*

ელექტრონული აპოსტილის პროგრამის და ახალი ტექნოლოგიების საკითხებზე მომუშავე ექსპერტთა ჯგუფი, 329

ექსტრადიცია, 158 და *მომდევნო პუნქტები*

საფასული, 172, 252 და *მომდევნო პუნქტები*

უცხო ქვეყნის დოკუმენტები, 133, 162 და *მომდევნო პუნქტები*

თაღლითობა, 60 და *მომდევნო პუნქტები*, 152-153, 206, 212, 266, 293

ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის კონვენციები

1965 წლის ჩაბარების შესახებ კონვენცია, 18

1980 წლის ბავშვთა გატაცების შესახებ კონვენცია, 18

1993 წლის შვილად აყვანის შესახებ კონვენცია, 19

2019 წლის გადაწყვეტილებების შესახებ კონვენცია, 20

შუალედური დამოწმება, 14-15, 196

საერთაშორისო ინსტრუმენტები

1947 წლის გენერალური შეთანხმება ტარიფების და ვაჭრობის შესახებ, 134

1977 წლის 15 სექტემბრის ათენის კონვენცია გარკვეული ჩანაწერებისა და დოკუმენტების ლეგალიზაციისგან გათავისუფლების შესახებ, 17

1968 წლის 7 ივნისის ევროპული კონვენცია დიპლომატიური წარმომადგენლობის ან საკონსულოს თანამშრომლების მიერ შედგენილი დოკუმენტების ლეგალიზაციის გაუქმების შესახებ, 17, 130

საერთაშორისო კონვენცია საბაჟო პროცედურების გამარტივებისა და ჰარმონიზაციის შესახებ, 138

სამოქალაქო, სავაჭრო, შრომისა და ადმინისტრაციულ საკითხებში სამართლებრივი თანამშრომლობისა და დახმარების შესახებ ლას-ლენიასის 1992 წლის 27 ივნისის პროტოკოლი, 17

2016 წლის 6 ივლისის ევროპარლამენტისა და საბჭოს No 2016/1191 რეგულაცია (EU) მოქალაქეთა თავისუფალი გადაადგილების ხელშეწყობის შესახებ ევროკავშირში გარკვეული

ოფიციალური დოკუმენტების წარდგენის მოთხოვნების გამარტივებით და რეგულაციის (EU) No 1024/2012 ცვლილებით, 17

დიპლომატიური ურთიერთობების შესახებ 1961 წლის 18 აპრილის ვენის კონვენცია, 163

საკონსულო ურთიერთობების შესახებ 1963 წლის 24 აპრილის ვენის კონვენცია, 129

ვენის 1978 წლის 23 აგვისტოს კონვენცია სახელმწიფოთა მემკვიდრეობის შესახებ ხელშეკრულებებთან მიმართებაში, 100

იხილეთ ასევე ექსტრადიცია

იხილეთ ასევე ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენციის კონვენციები

საერთაშორისო ორგანიზაციების დოკუმენტები, 168 და მომდევნო პუნქტები

აპოსტილის ენა, 223 და მომდევნო პუნქტები, 239, 304

იხილეთ ასევე თარგმანი

ლეგალიზაციის პროცესი, 9 და მომდევნო პუნქტები, 16, 86 და მომდევნო პუნქტები, 93 და მომდევნო პუნქტები

ლეგალიზებული ოფიციალური დოკუმენტები, 265

სამედიცინო დოკუმენტები, 171

სერტიფიკატის ნიმუში, 221 და მომდევნო პუნქტები

რამდენიმე დოკუმენტი / ხელმოწერა, 172, 244, 255

იხილეთ ასევე რამდენიმე დოკუმენტი

დანომრილი სტანდარტული საინფორმაციო ველი, 226, 238, 275, 290

წინააღმდეგობა, 66, 78 და მომდევნო პუნქტები

შეურაცხყოფელი შინაარსის დოკუმენტები, 174-175

ძველი აპოსტილი, 305 და მომდევნო პუნქტები

პასპორტები, 178-179

პატენტები, 180-181

მუდმივმოქმედი ბიურო, 29 და მომდევნო პუნქტები

კერძო პირის უფლებამოსილების ფარგლებში გაცემული დოკუმენტები, 105, 118 და მომდევნო პუნქტები, 182 და მომდევნო პუნქტები

მტკიცებულებითი ძალა, იხილეთ დასაშვებობა

აპოსტილის გაცემაზე უარის თქმა, 209, 257 და მომდევნო პუნქტები

აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმა, 106, 283 და მომდევნო პუნქტები

აპოსტილის აღიარებაზე უარის თქმის არავალიდური საფუძვლები, 294 და მომდევნო პუნქტები

აპოსტილის მოთხოვნა, 45 და მომდევნო პუნქტები, 189 და მომდევნო პუნქტები

რელიგიური დოკუმენტები, 111, 113, 185

დასკანერებული დოკუმენტები, 146 და მომდევნო პუნქტები, 155, 217

სპეციალური კომისია, 34 და მომდევნო პუნქტები

სამართალმემკვიდრე სახელმწიფოები, 98 და მომდევნო პუნქტები

ვადები, 26, 28, 92, 278, 335

ვადაგასული დოკუმენტები, 157

ძველი დოკუმენტები, 176-177, 208

თარგმანები, 167, 186-187, 304-305

უცხოენოვანი დოკუმენტები, 165 და მომდევნო პუნქტები

იხილეთ ასევე აპოსტილის ენა

ხელმოწერელი დოკუმენტები, 188, 238

მთავრობათაშორისი და სუპრანაციონალური ორგანიზაციების მიერ გაცემული დოკუმენტების ავთენტიფიკაციის სამუშაო ჯგუფი, 168 და მომდევნო პუნქტები

ჰააგის საერთაშორისო კერძო სამართლის კონფერენცია
მუდმივმოქმედი ბიურო

ჩერჩილპლეინი 6ბ

2517 JW ჰააგა

ნიდერლანდები

ტელეფონი: +31 70 363 3303

ფაქსი: +31 70 360 4867

secretariat@hcch.net

www.hcch.net

